پلوشې

د عبدالغني خان غني اشعار

د چاپ او تصحیح مهتمم ن، م پکتیاني

د پښتو ټولنې له خوا چاپ شو

۱۳۳۹

پلوشې

اوس په افغانستان او پښتونستان کښې د پښتو ژبې ځینې ډېر ه شاعران پیدا شو یدي چې
ددېر لوی او ستر حق خاوندان دي. که اوس د پښتو ادب ځینې برخې ددنیا په نو رو ژوند یو

[illegible]

دده په اشعارو کښې، عشق او محبت، پښتو او پښتونولی، رندي او خیامي فلسفه، توکې
او مسخرې هر څه شته او له کا رغانو او ما رغانو سره ئې هم په شاعرانه ژبه ډېرې د خوند
خبرې کړیدي.

بسم الله الرحمن الرحيم

تسلي (۱)

د تهمت به په جهان کښي څوك خلاص نه سی | چه آسمان وی کله کله وريځي
چه کم اصله وی نه هيڅ هم نه حلبيږی | حاعرلی دی دسو سکو نه مري
د ونا لس سرا نري نه کله و کنا | که هرار رنګه شي رنګ ون او روزي
که د وچو په دواړي کسي به نولو ننې | کما ن سکو ه نه نه ه او نه سوځي
د مردا و کار د ملك خواب به سوك د ی | هسي نا حه کري ن ن لكه د شځي
چه و حت راسی سه زړه س کړه عی حانه
خو د ښهر ه نه لړ ه ون کسي ب په سوځي

آبی جهاز - بلهيرا جولائی ۱۹۲۹

غزل

ه مي سما دا ری شو نه ي دی پکار | نه د ار امې دي ول و ل لكه سا مار
نه د سي به سا ن د نکه عری غو اړم | ر کسي سر کي نه ن کي د حمار
نه عا سو نه د ی لعلو نه د عـد ن | نه سکی دي عب سر ه سره لکه انار
نه پسي د سر يندي په سا ن حسري | نه و حو د لکه د سر و ی و د معد ار
خو نو شي ر اته ر او نسه دلبر ه ا | د لاله پشان ز ړ کی غو اړ م د اعدار
نو د و ه او سکی چه د غم او محبب و ی
په لکو و نه لعلو نه تري کړم زار

آبی جهاز - بلهيرا جولائی ۱۹۲۹

---

(۱) دا زما اولنی شعر دی چه د څوارلس کلنۍ په عمر کښی ليکل شوی دی .

ده په [illegible] کښي شاعرانه هوښیاري او بیداري پېدا او په ملت و کښي ئې [illegible] مقصد [illegible] دي [illegible] فسمي هم واني

ده له [illegible] ، له [illegible] او ملاچړ کړ ، له اوس اوله نورو لویو ورو لخناور وسره [illegible] او [illegible] پېرایو کښي [illegible] او اعتقادي مطالب بیان کړیدي

[illegible] اوي [illegible] واي — [illegible] حپل یاراو ور دیار

[illegible] په حقیقت [illegible] وهېد لسی او همدغه بوهه د شاعرۍ دایره [illegible]

[illegible] دي [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] دي او حپل [illegible]

[illegible] فکري آزادي

حق [illegible] هم [illegible] دا [illegible] وای

[illegible] ورته ورکړي لویو [illegible]

چه [illegible] وړي — [illegible] کړي [illegible] لاړي

که [illegible] لسی — په [illegible] د حومات عا ړ ي

چه قطري [illegible] — [illegible] کوم مخ به ته ژاړي

یا به [illegible] ملك باغ عدن [illegible] — یا به کړم د پښتنو کوڅي ویجاړ ي

دا [illegible] کاله پخوا د پښتون مجلې په لومړي مخ چاپېدل او په هر چا به ئې [illegible] کړ له

«گل پاچا - الفت»

جانان

عجيبه دې ده جاني، عجيبه دې ده څواني — اى پښتونه پوه دې هڅوم، پوهوراى پوهوداني
دادې لا نوى هردى، چه ځيل نور و رڼى يې هڅه — بېرنگى په حوتيىگسه ئې چه ئې کړلى پېروانى
چه پوهکى ئې پرېرى زى، په سحره کښې رمرى ژى — باسى دمر حووى پهڅپه، دځان په وسى ثانى
وائى ملارمې نها درؤ او سکه مې سکندرؤ — چه دځان پوس ري وکړې، پس هس هينوى امانى

په عربې هسا به سر وى، نا په سخه روروروى
دجنگ وحسن کښې پټ کور ناسوى، حود حنگوى ارمانى
عنى يه دنږى دو اشه، په طيب ورله ور بلى سى
دى حدا ن قهر رې لګيا دى، حه رر رئې کړى وانى

ازاره

به هې يار ... به وشى — او سمى ساران دى حوشى
چه حا جب نې دره وه — ساه پلار نکه هم سه شى
کار حه حلاص سى دا سې بنې — د ليندې به لکه عشى
چه ساري به سلنا لوى — دا ساري به سارى څه سى
ن حو دو هره باران دېرسو — لکه سيند کښې حسى بشى
سحا سادامدى وائې عقلى — يو به ږك وى سل به شى
به وا نده دى ظاهر حا بدى — حو يکښې او به او به شى

او باسم (۱) بوسو کښې بيايه
عمى يرانه درله سه سى

صاحب

څوى مې را عى دبور دبر — حو پر سال لکه د باوي پور به بيکه
تر يو تندى پورى مخ ئې ؤ بولى — سا به زى ؤ دلا تا بود محلته
د ږو ږ يدا ود سس سره ئې شوق ؤ — ږېر بهر ب ورله ور به د جماعه
لګو لو د پيسو کښې افلاطون ؤ — حو کيلو کښې عرس ؤ بې همته

بس چه ماور به په فکر نظر وکړ
حر هم هغه ؤ س بوئې وه کښه

---

(۱) باهم

افسوس

زما ښا سره یاری — وه د مار سره خواری
ګلالی ښکلی ښا خانه — وې سکرو تې انګاری
سو ځیدمه ژړیدمه — زبیا زه وم آزاری
په ژړا ما خندولې — ښا سرې سترګې خماری

آخر ګل مې خزان شو وړ
عشق ما وکړه خواری

تاریخ

د خوږ ښا نو سره مینه — ده خو راك د زړګی وینه
چه وتانې وی ښدی کښې — تا به مخ وی ماه جبینه
زنګو هلی تورې چړې — ټوټې به ټکی وینه
ولې عالم د همې کار دی — چه ځلمبری ښکه ښیینه

د خزان رنګ د سرو ورو
د عیسی ښاره خسته

راز

په تکلیف کښې دیو دوست تکړه اوار — دی د تو لو خوز د هر څه ښکلی ساز
سوی زړه مې یو ځل اوه آسمان ته وکړ — فرښتو تر ې به حال رده کړ د پرواز
ګوره ګوره دا شراب زما داو شکو — هر یو کوټ ئې لری سوز هم لری ساز

بې پروا ما د عشق په خماڅې
اې د خاورو ګله ته په څه کړې ناز

ګله ځیږوی تا

ښا ګو لیږد دی پیر انګیه رمو ره سیپې — زمونږ وزنه یو ور ځوویښې وښی
داښا حال د کمال ته زوال شی زوال — درته کړو د غیرت د خزانې نه وښی
دا زمونږ ه بچی چه بهر ژاړی نن — ددې اوسکو په ځای ته ځی ستاسو وینې
او ته رو رو شی په بیا لاهو کړی وطن — دا سیلاب به یو ورځ لاهو کړی ستا چمنې

دقسمت دغو بلا نه یې نن زه ښا ته
نن زمونږ جګر ښا ستا سوسینې

حال زما

خدایه زه یم بد نصیبه ، که جهان کښې وفا نشته
غم مې ناوړ زړه غریبه ، تو زره یکښې سا نشته
ډك جهان راته صحرا شو ، آباد ملك راته ویدیا شو
خدایه دا کوم رنځ زما شو ، زه مجنون او لیلا نشته

چه جوړ نې جوړې باران ، ماښام سیل له شي روان
زما مال وي بس ارمان ، نې ددې څوك زما نشته

په معشوق څوك زه نازمه ، نه معشوق زه د چا یمه
هسې یودم یم بې همدمه ، زما زړه کښې څندا نشته

زه بېسوم ره نوی دوستانو ، هیڅ کړم زه زړه ویارانو
رنځمې کړم طالمانو ، دې زهرله دوا نشته
نشته دا نا کوم سوال ، تاته وېم درد زړه حال
روغ مې کړې زړه کی حلال ، نې ددې مې دعا نشته

ګل

کمې سر د زړه صلاح وی او ریدلی | زه به ساسوم په پرس امر نکړی به
که زما خپل بیداری کښې شه احیا زړی | زه به وم آزاد چوړی ، خان پښتون به
(...) کا تول الله دا هسپارد (١) ګل | زه به نې ځای کړمه دورح خپل وطن به

دغسې دردې که نور کسې ژوندی و
زه به ګل وم د شعراو سخن به

رښتیا

چه مې باغ د ګلو نه ئی (٢) بهار نه خه کړم | چه مې ستر ګې دیار نه ئی خمار نه خه کړم
چه د خو لې نه د بلبل و بلی نه وی | که هزار ځله شی خو ز چغار نه خه کړم
که پرې نور د الله نه وی و رېدلی | د کعبې د شګو ډك مینار نه خه کړم
مقبره د مړو وړ که تر بنده بنسه ده | د جاهلو ې غیر تو بنار نه خه کړم

(١) یعنی ماته وسپارل. (٢) نه وی.

چه زما رنځور لالی پرې نه جوړېږي — ملا مې ستا قصه د نور اوبار نه څه کړم

چه ز ما د عشق سازو نه پکښې سا وړي — د سروزرو که وی تش سه تار نه څه کړم

د جانان زلفې چه شته پروته زاهده! — ستا تسبیح، د برهمن ز نار نه څه کړم

چه زما د قام جنډه پرې نه پرېبږي — دا ل چادغره په شان حصار به څه کړم

چه ئې تل د زړه په غېږ په حمدا ویسم — ددې یار د ښکلي مخ دیدار نه څه کړم

ما نه غوره د دلبر د کوڅې کندې — د رقیب د محل نېغه لار نه څه کړم

چه ئې قام دپاره جیب کښې پیسه نه وی
غنی! داد شملو وعواؤ ګوار نه څه کړم

P T O.

غزل

د وصال مزه که ما نه وی څکلې — په فراق نه تر ار له وم خوشحاله

اول پروت وم تماشا کړم بیاد پرونه کړم — څکه نه را کوی ژوند مزه اوس ماله

چه په شا تو ماند ي و بانی عمر و سه — شمکی نه مزه و ر کا ندی بیا چاله

شه پخو لا د خدای د پاره ز ما ګله! — خوز زړګی مې ده الهر راوړی ماله

ګلستان د خوشحالۍ کښې تل تل خاندي — څه حسر ئې د غریب بو را دحاله

یار مې وا خیست رقیبانو، لیونی شوم — عشق خلک را و لی طبیبان ماله

دا مرض زما له زړه کله و سپکی شی — ما په و یمودی لوی کړی څو څو کاله

دا مثل دی چه داورعلاج په اور شی — نه حوړ ببزم نه جوړ بزم بې وصاله

چه اخر په ژړا حوارغنی رخصت شي
ورله وښلوئی کفن دیار دشاله

ثنا

چانه عر کړې اوری چانه پوله کړې غر — هر زړه تاته معلوم هر را ز تاته ظاهر

د کافر ته اقا، د مومن ته مولا — ته جیزس برهما، ته یزدان ته الله

لارې ستا د محال، څوك اوزدې څوك وړې — مسافر ستا د در، هر امت هر سړی

هر یو و ائی لار زما نېغه، ستا ده حطا — څوك دې لېز څوك دې ډېر، خو همه ې رښتیا

که انسان دې پیدا، نیا پاد شاه د دنیا
مرحبا مرحبا، مرحبا، مرحبا

مورې

چه غمونه مې د زړه نه شي چا پېره — او د خلکو نه خوئي د خنده تېره
ستاه وسکه ستر ګې مې تل وي مدد ګاري — ستايـاد ياد دهـر بېداد ګړي ما نه هېره

غمونه

په خندا د سرې غوټه وکښې — د حزان سلګۍ پنهان
مستي سرې شونډې وسکه د ر ر — کړې خداي وچې په ګريان
يو وطره ئې مستي ور کړه — ښکاره ر نګ ښيسته شادان
خو د نه ئې آدم خوږ کړه — د غمو نو مرسان
او ه رما وړ وکړ ړه کېږي — دی غمو نه پـه شا نشان
بو دی غم چه درب خوښ وي — همه غم د ی د ايمان
بو د ی غم د قام د ننګ — خوشحالي ترې شه قربان
بودی غم چه ځه غم نه د ی — پيدا د ر نه غم د ځان
بو د ی غم چه سبه ري نسته — غم د شان د خاندان
بو دی غم چه سړي سی کا — همه غم د ی د جپل ځان
يو د ی غم چه ړوندی کـا — غم د قـا م د نوم نشان
بو د ی غم د ساعر ابو — غم د مځکې د اسمان
بو د ی غم د سا د سا ها بو — غم د خو ارد بې ربان
يو د ی غم د نـې عير تو — په پښتو کښې د تاوان
خو بو غم سربج د د ې وا ړو — د ی احمه ز ما په ځان
نه نه د م نه په عمل ځی — بې دارو شه نه درمان

نه ځو انيه غنی کړم کړه
غم د ستر کو د حيا نان

باډېرې

بيا سر و ع شولې په ما د غم چپې — بيا بې خونه بې آرامه مې شوې شپې
بوخوار نه بو خوا ساقي بوحوا شراب — مل خوا کوب کبېزا هداړ و ی تسپې
په او ګي د همه اور و اړه تو د بزی — چه عالم ئې کړ جليا تسپې تسپې
عمي اخو نه دار مان په لمبو سو ځې — خو نه و ی دا د وراق سره تپې

دځوانيه اختردي لاړ نکر يري شه کړې
سبه نه وی چه به د يو ال ئې وتپې

بهار

کړ شروع بلبل چغار اوبه و ډاقیر ستار
وئي غزلي هر یوتار شو موسم د نوبهار
ښکلي ښکلي سبزه زار
شو موسم د نوبهار

غوټي پیغلې کړي خندا عاشقان کړي مشغولا
سي خسره د نیا خنګ په خنګ سره دیار
شو موسم د نوبهار
ګل چمن نه زار زار

معشوقې شولې معرور ه ستر ګې ډکې تل د نور ه
د اشنا سره مخمور ه په مستې ګوي رفتار
ګل چمن تري نه زار زار
شو موسم د نوبهار

شو بدل جهان د رنګ رنګ شو تول جهان په رنګ
پښې د یارئې چنګ په چنګ زړه ر ما د ګلو خار
ښکلي ښکلي سبزه زار
شو موسم د نوبهار

سره ګلو نه شین اسمان پاک ښیسه مهین اسمان
سبز شاتي رنګین اسمان یا سپږ زمي یا مخ د یار
ګل چمن تري نه زار زار
تول وطن نریسه زار زار

ګوره ستر ګې وهي ستوري یاره راشه په دې اوري
وا ړه غلي ګوري شو موسم د نوبهار
ښکلي ښکلي سبزه زار
ګل چمن نه زار زار

سپوږمۍ تول وهي ګلو بري — اود سور و لاس پر قبزی
اوس ښکاره شي او س ښېزي — د و ر ښځو په ګلزار
ښکلي ښکلي سبزه زار
موسم د نوبهار
غمي راست د سینه په غاړه — د غوټو تري تاو جاړه
څه نه کړي سو زمۍ واړه — څه وقیر څه ئې ستار
ښکلي ښکلي سبزه زار
ګل چمن په زار زار

ای دهر چا دلبره

مخ دي ماه په سما — سر ګي ر و سا ه سما
حسن دي شاه په سما — ردي دي د لښکر ګړمه
ماښام د سینه په غاړه — څه و ه د نیا و یجاړه
په وي سینه و لاړه — ګله دي په و یر کړمه

☆ ☆ ☆

اي د هر چا د لبره ! — اي مې و وا د لبره !
سه بس زما د لبره ! — ظلم کول ور ان دي
هم ئې نژدې هم لري — ستاسترګي کړي حمري
څومره سینه بسر ئې — ما په کتل ګران دي

☆ ☆ ☆

ګران مې رو بدون په در سو — دزړه مارغه مې کیر سو
لا ړو بهار تېر شو — عشق ور یا د کومه
د نو رو ما ر سوا ې په — په ملا لار شو لې ته
ښکارد در سا رسوا ې ته — څو به دي ما د کومه

☆ ☆ ☆

زړه دی صفا د غمی — وصه ر ښتیا د غمی
میمه ملها (۱) د غمی — جامه ا تار و کړه
را شه جانان شه ده — وړو کی جانان شه دده
یو ورځ میز بان شه دده — ډېر ئې مدارو کړه

غزا

مسلمان به نن غازي ؤ — که هندوستان دي غزا وه

وئي (۱) کتي ته دي تينګ به يم — خو مو ليد تېر ته واوه

خان

خان را خيستی دی ملا پسې شو ناړې — خپل کورسم کړه څه پردی غمو نه ژاړې

بل ته وئی د حرص و ناسه غاښو نه — او پخپله سوان په لاس نر وي داړې

تل وطن پخپله وران کړي بل بدنام کړي — ملايان دي کړل فارغان خواري خراړې

چه پخپله په بېسه فام خر شوي نه — بيا به کوم مخ به ملا کوي پيشاړې

چه پخپله دي مخ کال کښې بيئی (۲) وينځلی — بل ته مه وايه زړ کيه چه پواړې

ته اول د صاحب پر ږز ده سلامو نه — بيا په ده سرسايه پر ږبر ده پـه و لاړې

دغني نصيحت واوره اوس ځان سم کړه

خولې له نه راځی بيا بيا توکلی لاړې

اتفاق

ملا وائی مغربی تهذيب کړی لري — وکيل وائی مونږه غواړو اصلاحات

دهقان وائی های افسوس باران لاهو کړو — سرکار وائی چه اېزېتيکس به کړو مونږ زيات

بوډا پلار وائی فيشن د ښځو کار دی — کالجی ځوی وائی په کار دی مساوات

دنيا او ائی علم لار د ترقی ده — منګال وائی د سقاو پلار نه ؤ بقراط

باچاخان وائی ازاد خپل وطن کړی — ملکان وئی اول وران کړه خوالات

غني وي که ماد زړه خبري ووي

پښتانه نه مي په سر لرګی کړی هات

انسان او فطرت

زما زړه د خوشحالی تازه چمنو — چار چاپېره تري ما غچه د ياسمنو

دلته زرګی هلته سوی بوراګان وو — بو خوا ګوټ کښې په خنداشيکی طوطيان وو

وي په مينځ کښې فواري د اميدو بو — د يار ا بو د د وسما بو ښيسته جنو

شوك به تري ترمي ترمي لاړې د تېزی به — شوك به پورته مدري شو د خپله ځای نه

(۱) وائی (۲) نهوی

عرض داچه هر طرف به خوشحالی وه
خوشحالی که خوشحالی وه د مالی وه

څه خروم چه خزان به مې ... باد کړی
دا رما همیش خندان زړه به نا ښاد کړی

ای ظالمه ای کمبخته ای بې داده
ای رما د خوشحالی د سر جلاده

دا ښیسته ښیسته کلو به لا غوټه دی
به ... وی مه خاوري کوه د نیا اباده

خدای دپاره خدای دپاره رحم وکړه
دا ښیسته ښکلی وړه باغچه رما ده

غم

که زه به خوشحالی به چرته نه وی
که خزان به وی مالی به چیرته نه وی

که بدرنګ لاړل خوسرنګ به وابه ورک شی
که تمکری به وی کالی به څیرته نه وی

دا به هر بو قدرت د حکمت چک دی
دا انسان عقل لا نه پوهیږی هلک دی

لمدن

دنیا

بوډا په دی ولاس راسکه وي ... [illegible]
لاو نه د مړو چه دا دی دلاس پښه

هیڅکولی مې دخواښې او خپل کوڅی ... [illegible]
مارغه دخوان کبر وری او پیروی د کښه

په لاس دی سواری به ... [illegible] ... دبهار
دا مه یکړی ... دراماس د سحا ... [illegible]

کړ ... [illegible] ... مالدار چې ... نوکری هم راحته
بیاځه به ... سکول به کړه سروع حیله ... [illegible]

لمدن

دا روش دی د دنیا

چه د صبح سی د خالري
سی د ... [illegible] ... هم ...

کله مه کوه د خاله
دا روش دی د دنیا

د دوی لا چې ... [illegible]
ما سام ... [illegible] ... وس صبا

سما نور غو اولی به سی
د ... [illegible] ... مشغولا

وروره کلك ... [illegible] ... سوم
چه راپوري د ادك شوم

دوست به ... [illegible] ... خورم
کاله ... [illegible] ... کله ... [illegible]

هم پښتون ... [illegible] ... به نسب
الل اچلم د هر ... [illegible]

خوري (۱) ... [illegible] ... رسوم ... [illegible] ... کړم
دا روش دی د دنیا

لمدن

---

(۱) ... [illegible]

ازویل ته

زما هېر نه به شي ستا لمان نیستته | به دسرو ررو به سان ز لمان نیسته
به خندا ستا علي‌غلي رما خوا کښې | ساسو سر گوبه کړه‌تول جهان نیستته
ورښته بوي دورځې ، دشپې خوره | چه دیدن له به دي حوږ بر ځان نیستته
هغه لاس به‌لاس زمو بردنا ع سیلو ته | هغه سن د سو رو ډك اسمان نیستته
دامتال دي‌چه‌څه تېرشي‌هغه هېرشي | خو ما هېر نه کړی شوستالمان نیستته

حدا به ' و ځي دا حران حه بها ررا شي
بیازمو بز دمني شی جهان نیستته

لندن

زوړ اور

اوه‌دغمه مې شوسپین دستر کو تور | وسوم‌خاوري‌سوم‌ام ېشوم‌لکه‌سکور
اې بلبله ' که زړ اکړې ما له راسه | کښې ځه که حا ند ې و خند وه نور
سوی لوی اوعړن‌ښکې وی‌حلکه ' | راسي وء گوري‌ءره نم سوی به اور
لاله وشرمنده‌سر کښې‌ئې کړې‌ښکه | نو را ولنده را پر بو انه سکور

عېږ سر کې دنر کس اوبکو لاهو کړي
پرنه لمو شود مو دومړ سوی اور

لندن

تجربه

در ؤ اج چپې مې و سو ې | د فا ون لنګر مې کېږو د
په حندا در یاب ا ه‌لا ړ م | ستا سپېره گودرمې پر بړ ود
دا تاو ده‌او یسح نا دونه | نو ی سار نو ی سر و نه
نو ی ښیسب نوی ګلونه | چه دخیال و ررمې ک سود
کله نا و عولېړ کښې‌ننه | ینا چړو کښې و سلمه
حو ز ه ځمه ځمه ځمه | عم دځان اوررمې پر ېښود
حمر نه نم شه نه کړ بری | چه‌څه کېږی سبه‌نه کېږی
کمور کړی کېږو نبزی | پخپل‌لاس کښې‌سره‌ې کېښود
مړد خپله لا سه سبه نم | حوس‌پخپل‌دورح کښې‌رڼه‌یم
نیم(۱)بردې‌حسب کښې‌ړه‌یم | سو ال د‌ئل ددرمې پر ېښود
ځان مې و پیژ ند دانا شوم | خپل‌مالك‌شوم لوی‌بادشاشوم
تیازې لاړې سپین صفا سوم | د فا نون ا لکر مې کېښو د

لندن

---

(۱) نه یم

خدایه ولې؟

خدایه! عمر چې ژړه دې ولې را کړ؟
په دې ملک کې دوه خود سره بادشاهان
بادشاهي او فقیري دې ولې یو کړه!
د ژوندون په هره سا کښې مرګ پنهان
ولې غم لکه اسمان په جهان خور دی!
خدایه! ولې خوشحالي دې کړه نایابه؟!
ولې جوړ دې کړه سکې د ګل د باغو؟
خدایه! ولې نشه بیائې له شرابه؟
ولې ښیښت او رنګ دې دواړه خوار او وروړ کړه
ولې ولې دې جهان کړ ډک په رنګ؟!
ولې کوڼ دې ره پیدا په جهان نکړم
خدایه! ولې دې اواز پوست کړ د چنګ؟!
ولې ما ته دې عطا کړ فکر و خیال؟
ولې ولې په رڼا ورځې خوبونه؟
خدایه! ولې دې ځواني هر چا له ور کړه؟
خدایه! ولې دې پیدا کړل امید ونه؟!
ولې جوړ دې د یار سر کو کښې حسن کړ؟
ولې ترېخ دې کړ بېلتون او خوږ وصال؟
خدایه! ولې دې سوزمې له رڼا ور کړه!؟
چې رنګې مې د مستۍ په مهین تال؟
ولې جوړ دې کړ اړغی د ګل په څوا کښې؟
ولې زړه مې پاک خو جسم مې ناولی؟

ولې ما له دې دولې طاقت را کړ؟
خدایه ولې خدایه ولې خدایه ولې!؟

(لمس)

وصیت

چه غازي شمې مې په قبروی ولاړ يې
که غلام مړوم راځې تو کړی پړې لاړ يې
که پخپلو وینو بې وم امبید لی
په ما مه پلیتوی د جومات غاړې
چې قطرې قطرې مې پوځ د دښمن نه کا
مورې ما پسې په کوم مخ به ته ژاړې
یا به دا بې ننګه ملک باغ عدن کړم
یا به کړم د پښتو کوخې ویجاړې

د زړه دې قربان

چا کړو خرڅ خپل دین ایمان په جیبکو
چا په مال چا تش په تمه د ږو پېو
چا بدل کړ په هلک خان په شرابو
څوک نامې د ډموا خلی په تسپو
مو نېز ګانه کړل په نو موږ لعمو نو
رضا حب د پښتو په ځای موتیو
اوس نو مونږ شو خوږی نه پښکلولی
تش شپېلی به لګیږ واو (۱) لګه دسپو

---

(۱) وهو

څه د پاره

چا د ځا نه جوړ جهان کړ د عا لمو ډك د لوړ و د ژو رو و را نو سمو
زرغون شوی په امید ژو ندی په طمع شو پیدا د کو مې مو رې د کوم پلا ر ه
څه د پا ر ه څه د پا ر ه څه د پا ر ه
مونږ پربنه له کومې راشو په تش لاس؟ و لې و اغو ستو د ننګ شر م لباس ؟
و لې جوړ کړو دین ایمان و وېره وسواس ؟ په تش لاس کوم خوا ته ځو چه ژوندشی خلاص
په کوم ملك په کوم وطن په کومه لاره
داو یرو نه داغوغا د ا شو ر د څه د ی ؟ دا چه ځه ورته وایم کور دا کور د څه دی ؟
اوه، داسوځی چه عالم دا اور د څه دی ؟ ژوندګی څه دی مرګ څه دی ګور د څه دی؟
حا پسې څه پسې څله بیمار ا ر ه ؟
عزت څه دی ،طاقت څومره،دولت څه وی؟ ولې ماته چه وی سه ښل نه ښه نه و ی ؟
څه وی شوك چه جهان نه وی عالم نه وی؟ کوم حو ابنتی مړه رنها ګلو نه سو ی ؟
نوږو کی سراوداقصې بې شماره
څه د پاره څه د پاره څه د پا ر ه

(لمدن)

جرچیان

بې تعلیمه شخه غوا د ه سحو کښو له بې نها د ه
نه و ر ا بېږی نه سمېږی ښس یې شی یو ه بلا ده
حوله ئې ژر نده نه ودرېږی د چرر چڼو مشغو لاده
ځوی ئې وران لور ئې ناولې حودغو اړې څه پرواده
یو واده د خدای رحمت دی نو طاعون دی یوو باده
په کالو نه ښکلې کېږی داند خو یې د لر نا د ه
په ګیلو نه ستړی کېږی تل ویرو نه دی غو عاده
ملا نی داسې فلانی د اسې دائې کار دائې سوداده
وا ئی غنی مین په غوا
چه دروغ دی که رښتیا؟

خرمستي

همسامې شولهمانهنيمه لاره کښې شوم پاتې | څوانی مې شولهمړاوې دېيو پاره پرې شوم پاتې
يامانه خندولې جونې ښکلې سرې بلبلې | بوړا شاحيل شوم ويم شليدلی تنبل ته غز لې
ستارشوبارپه تاردلوی در باره پرېشوم پاتې | همسامې شوله ماته نيمه لاره کښې شوم پاتې

وهلوېه مې سينه مخ مې ايه سنر ګی چلبازې
اوس ستړی ی مسافر په لوی سفر څمه يو ا ځې

ستی شه دامسې د کرد کاره پر ې شوم پاتې | همسامې شوله مانه نيمه لاره کښې شوم پا تې

سا تلمه الو نمه پر ميدمـه او ر وم او ر
سپيره پاتې اوې شوم په زړه سوی په مخ تور

شه ورك دا بوړا توب دمح دباره پرې شو م پا تې | همسامې شوله ماته نيمه لاره کښې شوم پاتې

پټيره داد نيا

حا بده مه کو ه غمو به د صبا | سبه پو همبز ې د ه پټير ه د ا د نيا
د کړوخت کښې دعو ل وکړو نه مکړه | حوره څښه حساب کتاب ئې مه منا
د تندې ليکلی ښې کړ څو لی | په و يرو بو په ژ ړ ا په و ا و يلا
د ځوانی به هميسه نه و ی با مړ ه ! | څه رضا کړ ه د با ر ا بو په مر ضا
صبا پيا حدای د چر سيا بو مسئله د ه | بر ينه نښته ر و ر ا و ر ه مسئلا
بن دې زړه له توك اختيار د باشاوور کړه | حدای خبر چه څه در پيښه شي صبا

راځه وحا بده حه وخا ندی غنی هم
ورله بهور کو ی حوند ځا بله خندا

ترانه

کړم به خپل وطن د ټول جهان د سدار ورو | مـلـك بـه کړ م آ ز ا د
به جرړ ببزی بې ځماد و ينې دادار ورو | تـال بـه و ی نـا ښـا د
ياچـه ځـا ن قـر بـا ن کـړ و | په وينو ئې سموران کړو
يا چـه ئې سـم جـو ړ کـړ و | يا چه ئې سم وران کړو
ځی چه بيائې و ينې د انقلاب کړو په بار ورو | هـسی شو بر با د

کړم به‌خپل‌وطن‌دقول‌جهان‌دننداروړو
هسی شــو ــر با د

و ا چوی شپسته و ر د ی (۱)
سره‌په وینو سر ه ور د ی

ګو ری‌مو نیز ته خپل پر د ی
ن به شی ښکار ه مرد ی

ځان‌دخندا نکړ ئی‌ای‌دنورولاروړو(۲)
د ا و خت د ی د مراد

کړم به‌خپل‌وطن‌دقول‌جهان‌دننداروړو
مـلـك به کـړ م آ ز اد

شـه به کـړ م ـې ننګـه قـا م
شه‌به کړم ېې جګه قا م

و ینو کښې ر نګ بنګه قـا م
شـه د ی دـې ننګه قا م

به‌پرې‌او ګی‌شم‌یابه‌ئې‌جوړ کړم‌ېې‌داروړو
د ا و طـن ـر ـا د

کړم به‌خپل‌وطن‌دقول‌جهان‌دننداروړو
ملـك به کـړ م ا ز ا د

دعا

خد ا یه ا ستا و ړه دنیا مې به ده خو ښه
ما له‌ر ا کړه پخپل‌اوی‌جهان کښې‌برخه

چه کوم‌ځای کښې‌بې‌ګناه هکا ر به وی
چه کوم ځای ژبې جړې د اغیار به وی

چه کوم ځای کښې‌وی بې‌حس زمااحساس
چه کوم ځای‌صرزړ کی‌وی‌اوتش‌لاس

چه کوم‌ځای کښې فریاد به‌اورمد کوبه‌و
ما شو ما ن یا به قو کړو پسې په منډ و

چه‌کوم ځای کښې نه مزه‌شه به قا نو ن
به عشقـو نـه نه و صلو نه به بیلـتون

چه کوم ځای کښې واری‌ستر ګې‌ناپیناوی
چه کوم‌ځای کښې یوشان‌ن‌پرون صباوی

چه کوم‌ځای کښې که‌بادشاه‌وی که‌ملنګ
یوئې تخت او یو ئې تا ج یو ئې پا لنګ

چه کوم ځای کښې‌مال‌اولاددوستی‌بیکاره
چه کوم‌ځای کښې‌نه کاروان‌شته‌او به‌لاره

سترې ستر ګې مې کړ ې پټې یا الله
ز ما خو ښه ـه د ستا و ړ ه د نیا

حال زما

هیڅ‌دعشق له‌غمه‌نه دی بر ا ر غمـونه ګل
چه دیارفراق دی ووئی دغه دی دخد ا ی و هل
چه‌مې‌زړه‌دایرو ډیرشو دقارون خزانه شـه کړم
چه‌لالی‌مې‌خوا کښې‌شته‌څه کړم ګل‌څه کړم بلبل

(۱)لباس‌دریشی (۲)مخفف ددلاور .

چه‌دنیائي‌شي‌بر باده آخرت به‌ئي شو ك جوړ كاږ
چه‌دزړه‌پښې‌مي شوي‌شلي څه‌به كړم دا ميد لحځل

زه‌په‌تموتمو اوسم په‌ځوابېږ مې‌ځان كړ خاورې
څه‌هيڅا زغملی نه‌شوهغه مايه‌ځان زغمل

بې‌جانانه جنت څه كړم بې وطنه بادشاه څه وي
يا به‌ځان‌پسې‌لاهو كړم‌ياپې كړم‌دپښكی كل

په‌جومات كښې‌مې‌و نه‌موندپه‌مسكه كښې‌رانه‌ورك‌سو
خدا ی‌مې‌زړه كښې‌راپيداشوچه‌مې‌مخ‌ديار كړ شكل

عمې بدپه زړا سكاري كښې‌ده نه‌ؤ جوړ كړې
په سيلاب دسوحت‌داونكو اناسين در يا نو بل

(اتماسری)

زړه او سر

بن بادشاه سره په جنګ شو لووز ير	عصه عـقل سو بـه لا ر و د ضمير
و ي عشق مه كړه دا پيغام دې‌د مر كې	رړ كې وي به اعشق آرام‌دی دزړ كې
د اد پـا ك ا لـلـه صـفـت د ی	د د ه ـو ر د د ه ر حـمـت د ی
د ا پـه د ي مـخـكـه جـنـت د ی	د هـغـې جـنـت نـعـمـت د ی
د ا لـه ټـو لـو لـو ی د و لـت د ی	د ا ـا ـی د شـحـا عـت د ی

بې له دې به جهان سپو روی
ـې مـكـه لـكـه كور وی

سر

چوب‌ شه حوب شه ای بو كره د سا نو!	ئې علا م دتو ر و ر لفو سر و لبا ـو
توري زلفې دې ديا ر دغم بيا ر ې د ی	سر ه لنان ئې د و ز خ دور دشيطا نانو
د كنا ه‌مار پټ‌په دې كلو كښې‌ناست وی	له جنته غو ر ځو لی د ی ا نسا نو (۱)
ليونی‌د ی كړمجنون فرهاددې ورك كړ	ښار ئې د ی كړ ی تبا ه د باد شا ها نو
دې بد نا مه ز ليخا په ټو ل جهان كړه	د مغو لو كو ر د د ی د لا سه و ر انو
چه ز ماسره‌شو ك مل و ی‌تل يا دېږ ی	شوك‌سعراطؤ شوك‌بقراطؤشوك‌لقمانو
عمر شوك‌ؤهارون شوك‌ؤمامون‌شوك‌ؤ	له هر چا و لی با شا ه لو ی سليما نو ؟

عالمان پيغمبران زما دو سان دی
عشق دی كا ر دليو نويا هلكانو

(۱)دقافيې په لحاظ دجمعې اومفرد املابه‌پوشكل وليكل شوه

زړه:

مکړه لا یې د ځان ته مې دی په کار | عطر وائی خپل قیمت چوب وی عطار
راته ښکاری ته ئې روند په بینا ستر ګو | یا پوهېږې خو کړی مکر ئې مکار
ته انسان ته ښیئې لا ره په جهان کښې؟ | د جنت انسان ته مینه ښئیې لار
د ادم به د دې راز پو ښتنه وکړه | ټول جنت ئې کړ په ده باندې نثار
یا تپوس د «ارنی» موسی به وکړه | لا ړ شه و پوښته یو ور ځ د حرا غار
د مجنون یا د فرهاد به سلا وا خله | یامنصور ته وا به ولې شوې په دار
منصور ځان کښې موسی طور کښې نور لیدلو | په څه کوم لیلی مجنون کړ بې اختیار
یو معشوق په دا ملر نګ بل ما لباس کښې | حمد وی او ثړ وی هزار هزار
جلال یو دی جمال یو دی کمال یو دی | هر عاشق ئې وینی مخ کښې دخپل یار
اکه ځنګ د نور پهر ورسېږمې بلېږی | د اسې ښیئی معشوق نور درب غفار

څه که خلك لیونی غنی ته وائی
د ړړ ښه پېژنی خپل یارهم نور دیار

(اتمازی)

ګړ ژلړه

کونډه ماسته به ژړا سر ټکوی | چه ځامن ئې په ګونو شو شهیدان
کورئې ګورشو دیارې ډیوې ئې سرې شوې | ګور ګانو کړل فنا ښیسته ځوانان
دذرې ذرې بچی سر ته ده ا ته | په ویر و بولې زوی مځکه آسمان

ای زما د کونډې مله لویه خدایه!
ای منصفه ای زما دانصاف ځایه!

رحم وکړه په سپین سر تا ته ژړېږم | دا زمار و ستی ګلاب رانه مه بیایه
دا یوه ځا نګه زما د تالا باغ ده | دا لالی زما مه بیایه الله دې ځایه
نو ردې ورك کړل په ګولو د ګور ګانو | دار ما ورو ستی بچی پر ېږده ای خدایه

دا زما د سوی زړه یو قلاری دی
له ئې اخلی نو رحمان ځان ته مه وایه

دا زما د ګېز ې ملا یو ه همسا ده | که ئې بیا ئې ما تم لا ر د ګور و ښا یه
الله رحم په سپین سر د بو ډ ۍ وکړ | مرګی راغی حلاص ئې کړ ورله ګریان
د بچی په سینه سا ورکړه عاجزې | بوی ترې لا ړ تش ګل شو پاتې په میدان
په آسمان کښې فرښتې په ژړا سر شوې | په سجده پر یو اته ټول پیغمبر ان

دعشق نور

د آسمان دسوری لا نه دي — او د ستورو مشغو لا کښې
د يخ سيند په غاړه ناست وو — دوه ياران مشغول سلا کښې
دسپوږمۍ زړه شو خوشحاله — په خندا ئې لاس راوړې
دعشق نور ئې هر حواخور کړ — په بلبل کښې په لالا کښې
خوشحالی وزرې وکړې — چې درې د باغ سيل وکړې
اودا دواړه ياران بشکل کړی
د سر و ستورو مشعو لا کښې (اتمانزی)

اې زړه

اې زما د زړه بلبله ولې ژاړې ؟ ؟ — ولې څه پسې څپه ئې څه شی غواړې ؟!
څه د پاره دې بوستان د عشرت پرېښود — څه د پاره دې عمو نولټې (۱) جاړې
را ته ښکاری جو ړې بيا ئې شيد اسوی — ځکه نه وهې نعمې ګوټ کښې ولاړې
داته څه وې ؟ چه يو رب کسې دلبر ې — د رقيب يا ری ئې وه جوړه چه ته لاړې
دا يو رب دی جيکو کښې وفا نشته
بې وفو وه! ته د مړو نه مستی غواړې ؟ (اتمانری)

ته او زه

ته د همه ؤ خو يدو کشره ئې — او زه د خپلو مشرورو يمه
خو په ښايست د ټولو مشره ئې — ځکه هميش زه پروت سکور يمه
ته ئې ګلاب په سکال او فطرت — او نه رنګ کيکرا زغې يمه ره
خوږ د ګمين نه حوږ دی ستا لذت — هسې بيحونده بې مزې يمه زه
لکه د سوری ته ئې ګل د آسمان — دجهان ډېره کښې د ې زه عکس نه يم
د شپيلۍ ساز پسې يم کله روان — کله په زړ کو کښې ستارقص نه يم
ته د سحر په شان بېيسه او يخه — ره د ماښام په شان غمګين او ستړی
نشه په ژوند د شراب ستا د برخه — زه په وسواس حوړلی شوی مسزی
ته دسپوږمۍ په شان موسکۍ هوښياره — او زه دلبر په شان سوز ناهمه تل
ته د لولۍ په شان د ګلو ياره — زه د بلبل په شان ژړېږمه تل
ته ئې نسيم را ز دار د ښکلو ګلو — زه کو نکټ يار د رژ يدلو ګلو
ته ئې شبنم بې بې د بوو ګلو — او زه زوړ ګلشن وطن د سوو ګلو
ستا په خوږو هر يو غزل دی ښکلی — او هر يو وير زما د زړه وتلی

---

(۱) لټوې .

سرينديې تانه ده خندا ز ده کړې
ز ه مقتدی يمه او ته مې امام
ستا د ښو ځای ز ما د سردی مقام
ز ما جونکړه یو ه ده و يجا ړه
ستا په ښو پښه ز ما بد شي وا ړه

شپيلوړ ز ما سلګوړ دی اوریدلې
ته ئې ما لك ز ما اوزه د ې غلام
ستا ښکلی تن دی ماته بيت الحرام
ګلې ! راځه چه ورله ورشو دواړه
ارغی هم ښه ښکاری د ګل په جاړه

(اتمانزی)

بابا ته (۱)

ستا حطو نه توی زما سرته پراته دی
کله حا بدم کله ژاړم ليو نی يم
نه ته به ئې غريب ته ډيرلوی او چت ئې
خدای به رحم ؤ په نابانډې لبر کړی
چه په تا کښې کوم جوهردی ما کښې شته
ته سالارئې د کاروان په نيغه لار ځی
ستا دز ړه دو اړې ډ کې دی د مينې
و هم منډې نا پسې حو ته هم لر ی

زه ئې اولم هره شپه دو بار دوباره
ای زما په بند کښې پروت غريبه پلاره
مصيبت دی ستا عزت ته عزت داره
ل ښه زوی به ئې ؤ کتلی ستاد پار ه
ستانيکی زما بدی د دواړه بې شماره
زه کوز ځغلم لکه اوښه بې مهاره
زماړه وچ کوهی نه لری یوداره
و ینم ستا ا یله ایله د ښو غبا ر ه

پروا شته که په منډو منډو مړ شم
فقط ستا او د خپل قام د نوم د پاره

(لبدن)

خان صاحب

پيسه تګ خا ن زما لوی يار د ی ز ما حوښ ډير دی
کوی لو نځو نه په ر وژو کښې له هر چا تير د ی
الله ورځ مې په يو ځا ی کښې ډ ير د لګير و ليد ه
ماوې کاکا و لې خفه ئې جو ما ت د ې هم هير د ی
و ئې و ې نچيه ! بيګا و و ر ا کر ه غله ر ا غلی
ا و س ر ا نه هسې د خفګا نه ر و ګو د ر هير د ی

(۱) دا يو منظم خط دی چه عنی باچاخان ته د لندن نه د هغوی د يو شکايت آميز مکتوب په ځواب کښې ليکلی دی ، باچاخان د غه وحت په جيل کښې ؤ

خوشحاله زړه کښې شوم خو مخ مې له خپګانه کړ ړک
په یو ګوټ هیڅ نه کېږي کور د نوړا لوی نیر(۱) دی

بیا مې تپوس په همدردی نړې د نقصان وکړو
نو ړا په سر وسترګو په خوږ زړه دا بیان وکړو

وې ئې بچیه اما ته هر څوك ماله اروائی
ټول پولیسان را ته غاصب یا نمردار وائی

اوامامان را نه تپوس د زکا تو نه کوی
زما په شان سړی ئی نشته خو کیدار وائی

موسلی وائی په خانانو کښې یو خان نه زه
عشر زما مخ کښې تقراط ته څوك هوښیار وائی

غله ؤ په تمه د روپو زما ګدره را علی
ما ته پخپله استمت صیب د سر کار وائی

خویم خپه چه په تش لاس شولور خصم مو زران
اوس نه قصه زما د کور په هر بازار وائی

چه منېز ګان پکښې دشپې بیزه ناری کوینه
دیو حوار په دا نه هم چیر ته نیمدك نه حور یمه

ماوې کاکا ان ورځ هر څوك دغه کارونه کوی
پخپله مری دلو زې ئی له خیرانو نه کوی

مخکه ګانه کړی یا په سود مال د نیا نه احلی
بیا پرې مړ پلار له د صابون ګوړې سخاتو نه کوی

برتو نه غوړ کړی چه ور مه مې اوس تو ده و خوړه
نانما بچه په نرخ کښې وا چئی(۲) فسادونه کوی

د اښې همته به یو ه پیسه ګټلی نشی
کور ئی نهروی حدمدار ته نه ستو نه کوی

نشه د نه داوالا طون، خرڅیئی د پلار هډو کی
مبرې ئې هم د کور نه تبښی هجرونه کوی

خدای دې بحمله ور ته وکړی هدایت دلارې
غنی که وائی څه ور ته وائی تم د کومه پلار ئې؟

دا دن معشوقې

د لته یو خوا نه ارغی دی
بل خوا ځانګې د نرګس

د هنر علم سایه کښې
ګرځی ګل لبا نه مس

هره یوی نوی چال کړی
حو همه زړه کښې داخیال کړی

چه له ګلو بو راواړ ئی
په ارغوئې کړې زړه غس (۳)

ډیر ئې ورك کړل ډیر نه ورك کړی
ډیر ئې سپك کړه ډیر به سپك کړی

(۱) هنرـ و یا ل (۲) واچوی (۳) عوځ .

د وطن لښکر لښې د ی پېړې — دې لښکو کښې د ناوس
غني خان «ملا نادر» کړه — عقیده د دې برابر کړه

ملا گانو کښې د بره ئې
څر نعمات به کړي او دس

(اسما بزی)

هیر دې

گرچه حاور و کښې دې پښو حود سامورې — ما به یادې همه شان ستاسر کې نورې
مورې! ستا لاسو به ماته به دې هیر — حه تکلیف کښې به زما نه وچاپیر
ستا د خولې قصې یاد و مه هر ما ستا م — د کنجي د هر ه مو بې د بهر ا م
ستا و هل د ال د میسې به حواز ه وو — ستا کنځل راته د بل د عا به شه وو
ناحه ماته د ډېر خراب و کړل کا رو به — او نانا به لړ رول مخکې اسما نونه
به به و ي ر ما ملگر ي ر ما مال — او زما سلگو سر ه به تا ژ ړ ل
مور ي یاد دې ما به آوړو کې تال — حه ناره به رنگو لم کال په کال
ستا جو هې جو هې ستد رې او حمدا — حه به تې سپك لکه د ناد کړو رړه زما
نا چه ما به به له قصه سو ي به وا ر — زما او سکې به دې نو یلې په زار زار
مو ر ي یاد دې ما نه واړ ه ا حر و به — حه به نا په سکلې مخ کې سو ل خالو به
به جګړو به دې ره کړمه پاك سیسه — ما به ځا ن کړ لو په حـو ا به
تا به و وهلم بیا به د ي کړ م سکال — په حمدا به د ي ر ما کنځال ر عمال
ماته یادې همه شان ستا مو سکې سو بدې — ماته یا دې همه سا ن مېلو ته مه ي
څه ماښام به سهری کور ته را علم ز ه — ستا په غېږ په الله هو به سو م و یده
مو رې! ما به ناده شپه ده بوه بو ر ه — چه زما و جو د ؤ گرم له سره او ره
ز ما سر کښې ؤ شغار د جها ر و نو — ا و غوز و به مې گا نه په او ار و بو
زما هر «مورې!» ته تابه وې «قربان» — ز ماهر «و ئی» ته به نا کاوه گریان
مو ر ي! ما ته یو ه بله ورځ ده یا ده — حه ز مو ښر کور له زید لو له مریاده
وه ډېر بخ سان ستا تاو ده لاس نار س — گلابې شنگې ستاوه بې رنگه سپین
به موسکې په خوب و یده وې پاشیدې نه — ما ژړل د ر به ا و به راو یښېدې به

ماوې موري! موري! تاوربان، وربه وې — وې پرته حا موشه گل په خزان سوې
ماژړل اوته و یده و ې خند ید لې — ماژړل او تا تپو س نکړ و چه ولې؟
گر چه خاور و کښې دی پټ و جود ستا مور ې !
ما ته یا د ې هغه شا ن ستا ستر گې تو ر ې؟

گل که یا ر

ا ې زما د ستر گو تو ره ! — ا ې زما در ړ ه قرا ر ه !
ا ې ز ما د سر گلا به! — ا ې ز ما ښا یسته یا ر ه
په ز ا ری د رته ولا ړ یم — یو نظر را ناند ې و کړ ه
ستا زیا ر ت له یم ر ا غلی — مسا فر یمه په لا ر ه
ما ل د ې حسن ته ا میر — او ز ه خو ا ر و ز ا ر فقیر
دښایست ز کات دې را کړه — ا ې ز ما مهر نگا ر ه
نه بلبل به ښیسته گل ئې — ا و پتنگ ته ر نها نو لی
حو له د ې و سپړه ا ی گله! — تـو ل یرانه د ی بی ور اره
سا به پا نهو د ا شبنم — د ی ز ما په ستر گو یم
ژ ړ و ی ما هر هر د م — سا ر عی تیر ه بېشـما ر ه
د ر کوم ز ه د ز ړ ه و یني — چه ستا پا نې شی ر نگینې
داسا سر ې سو ښې مهینې
شو ې دد ې ویـو پـه داره

لیلی

په پالنگ نا ستـه لیلی په لاس کښې او په عمبر کښې ستار
سر گې ئې د کې د پـرسـا ن اوانتظا ر نه دیـا ر
د مراوې گل په شان ئې مخ ریـړې زیړې شـان دی
ول ول ئې زلفې ترې چاپېره لکه تو ر ښـا مار
و اړ ه و ا ړ ه ښیسه لا سو نه د حفگـانه مړ ه د ی
په چو په خـوله د عشق سا زونه وهی هریوتار
لیو نی نمر په ر یړ و سر گو د د ې ستر گې اتې
و رو ستې سلگو کړنې روروصرې لکه دغم بیمار

خو ددې سترګې د بل چا د سترګو سور عوا ړی
نه زیږی لمر وینی او نه د ده د سترګو خمار
لمر زړګی غوڅ کړو ځان ئې غرو بچپلو وینو کېښې کړ
سپوږمۍ سرتور کړو ربسې ژاړی په زار زار زار
په پالنګ نا سته لیلی هغه شان سه تا ر غږ وی
ا و خدا ی خبر عشق به کله پازړګی دیار خوږ وی

سوال

خدایه ! و کړم دغنچې سره خند ا ؟
که د خو ا رغریب بلبل سره ګر یا ن

خدایه ! وګورم دخپل یار ښکلی مخ به
که د خپل سو ی ز ړ کی شم تما شا ن

خدایه ! وویر ږم ساد او ی دوزخه
یا که تمه کړ م شرو ع دحور غلما ن

تهمې پوه کړه تهمې پوه نه پوهېږم
چه زه تا کړمه خوشحاله او که ځان؟

څه وکړم؟

پو سړك د ګلستا ن
ښــه لار د ه در نــد ا ن

مخ کښې ز ه و لاړ حیران
چه په دې ځم که به دې

یو حو اعیش عشر ت سیلو نه
بل حوا کښې کوندې غرو نه

دې خوا سازا خوا ویر و نه
ا و س به دې ځم که به دې

د لته ښکلی موسکې شو نډې
هلته غم ور یا د د کو نډې

دا ځا ی خوب هغه ځای مېنډې
ا و س به د ی ځم که به د ې

پودی چې نه پېښ په شن ر نګ
بل د ی سیندوهی غور ځنګ

د ې حو قبر اخوا جنګ
ا و س به دې ځې که به د ې

یو خو ا سوی مخ دسکور
بل حو ا خا نه ی سوځې اور

ا خو ا تاج دې حو ا سر تور
ا و س به دې ځې که به د ې

د یخوا ښبنی دزړ ګی وینې
ا خو ا سره شر اب دمینې

دلته پرو ند ئې هلته وینې
او س به د ې ځې که به دی؟

پلوشه

هندوستان کښې دووڅو نه منلې راغلی — نه کښې خلق خرڅوي ایمان په څه تو
ناماوې غنې اسپې سره خپل نه لا پرښته — عنې وې نا ما لمه ی نه دی د خه و

دخوبونو جهان

رما په ویسه دخو بونولوی جهانه — نه سه کښې راسې په ورځ بیالا پرشې له مانه
دستو روباغ په داد خاورو د اسمانه — سیسه د کلسا نهر اخه ما له راځه
دا یې عکسه ولې بل خوا نه ور کیږي؟ — سوره لو که اسمانو نو کښې پټیږي
دصحرا اسمه حر نه ځې کوم خوا غیبیږي — وچیږي وچیږي راځه ماله راځه
دسیلی اسه داسمانه عور څول کوي — اول دارو شي بیادرړو نوما نول کوي

دیو کار نه ئې او په ما کار و نه سل کوي
وژل کړي وژل کړي راځه ماله راځه

مهذب

چه خراب مې په سګرټو کړ پرټوس — او نه مې حرڅ کړدین ایمان ناموس
چه مې هیري د پښتو د ملک وصې کړي — چه په سلک مې کړه بدل دوطن توس
چه په توم دبلا رییکه نه سر مید لم — سوم فدا د مس دحولې مر ید دبروس

سوټ مې واغوست جهالت ته په عصب شوم
ناوي راوړه ناما اوس زه مهذب شوم

ليونتوب

نازه جوړه م دا کال خلق ليونی دی — نادوی جوړ دی س توره یم ليونی
ما نه مه شحلږ و ه سنا د و ر خ حست — څه په نه د ناؤ نو ځا ن د ر بې (۱)
ورك داسما بدرنګ جهان ورك ئې عالم شه — ورك داسما ساعت کړی ژو ند په ګرانی (۲)
راشه و ګـوره رماد خپل جها ن نه — چه پحل جهان شی ډك د پښما سی
نه بیته لر ی نه عم نه ورځ نه لو ر د — بل سپو ږمی شاب نارا بې جان جانی
دسید و نو د چپو په سا بې د ا نګې — خوشحا لی ئې بې پرواجـاو دا بی

(۱) در توي . (۲) ګرانی ـ مګر دلته دشعری صوورت له کبله نا ید په ملمنه (با) ولوستل شی او د پښور اصطلاح هم دغه ده.

ز ما لمر هم ستا د لمر په شان ځلېږي — خو د ښمن دی نه د ګل نه د څو ا بی
زماخلك هم ستا د خلكو په شان سوځی — خو به عشق کښې نه د حمة ـ ي په خا ی
ره هم کړمه زلز لې عالم ساه کړم — چه موسکې کړم څوك ايلي به حسابی
ره هم وژنم عالم ځای ئې تو ر محد کړم — چه بیو ا به شی د مینې د نو ا بی
ر م د و رخ جنت لرم وړو کی به سم — دو ر خیان کړم ساد ملك په کا مرا بی
ستیان کړم بو را ګان په باغچو ګرځی — ا لو ای چه د ګلو نو څـــی څـوا بی
زما ملك کښې دولت نشته خوشحالي ده — دی زمزم دما شراب سر افغا نی
وی ا ران زما په ملك زما په اوسکو — به حمدا ئې ناره کړم زړې څو ا بی

مسر سکين شير بن جهان دليو ی دی
ور به حاله ی ډك دميې لمو بی

تو به

په بیلې د خیال او چت شوم له جهانه — ؤ د عقل فانوس لاس کښې مـې ر و ښانه
له وریځو چه شوم تیر فانوس مې مړشو — په تیا رو مې بیلی لا ړ تر بیـم اسما نه
د ملك شهزاد ګی ناستدو ه باغچه کښې — ماله ئې را کړ بل فانوس ښکلی رو ښا نه
د سپوږمی په رڼا تلم مخمور عاشق شوم — خو بیاري را علې شو پټ مشال زمـا نه
چه د سورو در نما نه هم او چت شو م — ما کړه فر ص بو ه شغـله له خیال اسما نه

ما ددې په رڼا خپل غلیظ ځا ن و لیـد
په ژړا مې سر کړ پور ته له ګر نوا نه

میل

مالیدلی د ورنګ ښکلی جیزو نه (۱) — چه د الا ندې تر ې غو ر ځـنګ و هی سینـدو نه
ما لید لی محلو نه د ا اند ن — حیـسکې مستې ا ز ا د ې ګل بد ن
ما لید لی د ا تلی ښیستـه ښا ر و نه — سر ه ئې اسـدو ر سره ئې شراب او سره ګلو نه
مالیدلی د پیر س ښا پیر ی ښکلې — په کر د ار ګفتار حوزې لکه بلبلې
مالیدلی امریـکه کښې دی ښار و نه — حه و ر یځو نه ئې ر سی هـکا نو نه
ما لید لی نا ج محل غو تې د ګلو — د ډ هلی ښـکلی ښا ر و نه د مغو لو
خو چه وو یسم زه خپل دختو کور — ر ا نه هیر شی محلو نه ښیسـه نو ر
د انر ی ننګې کو ځې زماد کلي — و ر ته ځه د ی دد نیا ښار و نه ښـکلی

(۱) جها رو نه

چه خړ مخی وروور ښښون سینې له درشی
در نه هیر نه تول ښایست د بحر و بر شی

خدایه شکر چه پیدا دې له دې فام کړم
د پښتون د نر وجود دې یو اندام کړم

څه به کړمه دلندن لو ی محلو نه
د پیرس جونې ښیسته رومی ګلو نه

په و الله چه له جنته په شم ستو ن
که کنځل پکښې وانو رم د پښتو ن

ګلی

ته چه ښکلې بې بهائې !
ر ما د ین ز ما دنیا

ګلی ! ته ګل لا لا ئې
زما ستـور ې د صبا

ګای ! ګل دې کړ ګلزار
ستا د محه پر ې بها ر

که چینه ده که اشار
ستا خبر هسـا خند ا

شو حیران پچپل کردار
چه ستاب ئې کړ تیار

همه لو ې پرو رد ګـا ر
ستا په ستر ګو شو شیدا

نه ئې حوره کړې حسینه
ګال ندره ګل ر نګینه

بیا ئې کړه ستـا په جبینه
د سپو ږ مۍ سپینه ر ڼـا

بهانه

چه ئې عمر په صحر ا و ی له حرا نه ګیله نه که
دومره وسومه عمو نو چه اوس سو ی مې سینه نه که

تاږې ماله ډالۍ را کړه ما عر یب سره څه و ینې
چونګ ازغی مې دی تول کړی په دې لارې ستا په مخکه

زما او ښـکې شکو ښبی ګل لا له تر ې ز زعون نه شو
په مائی دا هم پیرزو نه شو بیاله حوا ره نه ګیله که

زه په څه ستا مدارو کړم په څه سا سر ګې رنې کړم
زه ولاړ کچکول په لاس کښې پکښې بوې زړې او به که

چه ځوانی ئې ورژ بېزی اودزړه عوتې ږتی مړاو ې
د تاتار کو هاف حورې به څوک څه که او څوک څه که

لیو نی ورو ورو ور کیبز ی ځان پخپلو ګو تـو وژنی
ستا فراق عشق ئې بهانه دړم او هر څه کا اوس هر څه که

پلوشه

چه پخوا یې و وشه و زیران
وې به ئې زیرې لوی لوی مچان (۱)
ته را شه گوره دادخدای شان
چه نیم لغړ دی اونیم گنجیان

غرور

که ره بدیم نبه دی څوك ؟
چه زه نبه شم څه دی څوك ؟
که هر گل باغچه کښې خاندې
په ډیران پرا ته دی څوك ؟
د اچه ته ئې او گی په ژاړې
په دی اور ورا ته دی څوك ؟
هم کړی عشق هم کړې ویروبه
د نو نیر دا خره دی څوك ؟

غنی اور سره کړی لوبې
خو خبر نه یی ردې څوك

پیژندگلو

هوښیار هغه وی چه ځان کښې خرتوب وینی
حر هغه وی چه حیل ځان کښی هوښیار
عاشق هغه وی چه طمع د څه نه که
په شر نگا ر په محبه ځی لکه اشار
غوث هغه وی چه له ځا نه خبر نه وی
خو خبروی له ژړا دغریب خوار
چه د قام د پاره دانگی اول او ر ته
د هغه منم بر یتو نه گونده دار

غنی هغه دی چه سر ئی دی بی سره
کاه حر گله نقلی گله هوښیا ر

پلوشه

ووتو نه راغله پیسه سیر پښتو ایمان خر شیبز ی
پخوا به جوړی خرڅید لې اوس ځو انان خر شیبزی
ژړانه نه کړم چه غنم جوار ار زان خر شیبز ی
پروسکال گوړې خرڅیدې سبز بیوباریان خرشیبزی

ای دخاور گله

په تکلیف کښې دیودوست تکړه اواز
دی له تولوخو زلهوا پرو ښکلی ساز
سوی رړه مې یوځل اوه آسمان ته وکړ
فرښتو ترینه چل زده کړ دپر وا ز

بې پر واز ماله عشق په خندا ځی
ای دخاورو گله ته په څه کړې نا ز

(۱) لندی برمت

زړه چاودي

سنا زړګی وچوه پښتو نه — زړه مې چاودي دی له ناسه
خوی خصلت دې د عالم — نښته زیاته له ناچانه

کله سك په ننا سور يېږی — مغولی دې بنا ننا کيږی
ننا په ننا په جو سو کېږی — بهشتی(۱) له کوه دامانه

عمال بخ زړه دې ننا پنا که — لاس دې سر ې خوله چا لا که
سنا ننا ر يـح دی عمر ننا که — حر ې خلاص ئې له حزانه

خپل خر خواه نه لاس په نه — سور سوي ته رر کړې وړه
ما مـله دې کـه و ړه — خپل حا نه دې بې نشا نه

ناهو کړې تو کړې خوشحال کړ — در ند ره د ې حما ل کړ
خوارا ما ن دې په شه حا ل کړ — سې و طـه سـر کـر دا نه

پـه ډيران ناسـت ئې خوشحاله — د کو نګت سو تو کسی جاله
ـې هـر ه سې کما له — پـه هـر دو ر و ر پـسما نه

ـې ننا مو سـه سـا کـارو نه — سـا سې کـاره ناموسـو نه

سـا ز ړ کی و چوه پښو نه
زړه مې چا و دې دې له نا نه

باباته

دا مې کم عقل ووردی — که نه من ئې عنی سپردی
چه حساب کښا ته کښېږي — نه به وي ځان د دو سر دی

دا مې نه خیال ماشوم دي — د ملك رو رواج سر ې هيردي
خوی ئې تر سح سرئې معرور ه — د خواهش عولې کښې گيردی

خو ئې ز ړه سمه بکر ه — په یا ر دوست دسره تيردي

ننا بنا! نه مه خپه کیبزه
ددې زنګ لا ندې شمشیر دی

---

(۱) ... د محکوم پښتونستان اصطلاح ده

ګړنې وډنې

چه نې ننګه شي پښتون په سر ئې دا ننګه — تښته په ښته د سخاتې ملاد لا ننګه
چه په طمع دد نیا کوی و عطو نه — خدای دې وچه کړي ددې خبث غړا ننګه
په و الله که د صراط پورې دې پرېږدي — که و بر برې په دې بین د بېشو پړا ننګه

کله کله د شي همزه اوره
دا هم د وروره داوئې و بې خا ننګه

ګړنې رڼې

و یل کمنر و ا نه — حو په همر و ا یه
چه ژ به لو یه لری — همه نه حر و ا یه
غمی په هار کبې بو — حو در ګو هر و ا به
سار د ما سام سکلی — نو یخ د سحر و ا نه
چه و ، همحړ ا مد و نه — همه ته سر و ا یه
شه دې خدمت کړي مدام — همه ا فسر و ا یه
چه وی په نا شیدا — همه د لسر و ا یه
که وی د یا ر تمکری — ورته سره رر و ا یه
عو ښه د و ر سحر ی — نو ی د عمر و ا یه
الله الله که نه شی — د لمر دلمر و ا یه
چه په مر د ی دار شی — همه ته ر و ا یه
نو ړا ته خد ای یا دوه — ځوا ن ته همر وا نه
چه سا نه مح کښې دروم ی — همه رهبر و ا نه

لکه دې برې کړه هله
غمی ته حر و ا یه

پلوشه

د جهان حمرې ګو ره — بیل به نکړی سپین له وره
ای غمی ا کیله نرې مه کړه — شو ه پرده د نیا شبګو ره

اوبه

داري اري حلك را غلل تمام
دبدن لهسا د اري لري

رما ياد بي سلاوړي وړي حري
د لري د لري اري

***

حرا دي موسكي سر كي عماري
ه لك لحك به هوا ځي

باغ كښې للي سر كي ښوارې
سما ددبدن سولي موساري

حدايرو كه حوري سمار بوك وي برابري
حا بان د لري د لري لري

رمابه حوا كې هم بحري كري
حه دربه نيم هم بعري كړي

كه حدا الله سري كړي
رماڅوان رږددري ذري كړي

ورستي ماني دسيطان كړلي وري
ارمان د لري د لري اري

كله دي هوا كله دي باوي
كله دي س كله صبا وي

پهز ړ اسري سر كي رماوي
دوړ كړي زړ كښې سو بلوي ستاوي

كله سور تال سي كلهسي داور بحري
جانان د لري د تري اري

رتتا رڼ ني

دسيهسو بار كښې اعلو به ره بيمه
په پيو كښې كړم حري عجيمه

داسمان سيال كرم په باو ور رو يو
بي حا با به بوز ري عجيمه

تل مدام مي په زړه كي كښې جانان اس وي
سو سل ر ړه له مانه اري عحيمه

چا مي بوتكي تري لري كړ حبران سوم
حري (۱)خري شوي برابري عجيمه

به شه چل د بار ور ځي به د بيار
د عي حمي د اري عجيمه

لوبي دخو لوبه دږي كښې
اكمر بوي كړي ملعلري عحيمه

پلارشي

جو مات به لار په ميحا به كوره
په ريان كښې سوددي شان جانانه كوره

نميه د ه لبه او كار و به ټېر دي
بوره بي سار ي ځان له بانه كوره

(۱)-ښخې

اوصاف

تورې زلفې ئې خورې شوې ول ول په غېږ و لو

عارف مې بول لاهو شو جومات پرې او خداى مې پلو (۱)

د تبسم په لوئې ورځې ګوره هغه لوى و ېښو نکى

ما له عشق د شلو را كړ تا لره ښايست د سلو

پېغلې كاروي

لوى دې زړګى لري چه اسرې لوئې لري	چه څوك هاميان ساتى دروازې لوئې لري
مه ژاړه مه ژاړه دا به هم تېره شي	هر څوك كه ګل شو كوى ګوتې به سرې لري

زور

خداى چه پيدا كړ د خان په زور	كړل ئې ترې لاندې شيز و په زور
سر ئې او چت كړ تر بيم اسمانه	پادشاه د هر څه ؤ بې سره زور

الله موسكى شو حسن پيدا شو

طاقت په مخكه پر يوت سكور

ز ښاسحل

د سند د سپينو سګو به مې خوړ كړلو محل

دې تول خر ګى جهان ورته حيران ګل

قالين مې پكښې خور كړ د سر و پا نبود ګلاب

او چت ئې د يو الوبه وو سار و بو د رباب

بيا رنګ مې ور له ور كړ د خو بو د سماب

هر ګل مې ور له را وسته ما ليار مې كړ بلبل

دې تول خر ګى جهان ور ته حيران ګل

نر ګس مې په غېږ را وړ هم ميلمه مې كړ را مسال

د ښا ښګو د شنم به مې سپيسته جوړ كړ امپال

نسيم په خندا را وړل ز ېړ ګلو نه د حا ممپال

شراب مې ور له ور كړل بيا د او ښكود بلبل

دې تول خر ګى جهان ور ته حيران ګل

---

(۱) پل ؤ .

زړه مې د سوز مې کړه د زړه هر اپستې غزلې
خندا به د تنځر و ښکلې زړه کې ګلدېدلې
د ستو رو مستې سترګې علې غلې زړه بېدلې
ورو ورو پرې مستې راغله دخدائی او رئې کړه بل
دې ټول خو کې جهان وربه حیران حیران ګل
يو اځې زه بادشاه و مه په سرمې تاج دعم
په حوا ګنې مې دلېره وه موسکې سترګې پرنم
په غاړه ئې اول سمسه د تخا څکو د ستم
ماسو مه نازنینه با ګه ښکلې لکه ګل
دې ټول خو کې جهان وربه حیران حیران ګل

بادشاه خان ته شعر

زما كر يوان سلمدلى — ستا سينه زما مزره كا
زما ډك جام د ميو — او ستا هم ماهره كا
چه شپه خلا صرى توره — دنيا ويده وى سپوره
ستاپه هو هو كسې كوره — حمد ار ما مره كا
په ښكلى وخند سحر — لري دملكه نهر
دسوى لوى ځيګر — ورور و زړه امز دكا
چه و روان شى ستم — نه پاسجده په تعظيم
ستا سد كى او سليم — مسى ز ما مزه كا
ته د صبا به سمه — ره د د سا سي غمه
ستر كې مې سرې پرسمه
او روښ دا مړه كا

نيمې مړې سترګې حیرانه وازې

په ډك جهان كښې كر ځمه يو اځې — نيمې مړې سترګې حيرانه وازې
چه ورځ شي حلا صبحاسا مى راشى — نو رې د غم ماله هم حا مې راشى
دالرې ستو رى سوز هيڅ نې ميږه — او كه د ښن ژ وند تمامى راشى
كله به ښ شى دار الملك يو اځې
نيمې مړې سترګې حيرانې وارې

ماوي سپوږمۍ ته نور ډېر مه ځې؟ — د یار [illegible]
موسکۍ شوه په شوه په ورځو — [illegible]
او زه ئې پرېښوم غمګين يواځې
يمې مړې [illegible] وارې

ماوي لا له به د حسن لوري — [illegible] دد لمري
شرمنده سر ئې رو رو کړ سکته — ما ته ئې ورته [illegible] د يار خبرې
او زه ئې پرېښوم غمګين يواځې
يمې مړې [illegible] وارې

نو را مې وليد د غمه [illegible] ره — [illegible] کوره
ماوي د يار زلفې دې باليدلى — [illegible] وره دا لوړ په لوره
[illegible] لا او زه ئې پرېښوم [illegible] يواځې
[illegible] واري

[illegible] — [illegible] فرهاد [illegible]
[illegible] — [illegible] اوږ
[illegible]
[illegible]

قسمت

کوره طاؤس [illegible] — [illegible] علمي [illegible]
سپينې [illegible] — [illegible] و ملعلرو
ګلاب [illegible] رنګ [illegible] — [illegible] په دار شو چه [illegible]
پتنګ [illegible] — [illegible] حپلو ورو
[illegible]
[illegible]

اور

رما حقې چه څو شته کړه — په څه اور ئې ابته کړه
چه ئې نه وژنم ورپتيبږم — چه ئې وژنم لا لمبه کړه
نور همه ئې ذ ځان جوړ کړم — د شیطان ئې يوه ذره کړه

شو مره زه چه ور نژدې وم — د ومره غته ئې پرده کړه
چه جست و ته روان شوم — د وزخ ارې دروازه کړه
چه دو زخ ته ور نژدې شوم — چا بچې بچې نعره کړه
خداې دې ورك كړه دزړه اوره
تا د ژوندون ورکه مزه کړه

دهلکانو ترانه

خوږ دې ما ته ملك زما — خوږ ترکال جهان
زه به ځم په جنګ د کام — زه چه شمه ځوان
وينه ده توده زما رګو نو کښې د ننګ
سر که مې قام غواړي زه به ئې نکړمه په ځنګ
زور دې ماليدلى هم د توپ هم د تفنګ
زور مې دغيرت دى د همه زورو نو ځان
زه به ځم په جنګ د کام — زه چه شمه ځوان
سرخه دسپي سروى چه فدانه وى په کام
زوځه بنځو ىوى چه شيد انه وى په قام
نوم ناموس ئې شه وې چه ئې نوم وى دغلام
د ا نوم به بدل کړم يا به کړم بدل جهان
زه به ځم په جنګ د قام — زه چه شمه ځوان
زه پښتون با باد خپلو پنو پيدا کړى
زه پښتنې مور په غيرتى پيو لوى کړى
مونږ به پلار نيکه دې د مردى کارونه کړى
زه به غلام نه شم که غلام شى ټول جهان
زه به ځم په جنګ د کام — زه چه شمه ځوان
زه به په وجود يمه کوتلى وزيراس
کرم به د کاروان خبر دارى لکه جرس
يم به د ظالم ستر کو کښې تل دسترګو خس
زه به لکه بازيم د نر توب مرد ميدان
زه به ځم په جنګ د قام — زه چه شمه ځوان

زه به لوی زړګی لکه شیرشاه دبنګالې لرم
سر به شنکته نه کړم که زرګونه کشالې لرم
زه به ځم به جنګ دقام

مټ به ابدالي لرم همت به رو هیلي لرم
ر به بنکته مه کړې چاته سر ته دا فغان
زه چه شمه ځوان

دفقیرانو غزل

ورورو ره دی دا جهان یو مکان د فنا
ورته مکړه ژړا او ورته مکړه ژړ
ما بنا م خاورې شی ګل چه سحر شی پیدا
ورته مکړه ژړا ورته مکړه ژړا
دا چه لاندې د پښو دی د اخاورې ته ګوري
وی د چاشو ندې سرې او دچا سر ګې سورې
دا ایرې معشوقې وی چه تلی په خندا
ورته مکړه ژړا او ورته مکړه ژړا
دا مستی یو ساعت دا پستی یو کړی
دا سوّر شال دامیر د فقیر داشری
دی دا واړه خیالی بې بنیاده دوکا (۱)
ورته مکړه ژړا ورته مکړه ژړا
هر ذره کړی صدا چه دنیا ده فانی
د پروننیار یو کبې سن ده ویرانی
دی یو خوب دا ژوندون دا ځوانی یو نشا (۲)
ولې ځې په ژړا ولې ځې به ژړا

مینه

همې وې مینه یو ګل دی
او س تازه وی او س فنا شی
ماوې یو ګل چه شی مړاوی
سل ګلونه ترې پیدا شی
هغې وې مینه ده اور
سړی و سیځی فنا شی
ماوې اور چه چیر ته بل شی
جهان ګرم شی رنا شی
هغې وې مینه یو خوب دی
چه ترې ویښ شی لا بلا شی

(۱) خدعه، فریب (۲) نشه.

ماوې ګوره ژوندون خوب دی ... چه ... شیدا شې
هغې وې مینه غنیمت دی ... ناشنا شې
ماوې حدای به مې سر کړې ... تماشا شې
هغې وې مینه وزح دی ... پکښې جلا شې
ماوې مینه دی دوزخ مینه دی ... صفا شې
هغې وې مینه تسار ... پکښې ځان ورك ... الاشی
ماوې مینه ده ... مینه ده ... پکښې به صحراء ... شې
هغې وې حور ... ... کاڼې سا عقل ... ماشی

عې وې ما ... ګنه ...
... سر ... دې ... ...

تماشه

حسنګ د پښتون شلمزی باچا خان ور ته کیږدی وهی
کاندی ... نی شوی دی سنده اته سر یندې وهی

ختو بې ... اوی وج حوراك مرح ... کور .
... کی پ ... کی ... وکی سحار ... وئی اور ... ور
د همه دا سیادم به لری دم به لری ر ور
په سبحه هیڅ ... پیسې پسې ... ی و هی
کاندی لیو نی شوی دی سنده اته سر یندی و هی

دغوږ به تاو کړی تا نویا کړی ساد کو ځې لوړ ته
د ... تی په ... راو ... نی ... ره ... کاندی ... ر ته
هم دو مره لری وی چه ځی (....) اوازې کور ته
وختی سحر چه پاڅی حول کښې چح ی دو ... دی و هی
کاندی لیو نی شوی دی سنده اته سر یندی و هی

تل لا پې د تهد یب کا د تهذیب ته پې خبر ه
په حوله سور مزری وی خدای ... کړی ځان بره
چه و ... د عمل ر اشی ... ته وائی دا ... نره !
پچپله به تو ل تبنتی الله ! تو ل شه ګړ ندی و هی
کاندی لیو نی شوی دی سنده اته سر یندی و هی

(۱) ښتونه نې.

ښار به او مرغنۍ لیدلې راندې ما لیدلی
وښکو کښې ئې لعاب ښیسته د پانوی بهیدلی
په سپېځ کوی ګفنار لکه سالار توره وېستلې
که باوري چا ىعري کړي تښتي ځان پسې جرندې وهي
ګاندهي لیوني شوی دی سنه اته سرېندې وهي (۱)

خوشحال خان خټک ته

د خټکو لویه خانه! د همه پښتون سرداره
ای غمګیره د غمجنو د پرېوتو مددګاره!
آ حجره چه به ئې ځان وې، آ کاروان چه ته ئې امیر وې
آ حجره په ورانېدو ده، آ کاروان دی بې مهاره
سپایه او ښکو ز رغون شوی، سپا په وینو پائیدلی
هغه باغ لو غړن پرېوت دی، بې بلبله بې بهاره
بیا د ننګ توره تېره کړه بیا ننګیالو داد ډېره کړه
شپه رضا مرور خاله شه پخوا لا د لګیر سالاره

پلوشه

وږه د ظلم و ناروا او داد بېداد — په ځنډ ائې رعمه مه کوه ور یاد
ګوره تل دلوی مکان د کانو زور — وی په سر ناسدې د کوډې د ښیاد
چه تکلیف او غم سړی شومره د انا کا — دومره پوهه ښو دی نه ښي هیڅ استاد
طو رد خټو کانو جوړ ند رننګه غرو — چه ایرې شو نوم ئې شو په جهان یاد
ښن رمری پخپل ړتوب توره یادېږي — که ئې ن ذرې درې کا ندې صیاد
اور پخپله سوځي ځکه سو ځول کا — دانه خاوري شي پېکا ندی اباد
دمظلوم ددوه ؤ او ښکو پاک سیلاب — په لکهاؤ سبا رېږي کا ندې برباد

غنی؟ چوپ سه دنزر ګیه حبري مکړه
مانه واړه سبا خر توب سورا په یاد

زړه نوی

زوړ اشنا زیېن کړی اس دي — دي زوړ کور لکه جنت
زوړ دلبر نوی بېړ ستن — نوی دي و اله ئې راحت

(۱) وائی چه غني دا شعر في البدیه د کاندي په محکښې هم د کاندي په غوښته ویلی دی.

زوړ نوکر سو چه قا لین دی — بې بهـا دی بیش قیمت
نوی دوست ته چهزوړیږ بهٔدی — بې غیرت دی بې‌غیرت
کمو لو با ندې ریات سی — زوړ خار شې نوی شهوت
یا ئې شپه په جپه خرابه — یا پوره پـرېـبږ ده سنت
یا کـحـه حـمـرې مکـړه — هـم رسا هـم عبـادت؟
شپی‌زوړخیال نوی جامه کښې
دغـنـی دی داصـفـت

پلو شه

سرمې مشین کړ څو بهی‌مې پرېښود — بمهله مې کېښو د د لیـله ریـ
خوز ړه مې هسې له مسنیه ماړی — تهمـې کېږی سری‌ری

ګلډی ړېږې

چه خلا صبری بې و فا عمر ر ما — د جهان د شپا حـه څی ثمر ز ما
توره لړه د مرګی جه شی را پوریه — چه په غم‌دعررا ئیل وی سرز ما
زه‌به‌شین‌دسر وشرابوحام‌په خوله کړم — دحنب ما عجه به شی ستر ز ما
پـه‌زړا او پـه سجدوجـه سیحو بهانـد — ما به نو کوبی ولـد آ د لبر ز مـا
مرګ وخوب‌ی‌ږه شه‌ده بې‌هوسی‌ده — به‌دې وا ړو دی بلد ئي ګر ز مـا
نه‌دروح‌به کوبک‌ړېدوربې را هـده — روح او زړه‌زما بو بو افسر ز ما
ما بیماعقال‌مې‌مسـز ړ ګی به ریـسـود — اوس باره کښې دعم‌سو رهـرر مـا
دغنی دی همه لارې، ګله ې وړ ې
څـان‌سـره بې سـره‌لو کاسرزما

پلو شه

لکه مورچه به بحی زلمې حو رې کا — داسې‌پـروت‌دشپې په غیبز کښې کل‌جهان
ده غمجنه میه‌سا کـه دمـور سر کـه — کـه سپـوز مـیـه دهد او لا ړه پـه‌ا سما ن

لبز شو خمار پیدا

داسره‌شراب‌داسره ګـلا ب وحن دشپا ب — سازد رباب ماشوم د لبر مې هم‌بې‌حجاب
لبز شوخمار پیدا په مخ د یار پیدا

دا ښکلی خط دا ښیسته خال کچه جما ل   لکه هلا ل جانا به کړم دې حلال حلال
چه شو خمار پیدا ستاپه رحسار پیدا

وخت د ماښا مد گل وجود، ماه تمام اورد نمرود   ما نه ئې زیا ن هـم کړو لکه سو د
چه شو خمار پیدا په مـخ دیار پیدا

د ژونـد کـا ر و ان و ړ ی جا ـا ن   د غـــه مې د ی د غـــه ا ر مـــا ن
چه شي حمار پیدا ستاپه رخسار پیدا

«پاو شه»

دومره ښکلی دی رماجانان ښیسته   چه دید ن ئې کړ زما ایما ن ښیسته
نوریاره مې نس په تن اننې ښیسته ؤ   د د ه حسن کړ همه جـها ن ښیسته
دی جادو دد وؤ سترگو مه ه ا کو   لیو ی ته هم ښکاره شو څاں ښیسته

میا جعفر شاه ته خط

بیا را با دې شوې د ملك حوزې خبري   په پنجره کښې کړم مریاد لکه سحري
چرنه نرم ر ښمس نار حرته میرري   چر بهره چر به کوله(۱) چرته شکري
چه دې شوك ما به بردې زما ه ارې   څه کماتې په بر کړم دخیال وزر ې
د کولی سادهو حراب دچنودال کړ
په پولاؤ پسې ئې ستر گې شوې چمري

گلې ودې

زړه مې پسې و چاو دخو اشامې سکرلا بدې   هغه په موټر کاټ کښې زه په سنړې ټهو با ندې
کوره نراچاردې په! بولو رسکو سبری   سبخه مر بهده چه نازه وی مزه کاندی
مالی دو صال په صارا کړ قائب کړی ل   دومره مهذب او شایسته زما جانان دی
ر چه دمس کوتې (۲) دبابا په کور داخل سوم
لسو نه ئې تاریخ ور کړ، وې وارد غنې خان دی

«پاو شه»

پیالې دجانان ستر گې دبیار بیو ازبسکو ړ کې   لبز ر سگ ئې کلا ی سو پهوز ر ود لو لـکې
مادان شیخه اور ک نه شراب هـ ی شراب ده دي   دا ې بیار بینې او ښکې چه کړی ترمې سینې کلمکې

---

(۱) کوله :ـ کو کـ انه دهـ دوسـان په(بوـبې) ولایت کښې بو ځای دی ـعنی د ملته د وړې په کارخانه کښې اسـر ؤ .(۲) پنغلو کی .

پلوشه

ګلزار د ليونو کښې وي ګلونه همداران
قطار د ليونو کښې ډير و لاړ پيغمبران
پروائې غني نکړې کښې يې سك بلي که درونه
نن اخته په دا جهان وي او څه نول دي جهان

پلوشه

د حسن په بازار کښې مولانا نورخ روانۀ
پوشاک کښې مقدس د مانچسټر(١) د مل سپين ستانۀ
ناګاهه پرې اوازو د قبلې د ډېرې وشو
څه سحار له څه ملا ، داده ګوشه د ليونيانو

پلوشه

ستګامې خوب کښې خان زه جنت کښې وليدو
په لاس کښې و ويولي ډ سرپيدونه د روپو
دربان چه لمه و رکړه د دوزخ تا رين ګوټه
خان خپله ګډه را و ړه په خرڅېږي په پردو

پلوشه

جانانه ئې سبا مست و رکړې غمګين
چا ته ئې غم و رکړې ښايسته
زه ئې هم مست او هم هوښيار کړم
هم ئې په محبت کړم هم په تحفه

ګارغه او بلبل (١)

د خزان دوران ؤ نوی
و و يو د وه ګلونه سوی
يو بلبل په هې او ي څا نګه
ښغې کړې لې سوې سوې
خدايه ! شو کور د غم ډېر کې زړه کې زما
شوې شمکورې په غم ستر کې خوزې زما
تازه عشق سوی د ابر نوی شباب
د لاله پياله کښې سره ګلرنګ شراب

(١) دا نظم دورن د مراعب ه آزاددی .

د دنیا دوزو سرکوه په ږده

بوتاعجه کښې یې په غاړه د دریاب

د بنفشه سوسن او په باغ کښې سبزه زمیه سپینه

کله خاندي کله ژړي په قلاب

زه ما شوم ورك شوی یار پسې ژړېږم

په جنت کښې د دوزخ لخصم عذاب

های سو کورد غم په وکی زړه کی رما

شولې شکورې په غم سرکې خوږې رما

یو کارغه چې ته راوتی ؤ له کوره — په حراو کښې کنده منبوکه توره

د ملال ژړا ئې تیره شوه ترغوږ و — وروران سوورته ئې وې کم عقله وروره

ولې صنم صنم ولې یعرې د غم

مکړه کیله دستم له روری دك دی عالم

گوره حبته چه وی وزې نو صم ئې مړه نه کا

خوږې ستر کې نه د یاردې حرې مانه تمه نه کا

مانه هم داستا په رنگه دهر گل په مرگ رړلی

زه خوږ یر دلبر دلبر کړم دهاو گومزه نه کا

زه نه هم داسناپه شانې په جدائی نهایت ستداوم

ردخوږ یر الله الله کړم خوسیه مې سړه نه کا

خوره مونان حامده بلبله دادنیا ده شمه بله

نصیب در کوی عوړه ښد (۱) صمائې وړه نه کا

پر وږ ده داغم گریان لکه ما سوم ناداں

ته داماننغمه په مخکه نه یې(۲) سران

پلوشه

یاری هغه مزه لکه	چه ـ واړه سـ ـال وی
سړی هم دومره وی	چه خـومرمنې خـ ال وی
شپه به د جنت خدا یا	چه دواړه ال وی

(۱) شاید . (۲) نه وینې .

ښو مره چه زړه وی ښکلی
دومره جمال وی

دلدار په مینه مسته
کو نجکه لالوی

د الیونی به هله
خدایه خو شحال وی

چه لاس او زړه وی ډده
د قارون مال وی

مخ د جانان

کله مخ زه په قبله کړم کله کړم مخ و جانان ته
هیڅ په فرق ئې پوه نه شومه ر ناحیرمې کړی ایمان ته

هغه ورځ چه خلك بند اشو د حالق په تجلی شو
زه وم پروت مخمور مشکوره په سجده مخ د جانان ته

اوس زما په سکسیر کښې د مسیر لمغړې و ینې
زه د مخکې فانی وم ولې نا نو الهام آسمان ته

د خسرو ئې شوك نشته ځان سره غنی ګو تمیز ی
لیونی ئې هله بولی چه ئې وګوری جانان ته

پر جام

د رندی هوا زن او ځی ما سبام کښې
واخله دوب په تول عمر ته په دو جام کښې

څه که شوی جسی ملنګ څه که امیر سوی
کور کښې فرق نه وی آقا او په غلام کښې

نور ښکاری مرګی نو له دی لاس بیولی
خا نده خا نده بن بیاشنی خدا دام کښې

پلوشه

شین زمری شه مدام خوره د هو سوغو شې
که باز شه همیش خوره د سیسو غو ښې

نا کوه ... اسانی د غنی یارشه
خو ر ه هر کله باز اری د پیسوغو ښې

پلوشه

لکه ست بسا ښکار ... م پو ند سمکو ریم
عشق د ارنګه کانې و کړې په مانا بندې

غنی جام د جدائی محمور پاګل کړی
که را پریو نې د عرشه سر د لا بندې

پلوشه

دعا شو مخمور ی ستر ګې
که دیار مشکور ې شو بندې

که غو تیږ دی د نر ګسو
په سر و ګو تو کښې راغو ندې

رشتیه

یابې جرړو نه زه وی او یا بې پرو مارغه وی
یاد نیم اسمان وی ستوری یا د سیند دمینځ او به وی
یا قطره وی دشبنم زه نه مې پلار نه مې نیکه وی
نه مې دوست نه مې دښمن وی نه مې بدوی نه مې ښه وی
داجهان به لوی جنګ ؤ که رشتنه وی هرڅه وی
خدایه! زه به ستاعاشق وم که ته وی ستار تبه وی
عاشقی به نه زرګی وه که عشق وی معشوقه نه وی
رښتیا زه که خپل مالك وم یانه زه وم یا به ته وی
هی ء د غر ه دسر دا واوره
که غنی وی ښه نه ښه وی

هغه دغه

عوئی دوست کړه سیدا یار کا(۱) خر کړه خپل مطلب پری بار کا(۲)
حوار لو ها رته لالا وایه چه تیره در له سپار کا
چه سرکار کړی په حاتوره یوکپان بل صو بیدار کا
له مستیه چه خر سی پاتې د شیخی جو غه احتیار کا
چه سری رنځ ور شروع شی خان حاجی کا پر هیزګار کا
چه میبزی ته خدای په قارشی دوه وز رو ر له تیار کا
چه پښتون نه خدای په قارشی لوی ملك ئې د سرکار کا
خان اوخر دی سکه ورونه مست په جرز ما په جار کا
پښو ن هغه وی چه مړ شی خپل پسر دی ورته ازار کا
خر نرې لوی په جهان نه وی چه به ز یره اعتبار کا
زړه کړه زهر خوله خوزه کړه خره راشه خان هو ښیار کا
یود یار شو نه ئې خو ز ئې دی یو مز ه غو ښه د ښکار کا
که غنی نه دې زړه بد وی
ور وره خدای دې تهانه دار کا

(۱) دنورو پښتو نوپه مراعات دا امر په کلمه دجعل په املاو لیکه شوه . (۲)«

اختلافات

بلار مې ورك پخپل وطن — زه د خپل وطن نه ورك
د هغه خوښ دی تعلیم — زما خوښ ساګ د پالك
د هغه خوښ دی ځوانان — ټول د قام په جنګ روان
زما خوښ هر ګلستان — هر چمن د الو لوړك
د هغه وطن جهان — ځای بې نوره بیابان

زما ملك ښکلی آسمان
د ښیسته سورونه ړك

پلوشه

ستا ور او په ما ویا مه کړه — یاره څه وی فا مه اوس
ستا په عشق کښې رسوا خوښ یم — یاره څه وی عرب اوس
د همه جهان ملکې — ستا او خال نه دی ستا یلی
حور د ګل صف پوره کړی — د ګل څه وی صفت اوس
ستا و خو ز بطر د لمري — ستا یو د وه پسې حرې
ما ته ملك حسن جنت کړه — ګوره څه وی جنت اوس
یار (۱) درون حلمل صنمې — ستا د وو سر ګو په تمې

حو ار عمی او عرن پروت دی
ستا په حول ګوی صفت اوس

پلوشه

یو ارمان مې په زړه راسی کله کاه
شنې لسې د اور مې خیژی له ګو ګله
تا کهان مې د مسی چې لا هو کړی
تا کها نه مې سر عقل شی بې کله (۲)
زړه مې ژ سسی یو پنجه د دو لا دو
کړی بچو ړ نرې د خو دی عرق یو ځله

---

(۱) یار - یعنی د نه درون (۲) کل هندی کلمه ده دماشین په معنی - یعنی عقل مې بې انتظامه او بې اداری شی - .

زه بې خوده لیوی زړه مې آهوشی
په بو هیږی که ئې بوه کړې هزار ځله

پلوشه

مړاوې ستر ګې کړه را پورته ستر کو ته زما دلبرې
حانده و حانده مسکی شه په ربتیا رما د لبر ې
راشه خوا کښې زما کښینه سر زما په سینه کیږده
دمستی په حوب ویده شه پریږده دادیا دلبرې
داغمونه نه خلاصیږی چه شو ژوندو نه وی خلاص شوی
څه چه بچ سرې یو ساعت شو ډیوال په حوا دلبرې

تقسیم

شوک لیو سی شی
شوک لیو ...و ب شی
شوک شی په حوب ویده
شوک ر نګین حوب شی
شوک احرام و بری
مح په قبله شی
شوک جلال و اعو بدی
با کـه کعبه شی
شوک مست بو را شی
مستـه لولـیدر شی
شوک ر نګیه بیاز بینه
د ګل عـو قـی‌رشی
شوک یو ددرد تصویر
د عـم قیصـه شی
شوک ئې په میـه میـه
په سـدار ه شی
یو شو ساعته د ر نګ
د حمد ا تیر شی

احر تیاره راشی
او وا ړه هیر شی

لیاڅر

د کـا رعـه خوله کړه
ژ به د مـا ر کړه
د چر کې عقل کړه
زړه د سیا ر کړه
مـر ی د سبی کړه
چه نبه غپا ر که ـ
ضـد د کـچر کړه
غرور پړی نا ر کړه

خنبه د کلی — ویران د سپار کړه
بیا چر به پرونند — کولال یو یار کړه

پهٔ دې کولال بوی
لیمه ر تبار کړه

یو جام

مستانه ساقی راسه — یو جام جام راوړه
موسکی سه په خند اشه — یو جام جام راوړه
پیاله کښې ده سیر یمه — خوا بی د خوا بیږ و نه
رنګ رنګ سی رنګینه — حسینه نا ز انسه

مجنون یمه لیلی سه
یو جام جام راوړه

یو ګل یم رز پهٔ لی — یو باغ یم سو ځیدلی
یو ساز د رباب یم — یو آه د بلبلې

رو ندون سهٔر ما ساسه
یو جام جام راوړه
ګل فامه ساقی راسه
یو جام جام راوړه

یو راک نه جامو سه — نعمه یم فر امو سه
خوا بی مې نه عم بیله — مستی راوړه بې هوشه

د در د دارو زما سه
یو جام جام راوړه
موسکی سه په خند اشه
یو جام جام راوړه

مست مست را کړه خو بونه — چه پټ کړم پری عمونه
شروع کړه د رو نه تال نه — نازك دښمن سرونه

دلبر سه دلر باشه
یو جام جام راواړه
مستانه ساقی راشه
یو جام جام راوړه

ګلېېړو دېې

ململ په هیصه مړشو ډېرئې حو ښ و وشا نوتان
لا لامې سالار نه شواوس ئې سدایسی هند وان
وه ما سمه په اسمان کسې دبعد یر او نه کو لا له
یوخر ئې روان کړی وشا حیال نصرت ا لله له
قر ما ن پر ې را نا رل سودفا د ر ه دو لحال له
کولالې مادی (۱) و کړه سر جوړ کړه د نوحا ن
ململ په هیصه مړسو ډېر ئې خوښ وو شاتوبان
اور بوزئې خره ته سم کړ داوهم بري کړه برې لکیه
تندی کسې ور له کیز د ه دعصت بو ه ټکیه
مغز و کښې و ر له وا حو ه مر ص د ملکیه
شمله ور له کړ ه بیغه ر ا جو ر ی په جها ن
هلته مې لا لا و خو ړ هم ململ هم شا نو تا ن
اوس څه نه سانی حلك په لکنهو و کښې بوا با ن
اوس څه رنګ نه لیکی دعشق عرلې ساعران؟
یا الله برې شا ن (۲)

ز ه

نه ر ه فلسفی یم حلکه نه ر ه لیو ی یم
نو عر یب نحی ر ه د پښتو ن د پلا ر کې یم
واړه مې یاران دې او د شمس مې چرته نشه دی
ر ه د ځا ن دښمن یم به حپل ځان ډ یر مړ ی یم
بعضې ځای کښې لېز بعضې کښې ډېر یم خدای اوی کړی
حیا ل مې د صبا د ی یمد ا سوی پر و ی یم
خوښ مې دی کلو نه هم ښکا رو نه هم اسو نه
خو ښ مې ر پښو ن د ، ز ه راو ړ ی پښ نی یم

(۱) تلوار (۲) داردو معنا وره ده .

نیت مې دی طواف ته د وطن د تورو خټو
سترګې د طواف ته د مکې د مدینې یم
رهوم په وطن مین خو تن جلا وطن کړم

زه د سر ګل نه شوم هسې زه د اور سپیلنی یم
زړه هسې بنسبه او ایمان په ټیپرنه خر شوم
ځکه لیونی یم حلله ځکه لیونی یم

پلوشه

په توره شپه د غم کښې یو بحری د رڼا — رڼوں په ډېرانه کښې ښیسته یو تی د لالا
د ویرې تور ځنګل کښې یو زر که په خندا — یو ښاځکې د امید د نا امیدو په دنیا
رنګین د یو ډېرې تال د تورو شګو په صحرا
مستی د ه که ځوانی ده که د لبر دی که الله

هغمي

هم رما حوراك دی هم خوړلی سا پېرك دی — هم درمری هم دهوسی هم دمېږك دی
او سی یا څرمه کښې راځی په تکلیف — خوش دینه تا بو دی ملا صاحب پرې ورك دی

پلوشه

ته رما د ماتز ړګی دارو د غم تعوید ئې — ستا په هیبه مستې سترګې څو مره دی عزیزې
ستا ښکلو یا پو له ای رما د ګلو لښتې — پټی به د حور ود حسن نه کړم سکریزې
سمارا نجوله زه نه د نرګس غوټه ایری کړم
ښکلې شهزادګی نه وا ړه کړمه ستا کنیزی

اتلهی چرګ

ن چرګ د انقلاب وهی نعرې «ققوقو» — خوږ و حت شو د صبا
خو نه ځی د جومات نه اسګا زې د الله هو — ویده پر و ب دی ملا
بیګا د جمعې شپه وه ډیرتا لی را غلی وو — خوږ ه پکښې حلوا
خوچه شول طالبان ئې ما پرون لیدلی وو — که و یښ نه دی ملا
پرون ئې طالبانو ډیر بادرنګ خوړلی وو — ټول ناست دی په بیدیا
وړو کی چڼی څه شو چه هم ور به کړی دارو — را و یښ به کړی ملا
هغه بیګا تیاره کښې ډیر ټپر خوړلی وو — د هو که کښې د حلوا

الله به نس ئې دېردو تول پښپه ئې کړل داو ، او ، و ه پر وت به دملا
اوس شوك و كړى جومات كښې اسكازى د الله هو جهان كښې شوه رنها
لندن په چر که ز و ر کړه و انعرې دقتو دو
را و یښ به شی ملا

د مال و ز یر ته خط

لو یه او ز ده ز یره ور وره او ز د آمد ن لری
صیب و لګا و ه دهر و کیل به حو له میتر
د ا هم یو مشین د ی تیز ر فتا ر ا ـکه مو ټر
صیب ټیکس (۱) به اخلی د بکواس ا و دټر ټر
زیا ت به به هعو وی چه ډ کری شوك د لندن لری
لویه اوز ده ز یره ور وره اوز آ مد ن لر ی
صیبه اما لیه کېږ د ه د چا یـو پـه چا ـکـ
او ی به آ مد ن ئی و ی د ټیکس نه د نبا ـکـ
د ا تپوس د ي نه وی حه خا ـصیب دی که ملکـ
احله بریبه ټیکس آ رزو د صیب لو ګ (۲) د دیدن ار ی
لوی او ز ده ز یره ورو ره ا او زد آمدن لر ی
کیبز د ه یو ټیکس صیبه ابه لو یو او وز یـر و
ور به کړی معا فی که شوك د سو ات ۇ یاد د یر ۇ
تو ل عا لم به و ا ئی مـ ه ډیر هو شیا ر و ز یر ۇ
حال د خزانی ډیردی دد ي غریب وطن اری
لویه ا و زده زیره ور وره اوزد آمدن لر ی
ما ئې تحصیلدا ر کړه صیه و ا و ره تسفا ر ش
ستا به ډ یر ثو ا ب کېږ ی ز ما به ابز ور ز ش
ډ ک به له ر وبو کړ م د سر کا رخدو به تش
صیبه تحصیلدا ر هر ځا ی بو لا و پا لنګ بر ستن لر ی
لویه اوز ده ز یره وروره ا اوز د آمد ن لر ی .

---

(۱) مدایه ـ محصول (۲) خلك

شخړې

یو مي خان لالا دی چه دی پر سر خپو شانو
یو زما خوږو دی چه تا کوه دی د جوړ یا نو

یو معتبر خان د حجرې ماړو باسی کور
د ه نه ځما وره ده د ده د بچو کور

لاس ئې ربه امات کړی چه وهی دښمنو خور
کاشکی دده پوزه کښې دده د خور پېز وان ؤ

ښه زما خوږو دی چه تا کوه دی د جوړیا نو
یو مسمانه خان دی پېز ډو ډی کښې اتې خیرات کښې

رسی ربمام (۱) ته که وی دیر کښې که وی سوات کښې
هاړ او پشکال د ما لیئې په خوا لات کښې

یار د مېمز کو مد کار د مد ماسانو (۲)
ښه زما خوږو دی چه تا کوه دی د جوړ یا نو

یو پښتنګ خان دی بې خبر له چنګ رسانه
مړ به کړ په قصر کړی ډوډی ورکیئی (۳) حرامه

ته خه دی خوړی شی نه ویسی شی بې جو لانه
ور وره زما نه شی داو رور کی د ماروا ړیا نو (٤)

ښه زما خوږو دی چه تا کوه دی د جوړ یا نو
یو زور اپښو ن خان دی خو ښوی بیره باری

خوښ ئې دی ښکار و نه د لغړ او د نازی
نر زړه ور ځی د یو سړی د محمد زی

هم په قام مین وی هم مین وی په پلوانو
خو ښ ئې ډیر خوږو دی چه تا کوه دی د جوړیانو

یو اپو نی خان دی نه په ځان دی نه په مال
نه دوړی شو نه پر ي ورله نه ورځی د اچل

سر ځلمی ته نر وائی او غل ته وائی عال
خدای بې پروا جوړ کړ پروانه کړی د خانانو
خوښ ئې ډیر خوږو دی چه تا کوه دی د جوړیانو

---

(۱) ربمام یا کستان کښې یو یارت دی چه کالنی کر مه به کښې لګی (۲) بدمعاشانو. (۳) ورکوی.
(٤) ماروا ړه د هندوستان د سورا شهر په ... به کښې د یو ځای نوم ی چه حالګ ئې په کروړپتانو مشهور دی.

درېڅ ژوري (۲)

سوال: — څوك ئې ته ځنانه
حال ئې كړه بيان؟

ښكلې دې جوسه ده ريتو كښې دې وضعدار دی
دا مرې د ښار دی

(۲) شه انګريزي بوټ
ښكلى سوی سوټ

هېڅ دې قره ماك خو جرابه كښې دې سوری وسم
څښ دې ابريری وسم

ځواب: — څو ښځې مې وكړه
ره يمه مصر ووه

زه ټكه كوم او زده تخنو به د حل ول
فيس را او ړه اول

سكر دقو پاك
دا مې جيب وی ډك

سبه مې د لال دم دی د خمر و چنچك
شكر د قو پك

سوال: — نه څوك ئې حصور؟
سوی لكه طور

لاس كښې دې اسوردی صيه ئې حورلوهار؟
دا مزې د ښار

ر ښك دی مرڅ
څو ب دې ندن

پاكې دې چشمې دی څو ونيد كښې دې داعو بدی
ريښان دې غاسو بدی

ځواب: — زه كړم انځكس
سځ ص او ار ښ

لاس كښې مې سه‌اده يه مدی كښې مې احل
فيس را وړه اول

پاس كه دلمدن وی
ما دا مريكى وی

واړه ما پړه كړی زه ډا كړر بيدا يسی يمه
ښی يوسو د سی (۳) يمه

سوال: — نه څوك ئې حاها؟
دليد كه كوا تا

چچحى دې بابيد دی نورو اركين ئې بې مقدار
دا مزې د ښار

☆ ☆ ☆ ☆

حوز مهين كلام
عو ړ دی هر مقام

(حو —)

ستركې دې د مار دی پلمه خيره دلړم
شان‌شوكت دې كم

ځواب: — ډير كړی دی حان
كوړو كښې ما وان

اسوماندې واحيسمه او حرڅ ئې كړه په سل
خپل كور و لو تل

دلمه چه نيو پار ؤ
يار زمو نږ سما بلار ؤ

مو نږه بو دوه كلی هم هغې به و احيسنل
خپل كور و لو تل

(۲) وكيل دعوی، ډاكټر، بټيا — (۲) انګريزی جولی (٤) وطنی.

پلوشه

دلبر دواړو دلبر انو دی دلدار زما
سردار دواړو سردار انو دی سردار زما

زمانه پټ کله شغله کښې د سپوږمۍ شی جانان
کله لا له شی کله بیابنیسه اولیږ شی جانان
کله رامبیل کله د سور ګلاب غوټۍ شی جانان
ورته به وایم چه بیا ما سره بو ځای شی جانان
دلبر دواړو دلبر انو دی دلدار زما

یا المرحانه کښې خمارې سترګې راپورته کړی
سپینه سوزمۍ شی موسکۍ خوله د جانان لورته کړی
ما په خندا خندا د غم له کنده پورته کړی
دلبر دواړو دلبر انو دی دلدار زما
سردار دواړو سردار انو دی سردار زما

پلوشه

لاړه که ځوانی شی ده ځوانی خانه د تللو شی
لاړه که ښکلی رنګ شی ښکلی رنګ دی د بایللو نی
ځکه ژوندون خلاص شی دی ژوندون د خلاصیدلو شی
واړه د افانی دی بې فنا د عشق سازونه دی
عشق به نه ژوندی وی خو چه مځکه اسمانونه دی

ن لربا

به مې پلار شه به مې مور — واړه خو به مې تا لا
به زما به غم شوك بوه سو — نه زما به واویلا
داچه ماده کوه کړې — شوك دی بچ له دې ګناه؟
دا ګناه ده د فطرت — دا ګناه نه ده زما
خو یو کس همه دنیا کښې — دی هم پلار دم مور زما
دل زما د غمه ژاړی — سودائی مې ده سودا
نصیحت په پسته ژبه — شکایت هم په خندا

و ار خطا لکه دمو رشي، — په بو هـی ستــــیـه ر مـا
پا کیزه لکه سپوز مۍ ده — د ښه حد رو حو را (۱)
په ښایست حسن حوره — په حو و نو فرستا (۲)
ما پچپله مینه پټ کړې — لـ عمـو ـو د ـ نیـا
د جنت د رنگه زیات — دی ز ـکس دلبر زمـا
که دنیا کښې وحدت نه وی — مـا اد لی ده حیـا (۳)

د الله د نقش کمال دی
مح ر مـا د د لـر ـا

هی هی زما لیلی

ماوی زمالیلی نه ښکلی مسته مسته گرځی — نو باغ کښې په خندا
ما وي ز ما لیلی ـه لکه کې ـرو نا را
د کلو ه سینـا

ما وي لیلی شونډې په عوتیـه ر ی د کلاب
سنسنه په ر ي ـا رو ه ښکو ی لکه ر با ب
په سوراور د مستۍ به ئې ـکی وی سره کباب
بي ـا جـه دلـکه ـه ر ی د حسن د د نیـا
د کـلو په سینـا هی هی زما لیلی

مـاوي دایلی سنر کې نه سر ي مـ ي په حمار وی
ما وې په سینه عاړه بې (٤) دسرو کلو نو هار وی
په لاس به ئې کو ټې څه چه ـه در کس ـمال وطار وی
ور شمیمه د و ـه کسې ښیست پټ اوښه ښکاره
د کـلو ـه ښیسا هی هـی ز مـا لـیلی

ما وي ز ما لیلیده د لا لا د سر کو ټور
نا ما ته ډیره گرانه ده نیا ز نیمه د ه دمور
زما دز ړه بی بی لیلی بی بی ده دحېل کور
موسکۍ ما ښام ویده سی سحرپاڅی په خندا
د کلو ـه ښیستا هی هی زما لیلی

(۱) ـ۲ـ۳ دضرورت شعری له کبله ه په الف ولـکه شوه . (٤) ـه ئې

نشه په دې خيالا تو خو بو نو په خها ن کښې
محل ته د ليلى مجنون روان شو بيابان کښې
نه ما ځۀ نه بنګله وه ليلى ناسته وه ډالان کښې
ښيسته سرئې سرتورۇ وه غوجل کښې لوپټا
هى هى زما ليلى د ګلونه ښيستا
بمبل د نرګس ګوتې د ښپيا کى نه چاپيره
په سخا ريمن(۱) کميس ئې وه هم کياره باره تيره
ليلى مينځ کښې لو غيبزى شين لوګى ترينه چاپيره
ښلويښت خوازه دوستان ئې ؤ راغلى دلا لا
هى هى زما ليلى د ګلونه ښيستا
لښتى ئې دخولو د ملا په ببر ښکته روان
په زلفو کښې ښوقسمه مونې وې د ډيران
سرې شونډې سپيرې وچې دحمدلو په ارمان (۲)
هى هى زما ليلى د ګلونه ښيستا

پلوشه

داد ې وينم دلربا په مخ کښې سترګې که د حسن سمند رکښې دوه زګرګې
دادې وينم دلربا په خوله کښې شونډې که دوه حورې دحسن باغ کښې ترنډې
دادې ويسم دلربا سترګو کښې نم
په ننګو که د ترګسودى شبنم

بهار

بلبل ګلزار ته نن په ډير سنګار راغى په حمارو سترګو کښې بوى خمار راغى
جو ډې بهار راغى جو ډ ې بهار راغى غو ټه شو ې پيغلې وخت د بهار راغى
بلبل زاريږى نن ئې دلدار راغى حو ې خبر راغى اوبه مې يار راغى
غو ټه شو ې پيغلې وخت دبهار راغى
سپوږمۍ شراب لو ى د ښيست په جام ياره ور ته مرې مرې کړه پورته ستر بادام ياره
چه درته ووائى بيا زما ګلفام ياره سپوږمۍ مې ونه ليده د ستا په بام ياره
دا ښوك شراب لونى د ښيست په جام ياره

---

(۱) خيرن غو ټې . (۲) نا مکمل

کږدي شرابو کښې کړه سپوږمۍ سوران زما   ورو په ښو ولو ته داد جانان زما
وا یه چه ښکنه شي اوس دا دی اسمان زما   چه خوب کښې وويني ټول رنګين جهان زما

کږدی په شرابو کښې سپوږمۍ سوران زما

ځوانی له مانه واخله مستي له مانه واخله   دا دوه ګلونه سپوږمۍ له بیا مانه واخله
په ښو ټي ولونوه وا ته حانانه واخله   صدقه د سرو شونډو دي دخپل اشنانه واخله
ځوانی له مانه واخله مستي له مانه واخله   المال ګلزار ته ښ په د ...سینګار راغی
جوړ ي بهار راغی جوړي بهار راغی   حاته ئي سلام راغی چاله ئي دلدار راغی

حو به ئي حسر راغی او به مي يار راغی
په خماري سترګو کښې بوی خمار راغی

ولي (۱)

څوك دي مانه و وائی   څر ګکې سیدا سی څوك ؟
څوك چه چاته وحاندی   ولي په خندا شی څوك ؟
ستوري دعره څو کې ته   غلی شان بهګا و وي
مسي په ژړا وړي   حس په خندا وړي
مانه موسکو سترګو کښې   ښکلی دلر ښا و وي
ولي څوك ژړه و مايلی ؟   حر ګکې شیدا شی څوك ؟

څوك چه چاته وحاندی
ولي په خندا سی څوك ؟

ستر ګو د مجنون و وړي   او ښکو د ليلی وړي
و وي په سه ځوا سه   غم ورته په سودا و وي
مانه موسکو ستر ګو کښې   ښکلی د لرما و وي
ولي څوك ژړه و مايلی ؟   څر ګکې سیدا سی څوك ؟

څوك چه چاته وخاندی
ولي پـه خـندا شی څوك ؟

(۱) داشعر غني دخپل واده په شپه لیکلی دی.

ورو ورو

ورو رو طالمه داحمې اورې — ورو رو برې پښېږ دهدانهدیحا ورې
دا خو مسیه دی د احو خوا نیهدی — سیسې دې کو کې لکه دو او رې

ولې ژاړه

سر به مخکه ما ده ې لیبرده — حه بهر ار بو هدا سما ن سې
سر کې سوورونه کړه پوربه — حه په شا ن بو هد حها ن سې
لیز سر سبکه به زړا کړه — چه مر ه د حسد اوا حلې
د دیا بهځا ن راعو بام کړه — چه مر ه د د بیا وا حلې
ـ چیلې به کړ ښکیه کښې — بو بیاله د شراب وا حله
حو له دې وچه نه زوره کړه — سا مر ه د کتا ب وا خله
لیو ی زمـا یه سا ن سـه — حهبهرار دحودیه بوې سې(١)
سر او زړه دې دماسوم کړه — لسو به چه سړی شې (٢)

رښتیا او دروغ

سوورې به اسمان کښې بوهورځ ودی هلال — خدای ادم لهمسهور کړهموبزله‌س جمال
زه ده پهحمداور کړم‌داحمال سیسند کمال — ما که یوځاځکی میه‌را کړی‌څوك‌پهسوال
میه حقیقت حسن سابه وحمقت ده
حسن لهزوال سره میه هلری زوال

زما د ګلو اښتې

خدا بهره‌بهوم‌حو سحاله‌دحفاحنحر په زړه کښې
سما وما لالو عړن کړم بې و قابه وې لا ښه
موسکی‌سو بهی‌دلسې‌دی مادرون سرون‌سی کړې
ساحندادشرف ګوزاردی پهژړابه‌وې‌لاښه
نه چه ژ اړ ې زماعم کښې‌الم هم پهما اسار کړې
ستا سو دازه سو دا ئی کړم بې سودانه و ې لاښه

---

(١) (٢) چه دیوه(هه)اود سړی (ې) په مجهو له(ې) تلفظشي نو قا هه ـ ـ ـ

ځان مې هم خاورې ایرې کړه ځمې هم په اورستی کړې
اې زما د ګلو لښتې پې زما ځه وې لا ښه

ځوانی

د ا بسم الله حد ا یه ! | د لیو ... ی د ه
چه ځوا نی ښیست د ی | او سیسم ځو ا ی د ه
بو ډا خو شحال ،ا با | سپین سر کړ بو ر ،ه
و ې خا نی تو ر ه د ه | او بو ر ه حا ی د ه
د ښنا ن حا ن همسا | د منا ی د ا مـلا

د ا هم فا نی د ه
د ا هم وا ی د ه

مسته ر ندی ز ما | ر و عه مسی ز ما
حا،د ابی د ه
حا ،ه دا ی د ه

پلوشه

دمستې جیبې سه ده سکړی ډیر ماتوی
چه لېزه نوره مسته شي ر ډکی ډیر ماتوی

ګاډې وډې

شو ق کښې دو صال | چه دمس حولې ،ه ور ،ژدې شومه
حوله کښې ئې سکر تړو | ر ما حو له و سو ځید له
ر اغی د تهذ یب ما ر ان | په ملک د خو ا ر پښتو ن
هم ګې جو ما تلا هو شو | هم کو تـه ئې څخید لـه
سو ې ر مـ ،ه د ه | کـه د ګلو و صال عوا ړ ي
اوس په انکر یزی کښې | و ا و لا کو ه ،لمله
ما سر ذ ،و ې ه تکا و ه | ...ـه ا شـو ه ...ـه
...ـد ر لاس سکر ...ې سو ې | کـر ی ... و حد... ا ـه
...ی دی ...د ...ه مجنو ن | وس ډ ز ا یو ر ی ز ده کـ ی ء
و سه لیلی حر شه کړ ه | ،ر تر کبپې کړ ځـد لـه
حو ا سسـاعر په کوټ کښې | هغه شان وصې د ګل کوی

شمعې سره ځاندی — ساقی سره محفل کوی

راشه زما وروره — د یار سترګو ته پېغرې وایه

ګل و بلبل پرېږده — الجبرا او جومیټری وایه

وایه ستا وجود دی — دوې ایټ د زاویو په شان

ښکلی دی او زما — د ریډیو په شان

وې(۱) سترده ګاربوهاری — او شوندې دې «ډکترین»

اوښه رنګین د کریم مهین — ستا ښکلې جبین

هیر دې کړه رحمان سعدی — غزلې د «بایرن» وایه

«کیټس» او «شکسپیر» وایه — «شیلی» او «ټینی سن» وایه

او زما لیونی خدایه! — ګله خاندم ګله ژاړمه

لاړه پښتو لاهو شوله
زه پاتې ورته ولاړ ومه

الا بلا بر ګردن ملا

ما په ګل کښې و لید — چه ته ئې نه مومې کتاب کښې

ای ملا! ستا نیم کتاب مې — واوریده رباب کښې

ستا پګړی د عقل — زما تاج د لیونتوب په سر

ته ئې په غاړه ژاړې — زه غوټې وهم دریاب کښې

دې جهان کښې موړ نه شوې — د هغه ځای نه خدای خبر

ستا نه ښه بڼیا شو — ملا تیر و تې حساب کښې

نشته د زمزم نشه — واخله سره شراب زما

وایه ملا صاحب ستا مینه — څه وائی دې باب کښې

هیر دې کړ منطق ابنې — په منیه(۲) کښې دې ونه موندَه

زه ئې مدام وینم — د غمو په دریاب کښې

حسن درنه ورک شو — د کعبې په دیوالو کښې

ورک دې سمندر کړ — مړه تندې شوې سراب کښې

زاردې شم له زېرې ملا — سوال د لیونی واوره

نوم پرې د کافر مه ږده
د دې غزل جواب کښې

(۱) وایه. (۲) دیوکتاب نوم دی.

پلوشه

په غمو نو کښې خندا کړه — په خندا کښې غم هیر نه کړې
اود د ېر و په سودا کښې — چه قیمت د کم هیر نه کړې
دوصال په لمغړ و کښې — د فراق ستم هیر نه کړې
دا چه تهٔ یې ستر گوته خاندې — ددې ستر گو غم هیر نه کړې
د الله الله په شور کښې
چه صنم صنم هیر نه کړې

پلوشه

نه خوشحاله دې و نا کړم — به خفه دې کړم ستم
ژوند یو تال دی چه غبز یبزی — کله زیرا و کله بم
دا یو دوه گړی ژوندون دی — په خندا خندا ئې تیر کړه
د جهان خدائی جنجال دی
کله وران او کله سم

گنی دنیا ښه ده

د بیغمی لبز حوب — لبز خندا ښه ده
نیغه پرې لبزه ده — گنې دنیا ښه ده
څوک وائی خفه ښه ده — څوک وائی د غه ښه ده
ما له زما ښه ده — او تا له ستا ښه ده
چا له ژړا ښه ده — چا له خندا ښه ده
زړه د مجنون له — خپله لیلی ښه ده
زړه د ملا له — بوده حلوا ښه ده
چا له مستی ښه ده — چا له سودا ښه ده
چا له محل ښه دی — چا له بیدیا ښه ده
د نیا هغه ښه ده — که دنیا دا ښه ده
چا له هغه ښه ده — او چا له دا ښه ده
ژوندی ته ساز ښه دی — مړه ته دعا ښه ده
بنیا له سود ښه دی — ما له سودا ښه ده
د ملا عقل له — خو له د ملا ښه ده

زما کوتک له | ملا دلا لا شه ده
مزدور روی حان نه | حمره دا شه ده
ما له تیپر بند دی | نا له حلوا شه ده
د حرمن تو په شه ده | د صیب قلا شه ده
زمو بیر ټټو سبه دی | د پنځه ب عوا شه ده
خبره شه د ګاندهی | حو له د جنا شه ده
چا له هغه شه ده | او چا له دا شه ده
ما له ر ما شه ده | او تا له ستا شه ده

تیږه ئې لنډه ده
ګني د نیا سه ده

پلوشه

ز ورند او سا زواړه دباد دی | روندهغه تو یه چه‌ساز وی
سارهغه چه سا پکښې وی | ساهغه چه د بیا روی

ویش

باغ کښې څوك ګلاب شی څوك شی سروې څوك ورحاړی
څوك د مینځ غنچه شی څوك ګمل د غاړې غاړې
تاج د چا د ر رو د چا تاج سی د عمو نو
ویش د ال په لاس وی که ته خاندې او که ژاړې

بنی آدم ته(۱)

لوی شی ګوره ګیه ! د تو پو نو به دې ځار شم
ای له ګنده ډکه د ګلو بو ـه دې ځار شم
حو ږ کړی د چا ګو تو شو لې حوږد څه د پاره
ځار دې د قلمه د حر ـو نه دې ځار شم
بو کې دماغې څه د رنګ او حنګ حرې کړی
ې د سحر حو نه د حو ـو ـه دې ځار شم
حس ـ ې ا يحاد کړ مشغو لا دې خان له حوږه کړه
ځار دې د مسه ـه د سا رو و ـه ځار شم

(۱) قصیده ده

علم دی: خیال دی خیال دي خوب او خوب بې حیال دی
دو مسر ه غټو غټو کتا بو بو نه دې لحا ر شم
بو ه په سودا وزیا ن دسوداوزیان به چیر ې ته شي
لحا ر دې د خند ا په دو یرو نو نه دې لحا ر شم
دوه کړی ـ ژوندون له دې شوقسمه نخري جوړې کړې
لحا ر دې د سجد و دتکبیر و نو نه دې لحا ر شم
ستورو او سپوږ مۍ سر ه دنا ز او نیا ز خبر ې
ا ې د خاورو ګله ! درنګو نو نه دې لحا ر شم
کوم دنیا ر و کورته مسافره ! پټې ستر ګې ځې
لحار دې د د ما نو ، د محلو نونه د ې لحا ر شم
ګو تې دې آسمان ته او پا بې دې پر ږ بې خټو کښې
او ی شی ګو ړا ګیه! د تو پو نو نه دلحا ر شم

ګډې وډې

خو نه و رورجا نه ږ یر کو ی حبر ې بنو سې (۱)
دوی وائی ، لکه شوی ده ، مو ز وایو ده هوسې
نوم ئې په کور کوډه دی ، بوغیه بی بی ، ا یحی (۲)
ر به شومره ګران دی زا له ئې و ګر او ه تریحی
ده مینا دسر کوسه ، شمشتې خواره ، شکر تانی ،
نتې سره ئې شوقدی ، نه ئې لګی سکر بو ا تی
وائی دوړ کیه کیږ ږ ګکیه میدون ته پېزه پېزه
سه کتنی اوړدې در شخومه په دې پېزه ،

لحار درشمه

اې خدایه ! عقل را کړه
زړ ګی مضبوط ر ا کړ ه
ستر ګې د امر ر ا کړ ه
بیا تو ل عمو نه د ی
ما ته ئې په سر کړ ه

اې حدایه ! بو به را ا
ا و سینه او یه ر ا
ر حم د لحا ن ر ا
د د ې جها ن ر
لحا ر د ر نه شمه

ره نه ئې و ړ مه
ر به ئې و ړ مه

(۱) بنو شې . (۲) ایښی د شعري ضرورت له کبله په (خ) ولیکل شو

یا ر بهادر را کړه — که همت نه را کوی
غیرتي ورور را کړه — که غیرت نه را کوی
د سکندر بخت را — د دارا خیال را
مېړه د خالد کښې — توره هلال را
اسلام دې پرېږده ماته — ځار درته شمه
زه به ئې ګټمه
زه به ئې ګټمه

د شپې حیمه کښې — دعشق شراب را
پاك مل نه لا رې — لکه ګلاب را
دسپوږمۍ نور را کړه — او و کولوله
د نوي دیتال را کړه — جوتوو هلوله
جهان دې پرېږده — ځار درته شمه
جنت به ئې کړمه
جنت به ئې کړمه

هو برګیه هو!

پیښو په لیونی باندې شو مل لیونی بو — وي ورورو ره په یورپ کښې سړی کړی دسړولو
بانګ کښې دصبا مې پرون نوي تپه واوریده — لاړو م خالصې نه ئې ورې تکړې ناو(۱)
پریږده باچاخانه دادجیل قصې دې خوشې دی — دال مې به هضمیږي ره عادت یم د پولاو
وا وره د یورپ نه دانصاف خوږې خبرې — واوره مزې واوره د پښتو نې بې میاو میاو!
یو نهنګ غټ شوی ؤ کمان ئې دپیرحو پلي ؤ — دا نهنګ پرې راغی او په سرې شوې دتالا و
یخې د قسمت ګوتې مړو نه کله مرې نیسي — پښې که ځان له ماتې ګوډا کی کړی په داوداو
بخت بې وفا یاردې دیوغیږ کښې دا ته خاندي — ؤپرون عربو سره نن صیب ته شوملاؤ (۲)
خدای خبر صبا به چاته خاندي خند وي به څوك — مونږ نه حو حفه بو ته ملا ـ علی داؤ د اؤ
دلته چرګوړې ده کوړ که جنګ ئې په هګو وشو — ور کړ ود موټر چاې له بیا فیر نګي تاؤ
کور کښې دقصاب غو ایان په وچو تانتو نښتي دي
هو لنډیه ! هو برګیه ! چرګیه ! هو !

(۱) د هند دیا نوستري مه شي‌ده. (۲) یعني انګریز یرته په لاس ورغی.

خيال

آينې د خيال کښې عکس دا د نيا ده — بادشاهي او فقيري د ړنه سودا ده

زما خيال دې پور نه کړي ښسته کړي — که مکه که مدينه که دلربا ده

عاشقي د خوب د سه يو مست خوب دى — ددې خوب ملك سپوږمۍ مې محبوبا ده

وخت دريا بېړۍ بې پايان او بې کنار دى — بې چپې او بې لنګر کشتۍ زما ده

ګل غوټۍ وى شي ګلاب او بياشي خاورې — د ښو لاندې مې خوره خاوره زما ده

يوه ناسته مې په خوا کښې وسکي شونډې — يوه ناسته مې سپوږمۍ کښې دلبر ناده

يوه ځاى دې د ګلونو په خندا کښې
يوه ناسته په تيارو کښې د صحراده

پلوشه

مخ ئې و ، قبلې ته ليو ى ړي خبرنه ؤ — سر ګې ئې وې وارې د اسمان په تماشا

عکس د سپوږمۍ ئې د شبنم څاڅکي کښې وليده — ځکه په سجده شو د جانان په تماشا

نشته دى د ژوندد خوب تعبير کتاب کښې نشته دى — سر ګې دې کړه پورته د اسمان په تماشا

خداى مکه کښې نشته د منصور دخولې مې واورېده
لاړ شه ليونيه! شه د ځان په تماشا

بې پروا لګه لولي وای

بې پراوا لګه او لېو اى — په ګلو نو ګرځيد لى

اوچه ټول عمر ماشوم وى — په ملانه او رېدلى

د دنيا د وږو ستر ګو — بې خبره ګرځيد لى

چه په خوله د جانانه وى — د فراق وړينې غزا لې

بې پروا لګه او لېو وى
په ګلو نو ګرځيد لى

بې خبره چه ادم وى — د ارزو نو دحوا نه

نا اشنا مجنو ن ويده وى — د غمو نو د ليلى نه

او چه حسن خبر نه ؤ — د خپل حسن دغو رځنګه

دا زما زړه نا اشنا وى
د دې ښو بدو د جنګه

ښاري

ستړی مشې ستړی مشې حا نه احیره سره را غلې

«دوړ ادویسې (۱) دې کلچې لاتې دویسې دی چاې»

سه؟ کرمه کښې چائی سکې حان نور په ښار کښې سه دی ؟

یخ شر بت ناجوړ به کی نیبوان تا کښې ښه نه دی

ستا قسم دی خان اوړدې ی ر مو ښز سره بې نوش کوې

(نا) و نه وی خان مو نږ د غم نه بې هوش کوې

را شه لار ه و ښیم تاله زوم (۲) ز ه ا نتظام کوم

خدا یږو ن د ښار کر الا قو ل په تا تمام کوم

ګوره هغه ګوټ مانده ې د ی پرو ت د سیټ دو کان

هغه سیټ د کا ن پسې د ی بـل د سیټ د کـا ن

هغه سیټ د کان پسې یو وړو کی شان مسیت دی (۳)

خوا کښې یو پیپل د ی یو مالی لیږ شان پلیت د ی

ا خوا د و ه کو څی د ی یو راڅی ا و یو و رځی

هلته ناست د ی ګوټ ما ښې د کان و د د ر ی

شا ته ز مونږ کو ر د ی مو ږو رځو په بله لا ر ې

ا سی ا و تی بیټهی ا و سا ن و یڼی د کنا ر ې

لاره که غلط شی ګوره دغه څی د کان دی

دلته ښه تیکه ځوړ یږی الله مهر بان دی

کیماګر

را ته ښکا ر ی جو ړ ې نا ست
په اسما ن کښې کیما ګر دي

کـله سره زر کـاندی خا ور ې
کله خا و ر ې ز ر کو ي

د بر ګلو نه ئې را عو ښه کړل
دحاان شو ښې کړې څو نې

چه د د ې ګلا بو خا و ر ې
په کـو م ګـل مهر کو ی

د تقو ی ز ر شبی کړ ی جمع
دعشق بو ساعت سري څوړ ی

څه به نا ر غی ته حا ښد ی

چه د لبر د لبر ګو ی

(۱) په هند کو خیل مزدورته وائی منه کره دوه سو کلچې اوددوه ...
(۲) لحم - (۳) مسجد

حوره

خلاص شراب جنت کښې شوڅو لګی راغی دحورو
ګلې په خندا شوې یو باغچه کښې دانګورو
ته تړې چې ته پټه شوې د ګل د بوټی حوا کښې
څه عجب تاثیر وُ د بلبل په واویلا کښې
راغی د شبنم اشنا ما لیار د باغ غمګین
وې لیده په ګلو کښې نو بیا ګلاب رنګین
وې شو کاو په شونډو، سر کښې ږدې په سینه کینو د
راغله لیلی سر ئې د مجنون په سینه کینو د
خوب کښې دې حوړ یا چرته دخپلو خویندو سازو اورید
چرته دباغ کوټ کښې دې دروړ وطن اوازو اورید
ولې لړو ستورو ته په مړا وُ ستر ګو ګوری
دې باغ در ته یادې کړلې حورې تا عجې نو رې
روړ ند دوه ستورو ته چه سا دزرو نال وُ
پرون څه ته دې زلفو کښې دمسک به ځای هلال وه
همه چه ته لړو کښې دستورو کړ ځید لې
یا ته دستو ز مېړ شغلو کښې پټه کډ ید لې
حورې تاهم نو څه دربا دغه جهان له
تاسره به زه هم حوا کښې تال واحو ځان له

ګاړې زړې

عقل زړې ته زیره وخوړه
ګوره په ورشو کښې
ګوړه ئې نه خر شهر ی
قبض شو د صیب
ځار شم (....) د ګلو
چامهار چا اوښ وخوړه
کوڼ ملا شهید دی

خیږې تړې ایمان وخوړ
حره لال د بدخشان وخوړ
خوار لالا د غمه ځان وخوړ
ږ ر ئې هندوستان وخوړ
خپټه ئې د ښکلو لو ده
اوده واړه کاروان وخوړ
په مزار ئې ږیوه بله کړه

مړی ؤ کم شوی خوار
دلو زړي نه قرآن و خوږ
څه د لیوبی در بڅ
خوشی دار و مکوه
غم د مرګ غور ځمک دړه
سترګو د جانان و خوږ

ته اوزه

مجنون وي لیلی پوه شوم،
څه به شبه ئې او ګه زه،
بلبل ګل ته په حمدا شو
وي دا څه وا ئې دا څه
ګلاب وروبه یار موسکی سو
وي ګه ره ام او ګه به
هغ چه ورو اري زه وبره
به ري نیږ و به اوره
دا بلم د څو کې سر به
سه به ځی د میږه
لوبی کړ سر را بور ته
وي ځواب دولي سه،
ملا خان که ډیر کړي سړی
که د و به سه سي به.
خو د عرس با ی له به ځی
د هارن هارن حقي دخره
لو بی سترګي کړي سپکه
وئی لمسین وړو کي واسه
وي زما رو حه و خا بده
حه دی سه سی او ګه ره
د نسیم بو حه را علد
خو له رما حو له د براسه
ني پچلو شوسه وسپکال کړي
دواړه حولي به بوه حو له
لیو بی لا لوبی سو
دا ني وي ر ني ګا به
هغ به به دي بوه ګړم
حه به شه تي اوزه شه،

غمګینو سترګو

حوب کښي با با و لیده م
مو رمي پیدا کړم
د سبو زمیه عکس وي
زه هم رنا کړم
قسمت ځلمی کړي
ګډ په دنیا
ځوانی و یده کړم
راو سپ لیلی کړم
غمګینو سترګو
د غم اشنا کړم

مېښې شاعر کړم
یار لیونی کړم
مرګی ته خابد م
کله موسکی شم

او غم دا سا کړم
بیا ئې اشنا کړم
ژ وند ته ژړا کړم
کله ژړا کړم

غمګینو سر کو
دعم اشنا کړم

شان دانه

اوه یوه زره د نور وه
په‌خونودځوانۍ کې
دا ریږ د هلال شونډې
دا د همه خوب نعمرد ی
دا هم زه نمه هم نه ئې
داهم ګل دی هم نورادی
داچه سما بیا ر بینو کونو
دا کلاب ئې ریړ او اخست
دا چه زه په پټو سر کو
دامې لا ل تا له د لبرې
داچه ما غمګینې سر کې
دا ر ما دغم ځوان کې
دا او نه د دو ؤ منود ی

شوه‌دریاب کښې‌دنیست‌پور ته
یوه شعله د نور پیلې
دا د دو ؤ سو رور نیا د ه
حه ؤ ما او تا لیدلی
هم رما او ستا خو نو نه
هم سا ر و به د بلبلې
دارل ځانګې نه لا س کړ
به نور و نو لمید لی
دمستۍ‌دریاب کښې‌ډوب‌شوم
د تیا رور ا حیر ولی
به ژړا کړې بره پور نه
سپورمۍ ګل دی‌را لیږلی
د ریاب په‌طمع د ر ومی

رنه‌جو ړ تري اباسن کړ ې!
په ګلو نو کې نـدلی (۱)

قدم تشدد

د غضب په بیلی سور سو
ستر کې‌بیاد پښتون‌سرې‌سوې
ځوان کړل شمه‌رسو نه‌ناؤ بیا
د یارمستې ستر کې و یې

د شیر سا لمسی ما نور
حه نیم ا ور د ی‌او بیم نور
په‌مستۍ چرته‌رو ا ن دی
بې حسره د حها ن د ی

(۱) بېـدلی .

مور ئې نېژدې په سر قرآن نیا — خور ئې ستر ګې کړلې تورې
د بیا بیا پښتنو ستر ګو — ورته وکړې قصې نورې
اې زما د نیکه خویه! — اې زما د مینې ورورہ!
اې د نر ما بابچیه! — اې پیدا له نرې موره!
سر ګې ډکې د رښتیا سیا — لاس دې تش بوره د څه شوه؟
د غضب په بیلې سور شوې — قولادي زغره د څه شوه؟
وې په نوی مستۍ مسته — پاکه وینه د پښتون شوه

ولې ګوره که لیلی نیا
س په مینه د مجنون سوه

جدائی

جدائی را غلله نیا تکه بوره

که او ګی و خوت د عشق له اوره — جدائی را غلله نیا تکه بوره
بې خودی لا هره زړه هسې شوه — وریته پخپل اورو ر یمه مستی شوه
بلبل ورور اغی د بوټی خوا له — ولې خدای دې مل شه د خاورو ولاړه

جدائی را غلله نیا تکه بوره

نا ره پسرلی کښې په ما خزان راغی — ساقی کړه خلاص پودور دا دوران راغی
سرئې کړ ښکته بوی د بوستان سو — مجنون شو خاورې روح د جانان شو

جدائی را غلله نیا تکه بوره
که او ګی وخوت د عشق له اوره

فلسفه

وا وره فلسفه د لوی نتوب دلیونی به — دا آیت خو به دې خو قرآن کښې ماویلې دی
مرګ او ربدګی یو ده د غم او خوشحالی بوده — ژوند چه چربه وی مرګی چا هلا یدلې دی
زړه لګه د جادی خوشحالی غم ئې سراب دی — تېرې به رخصت شي نا خوغم ته سکور کړې دی
خو ید که ئې جدادی ده نسه بوده دواړو — دواړو کښې خمار لا بزد ساقی د سر ګوتلې دی

مرګ کښې پټه دی راز د مرګ ژوندی پرې به پوهېږی
دا آیات خو نه دی خو قرآن کښې ماویلې دی

حقیقت او مجاز

دادوه حورې د جنت دي ، وئی(۱) شرابو کښې لامبو
که مې سر کې د جانان بیا شو لې ړ کې داوبو

چه د مینې په مذهب کښې شك کول کافر کېدل دي
که منم دې کور کېږم خلاص به نه شم په توبو

د نرګس بوی کښې پېیلی د سپو ږمۍ د شغلو جال دی
پکښې پروت یو لیونی دی چه مجنون دی که بلال دی

ګډې وډې

ورځ مې ور کړه مخکې له شپه مې ور کړه سور وله
ځان له چه کم عمل شوم هله هوښیار نور وله

سترګو د جانان کښې کله کله د ګل پانو کښې
زه ئې هر ځای وینم شیخه جوړ کړه جوماتونو وله

نوی لا نحه ئې جوړه کړه حه و بش ئې دنصیب و کړ
دومره رحم سپېږوله او دومره عمل تور وله

واچو له وتا ئی ملا بابا په خینه موړ شو
زړه د غریب سړي ؤ په تلو جنازو سپور وله

دا عجب انصاف دی ساقي سبا به میخانه کښې
غوړ له د غوړ و دریاب او ځاځکی نه ځی نور وله

خندا او ژړا

دساقي لاس کښې شراب دی	یو د غم بو د خندا
ما پیاله تشه نو لي	ستا د فضل په سودا
اې ساقي چه کومې خوښ وی	په خندا خندا ئې را
لیونی یم کار مې ښته	په خندا او په ژړا
زه یم ستا د سترګو تږی	تږی نه یم د خندا
دا پیاله مې کړه لبریزه	که خندا وی که ژړا

خو چه تږی مې پرې تږ دی
ستا د حسن میخانه

شاهي باغ جنوري ۱۹٤۱

(۱) وائی.

وه ملا

ما ته یاد خپله ګناه کا — نا به هیر خپلې نیکۍ کا
ما جانان اوداربا ګا — نا تکۍ او نا تکۍ کا
ما د خپلې مینې تاج کا — نا د خپل جهل لکۍ کا
ماهو شیارد جهان پلار کا — تا حولا د و یتکۍ کا
ماته ئې مینه مستي جوړ کړل — نا ګانه په د ود جکۍ کا
ما د حسن سمندر کا — تا شو قې د ملکۍ کا

نو اوس وایه ملاته
چه ئې ته خوښ ئې که زه؟

د فقیر اوسوال

سرګوز د جانان کښې زما — شکلي جها نو نه دی
وادې حلقه د نسا — زه و زې د دستا نه یم

☆ ☆ ☆ ☆

ګوره د فقير کچکول کسې — تاج د سکندر دی پروت
ر ه م د سحا نو — د سوما نو ګدا نه یم

☆ ☆ ☆ ☆

زه ئې په غرور در نه — د میني په نوم غوا ړم
ر ه ملنګ نې نیا ره — سباد ور وا و ملا نه یم

☆ ☆ ☆ ☆

هغه مستي غوا ړم — چه ئې مرګ نه سې و ژ لی
زه دې د غمو نو — د بنګا او صبا نه یم

☆ ☆ ☆ ☆

نو د سپو ز مۍ شا څکی — ماله تیکه له د جانان را
زه یم د خو بو نو — د لا او نو ګدا نه یم

تشنه د نما کۍ که د ې ښې — نو ا ې ا مییر ه ا
سما شو ه سبا د نیا
زه و زې د د نیانه یم

۱۴ جوزی ۱۹٤۱

جانان

د وه مینو سترګو کښې رنګونه په سوونه
ماته ئې جهان ډك کړ د ګلو د نورو نو
ګوټ ئې د شرابو د جنت په جهان را کړ
خوب کښې ژوند ون راغی شو ژوندون ډك د خوبو نو
سپینې د سترګو زمینه در نهالیې ډکې ډکې
و بو سې تا خاورو کښې رما په وند مونو
رب دې راته وسپوږد یپ دمینې په رازونو کښې

وادي چوپ ځولیه کښې رما، ستوري په پمو نو
سار دحورو او رم سما د حسن په سازونو کښې
ماته دې رب وښو دپټ دمینې په رازونو کښې

څه دمستۍ به له هستۍ نه جوړیږي

نو ره ستو ر مینه چه ورورو کمیږی — رو نه ئې پخیږی غم ئې ریا بیږی
ډیر ار ما نو نه بور داولبزی یم کړی — چرته محال بوویم ډېر ئې حونګړې
سار کښې سر نګ هغه دماسام سته دی — سرور به سترګو کښې دخیام سته دی
دور شعلو کښې سفن غر قیږی
حه دمستیه به هستی جوړیږی

رباعی

که سړی په عقل وی په ایاقت وی
نه به نصیب وی نه په قسمت وی
سیطان به نن ولوی له چرته
غنی نه هم لایق دولایت وی

ژوند

ژوندمې لوی دریابږی وروورو حورشو سمندر کښې
څاڅکی ورك دریاب کښې شو په تمه د سا حل
بحث کښې دسیلاب دی په مستیه په چپو تلل
نه ورځې د دریاب له غونډیدل او وډریدل

دی لهر د سازله تله ژوندون ودریده مرګ دی

زیري د ماښام وي د سحر را ځلید ل
ګڼې دي چپې کړه د اند مسما به ټان ته

وګړه نګوه سازئې ماړ خاو کښې دازل
لاړلیوني لاړ چرته دامر شغلو کښې ډوب شو

څاڅکی ورك د دریاب کښې شه په تمه د ساحل

دوه سترګې

کله ګورم مخکې نه او کله ګورم شوروته
او کله ګلستان کښې د سرو نو خازو نورونه

ګورم تخاره کښې سما د حسن تجلی کله
کله په سجدو کعبه کښې وینم خلك نورونه

او نه هنر منده د هنر کمال دې ګوره
دې غېږ خبرو نه او دې شو نهو کمزورو نه

زه چه ګورم څه وینم نه ګوره اوته ګوره
دېر نګیں جهان ته او زما سترګو شکورو ته

وا وره شهزا ده زما اعلام دې ګیله مند دی
خلك غمو نو وصې کړی سترګو غم خوړو نه

ما نه تو ساعت يو ه لحظه کښې سېړی و و ائی
هغه څه ګلو نو کښې و يلی نه شی نورونه

څه خومې لږ یوه کړه چه ژوند ولې جهان و اې
څاڅکی د نور را کړه لږ دې لړو تورو نور و ته

نه دې تاب د شپېسې ارم او نه دې د خبرو
ما نه به ئې و وائی ته و وایه دې ستورو ته

دوه سترګې مې دوه رنګه هر رنګ د جهان و ینی
ګوری یوه مخکوته او بله ګوری سورو نه

په یوه کښې سرور وی مستیه وی حندا
په بله کښې سوزا سو یلی او ژړا

په يوه کښې دنيا سرسيکار د دنيا
په يوه کښې سنم عم ازار د دنيا

په يوه کښې ژوندون د ژوند وني حودي
په يوه کښې افسوس او ارمان د ژوندي

په يوه کښې جنون دي نشه ده افسون
په يوه کښې کامردي فاسق دي مجنون

په يوه کښې پسرلي دي سبوزمې او حانان
او بله کښې زيان تول د اشان د اسان

ددوۋ سرګوښه صرورۋ
چه يوه وي سه بيساوي

شومرد سپه نه ساادمۋ
شومره شکلي نه حواوي

چه ياعم وي د ګلونو
او ياعم د جتونو

او مجنون نه په کمه کښې
موسکي تر ګې دليلي وي

ناپري حبل کمال بېکاره کړ
اوغول دي ماکښې جوړ کړ

په ژړا ليو سي نا سه
څکه بانګ کښې دسماويل

حلق د عمو موقصې کړي
ستر ګو غمجور و ته

ما ته نه اې وواني
نه و وايه دي سور وته

پيري

ويره پيري دي
اميد رنيا ده

دشك بياره کښې
ويره سلا ده

که جوړ يده دي
لهٔ وراسيده دي

کاروان روان دي
د لاري تله دي

ويره تياره ده
اوور کيده دي

اميد ژوندون دي
اميد ليده دي

او ويره کفر
خداى تهمال دي

بوتور د رناب کښې
عو به زها . . ي

لمسې د ز ز ح
لسو ګ . ي کمدز . ي

د ژوندون گودر ته — ور ځو زیدل دي
امید هستی ده — امید بقا ده

ویره پیري دي
ویره سلا ده

٩ مروري ١٩٤١

پلوشه

نه په لیونتوب تري فلسفي کړله څه جوړه — نه په فلسفه تري څه کړه خو په لیونی
دا کیمزه وزه د نیا او کیمزه وزه روا نه ده — تویه دومره پوټه تویه تحت د خوار غمی
داد ستورو شمار دوحت تلال دسا ر لیدل
سه حو بیتو لادی چه ئې ډیر وشو گسی

پلوشه

هر تقو براق دی که وی سور د محمد په شان — هر خپر کعبه ده که او سیبزي ابراهیم پکښې
هره لارمکې نه ځی چه سندی د مکې وی — هر مسر گلشن دی که ورووروالگی سیم پکښې

ورو

ورو بوي غوتی د گلاب وږي ماته ورو — اوري که قصه داو راشنا شه د ایرو
ماليد لی خوب کښې دراتلو سکی بهار ستوری دی — ورو یوي چیې د نسیم ووي ماته ورو
شپه کښې مې لیدلی د جانان دستر گو ستوری دی — ښکلی تخلد لو د سبا په منار و
ستوری شو مره پاك تخلیبزی شپه کښې د تیارو — ره یم د بهار سلام د ښیست د زړه دعا
زه د مجنون سازاو یوی دز افو د لیلی — (وي ٠) بام د عشق و چت دي د کعبې د منارو
ورو د صبا ستوری سحر و وي ماته ورو — گل خوب د بهار دی بحه شپه کښې د تیارو
زه د سحر خوب د شپې امید یم د وصال — زه د چاد مست زړه یو نغری یم د خیال
لمر دی یود رباب جوړ د شعلو د رود رو — لمر هر ذره د امر د ریاب د ریاب خپاشکی

بام د عشق او چت دي
د کعبې له منارو

دارلامان - ١٩ مروري ١٩٤١

شاعر

بر چه د شهباز لري او سر کې د عقاب
زړه يو ستر د بلبل حوږې خبرې د بڼار و

سر دك دخو بونو لكه مينه دفا ر و ن
سر کې مينه پا کې مستې ستر کې د مجنو ن

چل دساعري او پا کې کو سپېد موسی
نور دغم صليب په سپېنو او د عيسی

تن ئې سر باب چه د قسمت کو تو کښې هنګ کوی
حوله ئې د کونګرو چه د جانان په پښو کښې شرنګ کوی

دی د ې کو تې بر رته کړی نامه دې د يار و ليکی
څه چه قلم نه ليکی همه د ې حمار و ليکی

تنظيم په نظم د عبدالاکبر خان

عنی کړې ستر کې بتې ستا صوير ئې و ليده چيند خ په لو ته و حاته کشمير ئې و ليده .
چا و ليد په زړ ا جا نان چا و ليد په حندا
چاو ليد په حو بو بو کښې بو خوب د دلربا
چا و ليد په مسجد و کښې چا مستی کښې د ليلی
عيسی ورته موسکی شو چه شمشير ئې وليده چيند خ به او ته و حا ته کشمير ئې و ليده .
چا وليد په سرزمين کښې چا دشپې تورو تيا رو کښې
چا پوب د غم دريا ب کښې چا دحسن ننداره و کښې
چا و ليد ه پيغلې په مستو بر و بر و کښې
او و لمد ليو نی چه خپل تقدير ئې ولبده چيند خ به او ته وخاته کشمير ئې و ليده .
ای او په سمند ره اد دحسو نو د مستو
رنګيں د رنګ جها نه د رنګيو تستو
چه بخت دلمر حا ته دی که قسمت ډير بو نو
(نا و) عيسی و لې موسکی شو چه شمشير ئې و ليد ه .

منم

ولاړومه په اور کښې ماوې او ورما قسمت   لمبې د قسمت په وي وې لمبې ر ماد نیت
په بخت او په کمال منم نه تو ره نه جلال   بو ستاد ستر کو خیال منم او ستا د شو ند و ست
په گل نه د لر نا منم نه حسن نه بهار   وستا د خندا راج منم بې تاج بې سلطنت

په چل او په تدبیر منم په عقل په تقدیر
او زړه د سپرلي گل منم صا من دیار دپت

لیونی

بو شار ئې روان کړی د رو برو کو ځودی   بو خیال ئې روان کړی د رړ کې د تلوسو دی
بو سر ئې روان کړی تکی سوزا و تکی ساز   بو عشق د حقیقت جوړ د عشقو نو د مجاز
بو کور ئې روان کړی د حوبو بودر نگو نو   د تورو تهترینو گړ نگندو نگو سر نگو نو
او خاندې لیونی سر کې ئې د کې د مستو نه   وحدت ئې روان کړی د لکهاس پرستو نه
او کله لیونتوب فلسفه گال او صم وائی   او کله د مستیه حسرې ډیرې په غم وائی

سرې پانې گل عوړ ئی مح شبنم برې پټوی
او رنا مست خوروی دستر گو غم برې پټوی

سوال ځواب د لیونی او ملا

لیو نیه ! مکه څه ده ؟   ملا ! کور د یو عاشق دی
کو تنیه دی کمې ډیرې   د همو رب خالق دی
لیو نیه ! ایما ن څه دی ؟   ملا ! داد ی بو خ گما ن
دیو حوب په زړه لیده دی   د و صلو نو د حا با ن
لیو نیه ! جنت څه دی ؟   ملا ! ستا حمت پیتی ده
او زما حنت و صال دی   بو حما ر یو ه مستی د ه
لیو نیه ! حو ر ه څه ده ؟   ملا ! لهر (١) د حمار دی
بو ه کر نبه د ه شفق د ه   د خندا ړ پر کیه ه
لیو نیه ! نشه څه ده ؟   ملا ! دا په سیل و ا په ي
د مستیه ر نگین محال کښې   د ا و ا ته ه ا ته د ي
لیو نیه ! چه لمونځ څه دی ؟   ملا ! حاورې مسکلو ل دو

(١) څپه - موج

دجانان کوڅې ته تلل دي — د امیدارمان کیدل دي
لیو نیه ! سجده څه ده؟ — ملا!ځان خاوري کول دي

د مسیح د ګلـو هار — دبار پسو کښې اچول دي
لیو نیه ! ژوندون څه دي ؟ — ملا ! ره یمه روندون

د ازما د خوب لیده دي — د صبا او د پرون
لیو نیه ! وصال څه دي ؟ — ملا ! بیت کښې ږو یدو دي

دا به ستورو ګډیدو دي — به پوزه کښې خوریدو دي
لیو نیه ! حسن څه دي ؟ — ملا ! لهر د خمار دي

وموسکې موسکې شان خیال دي — وری د ربا تار دي
لیو نیه ! ... ئي څوك ؟ — ملا ! ره د چا ارمان

زه ... ګل د چا د کوتو
پروت به پښو لښې د جانان

دارالامان ۲۵ مروری ۱۹٤٤

راشه ورو دیار غمه

راشه ورو دیار غمه
پریوځه په سینه زما

ګل غمه ګلزار غمه — اې د ګلو سبار غمه
حو زلکه د لدار غمه — اې د ستورو هار غمه

راشه ورو دیار غمه
پریوځه په سینه زما

غم کښې چه امیدوي — څه پسه شه لري
دي غرور کښې دا ارمان — ځنکه پلوشه لري
دامستی او داژړا — سر ستا د ستار غمه

راشه ورو دیار غمه
پریوځه په سینه زما

راشه اې دزړه خوږه — ویښ کړه د اجهان ستا
ویښ او په لړزان ئې کړه — سو ړ ګلستان ستا
رنګ زیړ دخزان ستا — نوی دی د بهار غمه

راشه ورو دیار غمه
. ځه په سینه زما

ستا په تورو لېږو کښې — لېزه رڼا پېره سی
اور اور کې ستوری شی — حسن دې چاپېره شی
ای دلیونی نشې — مست دې ستا خمار غمه

راشه ورو د یار غمه
پریوځه په سینه زما

ته د مېو دو یار زما — شه د دلدار زما
ته مې دو فا ګواه — ته ئې نوم د یار زما
خوز لکه دلدار غمه — ای دستو رو هار غمه

راشه ورو د یار غمه
پریوځه په سینه زما

عشق

سوز نه دی عشق ساز نه دی عشق — آه و کریان نه دی عشق
مستنه رنګینی دا نه ده — غم د ساماں نه دی عشق
خوب د ځوانی نه دی — دخوبو ارمان نه دی عشق
مینه د ملیار د سمسر ګور — وحشت د حیران نه دی عشق
سور رنګ د بهاری پاڼې — د تیارو سامان نه دی عشق
مست د امید و څو — ودر بات روان نه دی عشق
سر ګوکی که راسی — د شغلی سر د حصار
عقل له که راشی — د سپور مسځ در ها سار

دې مسما نه زړه له
نوه خوږه د تاتار

سود مستی خند دی — او دخند سد وان نه دی عشق
مسته رنګینی دا نه ده — غم د جانان نه دی عشق
عشق یوه خند درب دی — په وحدو نود اسمان کښې
یود مستی سار د زړه — سوی قمر سمان کښې
روح د دوړ وکی کاڼد پسرلی — سر کو د حران کښې
مرګ عشق نه حیران دی — حو مرګ نه حیران نه دی عشق

حوب د ځوانی نه دی
دخوبو ارمان نه دی عشق

پلوشه

چه یې خو دې په پره شی د خو دې رنګ ورکوی
یا بوړا سوب له هم دخو اسې رنګ ور کوی
غم حه په برزور و کړی دخوشحالۍ په شان
دژوند ون تارله رقصاسه شرنګ ور کوی
سر ګې چه تښې شی خو بو به ډك و یسی
په سس کاغد مصور مستانه رنګ ور کوی
سحر له سه ور کوی شپې له صبا ور کوی
دفلسفیانو سرله اړ نګ دو رنګ ور کوی

ګلپې او ډېې

مچ د رمزي سر کې سکوی ماشی داو نی و سه
خدا یه اسما دا عجیبه د یسه سوره ده که سپه
مړ لسو کله پونر سیر به بو به یې حر که کړ
سور شعال په پرا نګ دی دغر څوږسکا رله ځینه
یر و ځی چوا ړی به ځان ګانه به ریه ررو کړی
بنکلي ستا د کو بو حوړه ځوا به نبا ر سه
نا سه ده دوم دلبی لوریه سروو ریسو کسې
لورد لو ی تیر شاه لورئي په لاس دی لوله ځینه
مس مغروره سر دپښتون نیټ ستر ګې اې ښکته دی
شرم داسی شرم چه شرمو نه شرمو بنه

پلوشه

که سر نګ دی که ر نګ دی ــ ول رار و یــار دی
که ښا یست که مستی ده بو سار یــواــدار دی
که حسن له سور دی یو سبس سیین حری
که ګل که سین دی
و سوز او یو سار د...

پلوشه

پرونـد نه شه قصه ددې رنګين جهان درنګ و کړی
دا يمې مړې ګوتې نه شه ستاد طمعې شرنګ و کړی
زچې بېورې شـوندې نه به شـه مارا و بيـازو کړی
دا غمګينې سترګې نه به کومه نشـه رنګ وکـړی

دپسرلی شپه

دپسرلی شپه و ه مسته مستانه
ستورې کيدل ډېر رو سبان ر و نبا نه
سپوږ مۍ ولاړه وه ښکلې حير انه
لیونی سوال وکړ و دخپل جا نا نه
ر نبا مې پورې له دلا مکا نه ر ا
مستې مې ستر ګو له دخپله ځانه را
د خپله ځا نه يا ره ا د خپله خپله ځانه
ليو نی سوال و کړ ود خپل جا نا نه
ناګا هه برق شود ر باب د نو ر راغی
شه به مستې راغی شه به سرور راغی
هستی شو ه ګو نګه دستی ګو يانه
ليو نی سوال و کړ و د خپل جا نا نه
او ليونی چه ورته ر ډ ګی ګړ لر ی
بر به حوارې بکښې ځای شو او بخری
نو ر ډوك د ځا نه ؤ ډ ك د حها نه
ليو نی سو ا ل و کړ د خپل جا نا نه
در باب دنو ر لاړ شبيست او رنبالا ړه
اودجا نان مستی جا ان له بيا لا ړ ه

ليو نی بيا تې شو شيري ګر يو ا نه
د پسـر لی شپه و ه مسته مستا نه

شمله هند و ستان ۷ ستمبر ۱۹٤٤

په مردان دباچاخان مارچ

راشوای خوشحاله بابا !
ای خا لده و ګو ر ه !
باشه علی مر تضی !
د ا تما شه و و ينه !
جنګ له دی منصورروان
تو پ او نه تفنګ لر ی

نه د تو ر و برق لر ی
نه د زغورو شر نګ لر ی

ز و ر د دښمن نه و بنی
دا سې ليو نی ر و ا ن
د ا ر ا ن نه و بنی
د ا د مستا نو خـا ن

د ا د پښتو ملنګ شه‌باد شا هی رنګ لری
جنګ له دی منصو ر روان
تو پ او نه تفنګ لر ی

سپین مخ د لیلی و ینی دښت بیا بان نه رینی
رږه ئې دیوار مان نه وك عم اوار مان نه وینی
سرې دنا تور ستر ګې ئې مینه رنګار نګ لر ی

جنګ له دی منصور روان
تو پ او نه تفنګ لر ی

تا ج ئې دا زعو په سر مست لکه مجنون روان
قوم د پښتنو ګټی خوی‌دی د پښتون روان
ور داد ترا بو خان شه‌عیرت او ننګ لر ی

جنګ له دی منصور روان
تو پ او نه تفنګ لر ی

سر ئې کیسود خاور کښې مرګ ته‌ئې سینه ور کړ له
ده د قام د سر صد قه حپله و ینه ور کړ له
وې هر شه مې د قام دی والله هر شه چه ملنګ لری

جنګ له دی منصور روان
تو پ او نه تفنګ لر ی

ای د پښتنو بچو ! دا میدان مو هېر نه شی
سپین سر ئې دو یو ډك همه‌خان مو هېر نه نشی

بر وت ؤ د لته خاورو کښې
دا مکان مو هېر نه شی

با شی ، ننګ ئې و ګټی (حدایبزر)ډېر به تا سو ننګ ار ی
جنګ له‌دی منصورروان تو پ او نه تفنګ لر ی

نه د تو ر و برق لر ی
نه د زغر و شر نګ لر ی

دعا

دې نیا نصا وه د رور جهان کښې — دې نې کیمې د پیغو ر جهان کښې
دې په غر سو سکور جهان کښې — سترګې لیدو سکې راعقل روښان را
زړه مې مین را زړه، زړه مې رحمان را

دې د مطلب اوتګی په دنیا کښې — دې در اسکو عهد ولو سودا کښې
دې خوږ و زهر و بیګلې بلا کښې — همه نې طمع زار زړه نې ارمان را
سترګې لیدو سکی را عقل روښان را

دې د دروغو او نور جهان کښې — دې نې کیمې د نغور جهان کښې
دې د سد سودا ور جهان کښې — پاک داسې په شان نیب او ایمان را
سترګې لیدو سکی را عقل روښان را

دې نې همه کمر وری دنیا کښې — دې په نصرت نوري نوري دنیا کښې
مرګ حه زي ورا نیری داسې ایمان را
سترګې لید سکی راعقل روښان را

سربې پر و امسا سه دمننه ور را — سترګې حاکمه زې میسېد نور را
بیګلې هر جمال ایمان د سرور را — زړه د ملنګ را و شان د سلطان را
سترګې لید وسانې را عقل روښان را

شاعري

لېز خیال کړه لېز نال کړه لېز شان د جانان — لېز ننګ کړه عور خمک کړ دیوآه د ارمان
لېز نور کړه لېز نار کړه لېز نور کړه د اسرار — لېز یار د سوز مینه سره د سورو هم‌زار
لېز کوټ د کعبې کښې لېز کال دسه ار — لېز سار لېز ساعجه سه لېز ور بیابان
لېز خیال کړه لېز نال کړه لېز شان د جانان

اې دلېونو نیکه

اې دلېو نیا و سکه لمو نیځ سه که مستی سه ده ؟
حسن حور پدل نبه دی که حسن پر سی سه ده ،
وې ښه ده مستي سه د حور په پاک لکه آسمه غواړي
دا در بات هضول دسمندر هره سینه غواړي
حسن جوړ پدل د سه عشق د کمال دی
نور د عم د ریاب کښې نور حمار د وصال دی

(١) آ ینه

او اې ر ما بچیه دحانان ته ئې مه لا سه ده
بوم ئې سکلی لاشه دی حلوه ئې رنګینه لاشه ده

اې دلبر بو بیکه دامار سه که ملا سه دی
ت مې ډك د زهر و که ریه ډك مې د ملا سه دی؟

اې ر ما حسه و ېه ران اره انکار سه دی
مبر ې له پسو سه د محمدحې له سامار سه دی

الا لبو بوب سه د ی مسی سه ده صحرا سه ره
چا له طاعو ن سه د ی حا لهو ری دملا سه د ی

داد حیا ن ر نګ دی داد سار نګ ه لا سه د ه
ر ې دسه د ه ور ه سه ده تکه سه لا سه د ه

اې د لبو و تکاحس که و سه د د
ر حه د محور سه د د که ر حه دلیلی سه د ه

و ې اې ر ما بچیه د دلبر د حوالې د سه ده
حه ر ده لا سه د ا و پر ده کو ده لا سه د ه

ما ؤ د مح د ار او به سره ر ګسه لا سه د ه
ز ې ه سه ده توره سه ده که سپینه لا سه د ه

(و اې زما حالاحس سه دی هم و ا سه د ه
ر حه د مح و ن سه د ده م ر حه د ا لی سه د ه

سه د ه فقیر ی سه که سه ډ ره د ما سه ده؟
ګل د صو ر سه که ګلا د مح و ا سه د ه

و ې اې ر ما بچیه سورعقاب له دعره سر سه دی
ګل د ه صو ر له سه او ګل له صو ر سه دی

حا م له ملا ر ی او مدر له طوفان حو د کوی
ستر ګو له مستی حو ند کړی او ر له ارمان حو ند کوی

(و) اې ر ما بچیه فقری سه د د نیا سه د ه
بخت د سلیما ن سه د ی حو ګر د عیسی سه د ه

مشر ه لو سه و ر ر ې که نیاځا ه سه د ه؟
سه مې حپل لر و لی دی که ورص و پ حانه سه ده؟

ا ی ز ما بچـیه؟ یارش پر اوله صحرا شه ه
بخت در قیب په د ی شه تـکو ر ی د لیلی شه د ی
دوست د یزید شه په د ی شهید د کر بلا شه د ی
وا ك ئې چه د ال و ی د دې سر نه ز نا نه شه د ه
ار رما بچیه ور یری په جیلحا نه سه ده

چغلیه

سر مې لو گی شه له ماسر گې مې شو په ی مې خاورې ستاد دیا رشه
قربان خـلمی لمتا نه قطار قطار شه

په دې خزان کښې یو گل دبهار ئې دې توره شپه کښې ته یوربرې دسار ئې
ته د بهار خو ب د کلی و ر ا ن ئې ته یو تصو ر د پښتون دا رمان ئې
ته د پښتون د ناموس او دننګ نښه ته د پښـو ن دسپین زیری ملنګ نښه
ته ئې زمو نږ ددې صبر دحنګ نښه تـه یـو گـوا ه د پښو ن دحـړا ی
ته یو تصویر د پښتو ن دارمان ئې

ته ئې دمینې اودرورولوطا قت قصه ته د شهید د مستـی او د شو ک قصه
ته د پښتون د وحیا لاود بیب قصه ته یو او ا ز د مظلو م په ا سما ن ئې
ته د بهار حو ب د کلی و را ن ئې

ته د مرد ی پرتوب رنګین داستان ئې ته یو تصو یر د پښـو ن دا رما ن ئې
پاس په دی و پرقومز ه په حصار نښی یا به ته ئې په حیمر نازه په دار نښی
سر مې لو گی شه له ماستر گې مې خار نښې ته د بها ر خوب د کـلی و ر ا ن ئې
ته یو تصو یرد پښتون د ار مان ئې

منصو ر

منصور یو لیو ی وٌ چه دمعشوق آداب ئې هیر کړل

منصور یو لیو نی وٌ چه دمستی شراب ئې ډیر کړل

منصو ر چر ته ایدلی د مخ نو ر وٌ د جا نا ن

(و ې) :- د ا مست چه پر ې منصو ر شود ا سرور وٌ دجا نان

مستی داز ما نه د ه دجا نا ن د ستر گو نو ر د ی

زماد خولې خبرې هم تور ا ت او هم ز بـو ر د ی

دارنګ زماد ستر ګونه دی رنګ دی دجانان
(وې) :- دا شرنګ زما سینه کښې دپښو شرنګ دی دجا نان
د حسن ا ر ما ی نه یم د حسن سمند ر یم
زه مست لیو ی نه یم ز ه مستی د بحر و ر یم
د ا رنګ ز ما د ستر ګو نه د ی ر نګ دجانان
داشرنګ زما سینه کښې دپښوشرنګ دیدجانان
نما لمه را شی و ا وری چه ز ه نو را ور ه ربا یم
ز ه ګل یم ز ه بلبل یم ز ه و صال دمحو نایم
منصورخوبخواپ وب شود اش نور د ی د جا نان
د ا نه دی منصو ر نه دی د ا سرور د ی د جا نان
حرپری ملا یا ن شول و یل منصور خان نه ا لله و ا ئی
(وې) - دا کفر د ا غرور چه ئې هر چا ته ند ملا وا ئی
کا فرد ی شی سنګسار چه پری پلیت نه شی جهان
نا د شا ه د لیو نو ئې ر و لنو کښې کړ ر وا ن
منصو ر و ی حلکه وا ور ی چه ر ه نور ا و ر ه ربا یم
ز ه ګل یم ره بلبل یم ره و صا ل ز د محو نا یم
منصور خوبخواپوب شوداتش نورږد جانان
دانه دی منصور نه د ی د ا سرو ر د ی د جا نان
چه شبه د ه د معرا ج ا و که د ه و رځ د کر بلا
د ا و لی به خدا ما لیا ر حیل ما ځ کړ لو نا لا
موسکی منصور ولاړ دی اود کانړو پر ې نا ران د ی
عا شق روستی ګام اخلی ددلبرغیږ له ر وا ن د ی
د حسن ا ر ما ی نه یم د حسن سمند ر یم
زه مست لیو ی نه یم ز ه مستی د بحر و ر یم
دا رنګ زماد ستر ګو نه دی رنګ دی د جا نان
دا شرنګ زماسینه کښې دپښوشرنګ دی جا نان
یویار ؤ د منصور چه د منصور د زړه مختار ؤ
دا هم خپه و لا ړ د سنګسا ر یا نو په قطا ر ؤ

خولی کښې ئې د کانو په ځای وړی وو ګلونه

(وې) : ـ پهدې زه د منصور پهر ژو مه ګناهونه

منصور ئې په ګل وو یشت وې دمینې سلام و اخله

منصوره ! د مجنو ر ه زړه حا مو شه پیغا م واخله

منصـو ره ! دا ګـلاب ســاد اشنـا د زړه ژړ اده

منصو ر ه د ا ګلا ب سا د ا شنا د حو لې دعا ده

یو ګل په منصورورغی د ښاهو پهسارا ن کښې

منصور یو ګړیـکه وو سـه په پرد پرد اوار مـان کښې

الله ! داوه امید ا ور که یو ر ه و ه د و او ر ې

الله ! دې یو ګلا ب ګړ د ګنو یو نا عجې حا ورې

دا حا په نو م دمینې کړ مینې جهـان و ر ا ن ؛

دا یو ر دو لې مخکه سو دیتو رو لې سـوا سمان ؟

در دمینې سـر کې نې پور یه کړې قضار ته دعا لـو

و لا ړ پکـې حیه ګلا ب په لا س د د د ضم ؤ

دیار مخ ئې چه ولید پیر یه د پر د ا و وا و یلا لاړ

باد شا د لیو و هم له د سا یه به ر ړ ا لا ړ

دیور نا ر ښې نارسو د حا نا ن د سـر کو و ر سو

یو لهردمیـنې شو د حا نا ن د ر ړ ه سر و ر شو

یو سوا ل ؤ چه یارو اور یدیـو سوال ؤچه منظو ر شو

یو ځا ځکې د ارمان ډوب شو د مینې سمند ر کښې

عشا ق د یو ر بخري د حا نا ن د ر ړ ګی سر کښې

دحو رو ښکار

یو عا شق د ګلو و د حـو ر و په ښکـا ر لا ړ

او د حا نـا ن د کـو ر ه یه یو یـه او استغفا رلاړ

و ی د حا نا ن بیـــب یو حو ب یو حیا ل د ی

و ې د ا مـــنی بیخو د ی ز ما یو و با ل د ی

و ې پر ونیږښا پیری بن یو ر ې حا و ر ې د ی

د ړ ښه یو یسا کې او یه پر و بید وا و ر ې د ی

وې د جانان پښو ته سجده روانه ده
د مسلمان سترګو له نښه روانه ده
سپوږمۍ چه واوریده سر ورئې خپل ټوور
رنګ ئې د سترګو په غوټکۍ د ګل ووړ
د ماښام لمړی له ئې د رڼه ارمان لاړ
په پسرلي سپي له ئې د مستۍ ساز لاړ
ارمان څه لاړ خوا ښې هم لاړه
خمار هم لاړ مستی هم لاړه
ار د حسن په ځمو حسن په خوار لاړ
عاشق د ګلو و چه د حورو په ښکار لاړ

ګاټې رټې

مستي چه چا کښې ډېره شي   یا دم سي یا شاعر سي
نیستي چه بو مړ ئ و ئي (۱)   ملا د شعر سي
چه صبر چا کښې ډېر سي   یا ملنګ سي یا باچشاه شي
چه کبر چا کښې ډېر سي   یا فرعون باد ښکاحا سي
چه آس د نیو خوی شي   مدعی بد حسابي سي
چه ډموی په کالا کښې   «خالصه» کښې درانی سي
په چا چه کښه ډېره سي   یا بخت شي یا تحفه شي
په چا چه مقال ډېر شي   یا ټټو یا فرښته شي
خواري چه چا کښې ډېره سي   یا غل شي یا ولي شي
چه زور په چا کښې ډېر شي   یا یزید شي یا علي شي
د چا چه بخت راوښې شي   یا مجنون شي یا لیلی شي
په چا چه مذهب ډېر شي   ملولی یا ملولا شي
دنیا چه ډېر سخي شي   یا پیټی شي یا پالک سي
محمد چه معتبر شي   یا دله شي یا ملک سي
چه مینه چا کښې ډېره شي   سړی یا لیونی شي
چه ډموی په کالا کښې   خالصه کښې درانی شي
چه علم چا کښې ډېر شي   یا شیطان شي یا فقیر شي
چه وس د وسه ووځي   یا نصیب شي یا تقدیر شي
چه وخت د تو له ووځي   یا قیامت شي یا وصال شي

(۱) ډودمی.

چه سر د خو د ه و ځی (نو) یاشرنګ‌شي اویاتال‌شي
پښتون چه غیر ني شي خان‌صاحیب‌یاخان‌بادرشي
نیستي چه بو نیري و و ني
ملا د هشغر شي

ه‌ور

دا په سترګو د مریم ګښې	چه ژ ړا و ه. که خند او ه
چه ني سو ر به صلیب ولید	د عیسی د ز لفو و ل
دا څه و وا یمه تا ته ؟	چه رحیم ني که ر حمن ني
چه‌په‌خاورو ګښې ګړې‌خاورې	د ګلا ب ښکلی ا و ر بل
دا مستي وه که معر اج ؤ ؟	داجهان‌ني چه رو ښان کړ
که د ور د یار د سترګو	د ر یا و ه بهید ل
چه د ا کفر که ا یما نؤ	چه دا ز ه ني‌لیو ني کړ م

چه داعم مې پ خند ا شو ؟
که مستی مې و ژ ړل

د ښا پیرو شهزادګۍ

د سر وزرو محلو نه ګښې بو تخت ؤ د لالو بو
او چې د غر ه په سر ؤ یو کما ل د کمالو نو
چا پیر ه تر ې خند اوه ا و مسی و ه مشغو لا و ه
ګلو نه و و سر و نه و و ر نګو نه وو رنها و ه
اونا سته د ې محل ګښې شهزادګوړ د ښا پیررو ه
چه جو ړه له خو بو بو ښا یسته ؤ نری نری وه
ما وې ا ې بی بی د جنت ! زه ستا د ر ملنګ یمه
د یر ننګ د د ې جها نه د غمونو نه ني تنګ یمه
لیز پټ مې کړ ه د غم دتو روسترګو نه محل ګښې
زر ور که دا ذ ره به شي د ستورو په غو بل ګښې
ا و سترګې مې ر ا بو رته کړې پستې درنها سپینې
نا ز کې ناز نینې په ر نګو نو ګښې ر نګینې

و ر و غم پکښې ر ا و خون لکه لړ ه د ما ښا م
چا ډ ك کړ له شر ا بو د سپو ږ مۍ د ر نا جا م
و ې واخله دا محل دا بخت د ا قو ل سا ز و سا ما نه
د غمه پچه د ه نشه شو ك پېـ به شي له ځا نه
څه ! پښو له د ځا نا ن د ې دا نغمه د جها ن بو سه
څه ښا ښکلي ! دادې باب له ووطر ه دارمان بو سه
ته عم نې ته حمد ا ئې نه بهار ئې به حز ا ن
حو ما ليد لی خو ب ښکلي د ی د حسن بو جها ن
چه ډ و ب به په مستۍ کا بدی ستا غم ا و سما ا ر ما ن
ما و ې سـ ـ ې لو کی شه له تا سفر کې مې قر با ن
راځه چه دې د نو ر جها ن له دو ا ړ ه شو ر و ان
ای شر نګه د کو نګر ! در باب ال او شر نګ کـی ډوب شه
او ې اور اور کیه ! دلبر ! رنګ ښکلی ډو ب شه !
وې رنګ ر با نو لي یم مادر ماو ه ه ږ بر دی (۱)
ا و ما خپلي و ر ر ې ا لوتو سه له بربڼ د ی

ز ه

ای د مـطو ن ملسمو ملا ! ای د جمـ د قصو ملا !
ای د جز ا ا و قسمت ملا ! ای د د و ر خ ا و جمـ ملا
مکړ ه ما به قصې د ژ و ند ما ورم نه څه ستا قصې دژوبد
زه به ما لی بم نه خان دباغ ما به ته شله کړې داستان دباغ
ز ه خو د شا تو مچۍ یمه شا ت پيژ نم ا و ګل پيژ نم
ز ه بو و ړ ه لو لـکۍ یمه سا ت ته را تلل او تلل پیژنم
ز ه بو چپه د نسیم یمه بس بو ه لمحه د ما ښا م پيژنم
ز ه بو قطر ه د شرا بو یم شو بدې پيژنم ا و جام پيژنم
نو ما ته ته شله کړې داستان دباغ ز ه نه مالي یم بـه خان دباغ

(۱) داشعرنا مکمل غونډې دی .

زه خود شاتو یوه مچوړیمه
شات پیژنم او گل پیژنم
زه یوه وړه او لکۍ یمه
سات له را تلل او تلل پیژنم
زه‌خو یوشرنگ‌د گونگرو یمه
پښې در قاصې کښې تال پیژنم
زه یو بخـری د سوز یمـه
غم پیژنم او وصال پیژنم

گړوانده

سوی باغ تالا گـلشن دی
مړاوی گل حاوري چمن دی
نه بلبل به لولکی ، شته
نه نرگس نه یاسمن دی
دا گلاب دی ! اري شوی
که په اور سوی خمن دی
اې پښتو نه ! ستا وطن دی
اې پښتو نه ! ستا وطن دی
ددې باغ خاوري را واخله
ترې به نوی بوستان جوړ کـړه
اې د سوی باغ ما لـ . . . د !
د نوي نوی جهان جوړ کړه !
اې چه ښکـ . . . ستـ . . . دوري !
س پښې ا بله سر سر توري
ته خبر اې چې نه شوڅ وي
ته د مینځ اسمان وي سوري
ستا شمله چه . . . شوه . . . ره
ذوې به ښکلنه شمای وري
په مستی او ښکـ . . . سـ . . . وي
ستا دا تیږې سر گې تو ري
اې د تیږو سر کوڅو اه
باشه هغه جهان جوړ کړه
ددې باغ خاوري دې واخله
برنه نوی بوستان جوړ کړه
اې د وران شپږ میږ میې
اې دوزی بچی پلاره !
بې در کـه سر گـر دا ـه
ای د سوی باغ ما لـا ره !
ای چه نن بر بنده بچی ستا
د خوراك پـه كشاله دی
ستا د لاس مانـیـړ ولاړې
په دهلی پـه بنګـالـه دی
اې د نل د در مریده !
باشه هغه دوران جوړ کړه
ددې باغ حاوري را واخله
ترې نوی بوستان جوړ کـړه

اې به غره په سر درو کښې
په باغو نو به میرو کښې
په جنلو ل کښې به تیرا کښې
زمالال پټ په ایرو کښې
ای د زرکو به خندا کښې
د تنځر و به نارو کښې

د شیر شاه ناز بینه څو یه! ته ئې بروت تورو تیارو کښې
کړه دغم تیارې را غونډې ترې د مینې داستان جوړ کړه
د دې باغ خاورې را واخله
تر سه نوی بوستان جوړ کړه

تول او تال

په سر که دې پر دې دلیو نوب د ی لیو یه!
ته سه پېژ ـې تو ل ، تـه شو تـا ل پیژ نـې
ته سېر کې د لیلی و یـې لیلی ـه و بنې
تـه ز ړ ه د سپېره ـه پېژ ـې لا ل پیژ نـې
ته و ـې د کلاب سر کو کښې سورد ژوند حما ر
ته ئې جا ل د جرړوونې ته ئې حنجا ل پیژ نې
او ای دا دم څو ته ای بار یه دا ل
د ر ر و کا لو ښ ب کښې ته یو کا ل پیژ نې
ز ما او ستا خبرې د ها تی ما شی و ا ده د ی
ز ه تو له لیلی و ینم تـه ئې یو خال پیژ نې
ز ه ترك د لو کـی ترك یمه د سو ل دا دم
تـه ـه پېژ ـې تـو ل ـه تش نـال پیژ ـې
خوخاص ستا ددې دوو لیو بو ستر کو دپاره
ره جوړ به خپل تصویر کړمه دتکودغاره

پیدا یښ

اوما ځان له ساز کړ پخپله جوړ دخپل حوب نه دخپل خیال نه
د خپل غم نه د مستیو نه د خپل بو ل نه د حپل تال نه
او ما ځان له یار کړ پخپله جوړ دخپل سوزنه د ا ر ما ن نه
د خو بو نو نه د رنګو نو نه د ګلو بو نه د خزا ن نه
او ما ځان له غم کړ پخپله جوړ د خند ا نه حو شحا لی نه
د و صا ل نه د خما ر نـه د بها ر نه د او لـی نـه
او ما ځان له ژوندون کړ پخله جوړ د ا مید نـه د ر نیا نـه

دنیا رو نه د شپیرو نه — د غمو نو نه د سودا نه
او ماشان له مرګ کړ پخپله جوړ — دژوندون نه د مستۍ نه
د پسرلی د ریږو ګلو نه
د لالو نو نه د ځوانۍ نه

دعا

ای د حسن او نور دریا نه ماله یو څڅکی د نوررا
سترګې چې د خندا را شونډې چې دسرور را
ره دې خپل وږو کې ږیرکې له بوه شپه دیار غواړم
ای د حسن او نور دریا به ماله یو څڅکی د نور را
دې تک تور د غم محل په یو سحرې د رڼا را
سترګې چې د خندا را شونډې چې د سرور را
دې مستۍ او دې ارمان له یو تصویر دجانان را کړه
سما په مینه نیار نمل را سما په سکلی مخ غرور را
دې دحود سوی باغچې له بوه وعده دبهار غواړم
ره دانه وایم چه جنت را ره دانه وایم چه طور را
ددې خوب دسا او وحت اشاره دتعبیر را کړه
ماله زړه دبادشاهانو او سینه دفقیر را کړه

۱۸ ستمبر ۱۹٤۵

ګډې وډې

دا څوک دی؟

د چا نه خپه دی او چا ته په قار دی؟
په ژمی وا وره شی په اوړی انګار دی
بلا رڅې ژوندی دی خو پخپله پلار دی
په کمزوری سقردی زورا ورته ګل ګلزار دی
په بده ئې پیاز دی خو په سر یې دستار دی
په لاس کښې تیغ دی په خوله کښې ښامار دی
د شیطان مرید دی خود خدای تابع دار دی
خبره یوه نه منی خو هسې یار دی

په جر مست لکه خر په سر کلك لکه غر
په زړه سپي لکه سپي مر ېږا قرېږا
په خوی خوږ لکه کوګ بهوسي ایماني دېهوګ
یارانه ئې لیقړی لکه سخاهر یږا
کله میا و د پشو کله غپ د خړو
کله غړم د زمري کله سړ بړ سړو
کله شرنګ د لیلی کله رنګ د ملا
کله شپول کله زور کله ګل د لالا
کله پرش دسحوىدر کله سویت ده دهوس
د ده شان د حاتم او ایمان د چړ وس
دده شحهد ګرنګت مرېږا فرېږا
یارانه ئې لیقړی لکه سخاهرېږا

ګاډې وړې

مسئلومې رړ ګی درو ند کړ یاره ماته نګسیږ شه
نور در و تو تا ب مې نشه پر اته شه چپانیږ شه
دا اوږ دې اوږ دې خبرې داواړه واړه فکر و نه
د ها ی ها ی د کړ لو ،ه م ما ته هی تتیږ ننیږ شه
ړند وستر ګود پتنګ ته دنورو نوقصې ،ه کړه
پتنګ لمر ته کتی نه شي ډیو ګیږ شه موم باتیږ شه
ما ته ما شیه ! ته قصې دها نیا نو دتو ل مه کړه
پس په دغه ځای ئې پریبزده بهکتیږ شه بهکتیږ شه

خړو

تو تو تو حړ و ا و و ه نه تته !
اړمان زما لندی له فرنګ شنه جامه کړه کته
• خبرې او س پسـتې کوې شملـه ئې د ه بې بته
بو نوی اسلام راغی د خانانو د محلته

چه خوش ئې دی موټر دا کړې هجرت دجماعته
تیز ګرځي په پټر و لو کله بره کله ښکته
په بډه تمانچه ګرځیې و بریبزی د پښتو ته
و وه تته تته خړوا و وه تته تته

ار مان زما لنډی نن په اسلام کړی دی ننګ
ار مان زما لنډی سبز کال کر لی دی با درنګ
ارمان زمالنډی کښې دی چالونه رنګ په رنګ
ا ر ما ن ز ما لنډ یه ا کله پلن شي کله تنګ
ارمان‌زمالنډی وی کله بره کله ښکته
و و ه تته تته خړ و ا و و ه تته تته

ا ر ما ن ز ما لنډ یه ا ارې خیبه د ها نی
په نسل فتح خا ن ا و پـه خو یو بو جلا تی
ار مان زما لنډی رډه کښې رړه کیبه سا ی
ار مان رما لنډ ی نن کړی کاروبه خیراتی
رما لنډی حاجی شو به سو کان و هی نه‌لـه
و و ه تـه تـه حړ و ا و و ه تته تتـه

زما لنډی غصه دی بن غیر ب دمسلمان ګټی
مړواله جنب ګټی ژوند وله دا جهان ګټی
ځوی له‌نوکری ګټی اوځان له پاکستان ګټی
داستا د رقیب د لال به نن ماله جانان ګټی
په‌بډه تمانچه ساتی ویر یبز ی دپښتو ته
ووه تته تته خړ و ا و و ه تته تته

ا رمان زما لنډ ی چه پنجو ر لکه ر مری د ی
په‌لنډه کښې‌ښه‌درو مدی‌خو ګروړو کښې‌نری دی
په فکر ا فلا تو ن د ی په ا حلا قو ښاپېر ی د ی
په عمل لرز مېخین د ی خو په ژ به چر چری د ی
ار ما ن ز ما لنډ ی د ی ډ ك د چل ا و د حکمته
و و ه تـه تتـه خـړ و ا و و ه تتـه تتـه

---

(١) بګټی - د پښتو شعر یوصنف -

الله ! زمالنډی نن د فرنگ نه گټي ځان
الله زمالنډی ، هم گټي مصر هم ایران
وئی نیت مې د کعبې دی خو لندن ته دی روان
هندو دی فیرنگی ته خو ئې نه لګی هندوان
ارمان زمالنډی نن نه کوکړدی اونه بته
ووه تته تته خپرو ! ووه تته تته
پرون زمالنډی چیرته ولاړو په ویران ؟
پرون زمالنډی چرته حوړل پردی تو تان ؟
پرون چه جهانوران ؤ ، ورمالند وو:ان
پرون د ځا په دین ؤ چه داین شو مسلمان ؟
زمه دنیا دی مشره ! ستاوی عم کسې کومه پته ؟
ووه تته تته حپرو ! ووه تته تته
زما لنډیه ! واوره دیونډی لګوډ دې ځارشم
دښمن ته مې د ښمن شه ورا یار په ستاد یار شم
که ځې دجانان کور ته ره په ستا د پښو غبار شم
ته ځارشه په وطن بوزه به ستاد ستر گو ځارشم
که سم نه شوې روان ، چو که به زه درورومه ښکته
ووه تته تته حپرو ! ووه تته تته

اسلام

ای په اسلام مینه !
ای سیاسی ړوند منه !
نن چه اسلام ستائې
سمایه دې څوك پرون ؟
داهغه مخ د تپوس
حو بوی شنه پرونه
دا د عقاب پنجې
دنیا پیرك درونه
نن د جنت وعدی
پرونی دوزخونه
چارپیته هغه زړه
خونوی دی سرونه
ای په اسلام شیدا !
ای سیاسی ړوند منه !

ستر ګې دې بر ګې بهر
بر ک دې ایمان د ننه
پر ون ئې ځا ن نه ګا ته
ن د ی ا سلا م ګټی
په خر ځ د ننګ دپښتو ن
خپل ننګ ا و نام ګټی
ز ما په و ینو چا له
ا یرا ن ا و شام ګټی
ا و د شر ا بو تا جر
سا قی ا و جا م ګټی

ا ې په اسلام مینه!
ا ې سیا سی مؤمنه!

څه به وی ر ب نه حیا
چه ئې د ګو ر د ننه
تا د پښتو ن ستر ګو ته
د تیارو جال جوړ کړ
ا و د جنا ح خر ۀ
دې خردجال جوړ کړ
غلا ف کعبې له دې
دو ا یتې ها ل جو ړ کړ
ما له لنډ ن کښې تا
نو ی هلا ل جو ړ کړ
ا و د بلا نه د ې
ما ته بلا ل جو ړ کړ

ا ې په اسلام شیدا!
ا ې سیا سی مؤ منه!
ګلا ب نیمو ی نه شی
چر ې د ز و ز و نه

ا و د ر قیب نو کر
نن ما له یا ر ګټی
ز ا غ نن بلبل ګټی
خز ا ن ګلزا ر ګټی
ښا پیر ك جنګ له ورځی
د شهبا ز پلا ر ګټی
نن په بو ر ا له ګو ښکې
د کلو ها ر ګټی
ا و د کا فر نو کر
ګړ ی دا سلا م پا لنه
ا ی د ګنو و طنه!
ا ی د ړ ند و و طنه!
ا و ګو ر ه شر منې ته
کو ی د شپو ن ا و ا ز
نن چه با نګو نه کو ی
څه ئې کړ پر و ن ا و ا ز
د نفر ت کړ یکو کښې
د مینې سو ز ا و سا ز
پر و ن عمل د یبز ید
ا و نن نا مه د ا یا ز

لېز خو پدې سوچ وکړه زما ساده پښتو نه !

اصلي مو من کړه بېل
له سيا سي مؤ منه !

څوك د عيسى په شان ؟ مستى د دار اخلى ؟
څوك د نمرود کا له کښې ؟ د تمو سى لار اخلى ؟
څوك د رقيب په محل ؟ نوم د دلدار اخلى ؟
څوك ټول جهان غو رځوى ؟ سترګې د يار اخلى ؟
غما ز لېز و پېښ نه ! ا يا ز لېز و پېژنه !

اى د ګنو وطنه !
اى د ړندو وطنه !

سيل

څه چه لېز سيل وکړ و بره آسمان ته ځو
د دې تيارې له کوره د نور جهان ته ځو
څه چه مستۍ له ورکړو د بې خودۍ وزرې
څه چه جنت ته ځو څه چه رضوان ته ځو
دا د خزان تيارې کړوپه تيار و کښې ورکې
څه چه بهار له ځو څه چه بوستان له ځو
دا د جهان حبرې دا د ملنګ ټکورې
تخت تاؤس ته ځو ماه تابان له ځو
او د رقيب د کو څې د ربابى به کو و
مو نېز مستانه ليو نى کور د جانان ته ځو
مو نېز د جانان د شو نډو شراب څکلى دى
څکه مست مست مجنو نان نن بيا بيابان ته ځو
مونېز بو ، بخرې د نور لرې ليدلى دى
د ګل په شان په خندا غېږ د خزان ته ځو
راځه چه هېرې کړو د د نيا ګډې قصې

څه چه لېز سيل وکړو
بره اسمان ته ځو

۹ جنورى ۱۹٤٦

ګډې وډې

دمحمو د غمګینې سترګې
ځان له خپل ایاز لټې

که زما بېګا نګی نن
ستا د زړه نیاز لټی

د لیلی سترګې ژړیږی
دمجنون دسترګو غم کښې

نرګس مړاوی مړاوی ګوری
د بلبل اواز لټی

دا څه وجد څه مستی ده ؟
چه الله ترې آدم جوړ کړ

که معشوق دمینې سازله
د عاشق اواز لټی

نه داغم د فلسفی دی
نه دا رنګ د لیونی دی

دګو نګر و شرنګار روان دی
حقیقت وساز لټی

مسلمان

مسلمان هغه بنده دی
چه شونډې ئې تل موسکې وی

سترګې ډکې د رڼا ئې
له خولې یو په سل موسکې وی

سپین ایمان ئې لکه تندر
بې د ځانه هر څه سیځی

دجانان د دراز وته ئې
زلفې ول په ول موسکې وی

چه ئې زړه ډك د ارام وی
لکه بېخ د سمندر وی

خوله بې ډکه د ګلو نو
لکه باغ د صنوبر

داسې مست د اسې سر شاره
لکه مینه د کبا فر

اراده کلکه بې کړ کې
لکه څوکه د خنجر

دوجود هر څاڅکی وینه
سره په مینه د دلبر

په سینه کښې ئې رڼا وی
لکه څړیکه د جوهر

په ژړا کښې ئې تاثیر وی
په خندا کښې ئې اثر

مټ ئې بر په هر څه بروی
لکه مټ د سکندر

دزړه نور ئې لکه شمع
پرې اوړونه بل موسکې وی

دبلبل د خولې اواز ته
داغوټې د ګل موسکې وی

ساقي

دساقي لاس کښې شراب دی — د خندا دی که دغم دی ؟
چه‌د سوزاو که د ساز دی — د مستۍ که د ماتم دی ؟
ساقي ستر ګې مهر بانې — خوږې کړی په ستم دی
د ساقي شونډو مدهوشو — کښې خیالونه‌د کرم دی
د اتپوس له مانه مکړه — چه‌داړبردی‌او که کم‌دی؟
دا نشه هم د صنم ده — دا شراب هم د صنم دی
میخانه هم د صنم ده — مستانه‌هم‌دصنم دی
زه ئې شبنمه ستا په نوم — دژوندون که د عدم دی
جام په سر سرپه سجده‌یم — یو قطره دخمار غواړم

دد لدار وصال به کیږی
زه‌تش‌خیال‌ددلدار غواړم

نوی کال

خاونده بیاسپرلی‌شود نیایو کال واړاو — چاپه بېلتون‌واړاو چاپه وصال واړ او
چاد نتو په شان په ساګ او دال واړاو — چاد صاحب په شان دبال په مال واړا و
څوك په سفرلاړل بلخ‌وائې مال واړاو — چادګونګرو په‌شان‌په‌شرنګاشرنګ تیر کړ
چادسپوږمۍ په‌شان پ‌ه‌رڼارنګ‌تیر کړ — (او)لیونی داهم‌ربه لکه پخوا واړ او

څه ئې په خنداواړ او څه‌ئې په‌ژړاوا ړاو

رڼادشمع کښې‌دسحر نوررافي

تا و د غرمې لاړ ما سپښینی شو — لکه د مې نخ بساد د سینی شو
سر و ر د سترګو ډیر خو دز ړه کم شو — او دفراق استا ځی مخ د صنم شو
ساز کښې سر و نه نن د خا مو شی خېژی — دهوش جنډ ې په کور د‌پېرشۍ‌خیژی
باد شا ه شپ و نکی شو د خپله کو ر ه — دشفق سره ر نګو نه شو لړ ه تو ر ه
او‌نسه‌تار کښې‌شر نګ‌هغه دماښام نشته دی — سرو ر په سترګو کښې د خیام نشته دی
پښې درقاصې سرې خو‌تال‌ئې هغه نه دی — با نګ دبلا ل هغه بلا ل ئی نه د ی
په‌جام کښې‌ګوټ‌ګوټ‌شراب که کمېږ ې — سپر لې‌خلا صیږ ی ګلا ب کمیږ ی

او : ـ رنها د شمع کښې‌دسحـر نو ر ر اغــی باغ د بلبلو ته نو م د با تو ر ر ا غی
د غو ةوسترګو له خیا ل د خزا ن ر ا غی لبز ه مستی لا پـه ا و لبز ا رما ن را غی
او دفراق سوری‌په وصال پر یـوت
ستوری راوختل ا و هلال پر یو ت

٤ مارچ۱۹٤۹

پلو شه

زما بخت دشمع بخت دی‌یا به مرمه یابه سوځم یابه بیخ له ددر باب ځم‌بابه‌یاسر په چپوځ ـو ځم
عجب ز ه عجیبه‌لاره عجیبه کاروان رو ان دی ماوروسنی پړاو له‌بیائی ګه‌زه‌ځمه‌او ګه نه ځم

هیڅله

ربه! دا سې لېونی شوم په یوخیال باندې مین‌شوم
ځم چو بېږم سمندر کښې په یولال باندې‌مین‌شوم
ربه ! داځنګه مستی‌ده‌چه جانان‌مې‌پکښې‌ورك کړ
ګه‌په مخ د‌یار دسنر ګو په‌دلال باند ې مین شوم
زه دسنند دځنداو نه وم یوه لپه مې کړ ه پو ر نه
زه دلمر دمینې نه وم په هلال با ندې مین شـو م
چه‌مې‌به‌ځائیدسینه کښې به‌خوبو و کښې‌مې‌ځای کړ
مخ‌مې کړو‌مخ‌جانان‌به‌په‌یوخال باندې مین شو م
دامستی نه ده ځوانی ده نه مستی د ه د شر ا بو
دا خوزه‌دیار دسنر ګو په‌یو خیال باند ې مین شـو
دامې نـا ګـ رلیلی واور پد ګـه سمـا ینـه دبلال ؟
ګه دیاردپایلوشر نګـ کښې‌به‌یوتال باندې مین‌شوم
پتـګـ‌پروت‌وره تیاره کښې په‌یاد‌دشمعې‌مست‌شو
ګه داره د یارد سنر ګو‌په یوخیال باندې مین شوم
ملنخ سوری دلمرولیـد په یوځاڅکی دشبنم کښې؟
که صنم مانه موسکی شو په خوبو نودصنم کښې؟

۱۱ مارچ ۱۹٤٦

اګست ۱۹۴۷

نن انسان شو د انسان د وینو تږی
نن مجنون شو د جانان د وینو تږی

داسې ړوند په سترګو ړوند شو لوډتند ی
چه ترپوره شو ځوان د وینو تږی

دا محل د چاباچا د شان او شرنګ دی
که داپروت دی بیابان د وینو تږی

دا قصه د یار د کوراو اشنائی ده
که د ظلم یو داستان د وینو تږی

داسې زهر چه شامار ورته پسخیږی
داسې تاو چه کړی جانان د وینو تږی

داسې قهر چه امه کړی خپلې سترګې
داسې ځان چاوی د ځان د وینو تږی

داسې رڼا چې د آدم په وینو مست وی
داسې شر چه کړی اسمان د وینو تږی

لیونیه ! د مستۍ باغ ته ترې تښتــه
نن د ننــدې مــری جهـان د وینو تږی

قول (۱)

جانانه دی دام نه دی تول! کچکې تول!
یاره پوه له خان شې یاره یا به شې پردول

یا به قلمه نوسې یاتق به دلتي(۲) وانړی
حال به دی دام نه دی تول! کچکې تول!

ارمان

ما د ګاو یاني کړلی ږ خزان کښې
د جنت خوب مې لیدلی ږ جهان کښې

ما د مځکې په مخ هغه لال کــلاو
چه موندی شی په برجو نو د اسمان کښې

او زما په ځوانۍ مست په عشق یخود ږړه
فرق و نه کړ په تصویر او په جانان کښې

زه پخپل ارمان مین وم په ما به وم
شکه ورځې تیرومه په ارمان کښې

ته چه راغلې ستا د زلفو ارمان لاړه
های مستۍ د مجنون پاتې بیابان کښې

دا لهو دو صال زمان څو پکښې ورک شو
هغه یار چه مې موندلی ږ په زیان کښې

زه په نیم مست په فراق بانډې مدهوشه
مرم د تندې د ګلونو په باران کښې

پتنګ ړوند شو د لمر سپینې رڼا ړوند کړ
اوس لکه د ګل پسې ژاړی ګلستان کښې

د ځوانۍ مستی مې شوه له ځوانیمیر ګه
د جنت خوب مې لیدلی ږ جهان کښې

---

(۱) د منډي به شان برل.(۲) هغه آله چه مرغه پکښې نیولی شي-اوکی هم ورته ویل کیږي .

مړه شمع

ما ته نسیمه مه وایه
مه وایه! یار به صبا راځي

ته ، مستوړ خبرې کړې
ماله ژړا ژړا راځي

اې دړند و مسئلو ملا!
اې داوږ دو مسئلو ملا!

ستا په دې را زو ینا زپوري
ما له خندا خندا راځي

ما هم یو خوب لیدلی وو
ما هم یو باغ کرلی وو

ته چه قصې د ګلو نو کړې
ماله ژړا ژړا راځي

زه هم یوشان د ځوانۍ ومه
زه د مستۍ یو تصویر ومه

اوس یوز ره دا یرو یمه
ځه که بیګا صبا راځي

زه لکه مړ ه شمع ورکه شوم
ور که په طمع د سوز شومه

ګله به لاس د ساقي راځي
ګله به اور او رنا راځي

نه لی ځوانۍ چه لاړه شي
چرته په بیر ته بیا راځي

ته د مستوړ خبرې کړې
ماله ژړا ژړا راځي

بګواس

راځه زما زړګیه یوبه ته شي یو به زه
یوه وړه لو لکه او یو ګل دلا لا

یو شرنګ د غور ځنګ ر نګ ار نګ د مستي
شو سور په ملغ په خندا خندا

روان شو جانا ن له په سراو سر و ر
په نیاز په خرام په مزا مزا

یا خوب به ئې په کټ دلو لکی ، کاوه
یا ته به دا ور اور کوېه رڼا

خوږ و ب په قطرې د شبنم کښې شو
او چت په ملغ په خندا خندا

پلوشه

او د بنده مثال لکه د خس دی
تودشی لوګی وکړی رڼا کړی جوړه

لمبه شي وسوځی خاورې ایرې شي
بوره ابوه بې ژړا کړی جوړه

دوه خبرې

نن مې ماته جانان و کړې دوه خبرې دمستۍ
دفقیر کچکول کښې ګوره ملغلرې مستوړ

چه ئې زورو که جمالو مائې سر په پښو کښې کېښود
چه به زه تر ې ګرځیدمه ار ې لر ې د مستو
د فراق سلو صد وله یو ه لمحه د دید ن بس دی
د غم زر ګاله ایر ې کړی یو بڅری د مستو

بنده

بنده بد لیبزی داسې بد لیبزی
لکه بدل شي چه وخت د کال
ګله پسرلی شي ګله خزان شي
ګله مستي شي ګله وصال
ګله یو حسن شي یو سور او خوب شي
ګله مجنون شي یو لیونتوب شي
ګله فریاد سلګی ، ګله نرتوب شي
ګله سینه دسقراط ګله خرتوب شي

ګله ارمان دسپیو او ګله لال
ګله مستي شي ګله وصال

مینه مستي ده داسې مستي ده
لکه چه مستوی د ځوانی خیال
مینه مستي ده داسې مستي ده
لکه چه مست وی د بنګړی تال
ګله سور ګل شي د پسرلی شپه شي
ګله منصور شي ګله بلال
ګله یو غم شي ساز او ستار شي
یاد غوټی ارمان د ګلو هار شي
ګله سرود د سوز ګله چغار شي
ګله قصه د نبا یست ګله دلدار شي

ګله سینې د حورو او ګله ئې خیال
ګله مستي شي ګله وصال

غم یوه نشه ده داسې نشه ده
لکه نشه شي په بانګ بلال
داخو یو نقش دی د عاشق زړه کښې
دیا رد ستر ګو دی خط او خال
ګله شراب شي مست او سرشار شي
ګله دزهرو جام شونډې دیار شي
شو ک ئې تسپې کړی د چاز نار شي
ګله قسمت شي او ګله اختیار شي

ګله ماښام شي ګله هلال
ګله مستي شي ګله وصال

(خو: -) بنده بد لیبزی داسې بد لیبزی
لکه بد ل شي چه و خت د کال
وچ ئې ارمان شي هیر ئې جانان شي
هیر ئې مستي هیر ئې شي وصال

۱۵ جولائي ۱۹٤۲

ګډې وډې

څه که نه یې وینمه سرې سترګې خماري
زه یې پېژنم د سر وسترګو خمار

نه کعبه مې ده لیدلې نه پرې پېژنم(۱)
نه خو پېژنم لولېږ او لا له زار

نه مې حور ده د لیدلې نه یې غواړم
زه لیدی شم سپوږمۍ د رڼا تار

غریب خضر ژوند لیواله د چینې کړ
ماله ګوټ را کوي شرنګ د ستار

لکه بېخ د سمندر ډوب او خاموش دی
داسې پروت دی د مستۍ بېخ کښې قرار

او پرته د قرار جوړو کښې مستي ده
عجیبه مرګی ته ده عجیبه لار

په نصیب او په تقدیر مې بري وکړ
تو کل یم شو قسمت مې داختیار

په جنت او په دوزخ مې څه کار نشته
ددې دواړو بېره مالیدلې لار

له جزا او د سزا سره بې پروا یم
خوږو هېبزم په فراق او په دیدار

که غمونه که فراق وي که دیدار وي
مستو ن کوي کنځل هم د دلدار

په خدا به شي غني په لمبو سور
په دې شنو سترګو دې ستا پېرزوشو اور

دنیا ګۍ

دنیا ګۍ څه ده غم او غوغا څه ده
سوی داور سوز او سودا ده

لیونی وائي یاره خره داده
چاجوړه کړې ځان له بڼه شغولا ده

ډالۍ

سترګې دې رنګینې دي بیا ر بینې دي مهینې
شونډې دې ترسکونې او خبرې دې حسینې
ستا سینه د ساز او د ارام یو حرانه ده
ځی د هر چا شونډو له ستا ګوتې سپینې سپینې
اې د حام لو رې اخزانه دعشق دې لوټ کړله
چاله لېې ډکې ډکې چاله پینې پینې
د احو د جانان د سترګو رنګ دزړه مستي ده
دې نه جوړ جنت دی او دحور وخولېو ریښمینې
تا چه باغ تالا کړ د مالیار کورله به څه یوسې؟
ته چه زړګی تش کړې نود یار کورله به څه یوسې؟
۲۹ جولائی ۱۹٤٦

(۱) بو هېږم.

ګڼې وږې

پښتو نه ! تکی جنه ! تا ملا با باد هو که کړ — راضی شو په پیتی د ګل ګلو نه خبر نه شو
او پیر غریب حیران دی کله غپ کړی کله ګاڼن — پیری ې لاړه لاړه دائې دتلو نه خبر نه شو
منمه د جناح ګاګا چه پوخ ښانګ له راغی — دې به د ګو تکه د ګولو نه خبر نه شو
ګوره لیو نی ته په مړه خیټه بو ړ ا شو
دخولې اود لو لمو دسلملو نه خبر نه شو

قصه

توره توره شپه دجړ ی — تو ده تو ده د غم قصه
سپینه سپینه نشه د څوانی — سپینه ښیسته د شبنم قصه
ښکلی ښیسته د امید رڼا — سپوره زړه د ستم قصه
خوږ او مهین دی نوم دیار — ښکلی پسته د صنم قصه
ما ته قصه د پسر لی وکړه — ناورم د ږیر او کم قصه
ما نه قصه د جانان وکړه — ناورم د دیر او حرم قصه
ما ته موسکی مخ را واړوه — پریږده د فضل او کرم قصه
وایه د رحم او نور خپل — مکړه د دوران او سم قصه
زور او اور او شور دا — دا ده ستا د کرم قصه
شرنګ سا غور ځنګ دزړه — دا ده زما او صنم قصه
اوراوحوري سوز اوساز — څه د مستی څه د غم قصه
ما له خندا خندا راځی
مه کړه دوران او سم قصه

ګڼې وږې

ږ پر نر ز مالالاو خوچینی (۱) رانه خراب کړ
ملا پیتی ته تینګ و خو فیر نی را نه خراب کړ
صاحب هتلر کړ فتح خو ګی خیټه فتح نه کړه
دې ترشی مصالی هند وستانی را نه خراب کړ

(۱) پښتو نستان . کښې وری ته چینی وائی - پوخت چه بوره ډیره سخته شوې وه دیوڅو بوړ ر یوپر متهلوی رشوت اولالچ و چه دانګریزاودهغه دوفادارو له خوا نه دقومی تحریک ملګرو ته ورکوله کیدهـغنی دی خبرې ته اشاره کوی.

او خان لا لا مې ورک ؤ په اسلام او په ملت
مرید شه د جناح ؤ خو جینو ړانه خراب کړ
ګوره لیونی به ډیر پخنی او لونی قاضی ؤ
قصې داده م خان او د ر خا نو ړانه خراب کړ

اې زماوطنه!

اې زما وطنه! دلالونو خزانې زما !
ستا هره دره کښې دی د تور ونبساني زما

زه یم ستا د خاورې ته زما د مینې جوړ ئې
ته مې د غیرت او د پښتو ر نګینې جوړ ئې
ته مې د نیکه او د بابا د وینې جوړ ئې
ستازړه کښېویدېدی تولې نللې زمانې زما
اې زماوطنه دلالونو خزانې زما !
ستر ګې مې لو ګی شه ستادخاورو د کورونو نه
عقل مې ایرې شه ستا د پاره دفکر و نو نه
ځارشمه قربان شم ستاد غرونو نه سیندو نو نه
ستا هره دره کښې دی د تو ر ونبسانې زما
اې زما وطنه دلا لونو خزانې زما !
ستاعزت چه نه وی زه به نوم او عزت څه کړمه
ته چه خوار اوزار ئې زه به خوب او راحت څه کړمه
ستاسر چه وی ټیټ نو به زه شان او شوکت څه کړمه
مسته به دې خاوره کړم په وینې مستانې زما
اې زماوطنه دلالونو خزانې زما !
یا خو به دې سیال کړمه وطنه د جهان
یا به ستا په پښو کښې توري خاوري کړم داځان
زه به د ړ ې و ړ ې شم خو تا به کړ م و د ا ن
نر یمه پښتون یم تا ته یاد دی افسانې زما
اې زما وطنه دلا لونو خزانې زما !

ځوانه

وران دې ګلستان دی اې بلبله ! د پښتون د باغ
نوم د رقیب لیا ی په هر بوټي د مجنون د باغ
خوارو زار بچي دې بې هنره بې کماله دي
غوټۍ دي کانړه لاسونه شل سترګې پرکاله دي
لال ډوب دي ایرو کښې او مرجان پروت دی په خاورو کښې
ځوی د شهباز ګرځي چړې خوري په ټیلدو اورو کښې
پاڅه اې ځلمیه ! مستي توره او ایمان واخله
شړق شه اور شه تند رشه اونر شه خپل جانان واخله
ځار دې د شنو بریتو شم غلام د غلام ځوی ئې ته
پروت په دوه سیوري کښې ئې که زر ځله ځلمی ئې ته
توره دې راواخله ننګ پښتو او اسلام پورته کړه
له خپلو مستو سترګو دې نامه د غلام پورته کړه
پاڅه ننګیالیه ! نن دلبر او جانان وګټه
نوم د پښتون وګټه ناموس د افغان وګټه
ټول جهان حیران کړه د خپل شان په تماشا
اې د احمد ځویه اې بچه د شیر شاه !

سلام

نه ساز شو نه سوز شو — بس هسې ژوند تمام شو
نه خوب شو نه شرنګ شو — نه یاد د ګل اندام شو
دا توره توره شپه را غله — نه ستوري نه سپوږمۍ لري
ځواني وه لاړه لاړله — یو ګوټ او حالي جام شو
یو ستوري د صبا ؤ لاړ — سور ګل یو لاله ؤ لاړ
سور لمر زیړی زیړی شولو — نری نری ماښام شو
قصه د حسن هیره شوه — مزه د مینې تیره شوه
ملا بانګ د صبا وې — اخر په سول خیام شو
مستي بې پروائي ورکه — په خود کښې بې خودي ډوبه

(او) :- ګوره لیوني همنن
باد شاه ته په سلام شو

دژمی ماښام

او نن د ژمی ماښام — د جړی شپه ده
پوست شبنمی باران — بهر وریږی
غاړه داوراو خیام — شروع قصه ده
د شاعر سراو ستار — مهین غږ یږی
ټنگ او ټکور د ژوند — ناز اومستی د جانان
شرنگ دځوانۍ کیښی پټ — شا تار د غم وهی
خندا مستی د ساقی — بت پرستی د ساقی
ستیندې (۱) دمرگ سره — د ګونګروشرنګ وهی
او نن د ژمی ماښام — د جړی شپه ده
پو ست شبنمی باران — بهر وریږی
یار شروع کړې ماته — د غم قصه ده

کله مو سکی شی
کله ژړیږی

ژوند

هر څه درب او همه درب — زه یو ماښام له راغلی یم
باغ او انګور میخانه دبار — زه خویو جام له راغلی یم
مینه مستۍ او خمار د ښل — رقص او خندا او سیګار دیل
ګل او نرګس او ګلزار دبل — زه ئې تش دیدار له راغلی یم
زه دلو لګې وړې په شان — ګل اوغوټۍ او بهار ګورم
زه لکه شمع بلیږمه — ښیست او مستی د دلدار ګورم
لوی سمندر د مستۍ له ما — شاڅکی درنګ راوړی دی
زه پرې دلمر رڼا اخوم — ما هم مشال بل کړی دی
هرڅه درب او همه درب — زه یو ماښام له راغلی یم

باغ او انګور میخانه دبار
زه خویو جام له راغلی یم

(۱) ستینډې - ستینې ستاینې هغه ساندې چه دمړی په سرئې ښځې وائی .

مستي

چه مې زړه مست و دنیا وه مسته ګلونه مست ږ لیلی وه مسته

چه مې زړه ډوب شو دنیا ووډې شوه ګلونه مړاوی شو لیلی ووډې شوه

چه مې زړه مست ږ شونډې تو دې دې د زهر و شونډې به هم خوږې دې

چه مې زړه ډوب شو شونډې مړې شوې یخې دواوړو په شان د حوروخولې شوې

چه مې زړه مست ږ سترګې مې سرې وې مدام سپوږمۍ وه د سپرلۍ شپې وې

چه مې زړه ډوب شو سترګې هوښیارې حزان مې مال شو په نیمه لارې

خدای یې ژوندون بس ځوانی مستي ده دا نور ژوندون نه دی یو کړیده دی

سترګې چه خې شي رب دې ګړی ږدې چه مستي نه وینې داخه اسیده دی

او ما ښامی یاره ورو را روان دی سبا به چونګ خاوری وی نرغنی خان دی

جانانه شوندې ماته ږدې کړه چه زړه مې مست شي دنیا شي مسته

چه بیا سپرلی شي ګلونه سر د شي

چه ځوانی داسې ګړی خنداشي مسته

۲۱ سنبله ۱۹۴٦ ع

ربه

اې په ښیست مینه جوړ ږ نکی د ګلا ب ربه؟

ستا ښکلی دنیا شوه دښاروی اود قصا ب ربه!

اې چه د ماشوم سترګې دې جوړې کړې د ګل په شان

وو کی او حوږې خوږې خبرې د بلبل په ښان

زړه ئې یا ك د بدو د هر خیال اودازا ره پاك

پاك لکه شبنم ږ د ګنا ه اود ازار ه پاك

تاچه چا ته تیت د فرشتو ښکلی سرونه کړل

جوړ چه د چاستر ګو له تاستوری او ګلونه کړل

تاچه د چا حسن له د نخپلو سترګو نوروور کړ

تاچه د خپل ځانه چا له مینه او سرور ور کړ

هغه محبوبه ستا آدم نه دی ادم خور دی

آښیسته ګلاب ستا ګلابنه دی اوردی ورې

هغه‌ستا‌دلاس ګل پروت‌په‌وینو کښې‌سمسوردی
ستا خلیفه ربه ! ادم نه دی‌ادم خـور دی

تا چه چاله جوړه کړه‌دحسن‌او ګـلزاو قصه
ور کړه مشغولا له دې دمینې اود لدار قصه

تاچه‌چاله‌ستوری‌او‌سپوږمۍ‌او‌ماښام‌جوړ کړل
تا چه چاله مینه او مستـۍ اوخرام‌جـوړ کړلـو

ستر ګې ئې دی پټې هغه نن دزهرو‌پینې ښنی
ستا په نامه ربه ! نن سرې د سرو و ینې ښنی

اول‌ستر ګې‌ستا‌دلیدو‌خور ا!

زه خو ساز اوسر ورا‌وخما ر پیژ نم
زه لیـلی پیژ نـم یا ا یا ز
ز ه خو غم او غر وراو ژ ړا پیژ نم
ز ه نه جا نا ن پیژ نم ا و نه نیا ز
دې نسـکور شمـکورته د نو رقصې ؟
د جنت قصې د جلا ل قصـې ؟
منبر کو ر ی ته د ز هر ې قصې ؟
د ما ښا م قصـې د هلا ل قصې؟

زه خو ګل او چمن اوشراب پیژ نم
زه بها ر پیـژ نم ا و خـز ا ن
زه‌خو‌شر نګ‌او‌رنګ‌او کباب‌پیژ نم
نـه ګنـا ه پیـژ نم نـه شیـطا ن
د ې شمـکو ر نه‌ستا د لید و طمع ؟
د ې نسـکو ر نه تا ته د تلو طمع ؟
ا و ل ستر ګې ستا د لید و خور ا
بیـا کو ه د مینـید و طمـع

زه خو ساز او سرور او خمار پیژ نم
هغه‌خورم ربه ! چه ئې ښکلی شم
زه‌خو‌شر نګ‌او‌غور ځنګ‌او‌سنار‌پیژ نم
او جا نا ن هغه چه ئې لید لی شم
زه خو ناز او مکیز مسخره پیـژ نم
ښکلی خط پیژ نم ښکلی خـا ل
زه‌خو‌ستر ګې‌پستې‌او‌خو له‌سره‌پیژ نم
ا و ر نـځینـه خنـد ا د وصـا ل
دې دنسـکور‌شمـکور‌ته دنور قصې ؟
د جنت قصـې د جلا ل قصـې ؟

دې ګو نګو‌تو ته دبا‌تور قصـې ؟
دپرواز‌د ښیـست او کمال قصې ؟

ز ه نستر ګې خو زې په ارمان پیژنم
ا و نر ې ، تر و ز مړ د ما ښا م
دسرو شونډو خندا د جانا ن پیژ نم
دسـاقې‌په ستر و ګو تو کښې جا م
زه خوست او منت ا و خندا پیژ نم
نه ګنـا ه پیـژ نم نه شیطـا ن

زه خو غم او صنم او ژړا پیژنم
نه د غا پـیژ نم نه ا ذ ا ن

رباعي

که پتنګ د لمر رڼا نه شي ليدلی
ګنهګار شو که په شمع شو شيدا ؟

زړه کښې چونګ لپه ايله دخاورو ځای شي
چرته ځای ګړم پکښې دادنور دريا

څنګه څنګه په يو ګوټ کښې دا جهان او اسمان واچوم
(او : -) دشبنم څاڅکو کښې څنګه دسيندونو دوران واچوم
بيا لا دا ددې دپاسه به حساب او کتاب کم وی
درندوسترګو بادشاه له به سزا او عذاب هم وی

ربه زما ربه دمستيو او دخزان ربه !
اې د تږ تکو دکوږو کړو و دجانان ربه !
اې دښکلو سترګو دخمار او دارمان ربه!
اې دکشمالی او خيټو او دريحان ربه!

څنګه څنګې په يو ګوټ کښې دجهان او آسمان واچاو؟
دشبنم څاڅکی کښې څنګه دسيندونو دوران واچاو؟

۱۳ نومبر ۱۹٤۷

نور او سينګار او خمار

ګل د بنده ښايست سترګو له پسته رڼا
شونډو کښې دا بيخودي شونډو کښې نشه نشه

ښيست له دخپل ځان په شان نور او سينګار او خمار
ياره دخندا په ځای سپين د سرو ګلونو هار

مينې له دې زور دسمندر ، زړه دبا چاور کړه
سا زلره آواز اثر ښايست تا دڼنا ور کړه

ما له دغمو نوار ما نو نو جهان را کړتا
ماله زړګی پوست او مستانه او حيران را کړتا

(او :-) سترګې مستانې دیار د حسن دارامې کې
کله د سپو ږمۍ در نا کله د ماښام دکې

کله د څوا نۍ د امیدو نو د ارمانو کې
لاله خماري ستا د خمار او ستا د شانو کې

اې د دو زخو نو د قیامت او د حساب ربه!
اې د تورو زلفو د لاو نو د رباب ربه!

اې د مینې حسن د ځوانۍ او د شباب ربه!
اې د مستو سترګو د نرګس او د ګلاب ربه؟

اې د او لګې د مینې اې د ګل د خیال ربه!
اې د سازو نیازاو د نسیم او د هلال ربه!

ولې دې د حسن ځینې جوړ کړ داد خاو ر ښار
ښیست له د خپل ځان په شان نور او سینګار او حمار

یاد دې دی

اې د ښستو سترګو ښاپیرۍ! چه سادي یاد کړه ښر؟
هغه دوزخونه تیراو هغه جنتو نه ښر

نو بخري نو رچه په کړ ګل جهان د نوره ډک
نور سکین نظر به غمګین زړه کړ د سر وره ډک

ما ته به سپوږمۍ کړ لې د صبر تسلۍ قصې
ګل به را ته کړ لې ماښامي کیسې د لو لۍ قصې

حسن او ځواني او پسرلی مینه سپوږمۍ زه وو نو
وصل او مستي جنت جهان او زه او ته وو نو

اور، ؤ جهنم ؤ خو سیخل پاسته د ساز هسې
لاس اې د جلات وخو کانه ئې ایاز هسې

وې په هر نظر کنبې دسازو نو خزانې پرتې
هره اشاره کښې د عمرو نو ترانې پرتې

ږرونه پټ په نور لګه لیده وی په کاکو کنبې پټ
مرګ ؤ په خندا کنبې بانګ د زړ کو په نارو کنبې پټ

ساز ؤ بیخودی وه سوځیده وو جهان ورک ؤ ورک
زه وومه او ته وی مخکه ستوری اسمان ورک وورک

وختو بې حسابه بې پایانه سمندر و ژوند
پښو کښې جهان پروت و بېنیازه قلندر و ژوند
خیال به دنسیم په شان گلو نه ماښام له ته
عقل مرورد حورو ساز له او خیام له ته
تن کښې مې زړگی نه ویلال و دشغلو نه ډك
سترگې د هر رنگه،هر اندام دولولو نه ډك
واړه دنیاوه ماته باغچه‌ددلربادکور
هر ستوری به لار ماته ښود له دا ښنادکور
اې دپستو سترگو ښاپیرۍ اچه ستادې یاد که هېر
هغه دوز خونه تیر او هغه جنتو نه هېر
۲۷ اکتوبر ۱۹٤٦ع

عقل مې حیرانه

زړه مې بیقراره بې ارامه دی خیال
عقل مې حیرانه او فکرونه مې جنجال
پوهه مې ده ښیتې لکه لومه کښې سرخکه
روح مې دی تیارو کښې لکه اوړه کښې هلال
ربه! زما ربه‌!دجانان دا خط وخال
دا زرینې زلفې کچه خوله ورو ځې هلال
دا سترگې نیازبینې داپستې سترگې رنگیې
پاکې دنرگس‌نه دلولکې نه ور ښمینې
سرې سترگې‌مستانې دمزې‌سترگې حیرانې
ډکې دجنتاو ددنیا سترگې جانانې
گله دما ښام دلړې کله د رڼاړ کې
ډله دبرون د رنگه کله دصبا ډ کې
وینم پکښې زه واړه دنیا دجام جم په شان
اوښکې ئې دی‌پاکې‌پاکونکې‌دزمزم په شان
ډوب پکښې پراته دسازاو حسن جهانو نه دی
دوی لیدلې زرلکه سپرلی اوخزانونه‌دی

دوی کښې دمستۍ او بیخودۍ دخزانو قصې
دوی کښې دمرګونو دژوندونو دځوانۍ قصې

دا به تور چینجی شی او چینجی به توره خاوره شی
پرو به بڼدو کی کښې دغرونو دسرو اوره شی

څنګه به چینجی د ما ښام سوز ساز د صبا و خوری
څنګه به چینجی د سپرلی شپه دلمر ر ڼا و خوری

څه شو ه دایاز د زړه مستی دمحمود سوی څه شو
څه شوه زلیخا د هغې ښکلی ګوړ ا ګی څه شو

زړه مې بې قراره بې ارامه مې د ی خیال
عقل مې حیر ا نه او فکر و نه مې جنجال

۲۵ اکتوبر ۱۹٤٦

دنیا

ما د و ینځې پښو کښې شهز ا د ه په ژړ ا و لید
ما د مر ګی بت ته ژ و ند ون تیښ په د عـا و لید

دوه بې نیازه سترګې دمستۍ د بېخو دۍ د کې
و چه ترې مستۍ شوه شوې دسپی به ر نګې کـلکې

لا س د سکند ر مې غځو لی په سو ا ل و لید
پر و ت د منا ت پښو کښې مې په ذ کر بلا ل ولید

ما د و ینځې پښو کښې شهز ا د ه په ژړ اولید
د ا مستا نه زړه مې د د نیا په سو د ا و لید

۲۵ اکتـوبر ۱۹٤٦

« ارنۍ »

ځا ن له بها نه ز ه د بڼکا او صبـا ګـو ر مه
خاورو کښې د ې ګل له د ګلو نو د نیا ګو ر مه

سترګې مې لټی ، چېر ته صحرا کښې مناره یو ه
شو نډ ې مې لټې د عا له ښکلی ننډا ر ه یوه

ګرځم ما ښا می کښې دز هری هلال شغلې لټوم
ز ه د شبنم څا څکی له خپلو ی او سلسلې لټو م

ځان له بهانه د خندا او جه د ارمان لټوم
شپې له د صبا زیړی او مینې له جانان لټوم
ځکه کله ګل کله پسرلی کله هلال له ځم
پورې ترې رنبالټوم په واز و سترګو جال له ځم
ګاه د رباب ګاه کومه د خیام تپوس
کړمه د غمو نو تلوسو نه د آرام تپوس
ځان له څه معنی زه د بیګا او صبا ګورمه
خاورو کښې دې ګل له د ګلونو دنیا ګورمه
ربه! د ځوانۍ او د مستۍ خوب له تعبیر لټوم
دې د لمر ذرو له زه تړاو له زنځیر لټوم
ربه! زه ژوندون له او مرګی له یارانه ګورم
دې لیونی سر له د منلو افسانه ګورم
ځان له بهانه زه د بیګا او صبا ګورمه
خاورو کښې دې ګل له د ګلونو دنیا ګورنه

نهرسویز ۱۴ نومبر ۱۹٤٦ ع

ساز

ورکړه شرنګ دې ستارله یاره
نوې سپوږمۍ را ختلې ده
آه د زړه تار خا نوته دې
وی! د محمو د ځیګرته نن
ستړګې مینې په غم ډ کې
سترګې پستې د شبنم ډ کې
او دې خاورو ستار کښې تا
او دیو شرنګ او تنګ نه دې
تا د ګلو نو رنګ نه
تا د سرورا و غور ځنګ نه
تا د تارو نو د شرنګ نه
تا د ځو نو د رنګ نه

نوی د مینې ماښام دی
نوی سرور کښې خیام دی
ګوتې د ساز ور ښکته کړې
ستر دې ایاز ور ښکته اړې
ډ کې د سر او صنم ډ کې
شنګه په ناز ور ښکته کړې
شنګ دابد قصه جوړه کړه
ما له مستی نشه جوړه کړه
ما له د یار تصویر کړه جوړه
ما له بدر منیر کړه جوړه
ما له یو خوب او تعبیر کړه جوړه
ما له د غم اکسیر کړه جوړه

تا د غرور او ارمان نه ما ته بهار و خزان کړې جوړ
تا د ژړا د آواز نه ما له تصویر د جانان کړې جوړ
تا د نرګس د دوه پانو نه ما له بهار او ګل کړې جوړ
تا د نسیم د خبرو نه ما له فریاد د بلبل کړې جوړ
ور کړه شرنګ دې ستاره له یاره ! ور کړه رنګ دې خماره له یاره
ور کړه سلام ګلو نو له ور کړه دعا دې یار له یاره !
ښایست او ارمان و سپړه ! ما له ترې ګل او خزان کړه جوړ
او د نسیم د خبرو نه
ما له تصویر د جانان کړه جوړ

ژوندون

دا ژوندون دی دوه ورځې خلاص به شي او تېر به شي
دا غنی به حاورې شي ورك به شي او هېر به شي
دا شونډې او دې خوږې دا د غم صنم قصې
دا کاروان روان روان
ځی به په مخ تېر به شي

جنتی ته

ته چه جنت کښې مزې د دنیا لټې،
د حورو ستر ګو کښې دې مو خندا لټې،
ته په اسمان کښې و زمې دې یران لټې،
ته په سپوږمۍ کښې تیار و له مکان لټې،
ته دعاشقو عاشقی او مستۍ نه پېژنې
لیونی نه ئې دلر بارسی نه پېژنې
تا د دنیا د پاره ، مینه د جانان ور کړه
مجنون حلوا کښې ، بیخو دی دنیا بان ور کړه
لاس دې کړ اوږد ، باد شاهی لاړه فقیر شولې
یا زما خان وې یا د کونډ ور نډ و پیر شولې
تول خپه خپه شوې مستی او جانان نه پېژنې
تول زېړه زېړه شوې - مردی او میدان نه پېژنې

. . .

زما اميروې ، تالی شتې اوتو کړې خور شوې زما
زما سر داره ! ته مرئې وظيفه خور شوې زما

قسم په هغه رب ،چه ته ئې دخدمت دعوه ګير
چه ئې د حور و د غلما نو ، د جنت دعوه ګير

توره را وا خله ، خيټه هېر ه کړه ميدا ن ته ځه
ستی پتی شه ، په مستئ کور د جانان ته ځه

ګنی پروبيزې ، پهپيتی کښې په حلوا ننې ياره
جنت دې باپلو ، د تهپير وپه سودا کښې ياره

دوسی ګرانه ده ، د لوزې نه کاکا جنتی !
تپ زمری شه دی ، له ځرپې مېزې زما جنتی !

دسا مری له زرو شه ، ملنګی د موسی
دزر پرست نه ، يار پرست شه دی زما جنتی !

قسم دحورو په مستئ ، او په خندا د يار
قسم پهشرنګ اوپه نسيم ، اومشنولا ديار

قسم په سترګو په ښايست ، اوپه ځوانئ د دلبر
قسم پـه سازاو په سرود ، اوپه تنا ديار

ته سجدې زر وته کړې ، ما ته نوم د يار اخلې
شفق ګاڼه کړې ، په بدل کښې د ګل خار اخلې

راځه چه زه درته ، جنون او مستی وښيمه
راځه چه زه درته ، محبوب پرستی وښيمه

سرداری نه کيږي د توري د مستئ نه بغير
الله ليدی نه شي ، د حسن پرستئ نـه بغير

سکندری قلندری ، دواړه سرور ځواړی
دواړه مستی او ځوانمرنی ، حندا غرور ځواړی

ته خوجنت کښې ، مزې ددنيا ګوره
برېنډه حوره ،اوترسګوپه حلوا ګوره

دشا تو نهر او كنده ول دشرا بو ړك
نمكين غليمان اوښا نك دكبا بو ړك
ياره چه شوندې نيسى ، نوحوري به په څه ښكلوم ؟
چه كولمې خاورې شي- كور كوري به په څه هضموم

وا اوره جنتي !

جنت يو حال دى ، دعشق دمستۍ يو رنګ
جنت يوشرنګ د ننګرو - دځو انى غورځنګ
جنت نازك دى ، دګل دارمان هسې
جنت ښيسته دى ، زما دجانان هسې
جنت دريا ب يو ، دمينې او شان دى
هره قطره يې سپوږمۍ -هرڅاڅكى جهان دى

شان اوشرنګ

فلسفي

دا سوزاو ساز داشان او شرنګ
يو سوري دوخت دا خيال او رنګ
دا اوښ كاروان دا سحر مانښام
دا ګوټي اوشونډې او مى اوجام
ا ميد او خندا او ژړا اوخيام
دا ګل دا ساز داشان داشرنګ
يوسوري دوخت داخيال اورنګ
دا زور دا زر د تورو برق
دعا او ژړا او دځورو برق
دا برق: سروشونډو مغرورو برق
دا چال او جمال داخيال اورنګ
اړنګ دوړ نګ سپاري تنګ
دا ښكلى كاته په نياز كاته
دا ورو نازك په اندا ز كاته

دا لړو ګنبي تا دسپوږدمۍ مخ
نرګس ګنبي پټ پټ دا یاز ګاته

دا مینه رنګینه داشان اوشرنګ
یوسوري دوخت دخیال او رنګ

دا ناچ داو لکو بهار او ګل
ما شام او خیام او ستار او ګل
ګلزار او چغار او خمار او ګل

داسر اوسر ور اوشان اوشرنګ
یوسوري دوخت دخیال او رنګ

شاعر :

نا مړه ! ته سترګې دیار نه وینې
دسترګو سره وینې خمارنه وینې

ته ترنګ او ټکور او سرود وینې
مستي او جنون د دلدار نه وینې

دا سوز او ساز داشان او شرنګ
یو تار د دلدار دخمار اورنګ

دا ښکلي ګاته په نیاز ګاته
داور و ناز ك په انداز ګاته

دا لړو ګنبي « تا » دسپوږمۍ دمخ
نرګس ګنبي پټ پټ دا یاز ګاته

دا مینه رنګینه داشان اوشرنګ
یو تار د دلدار داخمار او رنګ

دا ښکلي ګاته په نیاز ګاته
داورو ناز ك په انداز ګاته

دا ناچ دلو لکو بهار او ګل
ګلزار او نسیم اوستار او دل

سري شوندي د یار دسپرلي په شان
ژوندی کړي مستي او بهار او ګل

دا سر او سرور او شان او شرنګ
يو تار د دلدار د خمار او رنګ

سپې دل د ګــلاب او خندا د يار
ګـا زه ګـا تــه په رضا د بـار

آند از د مستۍ او تول د غم
سرې ستر ګې او شوندې زمـا د يـار

دا مست مـا ښام ګېنې د ژوند غورځنګ
يـو تـار د دلـدار اوخمار او رنګ

دا اوښ کـاروان دا سحر مانښام
دا دو تې او شوندې او مې او جام

دا تـلـه پـه اميد په ايمان وزور
دا تـلـه پـه مستۍ پريوا ته د خيام

دا ګل او ساز او شان او شر نګ
يو تار د دلدار د خمار او رنـګ

ترانه

نه ما سره زړ نه مرجان ښته دی
نه ما سره ښته د لاو نوړ ؛ (۱)
جانانه ! جانان د ملنګ تې تـه
ملنګ سره وی د سوا لو نوړ ؛

ما تا له ړالي ، راوړې ده
و طـه ! مستي او ځوانی زما
سره وینه تو ده او زړه ګی نر
نر توب او پښتو او خانی زما

زه ځان او جهان به دلبر ږد مه
زه پښو ګښې جانان ته ځيګر ږد مه
زه مست دا سې مست ننګيا لی يمه
فقير ته کچکول ګښې خپل سر ږد مه

زه مست او سرشار او مجنون يم
زه ځوی ننګيا لی د پښتون يم
لوګی شه له تا دا ځوانی زما
نر توب او پښتو او خانی زما

(۱) د زری ․

زه سراو سرور صدقه و رکوم
د سترګو د نور صدقه ورکوم
زه ژوند او ځواني بالاکومه نن
مستي او غرور صدقه ورکوم

دا سر خپل جانان ته بښلی دی
خمار مې رحمان ته بښلی دی
خدا په دلبر لوګی کومه زه
ما هوش بیا نو ته بښلی دی

زه جوش او جنون لوګی کومه له یار
زه تند او تکور صدقه ورکوم
زه بنیست او مستي ستا په پښو زدمه
زه مینه او زور صدقه ورکوم

ره ورك ایو نی د منصور پـه شان
لیلی لـه په تیك کښې قـمـر زدم
زه مست د اسې مست ننګیالی
فقیر په کچکول کښې خپل سر زدم

خوږه ما سره زره مرجان شمه دی
په ما سره شته د لالونو دار
جانانه! جانان د ملنګ یې ته
ملنګ سره وی د سوالونو دار

شاعر او لیلی

شاعر: ـ د اږو ندون او مستي او خندا زما
د ځواني او تاوده بودوه ورځې
د امې سترګو کښې ستاد شونډو رنګ
زور د تور پلو دی بودوه ورځې

اخر تلو نکی هغو تیارو ته یم
چه د کومو تیارو نـه راغلی یم
اخر ځم بـه بیـا هغـو ګـو تـو لـه
کومو ګوتو چـه زه غځولی یم

د اخوا نی لکه د سپر لی مـا ښـا م
یو لمحه د ساز یو قطر ه د نـو ر
د اخندا مسا نه حیـر ا نه ستا
یو جهان د ر نګ یو ه ذر ه د نو ر

ستا د ستر ګو جا نا نو مسرو ر و خو ند
ستا د شوندوحو ږ و او مغرو ر و خو ند
ستـا د ګـو تو پستو ا و مخمو ر و خو ند
کړ پیـکه د شرا بو ا و حو ر و خـو ند

د ا د ستر ګو ښا یست اود شو ندو خو ند
او دا سو ز او ساز ا و ا ر ما ن ز ما
د نسـیم چپـه ا و د ګـل غـو تـو
او مسنا نـه حیر ا نه جـا نا ن ز ما

د ا یو تلو سکی تلونکی کا ر و ا ن د ی
یو ه قصه د ه چه و شو ه او بیر ه شو ه
د ا یـو ښکلی ښکلی تصو یر د حیـا ل
یو ه تپه ودچه‌وشو ه او هـېر ه شـو ه

بـا قـی یـو هغه د تیـا ر و جـهـا ن
بـا قـی یـو هـغه د ر نـا و طـن
با قـی یو هغـه ، خوا نـی د ا شا ن
د خـو بـو ـوا و د حـندا و طـن

لیلی :-

یو ه لپه تر نه وا حله ډك دریاب ده‌ینی بیزی (۱)
دا نه ولې په ژړاوې ، چه پیا له یم د ریاب‌نه یم ؟
ټول جهان د نوره ډك دی ، ګله ! ځان د نوره ډك کړه
دا نه ولې نه ملګووې چه سپوږمی او آفتاب نه یم؟

ای نا یکه ! (۲)

ای ما لیا ره د دې چمن ! ای نا یکه د د ې جها ن !
ای د نر ګس او نسیم ر به ! ای سر دا ره د دې مکا ن
د ا خلیفه ا و مجنو ن ستا ستا د شرا بو او حو رو خان

(۱) بېبېزی . (۲) مادار - څښتن

دا ستا د کو تو جوړ ګلاب | ستا د چشما نو مخمو روشا ن
تا خو جوړ کړی ؤمینې له | ګل دې ګا ته بیا با ن له
ته خو دمینې لیوا له وې | تا حوعا شق ګا ته ځا ن له
تا خو ببنلو ا و ر حم له | ستر ګې نبیسه د لید و ګمې
تا خو خما راوخوږ والی له | شو ندې د بېڅ ند و ګمې
تا خو خپل شان او کمال له | ور کړه مو قعه د کمال اوشان
ځکه دې ستر ګو د یا ر له | ور کړه رنها د هلا ل په شا ن
تاحو پسرلی دلو با کړه جوړ | ستوری سپوږمۍ اوصبا کړه جوړ
تا ځو ا ې مستی و ر کړ ه | تا خوشیرین ا و لیلی کړه جوړ
خوزه پرونداو کونپشمکوریه | ګل او بها راو جا نا ن نه وینم
زه د غضب ا و سره او ره ډك | رنګ اومستی او خمار نه ویم
تا کړ جهان د خند انه ډك | ما کړ دشو را و غوغا نه ډك
تا کړ سرو راومستی له جوړ | ما کړ وغم ا و ژ ړا نه ډ ك
ما کړد و رونو پهوینو رنګ | ما کړد خوا ر دآ زا ره ډك
ما کړ د ظلم او زو ر و طن | ما کړ د مرګ د غراره ډ ك
تا کړ ځوانی او دلدار له جوړ | تا کړ خندا او حماراله جوړ
تا کړ سپو ږ می او ستو رو له | ماله پسر لی او یا ر له جوړ
خوما کړ دو ینو او چغو ډ ك | ما کړد- ور او ا رمانه ډ ك
تا کړ سروراو مستی له جو ړ | ما کړ د غم ا و ژ ړا نه ډ ك
ای ما لیا ره د د ې چمن ! | ا ی ما یکه د د ې جها ن !
دا دنیا ګوره دې سمبا له کړه | دادنیا ګوره دې به ملو ده حان'
ګوره ' علم اوزورئې خوری | ګوره ' هنراوشعورئې خوری

ځوی دآدم آدم خور شولو
و ګوره اوروره ورورائې خوری

له دې ځایه د پنجرې چغار شروع کیږی، دیکښې اکثر شعرونه خان د ۱۹۴۸ نه تر ۱۹۵۳ پورې د پاکستان په مختلفو جیلونو کښې لیکلی‌دی .

پنجره به پخوا د پښور یونیورسټی بک ایجنسۍ له خواچاپ هم‌شوی‌دی .

ثنا

توره شپه دې کله دلـه دغمونو انبار راوړی
کله شمع ساقی راشی اوخیام اوستارر اوړی
کله توره شپه لحدشی هر څه ورک کړی په تیاره کښې
کله رنګ اوخمارراوړی کله شرنګ اودلد راوړی
کله چوب اوبې قراره یودریاب داسو بلو شی
کله مست درنګ محل شی بې خودی اوخمارراوړی
دا زما بې خودی واړه یو نظر ستاد قرار د ی
دا زما دریاب دحسن ستا یو څا څکی دخمـا ر دی

دجیل خانې خوب

خوب وینم عالمه! که ئې څوک را کړی مانه (۱)
پروت یم سرمې اینبی دخپل یارپـه زنګا نـه

خوب وینم چه پورته په هوا لکـه دباز شـو مـه
کینا ستم په بام دمحمود سترګې دایاز شـو مـه
پورته دخاموش زړګی نه خـوږ دمینې سـا ز شومـه
خرڅـه مـې پـه حـورو کـړه دچـو زمـانـه
خوب وینم عالمه که ئې څوک را کړ ی مانه

(۲)

خوب وینم چه ناست یم دجیندی(۲) په یخه غاړه
شاه مې سو بلو کښې لـکه سره شمع و لا ړه
سرې شونډې مسکی، شوه ماته وې چه ژاړه ژاړه
څښه دې د زړ ه وینې داشـراب دی مستا نه
خوب وینم عالمه که ئې څوک را کړ ی ما نه

(۳)

خوب وینم چه باغ دی دګلونو او ماښام د ی
سر ې سترګې ساقی دساقی سرو ګوتو کښې جام دی

(۱) معنی(۲) «جیندی» دهشنغر دمینځ هغه سیندی چه زمونږ زانه واړه کلی ئې په غاړه پراته دی (غنی)

لا س په ستا ر پرو ت ليو نی مست لکه خيا مد ی .
اړ ی پر ې نر ی‌ نر ی‌ د مينې ا فسا نه
حو ب و ينم عا لمه که ئې‌خو ک را کړ ی ما نه

(٤)

خوب وينم چه سپينه سپوږمۍ‌پاس‌په‌خندا راغـله
مالم(۱)محـوبه په شرم شـرم ترخو اراغللـه
شـونډو کښې‌شراب‌او‌په کو کيډ کښې قضاراغلله
سـر خمـار ئې‌دا کړ پيمـا نـه پـه پيمـا نـه
خوب وينم عالمه که ئې خو ک را کړی ما نه

(٥)

خوب وينم چه پټ شوم په‌نسم کښې بهر لاړمه
خواله دجانـان لکه د مينې نظر لاړ مه
ستر گود د لدارله لکه خوب دصحرا لاړ مه
يو شرنګ کښې مې لوټ کړه‌دعمر ونوخزانه
حوب وينم عالمه که ئې خو ک‌را کـړی‌مانـه

(٦)

خوب وينم چه زه لکه او لکه‌په سل وو تم
پورته دنرګس نه شوم په خوادرا مبيل وو تم
تاو دسپينې غـاړې د ليلی په اميل و و تم
پټ مـې ورتـه ووې سـلا مونـه جا نـانـه
خـوب وينم عالمه که ئې خو ک را کـړی‌مانه

(٧)

خوب وينم چه پورته لکه چغه دمنصور شو مـه
يا‌يو مو قی خاورەوم يالوی دريـاب دنورشـو مه
(خو): بانګ‌دسحروشوزه‌راويښ‌شوم کرو کورشومه
خوب يووړه خوبونـه را ژوندي‌ شو ه ز مانـه
و ې پـريـوځـه ليو ينـه ا تېر وه دجيلخـانـه

حيدرآباد‌جيل ۱۹٤۸ع

م(۱) ما ا هم

قید

د سحر تیل او دال   د ماښام دال او تیل
د کوټکوړ په ګوټ کښې   (۱)قولپي د عطر او فلیل

د سحر دوه چپا تې   لکه زړې چیتري
د اسې خوزه او پاسته   لکه د خرو ټغري

چای لکه یخه شورو ا   په تروې کوړې تور ه
بیا له د زیړو ډو لچه   اوس راشه‌خوندې ګوره

ستر د برګ تر پړی   سو زنۍ تور ګمبل
او یارانې له د شپې   سار به‌سار به کټمل

محفل د ښکلو خلکو   ټول بزرګان شریفان
یا مټیز ک ګڼکیا ن   یا اچر تی قا تلا ن

چه لمرز یړ ی شی هیله   ماپه‌پنجره کښې کړی بند
لکه مړ ز په قطار   په‌ولاره کښې کړی بند

تما مه شپه ګرځی   دم په دم کړ ی نفنیش
ته‌وی (۱)چرګ یمه‌زه   یو به مې سی پنا پیش

د بند یند و سره   همه د نیا د بهر
بو ه تور ه لړ ه شی   کښېنی مې آن په‌ځیګر

د جها ن ټو ل غمونه   لکه سیلوړ را شی
د زړګی سرله به‌ دې   لکه ګو لې را شی

اوچه ار ما بونه پکښې   لا د لو بوړ را شی
لکه د مړ ی په کور   چه سره ډولوړ را شی .

او چه د با غ د ګلو   ما ښا م را یاد شی
لاچه دې ډ ک د مستیء   سور جام را یاد شی

بیا خو مزې کو ه   هیله به سر کښې شې
ډوب لکه وزی ملا   به په قر قر کښې شې

(۱) دجیل چکیړ کښې د بولولوښی‌هم‌پروت وی-(۱)وائی

که دا خدمت وی د قام زمو نبز تو به ده
دا دا ل او تیل هضمو ل گر انه قصه ده
او لا په دې کښې هم غنی غزلې وائی
د عشق او ږ دې مزې په بلې بلې وائی (۱)
و لې په تشو او بو شاعری گرانه ده
چه تاو داو رنه وی زر گری گرانه ده
قاضی(۱)صاحب وئی قران سحر ، ما ښام ، ماز یگر
خان له ئې آوار تپ کړ او ما له ئې خوږ که سر
که هیله عبز کړو و اوس راتـه وائی آیات
قهر په مست او سر شار رحم په صوم و صلوات
شه و کړ و صبر به شو دا د الله جانـه ده
و لې په تشو او بو شاعری گرانه ده
حیدر آباد ۱۹٤۸ ع

خاورې

نه منم نه منم یاره ،مرگ انجام دهستی نه‌دی
خلاصیدل‌شراب‌په‌جام کښې،اختتام دمستی نه‌دی
چه ماښام د کومې شپې وی، نودهغې سباهم وی
چه رڼا وی تیاره هم وی ،چه‌تیاره‌وی‌رڼاهم وی
که یونه وی ل هم نه‌وی،اوچه‌وی‌نووی‌به دو اړه
د ې د ر ما ب له چرته شته دی‌اړې‌بله‌یوه‌غاړه
زرسحره دبهاردی یو ما ښام کښې د خزان
شال‌خمونه ډ ک دعطرو یود ا نه کښې در یحان
چه‌یوه‌غوټۍ‌رشی‌خاورې تخم و کړی رو غ گلزار له
دخپل‌رنگ او بوی پنه ونه شکرانه‌وسی‌بهار له
داجهان‌دنوراوسوز ،ولې‌ورکیشی‌چه‌ساز‌چوپ‌شی؟
چه جانان په مستو ستر گو گوتې‌دروړی ستارله ؟
با قبرونو کښې‌پرتې‌دی‌لاس‌او‌پښې‌شو نه‌ې‌او گوتې
شو ک شی قبرجوړولی‌ددې‌سروستر گو خمار له

(۱) وهی ۲ قاضی عطاالله وزیر تعلیم رما یوالخی دحیدرآباد سند دجیل ملگری دی .

جام ئې مات شو میخانه کښې لیو نی تري غلي پا شید
زړه ئې ډك د رنګه یو ځړ دي روان کوشې دیارله
ساقي نوي جاړ راواخست په ړوشو نډو کښې موسکی شو
بل عاشق ورته لاس وینو شکرانه تولی (۱) دلدار له
لا له بې سره سزوره تش کنډول ؤ مرګی یو وړ
خا و ر ي و خاور و لهلاړ کنډ ه و کنوي خوار له

حیدر آباد جیل
۱۹٤۸

ای باد صبا

تـه څه خبر ئې ای بادصبا! څه د نیا ګـا نې تالا کـړی مو نبز
هیریم (۱) کړې زلفې خورې ورې شو نبې جانانې تالا کړې مونبز
هیر م کړ هغه د نو ر صبا ، هیر مسا ه لیو نی ما ښا م
هیر یم کو کی میـه ما کي کړی پروت دی اړولی د مـو جام
ډکې ډکې ځو لی د نو ر څه په خندا مو نبز نو ستلې د ی
سري صرا حي د رنګا او سار مو نبز به صحرا اړ و لې د ی
سترګي چه وې د خمار ډکې مست د ژو ند شر نګار ډ کې
پور د شرا بو پیا لې د ناز ښکلې د سر ا و سنګا ر ډ کې
ور کې شوې هېرې شوې خا ورې شوې یاد او ارمان ئې هم خاورې شو
پا ڼې ګلا ب او غو ټې د څه غم د خزان ئې هم خا و ر ې شو
ته څه خبر ئې ا ې بادصبا! څه دنیا ګا نې تا لا کړ ې مونبز
هیریم کړې زلفې خورې ورې شونډې جانا نې تالا کړې مونبز
حید ر آ با د جل

سو دا ګـر

عجیبه د ا سو د ا ګر د ی | په لا س تیغ په سر قـر آ ن
شنه قبا ئې د ا مام د ه | کلکې ستر ګې د شیطا ن
په ځیګر لکه چنګیز د ی | چاو لی لکه ما ها ن

(۱) ، و ا وی (۱) هېرې مو

په خله خوږ د ګلو باغ دی   په زړه سخا لکه ډېران
غړ مېده لکه زمری کا   غړېده لکه حیوان
پنجې ډوبې په سرو وینو   سر ئې بره په آسمان

ماته ولې چه ځوانه راکړه   ستا پښتو توره او ننګ
راته وائی غیرت دې پرېږده   شه زما د ډرملنګ
وئی سر ټیټ کړه ګنې کړم به   په تا ملک دالله تنګ
وئی هوښیار لکه ابلیس یم   زه خو نخوار لکه پلنګ
ته را کوز شه ښکته کښېنه   ما له را دیار پالنګ
یاما خدائی کړه سجده وکړه   یا زما او ستا دی جنګ

وی د اتوره زما لاس کښې   ستاد ژوند احتیار زما دی
ستا خمار غیرت او مینه   ددې ګوتو ښکار زما دی
داشمله د ننګ کړه ټیټه   ډېر تبره ګوزار زما دی
د فرعون چنګیز وار تیر شو   اوس راغلی وار زما دی
شه غلام د دې غلام   په ده ډېر اتبار زما دی
خاورو خټو کښې پراته دی   چه خوړلی وار زما دی

که زما شوی زما ځوانه!   ګوره داد زر و تخت
پاس به دې د پاسه کښېنه   خو شحالېږه په خپل بخت
دا جامونه د شراو   مسند و به د زر بفت
دا پسرلی دا پیغلې مستې   ستا د سپینې ځوانۍ وخت
دا جنت دعیش او زور   بلخو اور داوره سخت
ځوانه څه سامی له ورشه!   کړه داسره سینه بالخت

ربه ښنګه سود اګردی!   ښنګ ژوندور کړم بنهان و اخلم؟
ښنګ نظر دستر ګوور کړم!   او چشمی د مرجان و اخلم؟
ښنګ بهار او سپوږمې وور کړم!   د لالو نو ډېران و اخلم؟
د دې سرو د طوق بدل کښې!   ښنګه دین او ایمان ور کړم؟
در يبار دو يرې ښنګه!   بې خودي او جامانور کړم؟

داد نور او مستۍ ډک سر   په سجده کېږدم غلام ته؟

د قصاب د چیچړو مینه — څنګه وښیم خیام ته؟
څنګ د بل د تالی پاتې — ګړم چو که د مستۍ جام ته؟
څنګ دلدار په دنیا ورکړم — رقیب وخېږ وم بام ته؟
د جانان ښېسته سر څنګه — د فرعون په پښو کښېږدم؟
د کارغه د در مهر ونه — د عقاب په پښو کښېږدم!

نه دی لید لی سودا کړه — تا د سرې وینې غورزنګ
په ټیټ سر باندې نه ښائی — د ازما شمله د ننګ
د سروزرو تخت قربان شه — په آزاد کند د ملنګ
ټیټ وسترګو کښې وچیږی — د سرو راو مستۍ رنګ
سنا شراب د زهرو ګوټ دی — خلاصول ګړی دا یمانه
ستا ساقی د څکلې ړمه — په دوه نیمو پیسو ګرانه

څه ورکیږه سودا کړه · — لیونی مونږ د دلدار یو
نه ئې وزی د لالو نو — مونږه وزی د خمار یو
نه ئې دم نه ئې دا روشته — مونږ په داسې رنځ بیمار یو
ته مغروره په خپل زور ئې — مونږ په مینه کښې سرشار یو

راشه وګوره فرعونه داد وهه د ملنګانو!
په دې خاورو کښې خورې دی ګړی د بادشاهانو

هریپور جیل ۱۹۳۷ ع

ژوند

چه حمار مسی ترې وځی — شراب شی ترخې او به وی
چه سرور غر ورئې نه وی — داژوندون ژوندون د شه وی
چه د مینې زړه شی پاتې — لکه ګل وی ړژ بدلی
یا شغله یو د نور وه — یا یوموتی د خزلی
چه په ژوند کښې سخه نه وی — لکه بې ما لګی طعام
چه په خوله کښې خندا نه وی — لکه ړک د خاورو جام
چه ځوانی کښې تکلیف نه وی — لکه پټه میان کښې توره
نه ئې پرق شی نه ئې شرنګ شی — په زنګونو شی رنځوره

چه آرام وی او سمام وی اویاری په جـا یـداد وی
خر با نو هم شیر یـشی‌روی هر تر و پر و فرها دوی

چه پیر سر په خند ادا و شـی هاله‌خوزر از ونیا ز شی
چه د سپینوتور و جنګ شی ښکاره‌هلته کښې‌ایازشی

ژوند که تش فیرنی‌شتال‌وی داخو سپی هم شی‌شـتلی
که تش نسل زیا تول وی دا غو ئی‌هم شی کولی

ژوند نه خیته نه‌ما نهیر دی نه پریرې دسر ولالو نو
نه‌یا ران نـه معشوقـی دی نـه باغو نـه‌د ګـلو نـو

ژوند خو تله دی‌په یو مخه
غور ځیدل او پا څیدل دی

تکی سوز او تکی ساز دی
څه خندل دی څه ژړل دی

ژوند په‌ستر ګو دعاشق کښې
پـلو شـه د ه د خـمـا ر

په صحرا کښې لټول دی
دآشـنـا د کـو څې لار

حیدر آباد جیل
۱۱ / ۸ / ۱۹٤۷ ع

ګوګل

دې ګو ګل کښې مې د ننه هم دوزخ دی هم جنت
دې کښې قهر او غضب دی دې کښې رحم او راحت
دې کښې پروت یو سمندر دی د نشی او د خما ر
دې کښې پروت یو تهتر ین دی د لمبو او د آزار
دې کښې پروت دی دومره رنګ د سپرلی او د خندا
چه‌یو برق ئې یورجهان کـړی د مستـی او د رنا
دې کښې پروت دی دومره‌درنګ د تیـاری او د ژړا
چه یو‌اف ئې تورلحد کـړی د خندا د کـه د نـیـا

دې کښې دومره شجاعت دی
یو نظر کښې تار په تار کړی
چه په ویره باندې راشي
داسې رنړی داسې تښتي
اوچه کلك شي داسې کلك شي
نه پرې زرتورې اثر که
دې ګوګل کښې مې دننه
داهم لار هم کاروان دی
پروت په دې کښې تول داستان دی
خور په دې کښې لوی جهان دی
داهم باغ دی هم خزان دی
دې کښې ره نیاز بین ګلونه
داهم زهر هم زقوم دی
داهم تور د مرګ څادر دی
ده کښې پروت داسې شراب دی
به بدمستـه او سرشاره
دی چه ځی په برهدر ومی
چه په بدو باندې راشي
عجیبه دې یم جوړ کړی
بې د تیا به نـور د هر شه
دا داورا ونو ر دریاب
دومره وړوکی لکه څاشکی
دا قصه د سوز او ساز
نښیست او غم راز او نیاز

چه د کل جهان مرګونه
لکه بادو پړی بوسونه
زړه ترې غټ دی د منبزك
داوبو څاڅکی ترې کلك
لکه کانی د فولاد
نه پرې زر کاله فریاد
هم دنیا ده هم قیامت
هم تدبیر دی هم قسمت
د جزا او د سزا
د وصال او د وفا
هم سلبال دی هم بهار
او د شنو او بو شرار
هم ګمین دی هم ناهبات
هم چینه ده د حیات
چه یو څاڅکی د هغې
کړی داوا ړه فرښتې
شي جمر بال ورته حیران
امان وغوا ړی شیطان
ای زما خدا یه عجبه!
د همه یم مرکه!
دومره لوی لکه آسمان
دومره لنډ لکه یو آن
ولې ولې څه له څه له؟
ولې ولې څه له څه له؟
حیدر آبا د جیل خانه

۴۸/۸/۰۳

جناب شیخ

زړه دې ډک دی د خپل ځانه
داسې ډک ئې د نیکوم نه

په کښې ځای نشته د یار
لکه ډک د مړ و ښار

دواړه سترګې دې ړندې دي
تل اینه کښې ځان ته ګوري
شونډې ستا وزګارې نه دي
د خپل نور قصیدې وایې
دریا ښه درنه تاؤ دي
چه په بل کښې بدي وینې
د بل ښیست در ته غلا ښکاري
د اشمکور ړانده چه وینې
داهم ستا په شان روان دي
داچه ته ورپورې خاندې
ستا قبا د شنو ریښمو
داهم ځوی دی د آدم
څه که ډوب دې په تیارو کښې
دی هم ځي په څغو څغو
ته چه ئې ګورم په طمعو
ای چه ډوب په فضل ډوبائې
دده شور څغې هم واوره
داچه دی پرې پرمخ پرېوځي
دا دې دی سر ماتی ولید
شیخ چلوا د نیکو ډکه
ستا دعا د ځان د پاره
ستا د ښو ډیوه بلیږي
دده سرې لمبې داوردي
دی تصویر دی د آدم
او په سوو وزرونو

د ال بد د ځان ښه وینې
دیار نه وینې سنګار
چه صفت د آشنا وکه
په کوڅه کښې د دلدار
لکه لوی واو تور حصار
څومره زړه دې شي خوشحاله
ستا د تورتاریک جماله
چه ډغرې وئی غورځیږي
داچه پرېوځی او پاڅیږي
د امجنون او د املنګ
او ددوی شلیدلی انګ
د الله د ګوتو جوړ دی
په شرابو کښې شړ پوړ دی
دی هم هغه روان دی
هم هغه دده مکان دی
ای چه ره ځي خوشحاله
داهم ځان له وئی هم تاله
ما ته ښیي تیندک د لارې
ځکه ته روان هوښیارې
ګنهګار دی ستا استاد
تا له دی دده فریاد
په سینه کښې ځان د پاره
د همه جهان د پاره
د ختو او پریوتو
د پتنګ د الوتو

حیدرآباد جیل
١٩٤٨

ساز

شو نډ و له خو ند | ا و ستر ګو له ر نګ
پو ز ې له بو ی | د نر ګس د لو نګ
ز ړ ه له ا میدا و: | مستی ا و ا ر ما ن
غو ږ له سر و د ا و: | شړنا ا و شر نګ

ماله سر و ر ا و ژوند ون او نور
د ا شو آ و ا ز ه د ژو ند د ر نګ

ټـق ټـق د ا و ر | ټپ ټپ د با ر ا ن
ا خ ا خ د و صا ل | ا ف ا ف د ا رمان
و ی و ی د جنو ن | و خ و خ د صنم
نسا نسا ـ ا و ا و | هر و خ د صنم
کـټ کـټ د خند ا | پړ ق پړ ق د مستۍ
شر نګ شر نګ پیزیب | چـڼ چـڼ د ابنتۍ
شـړ شـړ د ا و بـو | شـخ شـخ د نسیم
بـس بـس د د ابر | بـړ بـړ د غـیلـم
هـین هـین د هـسنډ و | شنګ شنګ د ګوا ړ
قـړ قـړ د چـلـم | پـر پـر د لـو لپ
د م د م د د و ړ ې | ټنګ ټنګ د ر باب
غـړ غـړ د پیـالـې | سخ سـخ د کـبا ب
چپ چپ د کـو کـی | پس پس د د لبـر
چړ چـق د تـا ر و | ګو ګو د کو تـر
بس بس ګړه آ شنا ! | بد بد ئې ر و ا ن

ایـش ایش دا قلـم
هنګ هنګ دا بیا ن

حیدر آباد جیل

۱۹۴۸

اور

ګنهګار یم ګنهګار یم — هم د خدای هم د دلدار یم
بې وفا په محبت کښې — نفس پرست او بې اختیار یم

مینه مینه په خوله وایم — مینه نه لرم حیوان یم
نه مې لوظ نه مې قسم شته — نه مین په یو جانان یم

چه ګوم ځای ځوانی اور ننګ وی — چه ګوم ځای د ګونګرو شرنګ وی
چه د چا د تمبل تنګ وی — نو زما ورته غوږ ځنګ وی

یو مکه د مسلمان وی — د کافر یو بت خانه
هره ورځ زه بدلومه — نوی نوی میخانه

هم مې مینه ده بې پته — هم ګناه مې بې وفا ده
چه مې کومه مخامخ وی — زه وایم دا زما لیلی ده

که لا ړ شمه جوماته — په سجدې په زاری پرېوځم
شل سجدې مې کړې نه وی — بیا د چا په یاری پرېوځم

یو سور اورمې دی ګوګل کښې — ما سوزی د ننه بهر
نه دی یخ شونه دی کم شو — چه د اور دی که سقر

که ساقی د کوه قاف دی — که شراب دی د شیراز
سپینکه مې ترې زړګی شی — چه معلوم ئې کړمه راز

که ماښام وی که سپوږمۍ وی — که وی زار او که ساز
روح مې تنګ لکه لحد که — که وی سوز او که وی ساز

دا زه څه پسې حیرانه — سرګردان پریشان ګرځم؟
دا زه ګوم خواته روانه — په باغچه بیابان ګرځم

ګنهګار یم ګنهګار یم — آدم خور یمه خپل ځان خورم
خپل ښایست خاورې کومه — اژدها یم خپل جانان خورم

دی په زړه د ننه اورمې — روروتن او ګی او ګی که
دی ایرې کړه سره ګلونه — شین چمن لوګی لوګی که

دی د اور هسې خوراک که — نوی نوی انبار غواړی
نوی رنګ نوی محفل کښې — نوی نوی خمار غواړی

در وغجن یم دروغجن یم — داله قصده کړم فریاد
نه یم تنګ زړه دې اوره — زه په دې یمه اباد

زه به د وله خاشاک ګورم — که باغچه که بیابان وي
زه به ده ته لوګی کومه — که ځواني وي که جانان وي

دا ده په لمبو ګوره — زه سپوږمۍ او ګلزار وینم
دا ده په شړ او ګو کښې — زه اور مې د دلدار وینم

دي زما په وینه پائي — زه ده په لمبو پایم
دي زما وجود او ساده — زه ده په لمبو پائیم

چه دده پرې او شهار وي — هلته ژوند هلته انسان وي
چه دې نیې د خاورو توپ وي — پنه خر له د ویران وي

لیونی یم لیونی یم — نه مې سر شمه نه سامان
نه په مینه مستیږه بوه شوم — نه په سوداونه په زیان

عجیبه بې روه لارده — عجیبه پرې ځی کاروان
که قدم احام غور ځېږم — که ودرېږمه تاوان

عجیبه غوندې شرابدی — چه ئې ځښم لاتېږی کیږم
عجیبه، من او سلوای، سما — چه ئې خورم لاوږی کیږم

دا په زړه دښه اور مې — که ئې وژنمه ور کیږم
که ئې نه وژنم سو ځیږم — او ګی کیږم ایرې کیږم

لکه شمع بد نصیبه — لا به سوځم لا به مرمه
لا به ځان تالا کومه — لا به نور دریاب له ځمه

بس دې سی کړه لیونه؟ — دا د ولې لي بباب
جام کړه د کستر ګې کړه پټې — تکوه دې حوږ رباب

ورځ دې شه ور نژدې شه — چه دیبارشونه مې شکرې
رو په مینه مینه وکړې — دوه حوږې حوږې خبرې

تورې سترګې ئې بلیږي — لکه شمع د معراج
د غم سرو شونډو کښې اوردی — اوردی هم داور علاج

په سرو ګوتو کښې جنت دی — که دوزخ دی که پټماده
(وائی) سوځه وځه خانانه ځانه! — ژاړه ژاړه دا دې ماده

حیدر اباد جیل ۱۹۴۸ ع

ګواه

بو تکی د رنګ کښې — د رباب رنګارنګ
بو ښاخکی د ساز کښې — هم سوز و هم شرنګ

د ژوند یوه لمحه کښې — سرور نه عمر ونه
بو چونګ کښې د خاورې — مستي او غمونه

په لپه ایرو کښې — خاورونه د نور
د هر ګل په شونډو — رازونه د طور

خاورینه خرمن کښې — خندا او غرور
تیاری د شهرت — اورنې او سرور

دې بت کښې د خاورو — د اتال د ابد
د ښاخکی په مخکښې — جمال د ابد

ثبوت مانه لوی ستاد ځان کوم دی — ګواه مانه بیا ستاد شان کوم دی

خاتپور

څومره؟

څومره مینه مستي در کړم ادب څومره؟ — څومره تا دلدار جانان کړمه رب څومره؟
نه زستا په حدود ځان په حساب پوه شوم — ستا پوره دي په خپل هنګ او طرب څومره؟
تورانیه به سازسرود تر کومې رسی — ګلاب پوه دي د ښایست په مطلب څومره؟
دا ستروزمي چه کل جهان حیران حیران کړی — دا پوهېږي د خپل نور په سبب څومره؟
رنګ رنیاد خپل ځیګر بې خوروم مه — دومره ښیست وی چه زما اوی مطلب څومره؟
دا سري شونډې ئې او سرور ښان کړې — معشوق پوه وي دعاشق په مطلب څومره؟

زما مینه د ه ادب د پنجرې و ځی
وایه څومره دي جانان کړمه رب څومره؟

خان پور

بل څه

په نظر کښې مې — د باغونو خیال
په نصیب کښې مې — لاره د غرونو

عجیبه اچار — مې اچولی دی!
د ګلونو — او د غمونو

په غوږونو کښې — شرهار د ساز
د ګونګرو پېزيب — او خند آواز

ډوب مې‌زړه لټوی — بل چه نوی ساز
بل څه نوی سوز — بل شه نوی راز

څکه خیال کښې مې — د باغونو رنګ
او نصیب کښې لاره — د غرو و نو

ما د تورو هیرو — جوړ کړ یدی
ځان له ښکلی تخت — د خوبونو

هری ډور

تش جام

هغه ساقی وی — چه ئې تش شراب وی جام کښې
نه ور کئی خمار دستر ګرو — رنګ د سر لبانو
داد دوزخ اور وی — چه تش، سوی وی رنها نه وی
دا هغه کافر دی — چه خطبې لولی ماښام کښې
دا د ازغو جاړه د ګلاب — خو ګلاب نلری
دا لو ګوو هلی سیخ — تیکه او کباب نلری
زهر زهر زهر دی — شراب چه خمار و نلری
کفر کفر کفر ده — مستی چه قرار نلری
شه هغه بنده وی — چه جنون اودلدار نلری
هغه د شه سینه وی — چه غولی او آبشار نلری
هغه شه مومن وی — چه مستی د کافر نلری
شه ورم هغه سترګې — چه د مینې نظر نلری
هغه د عاشه وی — چه شرنګا را وشهارنه لری

زهر زهر زهر دی
شراب چه خمار نلری

«آدم»

عجیبه مې و جو د لا عجب مې ځیګر
شه بې تو که بې‌توله داستر ګې او سر

یا په بام د حرم د مستی ترا نه
یا په شپه د وصال د نغلو نو بانه

یا موسی ته قیصی د فرعون دمحل
یا فرعون ته بیا ن دا بد دا جل

یاد غم دبې ی نه سرور غو ښتل
ت خا نه کښې په قونه دطورغـوښتل

کله روح د مجنون او ساقی او پیاله
کله سر د خیام او ژړا او صحرا

کله خوب د منصور درنیا دو صال
کله شوق دحبشی د کو کېږ او د خال

کله ډوب بې پا یانه کوهی وی‌دغم
کله هره بیا له کښې صنم او صنم

یا د ژوند کا کو کښې‌دمرګ تصویر
یاد مرګ سلګو کښې د ژوند تعبیر

یا پیغام د فراق په خندا کښې دیار
یا امید د وصال په ژړا کښې دیار

یاد جبال کو تکی کښې خوبوه د کور
او ابرو کښې ار مان درنیا او داور

دابیخوده دماغ بې کما له وجود
بچاری (۱) دمندر او شوقی د درود

هم غلام د ښیا یست هم مرئې د وفا
هم دریاب د تیاری هم مستی او رنیا

بې آرامه ار ما ن بې قرار ه نظر
شه بې تو که بې‌توله دا ستر ګې اوسر

یا په بام د حرم د مستی ترانه
یا په شپه د وصال د نغلو نو بانه

خان پور

غـم

پنسن مې «غږ» ورك کې قلم تش دسیاهۍ نه
کو ته کښې یخ ار تر یخ او ګی با هـر یخه سیلۍ نه

دماغ مې پریشان زړ ګی پریو تی د مستی نه
خیالات مې ورك نو ستلی غنم و الی په ژ لیه

د نیـا مـسی د امید د رنیا تشـه تکه تـور ره
دغـم د قـیصـو ږ کـه‌دخـندا آوا ز ئې هیــر

هرلمحه دساه تر خه بې حو نده او چه سپو ره
محمو د خان لیونی کړ شوکت ښسته آیا ز ئې‌هیر

(۱) همسایه ـ ګاونډی ,منجور ـ

دا غم نه د طاقت د حکومت نه د شوکت دی
دا غم د تیر یدو دی بې مطلبه د ژوندون

لیلی منحمل صحرا همه بیار دی خوافسوس
د ځان لیونی کو او همت و نکړ و مجنون

په پیرول ۱۹۵۰

هوش

شراب هله شي شراب چه څوک ئې وڅښي
ګل چه خور کړی په ساړېن در نګک بو کان حیل
چه آواز د سره وځي بدئې رنګک شي
چه نو لاد د مینې مستې او به واخلي
سړی توب چه اوړ او چت شي لیونتوب شي
چه انسان مالک د حسن او سرور شي
دسپوږمۍ حسن روښان شي په شبنم کښې
دژوندون مطلب کمال دی دا ظهار
مل شه نشته ځان او ژوند بوره کول دي

ځانکي سیندشي چه چپه شی یا ابشار شي
په تیارو کښې جوړعجب دښیست بازار شي
چه خود ی دخود ه وځي نو خمار شي
وحیران او پریشان تار د ستار شي
چه صحرا په رنګک مین شي نو ګلزار شي
او راو ګوروورته ګاو نه لاله زار شي
د ښاتول او ګیرولو نه د ښامار شي
بوله اوښکي بوله ,, اح ,, بوله شې نګارشي
قسمتي هغه حو بو نه چه بهار شي

بس بنده دي که مجنون دی که مدهوش دی
حر څو نکي اخستو نکي د ده هوش دی

که جومات کښې بس الله الله دی
دغه حوند کړی چه بو یار شي بوریسارشي
تول دهوش کفر که مینه که سرور دی
عجیبه واکدار کې جوړ رب د جهان
دی د حسن بچار ی ته لیو بی وائی
د ژوندون احساس ته حبط اوسو داوائی

میخانه کښې بو آواز د هوش «بېنوش» دی
دغه حیال کله جانان کله بهار شي
د ده ستر کي دی به شمع ده نه نور دی
چه دعقل تور کمد و ته فتون وائی
او دحاو رو سوداګر ته قارون وائی
عاشقي ته د بد بختو جنون وائی

دده هوش دده دمینې تور ښامار شي
داعیسی غریب پخپل بستر په دار شي

هوش محل بو دسوو نو منار و دی
ده کښې ښېنېتار حانې د طور د ګتو
دی کښې سپین لوی محلونه درنها دی

لوی وطن د دریابو نو د دروو دی
دې کښې حور بو تور دریاب تور په تیارو دی
دې کښې خور خاموش ارمان د مقبرو دی

کله کله دمستۍ سره خمار و نه — کله کله تش کچکول ډک دآ سرو دی
دا دی شکر چه دغم په تور محل کښې — رانښکاره کله یا مینه یا د لدار شی
دادی شکر چه دمرګ په بادشاهی کښې — کله کله څاڅکی اوخاوندی آ بشار شی
دانعمت دی چه په او زه ګاڼه شوی — خط وخال تا لا په سر وشو مه و دیار شی
هوش چه ورک شی دخپل هو شه نو مستی شی
چه څو دی دخوده وځی نو خمار شی

ګرسر

تخمین

او ه تپوس د حسن مکړه — سمندر شی څوك تللې
څوك سپوږمۍ شی رابېولی — څوك ځهراشی ښکلو لې
حسن پلار د مینې او مور د عشق
ښکېنې پښه دی قول سپین اوتور دعشق
دده خیال نظر همه زور د عشق
په سر و شو مه ملوی ښکلې اور دعشق
دا بيا بيا د سر او سرور دی
دا تعمیر د جلال او نور دی
دا مکه د سرګو خندا کښې ده
دا په هر کو څه کښې طور دی

دا آدم د نوم بس نو دا سبب — د بهار سبب د ر نیا سبب
د حوا د ژ وند او زمان قصه — د سرود د رقص او ژړا سبب
دا څواب دلکو بوسوالو نودی — نشته هیڅ دژو ند ون بل څواب
دا صوفی ته محراب اومنبر ښیی — لیونی ته کباب او شراب
دي دخیال اورنګ دنیا کښې دا — پلو شه د مینې د یار ده
دادرحم پیغام او وعده دوصال — را لېږلې غلام له دلدار ده
دا د مرګ سبب — دا د ژ وند ضرور
د ګناه نمر يف — او معنی د نور
دا د عشق و جود — دا د مینې راز
دا د سو ز خوند — دا مستی د ساز

هر نظر ئې شراب دی مستی ده | داد روح لیونی میخانه ده
د نده او آواز پر رازدی | دژوندون او حنت افسانه ده

خاپور ۱۹۵۰

نه گیږی په عقل

سپین وینیته دی تاو کړه ستو کمر څنه ر ې جوړه کړه
قرض رنګ پرې توی کړه قالین جوړ دچپله پوره کړه
نه کیږی په عقل تو کال غوا ړ ی د چر سیا نو
شنه دی ګلونه په کوڅه کښې د ملیا نو
د لمه ښا نکونه دی تالی دی ر کیږی دی
د لمه شراب نشته پیکوړی او ز لو بیږ دی
عقل له سرور کښې سر له عقل کبې کور نشته
دا خبر ې ما ته مې ورو ورو کړ ی ا ښه دی
مینه (....) (۱) یو مینه وی نه د سود وی او نه ر یان
د لته په کچکول کښې خور ې شوې نوا بیږ دی
لاره د هو ښیار په کډو کډو په در و ده
منطق د هسکې تیتې دی او ډ که داسرو ده
دا سی آواز کوری چه نه زیروی او نه بم وی
خو ښه ئې رباب کښې خاموشی د معبر و ده
اوښ خوا رله یا لو ږه او صحرا وه یا مها ر وه
خر د هو سهږ رور دی خو مین دی په جوا ر و
کو ر د نمې څه دی تور محل د ملا ګانو دی
روح ناوې کول په ډو لکوږ کښې د پیر یا نو دی
تش د کباب خو ند له اسمعیل حلالو ل دی دا
مادا آ ور یدلی په محل کښې در ندا نو دی

(۱) د لته یوه کلمه په چاپ کښې مغشوشه شوی وه ـ ومونه اوسنی شوه ـ د (جمد ـ زوند) عوندې کلمې شک پر ې کیږی شو.

زور او غرور نه لری عشق صبر او ارمان دی
سر او سرور نه لری سرځان دی او جهان دی
هيڅ ترې نه جوړېږي خانه څه بانه خو جوړه کړه
تاو د خپله سره در امیل په ځای کړوړه کړه
شرق ور کړه اچل له د مستي کړوړه پور ته کړه
جوړ عرب نیلی دار ماټو د خره زوړه کړه
بره دې دا سر دار ماتو تو د خزانه کړه
بره دې نظر لبزشانتې بره د صبانه کړه
زړه کړه د خلیل نو قول ګلو نه دی اور نشته
عقل له سرور کښې سر له عقل کښې کور نشته
څه مين د رباب د رنګ پیدا د فکره سوړه کړه
سپين ویښته دې تاو کړه څڅو کېږ څڼه ترې جوړه کړه
ډيره اسمعيل خان «ګرمل»

۱۹۵۰ ء

اور کښې

ډول د لرې خوږ دی د هند کیانو دامتل دی
هره فلسفه د لرې ښه او پوره ښکاری
زړه د بنده نه دی عجیبه بې چله چل دی
ډو به په ارمان کښې چواړېږ هم حوره ښکاری
عقل له دهو که ور کوی حسن که دلدار دی
ځان نه تبنید ل دی عادت دی که حمار دی
دامسته رنا د امینه حوري او ما ښام
څه رنګين سراب دی دليد او پوهيد لو
داچه ور ته ګورې بل څه نه ويې نه ګورې
داعجيبه دام چا دی جوړ کړی دليد لو
دايوه قصه ده د ډوك جام د تويدلو
د غه فلسفه ده د دریاب د بهيدلو

رحم نه انصاف دی یو تدبیر دی د دوام
هر څوك ئې پکار دی که خیټو دی که خیام

شرنګ وې (۱) دنژ دې نه او چو لکی دلرې لرې
دواړو غبز ئې یو شان ې او یو رنګې خبرې

ډك د ظلمه زوره د طاقته د باز پرې
جوړې د مهین او رنګین بوی د ګل وزرې

کومه لار چه احلی خو مقام ئې بس دا یو دی
دلته زر جو ماته دی امام ئې بس دا یو دی

څکه لیونی دی مرورشی الله لله
بل خواته ورتاو کړی داد هوش ققهه (۱) شله

پریو ځی په برا و کړی بتخانه کښې ډیوه بله
پښې سپینې پو لیږه طمعې (۲) تاقی ، له مز له

تانه اور سروردی یوما ولې وژنې اور کښې
اې دسپین او تور مالکه څه مزه ده تور کښې

ولې زمالال وی پروت په خوله کښې د ښا ماد
ولې دې ګلاب له نه اوزبل او نه بهار
ولې دې سندی کړ شاخکی تن کښې دړ نه وکی

غوا ړې ترې چپې د سیند ساز و نه دا بشار
ماله مرګ او ژوند دی تا له تش دڅپې ول دی
اور کښې دې بل کړی ولې حسن الوول دی

او رته دې نیولی یم فولاد جوړوې له ما نه ؟
ښه ! چه زه فولاد شمه نو څه زما چا نه ؟
جسو له فولا دو له جو هر و له کمال له
بس خاورې کیده دی ور کیده دی دد نیا نه
ولې دې ورانواوله جوړ کړی سور محل دی
اور کښې دې بل کړی ولې حسن الودل دی ؟

ډیره اسمعیل خان

۱۹۵۰

(۱) وهې (۲) تتوه ـ بیانګی . (۲) مایوسه ـ له پښو پریوتې .

حساب

یو خوا لیوانیدی دتیکشروجام په لاس
غواړې د عطارنه روح د ګل خمار د ګل

بلخوا ,, هوښیار شاه،، دی،وه په ګټه په لباس
بوخ،ئي ګرخورا کړ له،هم،،پیخي،،اوهم بلبل

تله په لاس ناسر دی خرشوی مینه حمار
بس د ده ایمان د غه جنت دی نشته بل

بې خمار ه مینه لکه بې نشې شراب
زهر ئې شکل حرام حرام ورنه کمال

بې مینې ژوندون دی لکه بې سره سنار
تنګ تر یه وښکل دجنت حوروته کنځل

ورکه کړه مجنون لیلیٰ محل کښې دایران
ده نه سر محل شو د غمو نو بیابان

تول جهان ته اور ژ ده ته مینه دجانان
وه د ده خندا پټه ژړا کښې د جهان

ده ته د پرداوچنو کښې وناست مستي ژوندون
د ه له وی دوه لارې بومرګي ،او یوجنون

ښه ـ یو حوا خو د غه بلخوا بله تماشه ده
ناسته خان له « نمرود » دی اودبل دپرد ئې نشه ده

دا شه عجیبه شاتې ا نصاف دی د فطرت
ګل له ښکلی بوی دی او ونبر خوار له اشه ده

دا شه عجیبه ښیست پر سنی ده در حمن
هره پرته بلبله ده او نښتې پرې باښه ده

شه و کړی شاه باز یا به ور کیبزی یا به زور کړی
شه دوی، جرس چه وی ژوندی هله چه شور کړی

د غه دی جهان ، د غه ئې چل ، د غه ئې رازدی
د غه دی ساقی ، د غه محمود ، د غه ایاز دی

دغه « وائې » ، د غم او د غه « وخ » دهمه ساز دی
د غه د « خیام » او د « بلال » د خولې آواز دی

ځان مستول مینه او خمار زیات تون
دی دژوند تنور کښې سورا نګار زیاتول

یو دیار د خولې وزې او بل ئې د دولت
یو د «ځان» په سترګو ورك او بل ئې په شوکت

یو ئې مست په شرنګ او په خندا او په سرور
بل ئې په غضب د غور ځنګونو د شهوت

یو ئې په تیار و د غم په لړو د ماښام
بل ئې په سیلۍ او په باران او په قوت

یو ئې په پستو پستو سوالو نودارمان
بل ئې په د تاؤ او په جلال او په شوکت

یو له تیز نیلی، سترګې سرې، سره نور ه پلاس
بل له تنها ئی، رنګین ملکو نه د حیرت

یو له دالماسو محل، سپین، اورون او پاك
. . . . : . . . .(۱)

دوی سره حساب خو لېز څه ګران شان وی
سا په هر جنت کښې لېز عذاب شان وی

ډیره اسمعیل خان

غزل

هله یار ورته نژدې شوم چه دیاره شومه لرې
هلې پوی شوم په خبرو چه ئې نه او رم خبرې

چه ملنك شومه جانانه خزانه مې وموندله
په زړګی لښې مې برتېوی ښکلې ښکلې ملغلرې

چه مې ګلستان قربان کړ نو د ګلبستان مالك شوم
چال مې هله د پرزده کړ چه مې وسولې وزرې

چه په جام کښې دساقي مې دځوانی وینه کړه ګډه
هله پو رته شو محفل کښې د خمار بخرې

چه په شوق او په مستۍ مې دواړه سترګې ورلوګی کړې
هله هله راته او کړې رسافی سترګو خبرې

چه پرې مسته ځوانی داد کړی چه پرې ښکلې سرکړی خاورې
دهغه وی دی لیونیه! دجانان شونډې شکرې

حیدرآباد جمل

---

(۱) یو فرد کم ښکاری.

لوږه

چه شي خوله دخوږو سپوره — د دنیا خـوا ږه همـه
ئـې مـدام مـا م د يږي — غو نـزانبـی او قتلمـه .

چه شـی خیټـه ډیره وږي — ددنیـا ال خـو را ګـونـه
ئي په سترګو کښې غم يږي — سيخکـی او کبـا بـو نـه

چه شي سترګې ډيرې وږې — د د نیـا ګلـونـه واړه
ورته مخکښې مخنې کیږی — توري زلفې سپینه غاړه

چه شـی شونـډې ډيرې وږي — د جهـا ن همـه خـو بانـې
ورته وړاندې وړاندې کیږی — سپینې تو ر ي سمې ور انې

چه زړګی د مینې سپور شي — تیر ي تو لې خوشحا لۍ
پکـښې نـه ربی ربـی — لکـه نا و ي په ډولۍ

يمـه وزی داسې وزی — پـه بوه کو کېږ ور کومه
دا جهان او جنت دواړه — پهدووسروشونـډو خرڅـو مه

کښېنـه کښېنـه لیـونیـه — دال شته زوهه کو کار ي
دا مز ې د ې دې نصیب کښې — چه ته څوی داسې پلار ئې؟

آخـر خوله بهدې خوږه شي — کښېنه وايه ګوره ګوره
دقسمت غانبا و ر ي ګرځي — ر اغـو رځی کـډې ته لو ړه

که بها ر کښې د ی ګلو نه — وهیږي دی پهخـزا ن کښې
صبـا د غـه دی راو خـوت — ستوري ښکاري په اسمان کښې

سر و ګلو نو شنو او و له — بيا په لا ړ شي هشنغر ته
په نر و ب عزت به ګور ي — خو ږ و ستر کو د دلبر ته

بيا به غـا ړ ه د تالا و ـه — دسرو ميو ډ ک کړي جام
بيابه درځي په ما لڅو ک ـي — د سحـر او د ما ښا م

بيا به او ترې په يوه — بر ګ او مست هند ک غوايان
بيابه سې پهدجینډې کښې — ما ر مهوه او سر ه کبا ن

بيابه شو ر شغرب دڅو نډو ی — د يا ر ا نو و شتې مستـې
چو پ شه چوپ شه مه کښې مهده — ژ ړ ا ر ا ځله بستې (۲) بسـې

حيدر آباد جيل

(۱) غانبوري (۲) اس دی- بس دی

دغم لور

لنګه تیاره شوه رڼا ئې راوړه — آدم چه مست شو د حوا ئې راوړه
مرګ چه د خپل ژوند تالاش کښې ووت — ژوندون ئې را د پړاوسائې راوړه
توري چه چغه د کفر وکړه — ډال ئې پیدا کړ قلا ئې راوړه

چه او ښکې سرې شوې شراب ترې جوړ شو
چه غم با با شو خندا ئې راوړه

قسمت

چه شو کې سوال د پلاؤ وکړی ورکړی دال
اکثر خور کړی په ښکاری د ښکاری جال
چا ته جام کښې د سر و خاورې شکې واچئی
چا له ورکړی د ایر و ډیې کښې لال

څو وبال چه شو کې په صبر صبر تیر کړی
ورله را ولی د هغې لوی وبال
څو مره مار چه وړی شی شوکې دو مره وراچئی
د زمری خطرې نه تیر وی شغال

چه کوم کال حلق راری د باران وکړی
په باران پسې پرانده کړی هغه کال
لیونی نه خفه مشې د رقر بان شم
اکثر وراغی د خره په ځای تر کلال

محمد آباد جیل

دفریدون دمور خط

زمادواده په دولسم کال په ۱۵ / تاریخ دجون دمیاشتې ۱۹۵۱ زما صرف اویوا ې ځوی فرید و « رستم جنګ » پیداشو - دهغه مورد پینور په هسپتال کښې وه - اوزه لرې په هزاره کښې ناجوړه پرو وم هروخت به مې د کوټې د دروازې په خکښې یو تور بدرنګه توک او سنګین په لاس ولس ولاړو - تول جها تور او تاریک ؤ دوجود ناجوړتیا سره مې روح هم دمایوسۍ آخرۍ مقام ته رسیدلی ؤ چه ناګهانه حبر راغی چه ځو دې ؤشو - ماوې ښه دهغنی ور ته خوبې جومیرات خوړه یې -
ددغې ورځې د دړداو دخوشحالۍ بیان زه شم کولی - خو دړداو خوشحال دواړه انسان ډیر ستو ما کوی او چه آخر مې سترګې دهوش دنیا ته ښې کړې - نو څه وینم چه دفریدون مور راغله او ما ته ئې یو خ په لاس کښې کښیښود داهغه خط دی -

ماد دوړلپوخاورې تاله جوند او جها ن جوړ کړ
خپلې‌منيې دا سې يو ړم بل مې تاله جانان جوړ کړ

دا چه زه دو فا ړکه د جنو ن جها ن له لاړ م
دا مې لا ل هغلته و مو ند د همه لا لو نو ښکلی

دا ز ما د غر و ر نښه د هغو ګيلوڅوا ب د ی
چه به تا په ما ښا مې کښې ما ته کړ لې غا لې غلې

دا ثبو ت ز ما د مينې دا يما ن ا و د و فا د ی
داز ماروح‌چه‌روښان‌شوددې‌ستر ګې‌يې کړ ې بلې

دا تصويرز ما د ژ و ند د ی‌څه خنداده‌څه ژ ړ اد ه
د شهبا ز د وز ر شغ د ی بو ست سر و نه د بلبلې

دا ثبو ت د شا ه د مينې دا ز ا ر ی د ه د غلا م
دا ا نعا م د ټو لې ښکلې د همه ؤ ر نګين جا م

دا تعبير ستاد خوبو نو او ز ما مخ دا رما ن دی
ماجو ړ کړ ی دخپل‌خانه ښکلې‌عکس‌ستادځان‌دی

په صحرامې ؤ خور کړی‌سو رخاډ ر د ګلستا ن دی
هره‌ساه کښې مې ليکلې نو م د مينې د جانان د ی

دا چه زه ستاد خوبونو دجنون‌تا لا ش کښې لاړم
ستاخانی‌له‌مې جوړ کړی‌ستاره ښه‌غونډې‌بوخان دی

دا چه ماستاپه‌وزرونو کښې ا ر مان د عقاب وليد
دا عقاب مې‌ستانه‌جوړ کړهم‌عقاب هم‌يې ارمان‌دی

داسرې سرې د سا قی شونډ ې څه‌مستی اوڅه خيام
دا په سوز کښې ر نګ د سازد ې دممبر د پاسه‌جام

داده‌نيست،په شاملات کښې ما اجل ته کيښود ځلې
دا خو ما د با طمعې کړ ې پر و ن سر ه بدلې

داچه زه يور نګين خوب شم د تالا ش او د ارمان
ستاپه تورتا ريك محل کښې‌سپينې‌شپې‌ش شو اې لمې

ماد دو و لپو خا ورو تا له ژوند اوجهان جوړ کړ
خپلې‌مينې د اسې بوړم بل مې تاله جانان جوړ کړ

ما کړد او پهیو ا رمان ستاخپل ژو ندون تمام تمام
ماخپل هوش کولال له ور کړ چه ترې تاله جوړ کړې جام

چه ته ۀول مجنو ن مجنون شوې زه همه لیلالیلا شوم
چه ته ر نګ شوی او خیام شوې زه شراب زه ګل اندام

چه ته طور شوې او موسی شوې زه دنور برق اور نیاشوم
چه ته شور شوې او ارمان شوې زه دوصال ګل سمام

ته چه شوې د اور بڅری زه هم سره لمبه داور شوم
چه ستاز ړه په تـا لا ش سرشو زه شوم لاره زه امام

د اچه سا شوندې شوې تېز ی دمستی دسروشرا بو
د ا خو ځکه زه جا نا نه هم شرا ب شو مه هم جام

نا چه سوا ل در نهاو کـړ دبها ر صبح صا دق شوم
ته مین چه په تیا ره شوی زه د ژمـی شو م ما نبا م

چه مانو م د ,,عزا،،(۱) واخست ما کړه مرګ ته ږ یوه بله
چه تا بیت د طو ا ف و کـړ نـو ما و تـا ړ ه ا حرا م
ما د دو و لپو خا و ر و تا له نو ر ا و بستا ن جو ړ کړ
خپلې مینې د ا سې یو ړ م بله چې تا له جا نا ن جو ړ کړ

پېښور ۱۹۵۱

دي

د ا شو ندې سـرې د ګل غو ټۍ
دا شو ندې سر ې ویې و ړ ې
د اشو ندې سر ې قطر ې د نا ز
د ا محبسم مکمل نیا ز

تشو ا و ؤ چوز ړ ګو ته د ا
ر نګ او مستی او ارمان خوږئي
ما با ندې ښې او خوږې لګی
ما ته نقشې د جا نان خور ئې

(۱) ,,عزا،، دمکې دعر بو دجنګ بت

د خوژوندون مست شوېدی
مرګ پورې مسخرې کوي
دا خو ګلاب خندانه دی
بل پسرلي ته اسرې کوي

دا خود تورمرګي په‌مخ
رنګ‌او امید ددنیا خور وي
دا خود مجنون سترګو ته
ښیست‌او‌سنګار دالله‌خوروي

بوه دی د وی د آدم په راز
بوه په تلود سوز او ساز
تو لې قیصې ئې یادې دی
تو لې قیصې د راز و نیاز

داد عیسې د لاس په شان
ژوندا و امید او خنداخوروي
«بټ» ور ته ښنګه و وایمه ؟
ما ته چه نورا و رنګا خوروي

ټوټه

مابه شمع شمع کړله تاکړي جوړ رانه پتنګ
تلمه ښکار له د کبوړو تاور پیښ کړم په نهنګ
ماد قصته وي ملنګ یم تار ښتیا کړمه ملنګ
ما پوښې کړې د تورز بو تا مې کورله راوړ جنګ
زه خوغ‌بر کولې نه شم په ګیلوته خفه کیږي
(خونـ)حقه‌د اده لویه‌خدا یه ته په ټوقونه پو هیږي

حیدرآباد‌جیل

غزل

مینه مینه مې کوله حبرنه وم
چه‌دورځې‌مازیګراو‌ماښام‌هم‌شته

لکه‌زر که‌دبسرلی وم‌په‌چړ چقو خبرنه‌وم‌دښکاری سره‌دام‌هم‌شته
دنیاز بینې‌ښاپیری‌په‌بستر پروت‌وم حبرنه‌وم‌چه‌رقیب‌مې‌په‌بام‌هم‌شته

دساقی‌په‌سخاوت‌باندې مدهوش وم
خبرنه وم تشیده ئې دجام‌هم شته

سپینه شمع دمحل‌په‌خندا وائی در نها سره دسو لو سمام هم شته
داویل‌لیونی‌ډ ک‌درباب‌له‌لاړه آورو بل‌چرته‌یوښکلی‌مقام‌هم‌شته

ځوږ رخسو چه دملادروع معلوم کړو
دی و ئی هلته مستوړ انتظام هم شته

حیدر آباد‌جیل سند

ډنډ کښې

ګوره بلبل په پنجره کښې جوړ
لوی یو جهان د ګلو نو کړ
مست شو صحرا او په خوب کښې ئې
ډک ټول جهان دسیند و نو کړ

دا روحانی کار خانه زمونږ زوراوستم‌نه،خمار جوړ وی
دالیونی شان ځیګر زمونږ او ښې پیبې تر‌پنه‌هار جوړوی

دامصور په خپل رنګ مسرور ټول جهان مست اوسرشار وینی
ډنډ کښې چپې او حنداد سیند شاخکی کښې مخ‌دآ بشاروینی

ګوره بلبل پنجره کښې جوړ
لوی یو جهان د ګلو نو کړ
مست شو صحرا اوپه خوب کښې ئې
ډ ك ګل جهان دسیند و نو کړ

ورته‌بسرلی‌اوځوانی‌شومخکښې لیونۍ ورځ او ر نګین‌ماښام
خوا کښې ګلاب‌ئې‌په‌مستې‌تیرشو شوندو کښې‌رنګ‌او ګوتو کښې‌جام

وړه چینه شوه چرته روانه دژونداو‌مرګ‌ئې‌شروع کړ ساز
ژوندون‌ژوندن‌توعشق‌رازرغون‌شو ښیست‌پټ کړ‌شال کښې‌دمینې‌راز

بیاخزان راغې ګلونه لاړل ستار شو غلې او شر اب کم
ځوانی رخصت شوه خندا نایابه دعا ا وږ ده شوه او رباب لم

زړه‌خپل تخت ور کړه سره اوسوداء له وحشت شو باد شاه اوژوندون مرئی شو
مستوړ جنګ با یله توره ئې کیښوه سر و ر غلام شو جنون مر ئی شو
واړه ر نګونه تیاري کښې پوړ شو صبار خصت شو او ما ښام راغی
او میخانه شوه دژړا ډکه ساقی رخصت شو او امام راغی

څو نا ګها نه وړه لو لکه
په‌خوب ویده شوه او څوب ئې و لید
نوی پسرلی واو سره ګلونه
دعشق ایمان او نر ږوب ئې و لید

دخپلې مینې څو اب ئې ولید نوي لولکې نوی ګلو نه
روښان ئې ولیدیو نوی رنګ کښې خپل ارمانونه خپل امید و نه
مصور په خپل رنګ مسرور ټول جهان مست او سرشار ولید
ډنډ کښې چپې او خنداد سیند څاڅکی کښې مخ دآبشار ولید
ګوره بلبل په پنجره کښې چو ړ
لوې یو جهان دګلو سو دې
مست شو صحرا او په خوب کښې ئې
ډک ټول جهان د سیندو نو کړ

تهنديا نی‌جيل

دوزخ

دا نسا ن د نطر ټو ل دی که دا تو ر دی که داسپین
داسا ن دژ بې‌حیا ل دی دا سپلمې او انګبین
دا آواز زما د ګو بو پوست مې ونډ نسکی مهین
دا زما د ځیګر لو بې ګل ا بد ا مه ا وشیر یس
دا ګنا ه زما د زړه ده دا ګلو نه نا ز ین

دا زما څو دئې څو ړ کړی
چا له بحر د شرا بو

چا له بحر د زمز م دی یو غمګین ما ښا م د غم
چا ته وړو لې سپینه شمع له سپوږمۍ لره ر و ښا نه
څوك پیغام دجبر یلواوری له سرو شو نډ و د جا نا نه
چاته سو ر په وینو تاج شو چا ته تو ر په تیار و تخت

چا په سرد صلیب و لید | چاپه سور ر یښمین ما لښت
دموسی په شان شوك سې(۱) کړی | په مړ ه بت کښې مخ دیار
شوك ترې جوړ ویره ژړا کړی | شو ك تر ې حسن اوخمار
شوك د گل د ما شوم مخ نه | د آشنا شونډې کړی جوړې
چا په خو اد نرگس و موند | چا از غو کښې د کر و ړ ې
خوش نصیبه شوك وو لاړه | په خند ا غوټې ې د یا ر له

چا د نا و ې د جوړ ې نه
کفن و شلا و ه د لد ار له

ر بـه ر بـه ز مـا ر ســه | لیو نی شو م په فکر و نو
خنگه خور قهر اوغضب کړم | په پسر لی او سر و گلو نو
خنگه غو ږ کیږ د م ملا ته | تـو را نـی بلبـه هـیر ه
خنگه ستادنور او ښیست نه | بد ر نگی تیا ر ه چا پیر ه
د خند ا د سپین صبا نه | تور مانښام اولحدجوړ کړم ؟
د ا نسا ن د ما یو سې ړ نه | سر سرور داند جوړ کړ م ؟
د فـقیر د سلو ســو نــه | دباد شا ه خما ر کړ م جوړ
ددوزخ د اور او ز و ر نه | ستاښایست سنگار کړم جوړ
خنگه و منم نا جو ړ کړ | دا جهان او آسما ن د ې له
چه خیام روان په زور کړی | طوا فو نو د کعبې لـه
دمستیې داد ومره ډك زړه | بس پید ا ؤ و سو سې له

جوړ د ې حسن یا ر ا نه کړه
د جـــز ا ســـز ا قـصـې لـه

تا کړه جوړ دخپل ښایست نه | یــو حـسـین یـا نـا ز نین
ستا د ښکـته بنو سو ر ی | هر مانښا م پوست او ر نگین
تاخندل چه د گـلاب ر نگ | د او لـکې و ز ر یو و ړ
ستاپه لاس«خیام»په جام کښې | بې خو د ی او د لبر یو و ړ

خنگه غم غنی له ور ړم
دقـیامـت او حسا بو نـو
کر که زړه کښې د بلبلې
د پسر لی ا و د گـلو نو

(۱) عـوامی اصطلاح ده یعنی ګوری او کشف کړ ی .

ځنګه شال دوبنځي خو ر کړم — د لیلی په سپین جبین ؟
د حبش د عشق لیو ا له — ښاپیریـ کړم د مـا چین ؟
ځنګه لاس کښې محبو با له — خنجر و ر کړم دغمـا ز ؟
ځنګ‌دوپرې کوټې کښې‌دوب کړم — دمینو ستر ګو ر ا ز ؟
ځنګ جهان دحسن ډو ب کړم — په یو شا څکی دتیار و کښې ؟
ا و د شمع ر نـا ځنګه — .کړ م بد له په ا یر و کښې ؟

ر به ر به ز ما ر به
لیونی شو م په فکر ونو
ځنګه خور قهروغضب کړم
په پسر لی او سر وګلونو

خانپور جیل

جنت (۱)

ستادرحمت‌څه‌حدهم‌شته‌دی اې‌نې! حسابه ! اې بې‌پایانه !
ستاښیست‌اومینه‌څوك‌شي‌تللی‌دستر ګو‌په‌! روك‌دارمانه !

دملا ستر ګې دقهر ه ډ کې را ته قیصې کوی ددې داوزور
دجانان‌شونډې‌د کو کو وزې‌وې‌راشه‌او ګوره‌جنت کښې‌اور

مر ګ بلې‌ستر ګې‌اوخورې‌پنجې‌را ته خوځښي لحد نیشت‌او عدم
شیطان‌اومـلادواړه‌په‌یو آواز وئي ستا ګناه‌ډیره‌ده‌اورحمت کم

مشرك‌ولاړ همسا‌په لاس ، قبا په و لی‌دستار په سر
لا ټوډ زر ي دبلبل ایښې ښیښۍ‌شهباز‌ته داړلم سر

ښا پیرك مشر دی د کا روان د رڼا‌ښیست اوسنګار لټوی
سامر ی ژاړی‌دزروبت کښې‌ژوندون‌مستی اوخـمار لټوی

ګو نګټ‌دسوټو‌په‌ډیریـ‌بورته زیړې لولکې‌ته‌د نوربیان کوی
چنجی‌دخا ورې په ممبر بره ،قیصې دحورو اودآسمان کوی

(۱) په‌جنت ما نور همدوه‌درې اوږده‌اوږده نظمونه‌لیکلی‌دی مګرکوم‌په‌را شی‌دا نسان‌په دماغ‌کښې دجنت تصورډیرعجیبه او لطیف‌دی خوعامو انسا نان‌دیوتصو ردپاره‌هم دومره دې د نه دی هضم کړ ی‌لکه د جنت دپاره

ځکه په څېر زه له جوماته لاړم په لوري د میخانې
دې خپلو سترګو ړوند کړم تالا کړم هم شرابی کړم هم لیونې

خو چه په بدو او بدرنګو خپل ایکه د سکور لوګی او اور شمه
چه سرا او تال مې تباره فنا کړی د مې وسی مریادژړا او شور شمه

و ځان نه وایم او تا نه وا اوروم دا د مجبوره زړګی بهانه
ستا نبیست او مینه څوک شي مللی ای بې حسابه ای بې بهانه !

خانپور جیال

زړه

ره یم زه یم رنګ سرود او شرنګار ره یم
د جانان سترګو کسې مېړاوی خمار ره یم

دا تعبیر زما د مست زړه د تلاش دی
یار زما د زړه ارمان دی دلدار زه یم

دا زمار زړه چه د نښیست اور سګ شی وزی
سپرلی سره ګلو نه را شي بهار زه یم

دا چه زه شم د مسکو شونډو لیوا له
لیلی جوړه کړم د حسن معمار زه یم

دا خو زه د ځیګر سوز په هوا سور کړم
روح، مطلب، معنی، اواز، د ستار ره یم

چه زه نه یم بې معنی جنت آسمان دی
د جهان د سوز او مینې مختار ره یم

دومره پوی شوم په دې دېړو کی عو ندې ژوند کښې
یار زما کمال، کمال د دلدار ره یم

خانپور جیال

پسرلی

بيا پسرلی راغی بيا يې پيغام راوړ
د رنګونو، ګلونو او رڼا
شو ساقي موسکی ډک ئې جام راوړ
د مستۍ، خوښۍ، او خندا

يو صبا راغی، يوه شپه لاړه
د تيا روو بربدو، او ارمان
يو زيړي ګل مي ما ښام ولید
سلامونه ئي، کول د جانان

دا د ماغ زما چرې نه مې
چه د ګل خالق به سفر کړی جوړ
څنګ خوږې بېرې زما کړېکې لګی؟
چاچه ماله سرګس او دلبر کړه جوړ

دا شينکی چمن، دا ګلونه سره
دا مست مست شانې مستانه ما ښام
دا ثبوت د ساقي د مينې دی
دا د سرو شرابو بر پوره جام

د ساقي چه ستر ګې خمارې دی
دا خمارئې ما ته جوړې کړی دی
دجانان چه شونډې دلداری دی
دا سنګارې ماته جوړې کړی دی

داسپوږمۍ اوستوری اومست ما ښام
مشغو لا زما د غمونو ده
دا په ما مين دی مالك زما
ځکه ږکه د نيا د ګلونو ده

پسرلی څه دی جانان مست شوېدی
هره ساه او ذره کښې خپل نور خوروی
په ګلونو کښې خپله رنها خوروی
په نسیم کښې رنګونه د طور خوروی

چه تر شو یوه نظاره د رنګ
دغور ځنګ دمستۍ په انسان کښې وی
تر هغې به دا زه و نه منم
چه اورونه په هغې جهان کښې وی

زه جوړ کړی نه یم سزا له یار
زه ئې جوړ کړی یار انې له یم
ما نه مینه، خندا او مستی غواړی
که جوماتکه بتخانې کښې یم

بیا پسرلی راغی بیا ئې پیغام راوړه
د رنګونو ـ ګلونو او رنها
بیا ساقی راعی ډک ئې جام راوړ
د مستۍ ځوانۍ او خندا

بیا ئې سروګوتو کښې ونیوه
لیونی ته جام د غمونو ډک
د ژوندونه ډک د فراق نه ډک
د وصال د رنګینو خوبونو ډک

ژوندون

لکه کال کښې پسرلی او خزان
لکه سیند کښې چپې او غولې شته
لکه تله، خلا صیده د مستۍ شته
ژوندون څه دی یوسیندی روان
بیاتش شی چپې ئې وړې شی
اول هر یو غر ځنګ کښې ورانی کوی
اول هر شوک ور کوی پوره کوی ځان

لکه ورځ کښې صبا او ماښام
لکه ژوند د مرګی دی غلام
تشیده، ماتیده، د هر جام
اول لوی لوی موجونه ګټونه
غولې لېزې شی ډېر شی ډبونه
ورانوی غورځوی لوی لوی غرونه
بیا د بل شی روان کړی نهرونه

دریابونه لوټ لوټ کړی فنا کړی | غورځنګونه لښتي کړی تالا کړی
یائې مرغو ک دپښو لاندې دلوی | یامرئي شي خدمت د هرچا کړی
ځان کړی‌ورک خو ګلاب‌او نرګس کښې
په ررنګو بو سیند وبه پیدا کړی

ژوند ونشه دی ؟ یو ماعدی لوئیبزی | ور کیدلدی‌دجنیست ر یا تیدوله
حپل‌ژوندون‌خپل‌سنګارورکول دی | سوځیدل‌دی ژوندون حوریدوله
د انګور په شان ورکـ ا و فنا شه | چه خمار شي دچا ستر ګو سر و له
د منصور په شـان‌وڅـېژه د ار ـه | ـها نه لښو ه ر سـید و له
ژوندون‌شه‌دی‌یوحوب دی لیدی شی | د حندا او ژړ او ا ک د بـلـد ی
یو دو ر ان د سحر او ما ښام دی | دما ښام اوصبا و ا ک د بـلـدی
بو ر نګین شان محل د هوا دی | د هر ګو ټې د هوا وا ک د بل دی
ما ځ د ل په ګلو بو زه بې یم
غم ر ماد خند او ا ک د ل دی

ژو ندون شه دی یوساز د غبږ ېږی | کله پو ست ،کله ز یر ، کله بم
کله ورسو ځیده شو ر غو غاشی | کـلـه غلی ، ولا ر ، شو مه دم
کله‌شر نګ د ګو نګروشی‌خمارشی | کله یخ ا سو یلی او ما تم
کله تا ل مسما نه‌د خیا م شی | کله سپو ر ما ښا مو سـه د غم
کله‌وی‌تریخ که وی حوږ تېریدی شی
ژو ند ون شه‌دی یوخو ـدی لیدی شی

د ار الا امان
په پیر و ل (١)

بله‌لار

ر حم وقیر له رو ا باد شاه له حرام دی | شاعر له ګوټ د ر مزم د میو جام دی
بخل د میني کمال خون د انصاف دی | سخاوت شان دخان مرګ د صراف دی
رقیب‌له شور او ما نم یار له وصال دی | یوله‌دومیني خاشکی او بل له تـه لال دی
ما له د ګند کنده لا له ته ما م دی | یو لـه د مرګـ پیغام بل‌ته دوام دی

---

(١) تفریحي رخصت دجېل نه.

دعجیبه ژوندون عجب کاروان دی
دې کوز دوکان کښې ګټه کښې زیان دی

یوناست محل کښې غمګین حیران دی
بل ته ایرو کښې وې پروت ایران دی

داورک کاروان کوم خوار روان دي
ړوند ئې، نظر دی وچ ئې ایمان دی

ظالم، جابر ته سجده دعاده
هیر ئې. عمره رحیم رحمان دی

دزوراوویرې بت ته نسکور دی
ورک ترې د سینې د نور مکان دی

د بل د وینو ډې پلاس کښې جام دی
تنګ ئې جومات دی ړوند ئې امام دی

خوزه شه وګورم چه وینم په تیارو کښې رنګ دیار
دګلو نور ژبه د وکښې امید ونه د بهار

دتاوان قلا کښې پټ دجنون ناوې مستانه
رنګ محل ته نه شم تللی د صحرا نه دجانانه

ماله غم ماتم دیار نه دی غم د غم تعویذ دی
ماله بل ګل ته کتنه بې شرمی ده شوق د یېزدی

هغه غم چه مستول کړی د نامیانو نه لذین دی
زلیخې ته تور ځنګل دی سور محل که د عزیز دی

ماله بله لاره نشته د جنون او د جانانه
کښې خو شبه می حنده اده ډېره ډېره دژړا ده

دغرسرډیره اسمعیل خان

قسمت

زه نر مه خته یم لاس د کولال کښې
یا به د میو جام شم او یا کوزه د جمات
یا به یو ګی دزیارت د میخانې فانوس
یا به دیران تیکری سوی او مات
ځوانی مستی ژوندون د دل د لاسه دی
زما نه وس شته او نه مې واک
شیخه! په باغ کښې د یار د کور
کوم ګل پلیت کړمه او کوم پاك

خنګ ملامته زه په ګناه شم؟
چه وس قسمت او تدبیر د بل دی

خنګه ستو ما نه زه په خندا شم؟
خوب دی د بل او تعبیر د بل دی

دا مې ګناه ده مین په ګل یم
نه زه د ګل آقا نه د نظر

نه مې د واک دی خمارې سترګې
نه اوږې شونډې مدهوشه سر

ما نه دی اېښی دیار نظر کښې
پسرلی ګلو نه او سور خمار

ما د خپله نور نه دی جوړ کړی
شرنګ او غورځنګ او رنګ دیار

ما د صبا پـه پسته رنـا کښې نه دی خور کړی د جادو ساز
چا شیرین نه ، و ه فرهاد ته ښولې چا جوړ محمو د کړ خان د ایا ز

زه نه پو هیږم چه چا رو ښانه
د زهرا نور کړ په مخ د لال کښې
زه یو تصو یر یم د بل د ګو تو
بې ز با نه ختپه لاس د کولال کښې

یا به قسمت وی یا به دوزخ وی او که وی دوا ړه نو ته رحمن یې ؟
نه شم ز غملی ، نه شم منلی چه ته جلاد ی او هم جا نان یې!

خا تپو ر

کارغان
مارغان

ترا وسه پورې مو ذ ژ و ند در نې در نې مستلې و اړ و لې ر ا و اړ و لې د کومې و ر ځې نه چه ا د م له قدرت هو ش و ر کړی دی -داسوالو نه دهغې و ر ځې نه را ر وان د ی ،هرسړ ی ورله د خپل طاقت او پوهې په منا سبت ځوا بو نه ګو ري ، ا نسان سره د هر سوا ل ځوا ب شته ولې د مرګ ځواب نه لري د جها ن ا کثر ې فلسفې او قول مذ هبو نه دعز را ئیل د شاهنشا هیت بر خلا ف بغا وت د ی قو ل د د غې تو ر ې کمدې نه تښتي ځو ک یو ګز ځو ک یو میل ا و ځو ک ز ر ملیه ځو ک د غصې څخه و و هی لکه ما چه په ځوا نې ښې یو ه ورځ و هلی و ه

خاورې

چغې وهی ا جل،ملا ته آو ر ې که نه آو رې
تشه خاوره نه د ی غنی څنګه به شی خاورې

ا و یا یو ه بله و ر ځ چه د لحد په تو ر د ر ز می د مستی ، و ر شا ل و بړ کړی و و

مرګی

مرګی د ې را شی چه کله ئې و س و ی
ګل به مې لاس کښې وی ا و یا به ا س و ی
یا به قو یک و ی یا به قلم و ی
ړ و ب به خند ا کښې د د نیا غم و ی
چه څه مو بخت و ی د و مر ه به بس و ی
مرګی د ې ر ا شی چه کله ئې و س و ی

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

چه جام کښې ګوټ ګوټ شر ا ب ګمیز ی
پسر لی خلا صیږی ګلا ب ګمیز ی
ر نړا د شمع کښې د سحر نور را غی
کو ر د بلبلو ته نوم د باتور را غی
ستار کښې شرنګ څخه د ما ښا م نښته د ی
سرور په ستر ګو کښې د خیا م نښته د ی

ښکلي نه ښکلي، د مست نه مست، د سور نه سور ګل آخر خپلې حیرانۍ او غمجنۍ ستر ګې د خزان یخو او بې رحمو بادونو ته پورته کړې، او د خپل ژوند د شروع او خلاصیدو تپوس ترې و کړ ی، او دغې ته وایو مونږ فلسفه، زه مرګ یو ورځ په مخه کړم او د خپلې مور د سینې نه د خاورو هغه ډیرۍ له بو تلم کوم ځای چه په یو د ښت او بیابان کښې دهغې هډو کې پراته وو، ماچا رچا پیره و کتل ستوغ درب، سره خاوره او شنه کا نړی وو دلته نه د ګلو نو چمن وو، نه د بلبلو باغ، دې د بدر نګۍ په سمندر کښې د حسن یوه قطره هم نه وه، زه د خاورې دیو ډیرۍ خوا کښې ودریدم یوه ماته شنه خا زه وه. شل د یرش کا نړې ښکته پر اته و و، نورې تو لې وچې وزې تېزې خا ورې وی، مرګ هم را و ر سید او شا ته مې د آسما ن نه اوچت ولاړ ؤ خو ما سر او چت کړ خا لق ته مې وویل:

زه دهغې لال زه دهغې د ستر ګوتو رو مه
زه به دهغې په سینه تل و یده نسکورومه
اوس ئې ښکته ښکته د مزار کانړو ته ګورمه

خاو رو کښې هغه ده چه ئې زه د زړه هلال ومه
هغه لا ل شو خاورې چه ئې زه ورو کی لال ومه

لاړ مه آسمان ته ما وې اې د جهان مور سپوږمۍ!
زور د مر ګی زیات دی که دی زیات د مینې زور سپوږمۍ؟
اوری په لحد کښې څو ک د سوی زړ ګی شور سپوږمۍ؟
مو ټی خاورې څنګه پټ د حسن یو جهان کړی؟
یو پو کی د با ددا چمن څنګه بیابان کړی؟

خو له مې نه جوړ یږ ی چه ظا لم و و یم ر حمن ته
(خو): ـ مرګ چه د جهان بادشاه کړم څه و وایم ځان ته؟
و لې د ر و ا ز ه د علم لر نشـو ه ا نسا ن تـه؟
سیا لۍ د ځان ولې کړ م چه ز ه د خا ورو سیا ل و؟مه
هغه لا ل مې څه شو چه ئې ز ه و ړ و کی لا ل و مه

خو د ژوند ښا ـ ت بادی، چه تول عمر انسان سره د ده د خلا صید فکر نه وی، کله کله ئې دا تولې غټې خبرې هیرې شی، او په خپل ماحول کښې دوړوووړو څیزونو په تما شه شی او دوړو وړو شمعو په تالاش کښې ځا ن دهغې لوئې تاریکۍ نه وتښتو ی،
د حیدر آباد سند په جیل کښې زما د تو تې تو تې مستقبل نه علاوه ډیر نور څه هم وو، د چکۍ د دروازې په خوا کښې د میزو جالې وی کله، نا کله به زمونږ د احاطې په کیکر کښې کوترې کیناستې، کله به مونیمه شپه کښې د تارو، چرچق واورید. کله به تور کار غه لکه دیو جمهوری

وزیراعظم دشور او ځل نه ډک په دیوال کیناست، دبمبې خواله به ماښام کښې چیند خه راغله، ددیوال دپاسه بهداوښ برېبر راغی، او په دغو ورځو کښې زه ډیر وږی تبږی اویوالځېو مړنو مابه دې ټولو سره خبرې کولې میېزو ته به مې خپل دتیلو بوخ ساګ غور ځاوه او کوتر وته به مې خپله دباجرې ډوډی چورې کوله، داروان شعرونه مادهغوی پهمجلس کښې لیکلی دی که زه دهغوی په طبیعت نه یم پوه شوی نو معافي غواړم زه دانسان هغو کی لرم اودچیندخ پهځرمن کښې نه شم ننو تی -

اوښ

لکې دې دخرچوکې اوغړا سکه دې د بتې
کوږ وږاووران ویجاړاودو لس نیم ګزداوچتې(۱)

پهغو زو کښې عرب ئې او په شونډو کښې حبشې
که پاؤ هم ځو ک دراچوی ور ته ته شغې اپلتې
ډیر زیات بې نوره ښکارې ستا په پوزه کښې مهار
د دې و مره او چت سر کښې دپستې نیستې رز نار

نصیب کښې دې چڼه شنه نه اوربشې نه شلتې
بس لوی درا نه بارونه کیجاوې تغرې کښې
ستا ستر ګې دشاعر دی، تله دلچک دنواب
په شکال معتبر معقول ملک ئې د نیستې (۲)

خندادې زړه کښې ښته په ښېرو دې تل خوله تو ره
بوډا په هغه ورځ شوې چه پید اشوې ته د ډوره

مستی وچه بې نوره او ځوانی دبې سروره
غو زو نه د نیلی تش د نیلی دخیال غروره
اوږدې ښې دی دډینګ له توپ او تو له بې خبره
دقبر په شان ملا دې دمر کی په شان مجبوره
ته ټول نا کام نا کام ئې نه رنګ وېې نه خمار
همت او جوش دې نشته ګوځه وږی تبږی خوار

(۱) اوچت ئې (۲) نیسته دهشنغرآخرکلی

په خيټه دې ځان ور کړ ځکه پوب سپک او دوو س شوې
مين په پيکو ړې شو ی ځکه پا تې د جلو س شو ې
جنون ښند ا دې و ر کړه ځوځا نو پـه بـد ل کښې
دحسن باد شا هۍ کښې دژوند و ن و ړ ې جاسوس شوې

تا ښيست د ا ر ما ن و ر کړ ، بد ر نګو ۍ کښې د ژ و ند و ن
تـا و ر کړ ه په قيپر و ، فـلسفـه د ا فـلا طـو ن

ته رور شوې دخر ه پرې دې ښو ه و ر و ر ی د ز مر ی
تا غر د مو سی و ر کړ په کو ځه د سا مر ی
تا لی د يز يـد و ينـې و يـنې نـه مـر ګ د حسين
په ژ به دې شر ا ب تر خه ، خو ا ږ ه لګی تـر ی

ته نن په صبا نه و ر کوی ته نه ئې جو ا ر ګړ
د ا ځکه مها ر قيټ کړ ، ستا د ټو لو ا و چت سر

ا ې ا و ښه ، غټه ا و ښه ! ته ئې وړ و کی د ميېز ی نه
اس چند ه که ز مر ی شی ، خو و ير يېز ی د لر ګی نه
تر هغې به و ير يېز ی ، ا و ژ ړ يېز ی ا و ګړ يـېز ی
تر کو مه چه و نه با سې د ې طمع د ز ړ ګـی نه

دې طمع ستا نه ډ ير ا و چت سر و نه کړ ل ر ا ښکته
د سپينې شهز ا د ګۍ په سر خو ر وی د ډ مې کته

د ا طمع مر ې ا و يخې کا ندې ستر ګې نر مـې نر مې
د ا طمع حر شو ی با ز ا ر کښې شو ندې ګر مې ګر مې
د ا طمع شهز ا د ه کا ندی غلا م د کو ر د و ينځې
د ا طمع د جنت حو ر ې له ستر ګې کړ ی بې شر مې

د ا طمع شهز ا د ګۍ کړ ی د مر ئې سر ه نو کر ه
د ا ډ ير غمی ا ير ې کړ ی ، کړ ی کو نجکه تر ې نه بر ه

د ا جو ړ ه د عذا به کړ ی د تو ر کو هی کو تر ه
دا ژ ه نه غم ر ا غو نډ کړ ی ا و خند ا ځوا نی د سر ه

دا جوړه د کعبې نه کړی منډې د سوداو زیان
دا ګل خاوري ایرې کړی مستی بوسی د عنبره
دا جوړه یی د عیسی نه مقتدی د سامری
د ږمې په پښو خوړ کړی نظر و نه د ابری

ای او ښه حواره او ښه بې ښا یسته بې جماله
ای وزیه د څو ځانو بې خبره د کماله
ته ئې لو ږه او تنده نه سرور ئې او نه ساز
هم دغه دی داوښ او د آدم د فرق راز

ګوتره

د جنت مرغه کوتري!
که پسرلی وی که خزان
شپه او ورځ په «ققو ر» ئې
د یاری مستې قیصې کړې
دوه دانې کړې چرته پورته
د پیر یا نو په کوهی کښې
اې د مینې لیونیه!
د محراب د پاسه تاخ کښې
پښې دې هره ورځ سرې وی
تل نشه ئې بې شرابو
خوش قسمته بې حبره
د نیکو د ثوابو نو
د هکوکو له جوړه شوې
ساسره سره نری نوکونه
نه دې جنګ نه دې غصه شته
نه دې چل د هوکه شته
الو ته دې هم د سیل دی
که بوړاشې هم پښې کړې

د غم درده بې خبرې
ستاوی مستې بازیګرې
د آشنا په ننداره
د جومات په مناره
بیامستی غوبمې شر(۱) وکړې
لمړی د ښا پیر وکړې
بې ګناه او بې آزاره
کوکې احلی د د لدا ره
هره ورځ په تااختر دی
مدام حواکښې دې دلبر دی
د دوزخ نه، د ملا نه
د شرمو نو د ګنا نه
ستامینو که سې آزاره
ړک د ښیست او د سنګا ره
سوچه مینه بې نفر ته
یاری پا که بې علته
د مستې د باز یګرو
د وړو کوتو تکرو

(۱) شروع

غونډې ستر ګې دې معصومې   د ر ښـا ا ښا ر ه ډ کې
پیمانې د ســر و شـر ا بـو   د خـنـدا د یـا ر ه ډ کـې
کاش چه ز ه هم ستاپه‌شان   اې کو ترې ! مستا نه و ا ی
چه نه غم وی نه ار مان و ی   بس‌خنـدا ا و یــا ر ا نـه و ی

چینغه

مخ‌د ې دشیخهو په شانې نه خاندی هـوښیـار د ی
ښکلی د ې اوا ز لکه د ژ ړندې دغـر ار د ی

ستر ګې ښـې ښې‌نغې بغې تشـې
چغه دوه منی غریبه توره دوه اوربشې

حوله ګېنزه وزه لوبه اوزده اووازه ویشـه
زردې‌زېږ ګې‌خورشی‌دنکاچه کړې‌راپلیته

ښه دې چاتی‌ر لوبه‌او پلنه دلالا په شان
ا ـبې‌دې‌پایه‌ار نې‌سرپوزمې‌دنتولا په شان

توپ وهې تول‌نه کړې څه بدرنګه دې‌رفـتاردی
ښکلی د ې آو ار لکه د ژ ړندې دغر ار د ی

ا وسې په اوبو ګېنې دتېخ‌ار دملی‌په شان
ګېنې‌دې‌دسړی‌هسې کانه‌دمار‌مهی‌په شان

ګرځې‌په‌پټو ګېنې‌دتولی او دلومبرهسې
توپ‌دې دملخ‌په شان غوتې‌دنا کو کړ هسې

څه‌او‌به‌په‌خاوره‌شوې‌څه مېزه‌څه ګـوږې
کله‌دې‌به‌ستر ګو ګېنې‌چېچ‌وی کله دوږې

ر نګ د ې بې نمکه نه دخزان نه د بها ر دی
ښکلې د ې آ و ا ز لکه دژرندې دغـرار د ی

شړپ کله‌پیانک ګېنې کله‌شړپ‌دلیښی‌غاړه ګېنـې
مچ ماشې‌چه‌پیښ‌شی‌خیل‌خانه‌ورله‌ویجاړه کې (۱)

خوب کوې‌په‌خلوروخوږمستی‌یاری او بو ګېنې کوې
اوسې‌په‌تیرا ګېنې‌خوبچړ را وړل‌پبو(۲) ګېنې کړې

---

(۱) ګړې (۲) دپېښور خوا ګېنې ګلی‌دی پکښې مشهور ژیارت‌دی

پنجې د ې دبڼې اولینګکی د چرګوټی په شان
چیت ا ولنداوپلن راغونډ و جود دمرغۍ په شان
تنغ دې د د له دی رنګ روغن دې دښامار دی
ښکلې دې آواز لکه دږرنده دغرار دی

مېږی

اوږد کاروان ستا ګرم روان وی
سم په قطار قطار لکه اوښان وی
په هله هله په منډه منډه
نمر د ر له وسوه اندېه بسربنده
لکه د سپی هسې پهخوله کښې ورل کړې
او دیلتنې په شان په پریښ تلل کړې
د مرغۍ په شان هم غل هم نرئې
په حکم کلک روان د خپل افسر ئې
د خپل نظام تابع لکه انګرېز ئې
په زړه مضبوط مړنی لکه چنګیز ئې
ملا لچکه اره نرۍ لکه ابنتوړ لرې
خوله دګلداګ هسې ښې پت پتوړ لرې
وجود دې دري بنده او شپږ دې پښې دی
نرۍ نرو چکې دی کږې وږې دی
او لاس دې یو نشته دا عجیبه ده
شه بې تولې غوندې دی معامله ده
د پیدا کړلو آفت د جمع کړلو بلا
لکه د شوم خښوي ځکه کښې وارهدنیا
پههیڅ ایله نه کوی لړم خوري مار خوري
تهدمچو دڼبرو تر سکون اچارخوري
د صبا فکر کوې لو ی فلسفی ئې
مستی خندا نه کړې پخې وصوفی ئې

یو قدم نه اخلې — تــه بې غـر ضـه
رب دې مونبزوساتی — د دې مـر ضـه

بس دخورا ک له غمه — لیونی گرځې مدام
ته ئې د حر ص بنده — ته ئې د خیټې غلام

ستا طبیعت د قار ون — د خزا نو شو قی
مین په هر ه میو ه — د هندوا نو شو قی

د اسې په دوړه ز غلې — لـکـه بـګـوړه
اچوې د چر ګې هسې — سپینې هـګـۍ

د یراست کا ر ئې ته — خو لا مبو کنښ نه وی
په مرزمړی و ر ځې — ژ و ندی ملخ نه و ی

د ګل جهان صفا ئې — ستا په ټوپکه د ه
ستانو کری په ما چین — په ا مر یـکـه د ه

او ړی اوژ مـــی — هـــر پشـــکـا ل
ستا د غـه لار و ی — ا و د غـه خیـا ل

د پیدا یش نه و ا خله — تـر د مـر ګـی
تل د غېټ بنده لا نه دې — کو ې ز و ېر ګـی

نه د ې ېو ر ه کړ ه — ا و نه ته مو ړ شو ې
و ږ ی پـیدا و ې — او وږی ز و ړ شو ې

تا کـښې خبر ې ډ یر ې — د ی ز ما خو ښې
خو هیڅ مستی نه کـو ې — پـه ز ړ ګـی یخـې

بس منډ ه منډ ه ئـې — تول او ګډ ا نه کـو ې
بـې د خو ړ لـو څښلو — بـله سو د ا نه کـو ې

خو ز ما خو ښ ئې په دې — نر بها د ر ئې ته
په دې و ړ و کی وجو د — بو شیر ببر ئې تـه

په ما چک مـه لګو ه — کـه ز ما یا ر ې
ا لله د ې د ر کړ ې — د ا نې بسیا ر ې

هاشی

د ما ښبا مه تر صبا سر ینده ګـله سر نا
پینیه پینیه پنګه پنګه هم خو ړ ل کړي هم و ینا

سپک به و خېژي په تو ل د وږ د ا نو سره د غو ښتو
خو ها تی ستا د ګو زا ر ه ځان کړی پټ په خټو بو ختو

پیچکار ی دي وی تا ړ که کړ ي هر چا له ا نجکشن
ته به و ي ستا با با جی ؤ د نو ښا ر سو ل سر جن

ده پېړی هومره کوپړې کښي دي همخوله شته هم خړ تم
ا و ز دي پښي د ي د جو لا دی نر چو کی و ز ر د ړ م

ا و ز ده ړ و نګه د ړ نبرۍ بد دي نشته په لا شه کښي
و ا ړه ز هر د ر ا غو نه د ی دو کیل په شان په خوله کښي

نو ر همه غله د جها ن و ی د ما ل د فصل غله
ته ز ما د ژ و ند و ن غلئ ي ز ما و ینه ستا خو ا ړ ه

په زړه سخت ئي د یز یده د ګلاب به شا ن و ړ و کي
سرتر پښو سوری سوری کړي هرسوری کښي آفت پو کي

چه ز ه را شمه ستو ما نه په کټ پر یوځم بې اختیا ره
ته به و ي تا ته غو ر ی چا د پو لا ؤ کیښو ه تیا ر ه

تک مي او باسې د غو زه پوست بالښت نه رسیدو کښي
بیا د تمري (۱) خپله شروع کړي په نر و نر و پر د و کښي

ستا په طمع ګو زا ر و کړ م ځا ن له ښځ او سو ځو مه
ته مي شا ته سر یند ه و ي ز ه غو زو نه ګر و مه

که ر ینبمین شاني ما ښام وی سور ګلزار اوشین چمن وی
چه یا ر ا ن و یده په و یښه نشه شو ی په د یدن و ی

په سرو پښو دلیلی ګیبز د ي پلیت و ز ي د سبی د ا ړه
لیلی وخ اوویش شروع کړی خو ار مجنون پر پږ دی و لاړه

که څوك پټ شی په څادر کښي ته پر ي پاس کړي بنګه بنګه
چه آخر ئي پو ز ه راو ځی لکه شکوړ ن دخپل سر نکه

(۱) هندی غزل

ته پرې شغ شی داسې پرېوځې — لکه باز کښېنی په زرکې
هله ئې پرېږدې په قلاره — چه جدا ترې نه اسټرکې (۱)

بند یان لوی وړوکی څه کړې — هر څه ستا نه په آزار دی
غوا ن سنډ ګان مېښې اسونه — د لکو وا او هزار دی

وړوکی څاڅکی د دوزخ ئې — که دشر آفت بخرې
خوله ز ماپه وینو سره کړې — بیا پرې وې را ته سندرې

وئی ملا با با چه ستا یو — قرنیکه په پا پو شل
د نمرو د سپېږمه کسې لاړ — غلی غلی په چل و ل

هغه اورغږ ید په مځکه — کلک ئې ونیول خپل تشی
چه شروع ئې په یوځك کړل — هم تیزونه هم اڼو شی (۲)

خو ګوډی د ننه ناست و — ړ قول به ئې و ز ر
هله ئې پرېښود چه ئې وښده — د غریب نه کچو مر (۲)

حرامتوب کښې دې شکشه شو؟ — چه د دغې با با ځوی ئې
چلو لی لکه لو مبړ ئې — وزې سترګې لکه سپی ئې

لا یوه بله نخره دې — د همه ود ه عجبه
ځان سره ګر ځوی په بډه — ښه تو ده د منی تبه

دادعا د لیونی ده پا که ربه که قبلوله!
کړه را ښکې په واړو ماشو، تیږه سره د هر سیائی

اس

(بدو)

ترپ ئې د هوسی په شان — زړه ئې د زمری ؤ
رنګ ئې د غمی په شان — خیال د ښاپیری ؤ
سترګې د کور کوړی — غوندې غوندې ښکلې
تله ئې د نرانو — طبیعت ئې د بلبلې

تن ئې د طاقت او د مستۍ او د نرانې ډک
روح ئې د همته او ځیګر ئې د مړانې ډک

---

(۱) کړې (۲) پرنجی، عطسه، (۲) هندی او اردو اصطلاح ده، دزیاتوهلو او مغلو، ولو په وخت که ای—تعمالیږي ،

پښو کښې ئې ګډا وه د ساقی د سپينو پښو په شان
ستر ګو کښې غمو نه اميد و نه د هوسو په شان

زړه ئې د پښتون ؤ نه په ګنده نه په غر ايسار
جوش ئې دغازی ؤنه په ځان اونه په سر ايسار

چو به خوله آشنا زما ! لاړې چرته لاړې ته ؟
چرته دچاکور کښې ئې ، چا نه وګړی غوا ړې ته ؟

شته هغه د نيا کښې وا ښه شنه د هشنغر په شان ؟
شنه هغه د نيا کښې ښه نوکر دد لاور په شان ؟

چو به خوله آشنا زما ! چو به خوله وي قول عمر
اوه اچه زه ز لمی وی ال اوه چه ته وی قول عمر

د غه وآ شنا زما د غه وه دژوند قصه
د غه د آدم وجود د غه د سمند قصه

ترپ شو او تو پو نه شو
خوب شو او خو بو نه شو
د وه د مستی ور ځې شوې
د وه د غ کلو نه شو
نه ئې د را تلو سبب
نه ئې شته د تلو علاج
نه ئې د ژ ړيد و دوا
نه ئې د و لو او علاج

نه ئې د کمو او بند | نه ئې د ز يا تو لو شان
نه ئې د هير و لو تاب | نه ئې د ليد لو شان
نه ئې د سلګو تپوس | نه ئې د خند ا و جه
نه ئې د پر و ن سبب | نه ئې د صبا و جه
اې مسه آ شنا ز ما ! | لاړې ته او لاړې ته ؟
چرته د چا کو ر کښې ئې ؟ | چا نه و ګړی غوا ړې ته ؟
شو کې به نوا لې د ر کوی | شو کې به کوی ستا مدار ؟
کوم جها ن کښې الوځې | ستا د مستو پښو غبار ؟

بدو :- زما عربی اس وو چه زما په غير حاضری کښې مړ شو - دلاور ئې ساتيس وه

کارغه

تور دې مخ دی غلچکیه! تور دې زړه تور دې آواز دی
سپي ئې خیټه ډکول بس ستا انجام او ستا آغاز دی

چا تور یې که د مستو وی، که د یکچې د کچالانو
که پولاؤ د خانان لالا وی وظیفه د ملایانو

ستا په هر څه کښې حصه ده، تول جائداد دی ستا د پلار
یا ته نکی وی یا تغیبزی نه آرام کړې نه قرار

غل هم غل ئې بې غیرته، د پوتی چرګوتی غله
نه دې پړک شته نه دې لته ډک د شور ده د چلوله

موتې خیټه کښې دې پروت، ډنه د حرص د تهترین دی
نه ډکیږی نه یخیږی، عجیبه در کښې مشین دی

که د سوتو سخا ډېران وی، که هګۍ وی د کرکوړی
که بچی د تورانې وی، که وی سخا مردار کبوړی

که غریب وی که ماشوم وی، که حلال وی که حرام
ورته ستا ګیډه کښې درد وی، که سحر وی که ماښام

بل مارغه کښې دومره پوهه، دومره چل او هنر نشته
خو افسوس قارغه! په تا کښې د عقاب سره وزر نشته

تش په چل سردار نشی، د سرو، نه د مارغانو
دا په مینه مسیږ کیږی، په موړ زړه د لیونیانو

ستا تغار د سپی کو نکار دی، یوه چغه ده د لوږی
د بلبل په شان نې نه ئې، د شبنم د څاڅکی تږی

په هنر که سامری شی، په حکمت باندې لقمان
تل به خوری چینړی او سوتې، ای چوړیه د آسمان!

سره ګلو نه د «لولیږ» دی، شنې کمرې دی د «کرکری»
یخ سحر «د تورانې» دی، ماز یګر د «تپکری»

ستا حصه ده دغه سوتی، دغه شور او دغه منډې
دا کنځل د خدمتګارو، دغه چغې دغه غونډې

څه که تیز لکه وکیل ئې، خپله وائې د بل ناورې
په مارغانو کښې چوړی ئې، کړه وزرې دې ربخلورې

هېره

اوسې په کندو کښې يارهغلګې پلاردې غلۍ و
مور دې غلچکې روه‌ستا نيکه د بدو ملۍ

قامدې حرام‌خوردی قبيله دې حرام‌خوره ده
مړ شوې په غوړو پسې لکه تور دې سپوره ده

ستر ګې دې کاسيرې دی چلباز ې دی بې شرمې دی
کلک دې دی غاښونه او پاپوړ دې نرمی نرمې دی

خيټه دې کوپوړه د کدو يا د شناز هسې
سر دې د نوليا و بر يتوکی دتره باز هسې

غلا کړې له غر يبه غلاخانه، له بڼيا نه کړې
سيداو ملا نه پيژنې بوته د هر چا نه کړې

ستا داوړه خيټه، دې همه جهان مړه نه کړه
ستا کا سيره تنده ن عمر و نو غلا سړ ه نه کړه

ذات دې لخناوردی خوخوراک کړې د انسان هسې
اوسې په سخسوړی کښې فيرنی شتې د خان هسې

زړه دې د يزيد دی طبيعت د ی د شيطان هسې
چين(۱) دی د منت د ی حو همت د پهلوان هسې

(خو) ورشې چه پيشوله نو بولاو بيتی دې هيره شي
پيش په خيټه موړ شي په ناګيا ره باره تيره شي

غل تر هغې غل وی چه تری بره غل پيدا نه وی
چل تر هغې چل وی چه تری بره چل پيدانه وی

دوه دانې ترې وخورې دوه دړی خاورې ايرې کړې
وزې خوله دې خاورې شه انبارذرې ذرې کړې

خوی دې د خنز يردی اوفطرت دې د بنا مارد ی،
خوله کښې د آفت دی او په شونډو کښې آزاردی

(خو-) غوټه چه شی سخته آخر به‌نبه‌برې چاړه شي
ته شې په جوار و، پيشو ګان به تا ماړه شي

(۱) يعنی او ازاو چونګار دې د زاری دی

اوسې چه کوم کور کښې حرام‌خوره ا هعه کورلو نې
داسې حرا مې ئې خپل نا با او خپله مور لو تې
(خوا)ورشې چه‌پیشوله نونولا ؤ ...دې هیره شی
پیش ... کیاره‌با ره تیره شی

بازیگره گوتره

چاله‌لوزه ، چا له تند ه چا له ور ما له سطر
څو ک بندی دخپل زړ ګی وی څو ... ملا ... خیگر
یو جور ړ کړی د سقر ... س ه کلو ه ما ز یگر
بل د حو ر و د علما و ... حو ړ کړ ی د ی سقر
په تیکر ی پسې ژ ا ړ ی ... یو حوا ... په ... فار ن
بل خوازرر نګه وصال دی ا و ... ملتو ن
چر ته سپی ته خپله لو زه ... م جنو ن
کمه‌حر نه‌حپل‌خرتوب‌شی ... جا دو ر نګیں افسو ن
دانه ر نګ بدرنګی دواړه د احساس د نول ...جام دی
ز ما ستر ګو پیدا کړ ی سپین سا قی او تورامام دی
شپه او ورځ ز ما نظر دی ړو ند له ... او ... نشته
زه عا شق ځکه درب یم چه انسان له دو ا م نشته
ر ب دی هر شه ، او هغه چه ز ما هو ش ... هم ... ی
ر ب ز ما د و ر کید و ... ر ه ، لر ي ، سپین مقا م
ر ب ز ما د هو ش صحرا له یو محل د ی د کما ل
ر ب ز ما د ې ستړ ی سر له د مستی ... ر ه جا م
داد و ر کو په و طن کښې یو ار ما ن د ی د دو ا م
د ا په تو ر ه تو ر ه شپه کښې محبو با ما ه تما م
چه ا میـد د هو ش با غی شو
چه مد هو شه شو نـظر
خپل طا قت و ر نه سر ور شو
په سیل ... ت با ز یگر

کوچۍ (۱)

زما کوچیه زما کوچیه ! ته خو سپی نه یی زما آشنا یی
په تنه نر وی تر زمری نه قصه د مینې نوم د وفا وی

چه زه اوچتوم د کل جهانه (په) لکها سرومې دا سر وره
ستا ستر کې ځرځې د مینې ډکې تیرې وی دژو نده د ځان او سره

چه زه آسمان نه خاورو له راغلم تاج مې را کوز کړ او کچکول مې واخست
شال او دستار او خلعت مې ور کړ کند مې په سر کړ او جهول مې وا خست

تا ته زه هغه شان د ملک بادشاه وم هم هغه ستر کې هم هغه مینه
چه ټول جهان غیال د اړ ل کړ ل باخو ځو له لکیه مې ؛

ته خو آشنا وې زما د ستر کو
نه مې د « زور وی او نه د » زرو »
د هغه تون که در وند که سپک شو
ستا بس نو نو ل ؤ او یو نطر ؤ

ته زما یار وې دنه وور ځو دنه و رځو یار نه هیر ایږی
چه ټول جهان بوتور صحرا شی دسرو ګلو نو خار نه هیر ایږ ی

هاتی چه دژوند په رنا بلې
ستر ګې روښانه ستا د وفا وې
زما کوچیه زما کوچیه !
ته خو سپی نه وی زما آشنا وی

«تهندیانی »

تورانی

داسې ټکی په پښتو ژبه کښې شته تورانی ! چه پرې زه و وایم ثنا ستا
دې د خاور و جوړو شو نو کښې ځنګ ځای کړم خوشحالی ، مستی ـ ځو انی او خنداستا ؟
دغمو پړق ځنګ په لوټو کښې ښکاره کړم ځنګه ګیره کړم سپوږمۍ دژ بې دام کښې ؟
ځنګه و نیسم په کوټو کښې سر و ر ستا ځنګه وا چوم د نور دریاب په جام کښې ؟

(۱) کوچی ،، زما یو ډیر زوړ سپی و ـ ما قسم قسم سپی ـ ساتلی دی ا ګر یوی هم دی ـ لغړ او بیر ـ ولی د کوچی په شان بهادر ښیسته او هوښیار سپی نه پیدا شوی دی او نه به پیدا شی زما د بند په دوران کښې مړ شو

څنګه خوب د ځوانۍ کړم بندی د خاورې — په شه وتلم رنګونه د وصال
څنګه نور د یار دستر ګو لاس کښېږوا حلم — څر نګ وتړم پنډو کې کښې هلال
دیده غلام د ریاب کښې د سلطان — دا سېزه ولاړ ستا حسن ته حیران
داده بس چه مجبوری مې خپله وښوه — توراني ! نه شم کولی ستا بیان

خو چه ستا پیغام د نوی صبا اوورم
لکه ګل چه د پسرلی واوری پیغام

تیاره هیره کړم په طمع د رڼا شم
په احد کښې و څکم د مستی جام

امید و ینې شی ژوندته بلښیسته مثال کړی
د مرګ د مخه ناردژوندو ن شال کړی

ملاچړ جنګ

زیړدې کمیس دی — خړدې خشتک دی
شمله دې نیغه ده — او کوټ دې ترګ دی

تول ورځ کېږې کښې — په ځان مینه !
چه خوار چینجی یې — کنده کوینه

نما یشی شان ئې — کړی د نخروا لوا ته
د مشرو تو نه ډک — ستا قد مو نه کاته

پخې پڅې دې ستر کې — دی د «پښتو» (۱) په شان
په درینجه دِ رینجه تله — دی د تتو په شان

د سلیمان د لال ئې ؟ — نوم او صافه دا مام
یو خوا قبا او تسپې ؟ — بل خوا پیاله او جام ؟

یو خوا سپین روبی ملک — مرید درسم او قانون ؟
بل خوا د مېنې دلال — بندی د رسم او افسون !

یو خوا تنګی تاریکی — د بل د خیال سودا
د بال او بچ سودا — د ځان اومال سودا

(۱) پښتو، زما معزز او محترم دوست مهردلخان د هوتي خان خیل قد ئې وړو کې دی- خو دماغ ئې د زړ او چت دی- او مونږ ور ته د قهر او محبة «پښتو» وایو .

بل خوا د بل په مينه ځان او ناموس ور کول
پېښا با شي له دزړه د ښار جلوس ور کول

يو خوا د ال ستر ګو کښې د د رنيد و تا لا ش
بل خوا د لاسو ځا نګو د ا لو تو تا لا ش

زړ ګ او معقول پښتنيه ! ښکه په سر ملا !
تا کښې ښکاريږي ! مانه دڅ و ز د عجب قصه

چې ... ه والو ځي د ملکه صباء و و ينم
او سليما ن نه حاوري تو له د نيا و و ينم

د بحر و بر با د شا ه وړي ې شا ن جو بې ته
قر بانوي خو شحا لی د غم مير منې ته

د ګل حندا و و ينم د او لکه پر و ا ز
د محمود وزيې ستر ګي معصو مه خو له دا ياز

زه د آد م د جو ړ ښت په و جه زا ر پو ه شم
په حيل ا نجام پوه شم په حيل آ غاز پو ه شم

چړ ګ

خورا ک کوې دسپې او مسئلې د ملا يا نو
با نګو نه د بلا ل اولنګو تې د چنګړ يانو

پرتو ک دې ياره ! نشته او شمله نيغه د خا ن ؟
شل ښځې دې سا تلې خو سحر وائې اذ ا ن

په جنګ کښې بها در اومستانه لکه چنګيز
په مينه کښې بې شر مه بې پر وا لکه ا نګر يز

اور بوزدې دقا ضي دی طبيعت د ې د هټلر
آواز دې د ... هو دی او ا ند ا ز د منسهر

ا نجا م د ې تبخـــی د ی
ای مجنـــو نه د پـ يــر ان
يو ورځ به روستې بانګـــو کړې
دو ډې به و کـــړ ی خــا ن

بورا

تور ه بورا تور ه! ته ومند ئې که خټکې؟ (۱)
زړه کښې دکونګې د ارمانو نه دلولکی؟

موردې گل اندامه ده باباد ې تورا (۲) بان
رنګ دي د شا حیل او طبیعت د شا هجهان

ښنګ دې دې مړردی فلسفه دي د خيام ده
تورګونګه‌تاکوم ځای شکلې خو اد جام ده؟

تا د رنګ او حسن ساز د چا په ستار واوره ده؟
تا د چاد خولې‌د استان د مینې او یاروا وره ده

ی تور ه د یچکیه! تا کښې‌می دشیرازولې؟
ای حپه ماښامه‌ما کښې نور او ګدازولې؟

حو یاره تا کښې مې! یو صفت بدې شی
ستا کوڅه ډب شانې! مې عادت بدې شی

اې هر جائی عاشقه! د یو ګل یار نه ئې
د مینې نوم دې سپک کړ د یو دلدار نه ئې

هر لمحه لحظه کښې نوی خمار لټوې
او په مذهب د مینې ته بې‌وفائې پرون‌دبل‌وی اونن زمائې

په رنګ او بوی مینه! جانان دې هیر دی
ځوانی مستی ښکلوی خزان دې هیر دی

د فراق تور غمونه ژړا افسوس او ماتم
هیر دې دی وچ سینه ونه زړه ځونی، نوی غم

د زیړو ګلو شان کښې مرګ اوکیده دې دی هیر
د نن په شوق مسته! صبا راتلله دې دی هیر

داسې بېتو له ته ئې شنګ بې پایان چه زه یم
ته د هنه ئې بورا د چا انسان چه زه یم

تا کښې رنګ او تیاره سپین شنه او تور رشته
چه ته ښکاره شې وایم زما هم ورور رشته

(۱) خټک ئې -(۲) تراجان هغه دېوډوچه په ګل اندامه ښاپیرۍ مین وو -

تارو

وګوره یو روځې تور تارو په سجده پریوت
وئې کړه له رب ته عجیبه غوندې دعا
وې تورولې تنځری دی او خړه ولې زانه ؟
ولې یو، باتور، یوه ګنجوره، او یوه هما ؟

زه به تل حسین یم او ښکاری به تاب یزید وی ؟
لاس کښې کله دام، کله توپک، کله لینده ؟
پر د بورا یو سی تور بورا د ګلو مینځ له
پر وړی ګنجه غریبه بوی له او ډیران له

پر وړی لو لکه، لکه باد د ګلو با نې
پر وړی پتنګ رنا له، سوزله، او تاوان له
پر وړی میږی د توار نوه ښا و رمبو کې له
پر وړی کور کوره د شهباز او شیکری نوکې له

پر قارغه په ګند، پتنګ وژر واچوی په اور
پر عقاب له فخر او تپوس له شي پیغور
پر یو په باغچه کښې د صحرا دردلیوا له کړی
بل له جام د ژوند شی، جام د زهرو د منګور

پر د عقاب لړی شور به ولې د تنځرو !
ولې هرمار غه کښې نشته تله د تو تکرو
ولی هنه ملک دې د شهباز د شکری کور کړ؟!
کوم ځای چه درانه ګرځي سیلونه د کوترو

یو تنځری بس ؤ ستا کمال ښکار ه کولو له
ښکلی له طاؤسه خوش ز بان له کوترو
بس چه یو مارغه وی، یوې پروی او یو ته وی
بس چه تل باجره وی، ځناورې دوړی وی واښه وی

بس چه تل پسرلی وی، زیړ ګلو نه وی، صباوی
بس چه بس یو ته وې، بوا رمان وی، او یوزه وې

تول جهان خاموش شو دخپل زړه آوازئې واوریده
زیړ سکه غلام ، د بادشاها نورا زئې واوریده
تول جهان خاموش ؤ بوادمو چه گو یا نه شو
مینې د اسې یوړ ډ بې خبره د خپل ځا نه شـو
(وی) : زرلکهاسوالونه ژوند ځواب یمه زه د تو لو
زه یوه قصه نه یم ، خو باب یمه د دوو
زه کله مراد ، کله ارمان ، کله غرور یمه
زه تنک او تکور یم ، زه شراب یمه د تولو
زه یمه مخلوق خود خالق درنگه ډک یمه
زه گا مل کمال زه سرر باب یمه دتولو
زه یم تورې پنجې د باز ستر گې د تنخرو
مه دې پټ ارمان د حسن زړ ر دی د وزرو

پهار پور

گورگوړه

شو مره ښکلې تصویر دې ستا ! شو مره دې ښکلې آواز دی
ستا په نظر کښې سپوږ مۍ پته ستا په پا بو کښې ایاز دی

مخ دې نازك د ماشوم په شان
خوی د ښیسته نازنین هسې
خیال مستانه د خیام په شان
تله د مخمور ماه جبین هسې

مینه کړې لو بې کړې سترگې وهې نازاو نخرې د دلدار کوې
ته د گلاب او نرگس په شان ما ته قصې د گلزار کوې

ښکلی ثبوت د خالق د ښیست
ما له قیصه دجنت ئې ته
ما ته داستان د کرم کوی
ما له دلیل د رحمت ئې ته

ستا د ګوګو ، ښیسته آواز ما له اذان د بلال دی
ستا د خندا رنا و چوړد ما له پیغام د وصال دی

مچ

شغ شی چای کښې راغوته شې دادې څه خر بیثی رنځ د ی ؟
پکښې داسې چورلك وخورې ته به وی د « بنګړې » منځ د ی

وزې ژ به دې شه خاورې
نه دې خوب شته نه قرار
په تـر و سو ځـو مـینـه !
والی (۱) ئې د چـا آزار ؟

د هر چا کـره میلمه ئې نـا بلـلـی بـې عـزتـه !
نه په شرپـا ندې جارو ځی نه په سوك او نه په لته

تور دې مخ بې شرمه ستر ګې
تیار خورئې مورداره خورئې
بد دې خوی سخا دې ډیـره
په هر شی د پاسه سورئې

که ښورو اوی ته پرې مړه ئې که غوړی وی ستا پکار وی
ستا پرې بې صبره غوټې وی کـه خرشنه وی کـه انار وی

بې غیر ته خو ئې دو مـره
د مـړ و ر و ر و یـنـه څـټې
ای شهیـده د کـبـا بو !
ای غازی د پراټې !

که پنځوس خپلوان دې مړه شی ته د خپله خو یه ناوړې
و ائې « سر د خیټې ځار شه » شرپـشی زیره خیټه واوړی

بدې بدې دې پا ښه د ی
د لینـګـو بورې امـلـې
خوله دې زیړه په لاونې د ه
چه پرون دې وژ خوړلې

سخا میوه لیقړې بد بویه ستا پولاو فیرنی حلوا د ه
ستا دې خیټه کښې دوزخ دی ستا دې شونډ و کښې بلا د ه

(۱) وهـلـی.

تو له ور لځې « چپه ! چپه ! » ستا د ا خوله وز گاره نه شی
د د نیا گند و نه خلا ص شی ستا کو لمه قلا ر ه نه شی
خیر دی ژ می را ر و ا ن د ی • تو ر ور بو ز په د ې چیچړ شی
چینگکه خوله به چر ته پروت ئې د ا کو لمه به د ې پا پړ شی

ز ه به خو ر مه په قلا ر ه
تو د شربت او خو ږ ې گو ړ ې
د ا بـو ډ ی د نیا بـه د ې مړ ه وی
تو ر ه مچو ته بم مړ ې

حید ر آ با د جیل

شپږ زمري

په کال ۱۹۴۹ کښې زه په دریم ځل د هري پور جیل ته راورسیدم، دا زما د بندید و دوهم کال
و، په دې دوران کښې ما د پېښور او د حیدر آباد سنده جیلونو کښې ډیرې بدې ورځې تیرې کړې
وې، مونږ ټول یاران دوستان خپل خپلوان د پاکستان په ټولو صوبو کښې خوار ه بندوو،
خو د هري پور جیل ما ته د کور په شان ښکاریده، ځکه چه دې کښې زما بابا ډیر کلونه تیر کړي
وو، د هغه د لاس ډیرې ونې دلته شنې ولاړې وې، زه د حیدر آباد د جهنم نه دلته په کال پس راغلم
او په ډیره موده پس مې یو وړو کی د زیړو ګلونو نه ډک وتی ولید، هر سحر چه به زه پاڅیدم
نو د هغه سلام له به لاړم، زه په انګلستان، یورپ او امریکه کښې ډیر ګرځیدلی یم، او ډیر
لوی لوی باغونه مې لیدلی دي، ولې دومره ښایسته او رنګا په یو بوټی کښې هم نه وه، څومره
چه دغې غریب او ارزان ګل د خوادا و سپینې توري پنجرې او چاپیر تور ماحول ور کړې وه،
دې پنجره کښې ما سره نور شپږ ملګري وو، (۱) پیر شاکر الله د ګوجرو ګړهی (۲) خان خیال
مهردل خان د هوتی د نواب ورار ه (۳) جهان زیب خان درزړو، زما د ترور ځوی (۴) فردوس د مایری چه
مونږ ورته د مینې نه کوکو وایو، (۵) زرین خان د ماسې د بار لمنت ممبر (۶) یوسف خان بابو خیل،
یو ما شپږم مې د ماغ و تبښند، داد ټولو شعر مې اولیکه او د ډوډۍ نه پس مې واورا وه،

دلته کښې پنجره ده پکښې شپږ دي زمري
څوک غټ دي څوک اوږده دي، څوک ښار به دي څوک نري

وروره پاکستان عجب جوړ کړی چړیا ګر دی
بند پکښې دیوان، پیریان، ازوږې، ښاپیري

ور ته محا مخ و ړه پنجره ده د کوکو

(۱)
مخ ئې وچ یو بندې دی په مثال د ما کو
رنګ ئې د فیر نګ دی حو ئې زړه دی د پښتون
تن ئې د بلبلې خو همت د هلا کو
وائي او کنه، او کنه، هن کنه هن هن کنه
یاره که رب زه کړم د دې ټولو لوا کو
زه به د ا ښار به شتو ه کړم یو ځل نري
دلته کښې پنجره ده پکښې شپږ دي زمري

اخوا ترې زرین دی د وطن نوم ئې میاسه

(۲)
هر ما ښام و باسې د خبر و نو حلا ده

غاښ دغریب نښته ګنې خوښ ئې دی چرګان
هره ورځ ګډ و خوري ور کړی خوارله دلاسه
نن ئې دچنځنې دی خو عمل دلقمان
خیال ګڼې انتشاروی او زړګی ګڼې تلوسه
حرص د دنیاته لګوی د سنګ کوری
دلته ګنې پنجره ده پکنې شپیز دی ز مری

(۳) پل سر ګنې یوسف (۱) دی هاضمه دغریب ور انه ده
هر وخت ئې قصه دا پرقو، پو کور وانه ده
دال ئې هوابند کړی الو ګان ئې اینه سیځی
غوړئې زړه له بد دی مصاله ئې په ګر دوګر انه ده

مالګه ئې ستر ګې زیږې کړې ښورواګې شونډې وچې کړې
دی جیل ته حیران دی جیلخانه ده نه حیرانه ده
چای چه ډیره وځښې لګی اتڅکی پرې سری
دلته ګنې پنجره ده پکښې شپیز دی ز مری

(٤) خوا ګنې ئې دی بیر شا کر الله رمونږه حان
هرچا ته رسوی تبیر او ګوړه الو ګان
دی خواته سپی ګل احوا غوړی، اخو اصاو ن
تله په لاس ناست دی د چلو نو کړی بیان
ځان دلو زې مړ کړی خو آشنا له ډاهر ولپېږی
کاش چه وی دده په شان تول رمونږ پیران
ماله ګوړه را کړی یار له ولیږی نری
دلته ګنې پنجره ده پکښې شپیز دی ز مری

(٥) دیخواترې مهردل دی، دې زمو نږوړو کی ور ور
چرته چه دی ناست وی هلته وی خندا او شور
یوموتی و جود ګنې ئې یو غرد نر توب پروت دی
سل مرګه به وا خلی وا به نخلی یو پیغور

(۱) یوسف خان آخر معامی اوغوښته او ګلی ته لاړ اناالله وانا الیه الراجعون ط

تل په بل-سورلې کړې په فطرت پیدا یښت خان دی
تورې ئې جوړ کړې دی غرور کښې ځان له کور

حیال ئې د موسی او ځانه ندان د سامری
دلته کښې پنجره د ه پکښې شپېږ د ی زمری

خوا دښې ئې لالې (۱) دی زمو نږ کشر ز ما رور
(٦) قید ئې کړ په د ې چه دی دی ځوی ز ما د ترور

دی په زړه باتور ؤ ځکه کور له دغم را غې
شته ځلمی ځلمی ځما د خپلو نچی نور

داوړو کی زړه شنکه د وطن مینې تا لا کړ
دا خوډې له جوړؤ چه کړی خاورې دعشق اور

داوړو کی زړه شنکه د و که نه کړ سامری
دلته کښې پنجره د ه پکښې شپېږ د ی زمری

اوه گلونه

چه دا شعر مې وا و راوه نو تول ملگری مې چوپ شول یو سف خان حو راسره خبرې بندې کړې، ز ر ین کا کا مهر د ل خا ن ته خپل زړه-سپک کړ، مهردل خان هم خفه شوې یر بهر د ئې راته و ویل ، زه ډېر خفه خپلې چکړه ته روان شوم، ناگهانه مې هغه وړو کی دزېړ و گلو بوټی ولیده ور سره خوا کښې کینا ستم هغه وې وا ې خان نن خو ډېر خفه ئې ؟ ماوې تول دوستان مې خفه کړی دی ځکه خفه یم ماخو تو قه کوله خو هغوی ترې بو قه جوړه کړه، وې خان ادا خپله خوله دې هم قلاده هم بلا، د ننگلې نه د ننگلې ، بل شعر و لیکه نو په دغه ماښام ما د خپل ژوندا و له قصیده و لیکله اود تجر بې په طور مې خپلو ملگر وته واور وله ، او هو ! هغه ما ښام زه په تو له دنیا به دوست او لو ی شاعر شوم او کوم شعر چه زما د اتول مرور دوستان ز مامینه نا ک یاران کړ ل هغه لیکم ..

یوه وړه غو ند ې پنجره کښې
په یو کو ټ کښې د د ې جیل
داوو گلو جو ړ کړې ی
آ ز اد ی لـه چا ا میـل

(۱) : اول گل ئې ز ر ین خا ن دی
چه په ما ت اوگو ډ و جو د
دا الله سو ر ې و ئې
په تنو ر کښې د نـمـر و د

(۱) جهان زیب ته مونږ لالې وایو .

پوی په سوداوپوی په زیان | په دماغ لکه لتمان
دیو خیال او خوب د یار ه | په خندا خو شوی زیان
که پروند پر یوځی سور انګار ته | همت نه دی حماقت دی
چه هم سوځی هم روان وی | دامردی دا شجاعت دی

درستم نه بهادردی دمیا سې ورو کی نانا
دترخوچایوپیاله کښې ئې کړه ډوبه جیلخانه

(۲): وریو ر ې دی فردوس(۱) خان | په مخ سپین په زړه نازک
دپښتو په نوم او ننګ کښې | دفولاد دګټی کلک

لاوړو کی شان هلک ورچه پرې وشوامتحان
دلیلی په عبادت کښې درقیب شو بند یوان

د دنیا په وار و نر مو | په پښتو په خوږ و یوینړی
چه پښتو ن په تیاړ ر و سر شی | د ې ئې لار کښې و غورځیږي

خپله ګټه خانی پرېږدی ګند را واخلی د ملنګ
خان په ننګ خاورې ایرې کړی چه پښتون ته واچوی ننګ

ر ب دې یو ځی ما یېر ی ته | چه کړی یاد اې ې سیل
داو و ګلو جوړ کړ ی | آزادی کې چا امیل

(۳) وریسی زما چکیږ ده چه لېر سم یمه پرووران
په میراث مې رر ګی ده خوبه فکر کښې شیطان

م پید اله ا شنغر ه | خو په فکر اتمان حیل
یو کیږه وورانه، ویجاړه | غورنې ځانه دد ې یل

قسمت جوړ بدر نګه ځوی کړ د هوډ شکلی پلار له
نصیب شپول دا زعو ور کړ د پښتو ګلو ګلزار له

خو د بخت تیښته نښته | زه پرې تنګ یم دهرچانه
ماته دې غم او تکلیف کښې | دی دژوند تیرول ګرانه

و لې شه و کړ م ور کیږ م، که مد احمه د سیل
داو و ګلو جوړ کړ ی آزادی له چا امیل

(۱) فردوس خان د۱۳ کالو په عمر اول حیلخانې ته راغلی وو .

(٤): زما پسې وړوکی لالی دی — پاکستان ترې په ویر پېژنی
چه تاریخ اسکر یزی وائی — نوجناح صاحب قار یږی

د کالج نه ئې راوښکه، دژوندون توری کوشې ته
اودمرګ د کوردئې راوست دژوندو نومدرسې ته

دلته هغه تعلیم مومی — چه په ټل جهان کښې نشته
جیل چه ښئی هغه ښودنه — دتعلیم امکان کښې نشته

درداوغم هغه استاد دی چه لقمان اوافلاطون
ارسطو ،سقراط ،بقراط ئې ټول په مخ کښې وی زبون

دی بندی دا نصاف نه دی — دی بندی دچا د ځېل
دی اووګلو جوړ کړی — آزادی له چا امېل

(٥) وړپوري چکښې کښې پروت زما یار دهوتی خان
په وجود یو موټی غوښه په ځیګرلوی پهلوان

که عیشونه که حسداوی — که وی حوری که غلمان
هیڅ ئې ټینګ نکړ چه جوړشی — د مستۍ تورې میدان

کاش! چه وی حالانو راوړی، یوشودارنګی خانان
حو افسوس د اسې ال سنه، په هوتی او په مردان

چه بلشوک محفل کښې خاندی — یو مشال، یوه رڼا کړی
چه مهر دل کړی کو نه پوري — ټول محفل شی چراغان

وړوکی ګلاو پرسرور دی په دې ګل کښې درامبیل
داو وګلو جوړ کړی آزادی له چا امیل

(٦) وړپسې شاکرالله دی — د همه ؤ نه هوښیار ه
په خنداخندا پوره کړی — دهر چا د کور بیګار

د اسې پیر دی چالید لی، چه ځان و سنی مرید ته
په خندا د حسین سنر کې، سرسا په یوسی یزید ته

که د عقل په حساب ئې — وی د زر و خزانې
دی با و یا سکندر — یا دارا د زمانې

حو افسوس چه لاس ئې نشته د ړکی په پیمانه
ځکه تش ژوندون ته وائی د ګلو نوافسانه

په‌شېږ شو کو زاره کړي — یا ر د عطر و د بلبل
دا و و ګلو جوړ کړ ی — آ ز ا د ی له چا ا میل
(۷): آ خر د ی یو سف خا ن — د غني نه مړ و ر
هم ئې مال په‌شمله‌داؤ شو — هم نا لا ئې شو ځیګر
پلا ر ئې غر ؤ د سدم ننګیا لی ا و تو ر ه با ز
پو ه په ننګ ا و په پښتو و د جنو ن په‌ښیسته‌ر ا ز
لکه باغ‌به‌ګل‌ښیسته وی — د ا سې ؤ به د ۀ سدم
ژوندی‌ګاؤدپښتون‌زړه‌ئې — د ژوندو سترګو په نم
ئې ښیسته په نا مه سکاري تو ل خا نا ن د با بو خیل
د ا و و ګلو جو ړ کړ ی آ زا دی له چا ا میل
دري شلور م‌ونو کرا ن‌دي — پښنانه‌دي‌شو کهند کیان
یو چاچا، یو میرفه م د ی — اسر افي اوا کر م خا ن
ا کر م خا ن د نعر و د ی ، کړ ی که و سه د یو لا ؤ
و ی مدا م ئې با بدې کړي، نو د ا و ر یخ شا ېې تا لا ؤ
چاچا نبه یو ر ه یره‌دی — ممز کر سېر لګوی چسته
خو روژوغر ب‌خراب کړ — بو کړ ی ئې‌شو له ستنه
ا سر ا فی ا و میر فهم پښنا نه د ی به ست
خوار ان کړي‌زمو ښز خدمت‌سره په‌چونه‌نبه‌په‌درب
د اما لما ن د ی‌او بدا چوی ، په شنو بو نو د ا میل
د ا و ږ ګلو جو ړ کړ ی ، آ ز ا د ی له چا ا میل .

هری پو ر ۱۹۴۹

پلوشه

که ستر ګې ښکاې نشته ښکلي یا د خو ئې شته
که تخت دبا د شا ه لر ی دی جلا د خو ئې‌شته

ا وږد ې شپې دفرا ق‌شو ې‌په جانا ن یادو لونیږي
که و صل نشته شکر د ی ور یا د خو ئې شته

دا غم د مینې غم د خوشحالی په شانې خوږ دی
د غم مالک هم خان دی جدا یاد خوږ شته
دا زه چه موسکې شوندې دې تیاره شپه کښې ولاړیم
د یار مړوند که نه وی خوامداد خوږ شته
زما دلالی راج هم بادشاهی د پاکستان ده !
آباد ئې که یو نوی ویر برباد خوږ شته
چه اخلې لیونی ربه په مینه کښې ئې ډوب کړی
رایوداسې مرګی دی چه څه مراد خوږ شته

هری پور جیل

یو خط

زما خوږ دوست حکیم سید الاسرار فاضل د یو بند ته

یا حکیم جی !

ته څه خبر ئې د دې مزې نه ؟ ؟
پیالہ کښې شونډې د یار پرتې دی
دا سې خوږې دی دا سې پستې دی
ډکې د سرو خمار پرتې دی
تماشه لیدلې دی صوفی بې مینې
ستر ګې مد هوشه سینې مهینې
ته څه خبر ئې د اشه غضب دی
حورې پرې زلفې تار تار پرتې دی

ما ته معلوم دی کل مسئلې ستا
د سود اوزیان اوږدې قصې ستا
ګوره چشما نو کښې د جانان مې
د جنت حورې قطار پرتې دی

د خدای دپاره ساقی ګلرنګه !
ډکې پیالې راپه شرنګا شرنګ
اوږ ، ښبنم به ښبنم بهچه لیونی شم
تاورانه لیچې د یار پرتې دی
ګوره آسمان کښې سپوږمۍ رو شبانه
ما ته وی و اخله خو له جانانه
دوه ورځې ژوندی دی لیونی خانه
د مستۍ ورځې د شمار پرتې دی

حیدر آباد جیل

سپګمي

چاله شراب ورکړی ، چاله سرې وینې له جامه
چاله خرابا نو د ه یاره ! چاله ګل اندامه

څوک په اديله باندې پرې د ماچين واخلي
څوک په چواړي بسې، د نيا کاندي نمامه

چا له ښه شربته، خوږ بوجيږ لکه د ګوړې
چا له يخه پخه شيخړو کيږ دا بو مړې

چا له د لو لکي په شان چسته او رنګينه
چا له د ګو نګټي په شان توره او مهينه
چا له فتقيوړ کو کاري، کوړ که زړه چرګه
چا له غو ښه مو ښه مسته ښکه سپينه ګرګه

چا له د اسې ستوغه، لکه وي وچه ښکيا نه
چا له ډو به مسته لکه نوي د وکه بيا نه
چا کړه صابره کورو د ابې د ره مينه
چا کړه سيمه کوري، په هر چا چه شوه پيښه

چا کړه چلی د چلی لور ښه مکاره
چا کړه کوتره چه هم ښځه وی هم ياره
چا له زړه خره بې خو ښه ښې نو ره پواړه
چا ته لکه سر وې د خندا ډکه ولاړه

چا له ښه ترسکو نه چا له ښه خوږه حلوا
يو له د نيمبو اچار او بل له مربا
يو له خميره ډوډۍ پر سمنه پسته نرمه
بل له د مسو رو پيتی ګرمه ګرمه
ورکړه د قسمت ده چا له ډېره چا له کمه
خدای دې هغه درکړي چه وي ستا په شوندو سمه

حيدر آباد جيل

کاروان

ژوند او قرار اور او اوبه دي، نه به يو ځای شي نه يو ځای کيږي
تياره او نور يو د بل جوړ دي، داسې به تيره شي دا چه تيريږي
لکه دسيند دڅو ندهم لار ده، کله په غره کښې کله ميدانکښې
بنده عجب عجب پيدادي، کور يې په خاورو کښې ځای يې آسمانکښې

جا نا نه ما ته يې کړه ر اپو رته، داو ښکو ږ کې د استرګې توري
د ما ښام لړ ې تير ې کړ ه هيري، و ا وره د لبر ه اوس قيصې نو ر ې
ګور ته داسپينه سپوږمۍ‌روښانه،داموښزته حا ىد ى د ا مونږ ته والۍ
وئې‌ساعت څو انى د ه اى عا شقا نو، کوى‌هغه‌چه ځوانو‌ر کښې ښائې

جامونه ډك کړىء زړونه مستانه
ګاروان روان دى جرس غبزيږي
شونډې وله شونډې دميني يوسىء
سبا راتلونکى دى مجلس خوريزى

حيد ر آ بادجيل

زېر ګك

چه دي و س د ىد ونه وى
شه ىه ته شه به دي دښه و ى

نو به هله د شـر ا بو
چه شراب د ر ته‌پرا تـه و ى

چه‌بو ږاشي خو لـ كړ شپه
بيـا توبه‌توبه‌د شه كړ ې ؟

هغـ‌هښه د ىد و ــد و ى
د ناکـا مه چه ته سبه کړي

ملا ناست دتکړو شکورته
وئې ر ــد ا نو ته خر اب

غريب‌څه‌و کړى‌جو مات کښې
نه معشو ق شته‌نه شر ا ب

دا چه باغ د ګلو ډك وى
مستانه غوندې مانبام وى
داچه سرې‌شونډې ساقى وى
په سور لاس نيولى جام وى

د ا چه تا ته ر نې سترګې
غلـى و و ئى سلا م

په‌ميـکيزدې‌زړه کښې‌ىل کړى
د مستۍ د و ز خ تما م

ا و و ئې ر ا شـه يـا ر ه
وختـدى لبزخبر ې ږ ير ې

بيا دې و ر و شان‌داوږ و نه
پستى ليچې کړى چا پير ې

خوله‌دې‌خو اې‌ته کړى‌در بو ر ته
شو نډې‌سر ې‌تودې‌يبهو شه

لـکه بله ږ يو ه ر ىى
دڅوا نو‌ر مستۍ د چو شـه

سینه در وړی سنا سینې له | د بخمل هسې ر ینبمینه
دارمان او میني ږ که | د ر گسو نه نیا ز بینه
ستا و جو د یو سمد ر شي | د طا قت او د سر و ر
ر ږه دې واخلی همه او ر | چه هم اور وی او هم نو ر

ته‌چه‌دغه وخت اوچت‌شی
شي جومات گنبې په ژړا
لیونی و ا ئی قسم دی
یاخوغوث ئې یا هیجړا

حیدر آباد جیل

بې وفا

حسن حسن لټو مه | که په غر و ی که په سمه
ز ه په مینه مینه پا یم | بې د مینې مر مه مر مه
بې و فا که د جا نان یم | بې و فا نه یم د مینې
چر ته ر نگ ځان له لټومه | چه‌پرې‌ستر گې کړم‌ر نگینې
چه یو خم د میو تش شي | تش قیکر ی شی بې رو حه
بلې ږ کې میخا نې لـه | سینه‌یو سمه مجر و حه
تش کړ ې شتلی نه شم | چه‌خوند نه وی د کبا ب و
ز ه مین په پیا له نه یم | زه مین یم په شر ا بو
پتنگ نه شتې مو مو نه | چه‌د شمع ر نړا نه و ی
تور اندهر نه وې سند ر ې | چه مستې د صبا نه وی
ې وفـا که دیو یا ر یم | و فا دار د مینې یمه

حسن حسن لټو مه
که‌په غروی که‌په‌سمه

حید ر آباد جیل

بند

نن چه شو مر ه بند کړی حرص او هوا بند
صبا غوا ړ ې د هغې نه سوا بند
دتو بو قلا گنبې مینه نه گیر یږی | ځنگ په‌بند کاندی سیلاب‌دهوا بند
تو ل غمونه یونظر د نیا ز یو ړ ل | لکه وا چوی تیا ر ې ته ر نړا بند

دې له ئې نه څښم چه نشته ليو نی شمه
جام کښې کوره پروت دی نوم د آشنا بند

په دمونو تعويذ وبو نه جوړيږي چه يو ځل زړه کړی د مينې بلا بند
د فولادو زنځير به دې چه ئې پرې کړم کړم جانان به ناز مکيز به خندا بند

په جومات کښې داسې وچې شونډې ناست وم
لکه وی په بت خانه کښې ملا بند

د دنيا آزادی واړه مې قربان کړې چه کړم زړه د محبوبا په قلا بند
د دې بنده د وتو بندونه شته چه ترڅووی د وجود او د سا بند

ليونی واوريد په داسې شود ګنا نو
په پنجره کښې دی په شان د مينا بند

حيدر آباد جيل

ګاړې ودې

راشه راشه ساقی راشه !
لرې ارې ملا درې

په ما ندې بدې لګی ستا پخې پخې خبرې
غټه پګه دې شه خاورې عجيبه ته ځنا ورې

ته د مينې بې خبره !
ته د حسن نه منکرې

دا محفل دی د رندانو اخوا ، اخوا ، لرې لرې
د شرابو د څښو نه دی ستاترخې شونډې ببرې

ورشه د غلته خيرات دی
تا لوړ تول اينې دی لرې

د ګنجوړ په شان خورې کړه په مر داره دې وزرې
ساقی ستر کو کښې مسکوړ شوه بيائې د خيال کښېښو دې وزرې

په تول مسته مسته راغله
سرې پا پوړ ئې د کوترې

ستا اووه واړه جنته د دې يو د ناز بخرې
ستا څلو يښت زره کتابه د دې دوه خو زې خبرې

ستا و عدې ا و ږ د ې د حو ر و
د لته سرې سه ځ ې شکرې
تاله قرض ژوند ون در کړم — دا ر ا کوئ پرې ملغلرې
ما شوم نیم چه جنت پریږدم — ستاد سه ر د و زخ له یرې
جا نا نه میخا نه و ر کړ م
و ا خلم ستا کند ې کپرې
ملا تا شکلې نه د ی — نرګه سرې شونډې کافرې
ستا په غیږ کښې ناستې نه دی — د کالوڼ کې کو تر ې
دجومات په چار چوبې کښې
یا د ه وه پرد ه کښې
ډ ک ګلز ار کښې ته ولا ړ — په ډ یر ا ن لکه د حرې
و ږ ې ستر ګې و ږ ې خیټه — بد قسمته نه بصیبه
نیست ا و مینې ته شمکو ر ه
ا و به ز ړ ه په ر و ح غر یبه
ر ا شه ر ا شه لیسو بی لـه — جام ا و چت کړه مسلمان شه
د ر ند ا و په مذ هب شه — جمی به د ې جها ن شـه

حیدر آ باد چیال

خمار

چه نـشه شمه د حیلـه ځا نه و ځم — لکه وځی چه سنځری د ډ ېږې نه
مست زړ ګی دغمه دارنګه او چت شی — لکه پورته سر کړی ګل دهدیری نه
دروندوجود، مجبوره تن مکان کښې پریږدم — اودخیال په ښاپیری به بانډې شم سپور
دا ږ وم آسمان به سیل ئې کړم روان — لټو م دژ و ند چینه در نیا کو ر
د ساقی خمار سرور مې پکار نه دی — دازه ګورم د خپل خیال نیلی له لار
دادې ده در ګینه و جود خوراك د ی — دامستی مینه او حسن او دلدار
دا چه زه د جانان ستر ګې نښکلو مه — داچه کېږ ده لهور کومه درفتار
د شفق د سر وږ کوم ځان له جامو نه — داچه ستر ګې سرې کومه په خما ر
څه په عیش دې ژوندون تیر که ملا جانه — د تالاش د سوځید و نه خبرنه شوې

عبادت سره تلې حورې غلمان
لکه شمع ویلې په شوې د حجلې اوره
مست زړګی دې واك وانخست دشعوره
ژوندئې خلاص تالاش ئې خلاص شوایونی هم
لکه ګل ئې ساعت رنك جهان ته وښود
دارمان خاورې کیدو نه حبرنه شوې
خوږه وسکه شوې شراب او خمار نه شوې
دبهار خزان زیلې ګلزار نه شوې
ستړی سر ګوړله په خپلو پابو یوړه
لکه سیند دریاب له خپلو چپویووړ
حیدر آباد جیل

مدرسه

څه سبق را ته ښيي رسه
فکر کوم خو اته روان کړي
ته حبر نه ئې د خپل زوره
په پرلا وچه مې رده نه شوې
دامنم نه سې بر واه ئې
(خو) کاش چه دې ناز کو ېسو نه
دا تقدیر مې سخت استاد دی
د لو لیه سارك وزر سه
ژوند ون سه دی جوشنده ده
نه سم خوږ شو نه سم تریخ شو
هیڅ په پته دی پوه نه شو
ولې ولې د ګودر سه
زه په غاړه یم خو شحا له
زه د مینې تور بالې یم
غنی مړ په شکـو شـو
چوتی ور کړه (۱) تلیه ووه
ددې غم په مدرسه کښې
په کو څې دو سو سه کښې
زماماتې شوې پو نبتیه
زده کوم ئې په پیتیه
هر څه کړې زما د پاره
تاوی ښولې لار هوار ه
نه ئې ډب تریخ ئې آوار دی
ګران دغره وسر پرواز دی
پکښې سل قسمه حوبه ونه
هم صحرا او هم سیند و نه
چه دار و جوړوې کوم رنځ له؟
ماوړې د دریاب میـځ لـه
زه باتور لامبوزن نه یم
د جنګو د تورزن نه یم
ورکه سپینه پتا سه
صیبه بند کړه! مدرسه
حیدر آباد جیل

(۱) یعنی رخصت اعلان کړه اوزنك ووهه.

صنوبر

لاس مې بند، ژبه مې بنده
داسې ناست يمه تر سحر
لکه ناست وي وزر ماتې
په ماښام کښې ناز یګر

چې په خوله او تیټې سترګې — د ګل حوا کښې ګونګې ناست دی
د خپل غم په ننداره کښې — ډوب مشغول دی صنوبر

د سرهم د رباب په غاړه — نشه لپه او چې شو مه ي
لیونی د تندې مړ شو — د مستۍ ئې تش شو سر

د ځوانۍ د غم ماښام
د پیرۍ سار د اختر
نه دی چا برابر کړی
نه به ئې څوک لري برابر

راته ښکاري چه بوډا شوي — رقص او شرنګ دې شته خیال کښې
ګله! نه کوې نظر ستا — غور ځنګ نه لري په چال کښې

د زوال استاذ ئې ناست وی — تل په څو که د کمال کښې
وخت اوړوند، هغه ښکاریان دي — چه هما هم نیسي جال کښې

په وینتو کښې دې ښکاره شو
د مرګې استا څي سپین
قسمت لیک د ابد وکړ
ستا د سترګو په جبین

نیشت کړو ک د لویو کندو — د مستۍ جهان مهین
د خزان جامې اغوستې — دی نرګس او نسترین

د صبا رڼا پیکه کړ — ډک د شهو کور رنګین
اوس دې خوږ به ژبه لګی — د شرابو نه ګسین

هغه سره ګلونه څه شو؟
چه ته کول به دې صحرا کښې
هغه او ئې محفلې څه شوي؟
پر قید ي به چه هوا کښې

هغه مست سرور دې څه شو؟ — چه په شپه به دې هره سا کښې
هغه سپین مشال چا یوړه — چه لګو به دې بیدیا کښې

دا تور ، تور ، سورې د چا دی ؟ چه روان دې دی په خوا کښې
بوخپه‌دې ورو زوزده کړل تيتيدل دې دی په شا کښې

لاس دې بند ژبه دې بنده
ناست یواځې او دیګر
لکه ناست وی وزرماتې
په ما ښام کښې باز یګر

چیه خوله او پټي سترګې دګال حوا کښې ګونګی ناست دی
د ځيل غم په ننداره کښې ډوب مشغول دی صنو بر

هری پور جیل

ته اوږه

اې د مینې مر ښتې
اې د نو را ور نګ قصې
ښاپيرۍ! ته چابدی کړې
د عمو دو د کو شې

چا وره لو لکه ګیر ه کړه تورتم سیلۍ باران کښې
چاتصو یر د صحرا جوړ کړ دې د سر و ګلو بسما ن کښې

په مین چه شی مینه
یارا نه نه‌ده بیوبار دی
چه‌په غم ارمان بدل کړی
د غه مینه د غه یار دی

که مجنو ن په لیلی ور ک ؤ په مجنو ن ور که لیلی وه
چه فرها د مسکی او مست ؤ شیر ینۍ هم په خندا وه

دا نه مینه نه و فا وه
خوشحا لی مستی ګډل ؤ
په چینجی کښې وزرونه
دلو لکی تو کید ل ؤ

داد سو د ګټې قصې وې بندګۍ قربانی نه وه
د مجنون د زړه مستوړ له د لیلی شوك ثانی نه وه

(خو: ـ) ای د حسن فرښتې!
اې د نور او رنګ قصې
تا مستی بې خودی ورکړه
په ژړا او وسوسې

ای مجو بې بت پرستې! زه یو بحر د تیارو یم
ای د سپینو ګلو لښتې! عکس ستا د ولو لو یم

ای د غرد د شوکې واورې
ستا د شا شګو زه ږ نه وکړ
ز ما بحر د مستوړ دی
ستا نیا ز بین زړګی وړوکی

ته ئې حوره د فردوس ځنا ورزه د جهان
ته ژوندون رڼا او شمع زه تیاره غم او طوفان

ته تسکین د مسلمان ئې
زه یم مینه د کافر
ته په مینه تالا زړه ئې
زه په حسن تالا سر

ته بنیاد او روح د سینه ئې زه موجونه سرسری
ته سرور طور او موسی ئې زه ارمان د سامری

ای د حسن فرښتې!
ته ئې حوره د رضوان
زه بادشاه یم د دوزخ
په لمبو د اوررو ښان

زه یخ باد یم د حزان تورې اوړې د ما ښام
زه مین د بت په سترګو په ساقی یم او په جام

ستا ښینه مینې وفا زه
په معنی د مینې پوی کړم

ستا غمګین رونبان نظر زه
هم بنده کړم همسری کړم

ای د حسن فرښتې ستا غم نه دی سور خمار دی
د خزانه تاجوړ کړی یو رنګین غوندې بهار دی

تا کړه بره د سپوږمۍ نه
د خندا کوکې قصا
تا په سترګو د آذر کښې
عکس جوړ کړ د موسی

تا پتنګ له مستۍ راوړه د نورو سود زهرا
تا د سرو ګلو باغ جوړ کړ په ځیګر کښې د صحرا

تا دژوند تر خواوو له
د شرابو سرور کړ
وژو سترګو د ګونګټ له
د لوڅې غرور کړ

تا خند اور کړه خوب اوار مان کښې وینځه د مینې شوې د غم جهان کښې
تا دیارشوله و کښې خوب ددلد اروليد تا د فراق په مخ تصویر د یار و لید

تا د تیارې د رنګه در نا ښار کړ جوړ
تا دوړو کی ډنډه سیند او آبشار کړ جوړ
تا د شبنم څاڅکی کښې وړ کی تصویر د لمر
کړ د امید دریاب او د مستۍ سمندر

تا د فراق د لمبو رنګ د وصال جوړ کړ
زما د توتو تیارو د زړه خال جوړ کړ
ای د حسن فرښتې سپینې حورې د رضوان
بس تا ورکړ لیونی له امید و نه اوار مان

صحرا

که په شګو کښي ژوندون وي
که سودا کښي نازا وشرنګ وي
که په ساکښي مستي نه وي
که هلال پيغام د نور
ما ته غوره توره شپه ده
که د ژوند مطلب بل نشنه
دا خپل جوش په بیرته واخله

زه پتنګ ستا په رڼا یم
که دا فر له مسلمان یم

زما واړه کمزوري دي
تیره څکه شو له توره

چه تا ورک کړمه حیوان شم
ته دریاب د شنو چینو ئي
چه تا ورک کړم بیابان شم
دا ګناه زما د څه ده
دا خو ستا د ښیست قصور دی
یا خو واک د بادشاه راکړه
یا خو شپه د نمرود راکړه
دژوندون دي رنګین خوب له
چه ستا حسن پري بندی کړم
که دا او ښکلي ستا شراب وي
که زما ژړا د عمر
که زما همه مستي دا
که زما واړه خو دی دا
زه خوشحاله یم په هر څه چه کوي زما په ځان ته
هله زه د ځان مالک شم
هله مست خو بوڼه راشي
ای د ګل جهان مالکه!
ولي جوړ صحرا کښي باغ کړي؟

ربه بومي څه صحرا له
مامري ورکړه سوداله
ربه مرګ راواه ساله
د خندا د رڼا نه وي
د ژړه غوره له هلاله
بس ژړل دی سو ځیدل دی
دا خپل هوش په بیرته واخله

مین ستا په تور ورنه یم
یمه ستا د نور ورنه یم
جوړ ی ستا، ستا د کماله
چه شوه ور ده له هلاله

چه تا وینم انسان شم
زه پټی د لوزوندو
چه تا ښکاره کړمه بوستان شم
چه زه چغي شم جانان شم
چه زه غم شم بیابان شم
او یا صبر د فقیر را
او یا خپل ماه منیر را
یو ښیسته شاني تصویر را
دا سي لاس دا سي زنځیر را
ده دا چغي ستا رباب وي
یو لمحه ستا د شباب وي
یو حباب ستا د سرور وي
څاڅکي ستا د مست غرور وي
عجیبه زما جانان ئي عجیبه زما ارمان ته
چه خپل ځان در کړمه تا له
چه ګوټ و لړم سنا د خیا له
ځواب را ستا د جماله
قیاب جوړ کړي د ګلاله

ولې ولې ربه ولې ددې ولې خواب شه دی ؟
خنکه خندهای جانانه! اغزی شه دی مضراب شه دی؟

ای د لوزې تنده ربه! وک جام شه دی کباب شه دی؟
ای د مرګ اوږ وند مالکه؟ مرګی شه دی شباب شه دی؟
اې دږوند آخر جانانه! ژوندون شه دی حساب شه دی؟
اې د تور و تیارو خانه! شه معنی ستاد رڼاده
اې د مرګ او ګور خاونده! شه رنګینه ستا خندا ده

شه وچه هیڅ نه و

شه وه چه هیڅ نه ؤ نه صباؤ نه ماښام ؤ
نه رب د چارب ؤ نه بنده د چا غلام ؤ
بس یو سې پایانه عشق ورک په خپل خمار کښې
خوب د خپل وصال ؤ
په ښیسنه شوندو دیار کښې

عجبه فلسفه

په دې تال کښې خو تول زه یم خو دا تول کړلی جنون شی
شومره زه یم شومره سور دی دا قیصه کړلی مجنون شی
په دې ګوتو کښې مې ایښی تول خو بوه د صبا دی
دې غبار کښې د بوالوه د قلا د محبوبا دی
مابندوته شروع کړې در ښا اونور قیصه ده
د مجنون او د جانان دا شه عجبه فلسفه ده
زړه مې وا چاوه په تال کښې دجومات کوشې له لاړم
د ملا په ښو مې کیښود ماوې دامې صدقه ده
دا چه شومره زه بوهیږم په «طه» او په یسین
دا چه شومره ښکته تلی شی په سجده زما جبین
دا چه شومره اخلی نور دازما خاکی وجود
دا چه شومره زما ژبه شی شکلی انګبین
ملا مخ زما نه وا ړاؤ وې داشه دی ستا نالی کښې؟
نه پولاؤ دی نه فرنی ده نه حلوا نه فالوده ده

وې ئې شرعه ظاهر ګوري
دا د رب سره د مینې
ویره و پسره د قهار رنه
د جنون او د جانان ستا
زړه دې کینږده په سینه کښې
ستا شراب د لره حرام دی

✡ ✡ ✡ ✡ ✡ ✡

ما خپل تال ړنګ د خوبو
وړوکی لا لمې را اوچت کړ
ما وی ای د ښوا ویدو
دا ړالیه ز ما قبوله
قاضی کیناسه په تخت خپل
په بولاس ئې تو په کینبوه
تله ئې پورته د منطق کړه
بوخوا شو رؤ کمزوري وې
یو خوا عقل ؤ د اېل ؤ
بل خوا پروند غوندې تالاش ؤ
ماوی د الیو توب وا خله
ما وې دا ز ما حما ر
ماوې ای د انصاف ره؟
ما وې اې دتول امیره!
قاضی سترګې کړې لې ټې
وی افسوس زمانه ورك دی
زه خو زور یم د اسان
مادی سپین او تور اخستی
زه تور رو ینم او سپین وینم
دغه تول ز ما امید دی

او ظاهر ته فاسق ئې
تار اخستې شه قصه ده
دایمان اصلي حصه ده
شه مهمله فلسفه ده
دلته رنګ او لباس را وړه
شربت راوړه ګلاس راوړه

✡ ✡ ✡ ✡ ✡ ✡

د قاضي دربار له یو وړ
تار خا ئې او ما رله یو وړ
ای د تورو سپینو خانه
په نامه کړه د جانانه
په سپین سرئې د ستار کینبود
په بل لاس ئې حصار کینبود
یو خوا دی یو خوامې تال ؤ
بل خوا ژمې ؤ کمال ؤ
نه مستي وه نه جلال ؤ
مستانه شاسې کولال ؤ
اوخپل عقل پرې تاله(۱) کړه
د خپل علم کتاله کړه
دا د مینې غزل ګوره
دا ئې تو له تلل ګوره
شوندې بندې مخ پریشانه
دا چه ته غواړې ز مانه
زه سرور د آدم نه یم
د مستیو له ګلستانه
بس ز ما د شه قصه ده
دا تلل مې فلسفه ده

(۱) تا لا۔

ما خپل زړه لا س کښېږ ا غونه کړ
د ما ښا م تیا ره کښې ورك کړ
او س بوزه یم بوا ر ما ن دی
وړ و کی گل ا و لوی خزا ن دی
ما هر گی ته شر و ع کړې
د جنو ن ا و د جا نا ن د ا

تو ري شپې ا و غم له بوړو
د صبا شبنم له بوړو
د جا نا ن د شا ن قصه د ه
بو ا میډ بو تلو سه د ه
د ژ وند ون د بنیست قصه د ه
شه عجبه فلسفه د ه

بهگنوتر (هزاره)

د توت ښاخ

که دی سر که سرور،نو دی پا ئی په غم
دارحمت ا و بخښل، و ر و رد ز و ر ا و ستم
ما یو سی ا و مستی، د و ا ړه شا ل د صنم
چه سر ډك وی د شه وا ړه ما ل د صنم
د ا خند ا د یقین ا و د ا شک د ژ ړ ا
د ا تیا ر ه د جا نا ن د ا هلا ل د صنم

بند ه شه د ی؟ یو ستا ر دی
هنگ اوشرنگ اوتنگ دده دی
مجلسی چه په خند ا شی
غبزو نکی چه بلبل و ی

د توت ښاخ د سیمو تا ر د ی
د پل لا س د پل خما ر د ی
د ی س شو ر دی او تقا ر د ی
دی هم گل دی هم بها ر د ی

چه منصو ر پر ې گو تې کیښ د ی
همه د ا ر ، همه خما ر د ی

عطر تو ل د پل د خیا ل د ی
د ی ر و ان کاروان د پل د ی
دی مجبو ر شا ن مسا فر د ی

دی یو گل و ی بها ر نه د ی
دی ار ما ن دی د لدا رنه د ی
منز ل نه د ی او لار نه د ی

دی غلام دی د ر نگو نو
خو باد شا ه د خما ر نه د ی

دپل خیا ل دده تقدیر
ناز ا و ر از آ وازد پل دی

دی نه سپین دی اونه تور
دده شرنگ او دده شور

شپه او ورځ دده تو ل
وصبا او ما ښام

د د ه هــــو ش رغـــو ی
هــم ســـا قــی هــم خیـــام
د ی نظــر د ی ګلــو نه ا و نــو ر د ی د بل
دده ستــر ګې خوښیــــت او سرور دی د بـل

بهار پور

بس دی افلاطونه!

بس د ې افلاطونه! فلسفه د ې سنبال کیـږ ده!
غونډې کړه دامونه خپل، او نهه د ې جال کیږده
عقل عقـل عقل څه د ی کفر کفر کفـر دی
عقل چه ئې ګیر کړ ی د ی غلام غلام زما
زه ئې چـه ر ا ونیسم نوو پړو کی د ی زمانه
لاندې کړم له پښو شنګه د سر مقام زما
پمه قربنه کړم وینځه کړم د بی بی هوش د کور
مرګ کړمه مالک دښیست د مینې او د جوش د کور
ور کړم پرونه ښناله ټول اختیار در نګ او هوش د کور
لوږه ددلال شم ا و خندا د ګل فروش د کور
بس دې افلاطونه! خپله پول پېلې پورته کړه
دا مندر دحسن دی ته مخ دعقل کورته کړه
دلنه ټول بیلات بیلات د ی نشه دی ګټل ګټل
دلته ژوندور ګول دی جمع ګول راغونډول نه دی
دلته مینه تش یو ښکلی سیند کښې پرو بیدل نه دی
دلته ژ و ند د ا ستان د غم ، خند ا ګټل ګټل نه د ی
ز ر لکه معنی که د هلا ل د ر نیا و کړې ته
نشته د ی په تا کښې دهلا ل بخر ی یو
زر زره رازونه دې کوهی کښې ښکاره شو ی د ی
نه دی ښو لی تا ته د ا ر ما ن کو تري یو
د لته پر بر خو بو نه د ر نیا لید لی شو ی د ی
نه د ې ښو لي تا ته خپلې مـړې د لبر ې یو

ته نیو لی نه شی لیو نتو ب ته جلا ل پر یږ د ه
کینه ا .فلا طو نه ! فلسفه د ې سمبا ل کیږ د ه

تا سره د ه تله د سیر و نو د منو نو
د لته کښې بحر. نه د ی او تور اودر ا نه غرو نه

ته ئې بیو پا ر ی د عطر و ګوږ و د چر ګا نو
د لته کښې پر تې د ی و لو لې ا و ا مید و نه

تا له یو قطر ه شر ا ب د ر یا ب د تو رو ز هر و
دلته کښې پر ا ته د ی په زر ګو نو ډ ک خمو نه

ای دنیا څو یه د لته لږ ې ا و څو بو نه د ی !
ستا تله قطر ې تلی او دلته دریابو بونه د ی !

ته د أ د م لا س ئې دآ د م ستر ګې ا و سر
ته دده پوشاك ، دده لبـاس ، دده بستر

ته د ده و جود ، دده آ ر ا م د د ه بهبو د
ته د ده فا نو ن د د ه آ ها د د ه ا فسر

د لته تو ل تال د ی ستا د تلې زه ا و چت
غر و نه د عقاب د ی د بلبلې نه ا و چت

ستاسترګې روښانه دی څوز په دې درو ښاو توردی
تا کره روښا نه سوری نه دی اور دی اور دی

دل ګاه منطق کښې یوساعت دوصال کیږده
څوی شه د منصور په تور ډیران کښې هلال کیږده

پهاړ پور

جوارګر

په همو ا ره لا ر کا روا نو نه ځی
او په غرو نو روا ن خط وخال سړ ی
څو همو ار ه لا ر ځنګ زه وا خلمه
شی ګا نه په کدو او په دال سړ ی

دبها ر غور ځنګونه او څوند اور ننګ په شکر و تې ډ یران قربا ن کړمه
اېږ آرا م له د څا ن د ر قیب سره زه ګانه بې څود ی اوجانا ن کړ مه

کهٔ د توري تیاري لا توري شی — او جهان د په قار ددو زخ په شان
او هر څا څکی د رنګ د تیار و نهٔ کړ ی — هر ه ساد کبا بو د سیخ په شان
زه به سه زاو پر وازور نکړمه
او ملا ادا یا زور نکړمه

نیت مې کړ ی د کور د جانان دی — څه خند قوی څه شپول، څه د یوال
داو مې ایښی په ګور د سرور دی — څه وی زر، څه وی سر، څه وی مال
یو خوا سپینه سپوږمۍ در یا دچل — بل خوا سر او سرورا و هلال
ښکلی مین به په بل د لبر شی څوک
ښکلیه کیږ دی به پوزه به خال سړ ی

لکه سر چه په خپله قربان کړی څوک — یا د لور په سر جمع کړی مال سړی
لکه خر ع چه د بل چا په زر و کړ ی — خیل جانان په ما نیام دوصال سړ ی
دادی ز هر، دا ز هر درو ح دی
خونامه ورله ور کړ ی د مال سړ ی

د هو ښیار ولاړي مې ټولې زده — خو زما د شان دغه لارنه ده
زه د زړ ر و صحر ا اوار مان یمه — زما بخت کښې کوڅه د ګلزار نه ده
زه چینه د ژوند ون د خو بو نو یم — لا مې مو ند ې سینه د دلدار نه ده
زه یم څا ور ه خو د یره بې تا به یم — ما مو ند لې لمحه د قرار نه ده
تا لا کړ ی مې ژ و ند هم غرور دی
داو مې ایښی په ګو رد سر و ر دی

غورسر

جزا

خلق ولی را تـه چـه شتـه دی — زړه مې هم والی چه ئې!
خو جهان دې دا سې ښکاری — لکـه بې ما لګـه کـو ر
ستاو ځپلي خولې د ښمن لـه — خـو شحالی، مینه، آرام دی
ستـا آشنـا لـه تنها ئـی ده — تهمتـو نـه او پیغـو را!
کهٔ دې زړه کښې هم څوک یاد کړی در به در خاورې په سر شی
ستاد ښمن خان دځا نـا نو ستا آشنا ز یر و ز بر شی

ستا ر ښتیا ستاینه او مینه — پههمهوو کښې تاوان دی
ستا تالاش یو لیو نتوب دی — ستا یاري دغم طوفان دی
امتحان خو مره سنګین دی — ویر کمزوري ستا اسان دی
د لو ګی په بنیاد و نو — جوړ دښنو ګټو مکان دی

ستا خلیل د ښو دلاسې دنمرو د دغلام و ینم
دخیام لاس کښې کچکول دی دده لاس کښې جام وینم

خا نه امه مې جنګوه نور — هسې نه چه بګهلې شم
چه خمار او سرور ور کړم — دا سرې تمې مر ئې شم

ستا ملا والې په چغو چه تش سخات اوزکوت غواړی
حوښ دې دغه غه حیرانو نه یوخ او سپین شان جومات غواړی

وئې قانون دې دمنات وی — نه تش نوم دمنات غواړ ې
وا ئې نه غواړې جنون ته — تش رکوع او آیات غواړې

(خو): ستا جهان ملر نګې ښېی ستا د پټوستر ګو خیال
عجبه دې جرم اینې په حو بو نو د وصال (۱)

ته په د یک مې رضانه کړې — نوم ارمان او عزت غو اړ ې
د مالی نه زیږ ګلو نه — دفا رون نه دولت غو اړ ې
د مین نه قو له مینه — دمغرور نه غر و رغو ا ړ ې
ا و در ند نه ښا نکونه — د مستیږ او سرور غواړ ې
د غنې نه هشنغر کښې — او چت غرونه دطور غواړ ې
د ګدوري نه حیل ځان له — (د)وریتولو ، تنو ر غواړ ې
ستاو کیل وائی په چغو — چه خیرات اوز کوة غواړ ې
ز ړ ې مینې د پنجاب — اوږ دې ورېږې دسوات غواړ ې
سپینه ګو ړ ه دشوالګرې — تماک و دش سوې غواړ ې
او مرید کره غتې پیر له — ښکلې ښځې نو ې غوا ړ ې
سا ن ځابون ګو ړه طالب له — ا و ملا له ر و پۍ سپینې
په بدل کښې محلونه — معشوقې فر مې مهینې
ړکې جا مو نه دشراو — په عوض دې کې ږینې
دیزید خونی پالنګ کښې — ړکې لیچې نرمې سپینې

(۱) (لن تنا لوا البر حتی تنفقو مما تحبون) ته اشاره د ه .

لیونی ته بس ارمان کېږي ‌ ‌ ‌ ‌ شی رنځې سترګي مهیني
څومره ګران سړ کېدي جوړ کړ؟ ‌ ‌ ‌ ‌ دعوه د ارله ستاد میني

ستا ست داسې سپېڅل ګړی
لکه بې مطلبه اور
ستا جهان داسې ورانیږی
لکه بې مالکه کور

غرسر ډېره اسمعیل خان

خندا

ځان تخومه ډېرخو ډېر افسوس دی خندا نه راځی
دي غریب کېږی (۱) کره سایه د هما نه راځی

د ه ته ښا پیری: ه پری هله چه لیدی نه شی
غوږ په سېی حرام ، دخره ډیران له ګیا نه راځی

خدایږو که مجنون دځه مجنون وچه صحر اله لاړ
پوه چه شو په دی چه په محل کښې لیلی نه راځی

لاړو لیونی دي ور ک شو تاچه حکم ور کړ او
چه کورته درنګونو به څو کا له رنیا نه راځی

نن د سامري سره تهیکه د جوما تو نو ده
ځکه لیو نی له غتې پټکی او قبا نه راځی

ځکه خوغنی لېز په ګیله شانې نصیب ته وائی
مه وایه ما مړه چه نن تیر شو صبا نه راځی

ستاعجب جهان څه بې اندا ز څه بې امکان دی
یودخندا مړشولو او بل له خندا نه راځی

یوخو ادي نیارو دښاپیرک حوله مړه نکړ له
ملخوادې چرګ مری په دې ارمان چه سبانه راځی

یوسیلی راو چت کړ د دریاب په مینځ ګې وو یشته
دیخوابل تړپیږی چه یوګوټ دهوانه راځی

لا ړمه ، بوړا شوم ژو ندیوتوقه نه ګنمه
ځان تخومه ډېرخوډېر افسوس دی خندانه راځی

پیاړ بور

(۱) د کښت ساتونکی •

رباعي

زړه مې لګيا دی سوته مې ګټ لګوی
ور له د هوکه ور کوی په اګو بګو
وائي پاسته ګلو نه دی اروان
پروانې مه کړه که اغزی ګلک وو

خان پور

سپېده

هغه ژوندون وایه
چه وی یو نورا ورنا

د ګک دخو بو نو خندا
خندا او شرنګ شرنګ

هغه سرور وایه
چه وی دو خت بې پروا

خوار ه په سردفه یر
شا لو نه رنګ رنګ

هغه بهار وایا !
چه مې مستي او سخا !
په زیړو ګلو باندې
مالیار کړی تنګ تنګ

خوروا نه شوې ده او نه به وشي
چه دومره نرم او ښیسته به ښه شي

جنت به نوم شي یو مې مطلبه
شي به یکه خوازه او ورک ترا حه شي

سرور به ډوب شي او خنداور که
څکه چه غم او ژړا به نه وي

رنګ به لو کې شي او ځواني خاورې
وا ړه به سود وي سودا به نه وي

چه ځیکر موږ نو ارمان ورکشي
چه ارمان ورکشي نو ژوندون ورکشي.

چه صحرا نه وی په ستر ګو رپ کېنې
لیلی فنا شي ، او مجنون ورک شي
په شپه او ورځ کښې ، وخت او نظر دی
واړه لیده د بنده هم سپین هم تور
د ده ثیارو کښې خبر ړې د نور دی
شته څکه تنګ او شرنګ چه شته دی شور

یاره دا ژوند به دی پکښې خندا او ژړا
توره تیاره او رڼا ګلو نه رنګ رنګ

خو بیا هم زه غواړمه ژوند د ځوانۍ او رڼا ؟
ډک د خوبونو خندا خندا او شرنګ شرنګ ؛
ولې دا زه شې ګولی د ښیست او نور آقا ؟
چه دی سپینې کښې ګیږدی لالونه رنګ رنګ ؟

بهار پور

ګټ ماله

(یوخط روښنته)

لاس به مې ور کړی وی، او پښې به مې ور کړې وی
خو مینه، مینه، مینه ما د ر ګړې بس یوتا لـه ده
دې باز به په ډیروغرونو کندو پرواز کړې وی
خو جوړه بس ستا ستر ګو کښې ده د خمار جاله ده

سل ځله که ورک شی سما د ګوره ور کیدی نه شی
واړه رنګینـی دده چه جوړه ستاد خیاله ده
د ور که میخانه د جام ساقی دی که خمار دی
د اواړه مستی خوتر ژوند ونه دمشاله ده

سرې شونډې او تورې توره شپه کښې دواړه تورې شی
ښیست دشال به دې دی چه لیلی ښیست له شاله ده
ته که لاړې رنګ سراو ځوانی به واړه خاورې شی
جام کښې د امستی واړه دمینې د کو لاله ده

چونګ خاوره کوزه شی باډیوه شی او یاجام شی
پړو کې غوندې سر کله قاروون کله خیام شی
شوم نصیب کړی جوړ تو ره پنجره د رنګ محله
مینه اوغرور کله ساقی کله امام شی
حسن اوو صال یوته بخمال شی او ګلو نه شی
یوتـه سـرددار بـل ته راښکلی ول دد ام شـی

ستر گې شونډې خاورې خاورې لرې د کماله ده
مینه مینه مادر کړې بس یو تا لـه ده
ماخوستا په پښو کښې خپل لالونه خواره کړی دی
ماخو فقیری قبولـه کـړې ستـاد سیا لـه ده
ما خپلې مستې ستا په غمونو قربان کړې دی
ما رنیا د شمعې قربان کړې د هـلا لـه ده

پښې او لاس مې څـه دی داخوخاوره دویران دی
داستا غنی نه دی دا د خلکو غنی جان دی
دا ستا د گلونو ښاخ مستی د بهـار نـه ده
دا شاړې شودیارې سور سادین اوچ بیا بان دی
دا تر خه سایه ده د غضب ده د نفـرت ده
دلته مـړژونـد ون دی مړا میـد مړار مـان دی
هغه خا موشی ده دا چه ور کـه د بلاله ده
مینه مینه مادر کړې بس یو تا لـه ده
ما کعبـه رغـولې ستـاد مینـې او جمالـه ده
حوره زما ناسته پـڅـه احـوا ستاد شـاله ده

ستا شراب دخاورو له کندو له جوړی کړی جام
ستا ستر دې کړی جوړې دحر چو کی نه خیام
تا د خاورو کټو نه سینا او حرم جوړ کړ
مینه وه دا مینه دخنزیر نه ئې آدم جوړ کړ
ستا کټ ماله جوړه دغنی د گل گما له ده
مینه مینه مادر کړی بس یو تا له ده
پهاړ پو ر

جلال

چه زه غواړم دایرونه مستی سره ګلونه جوړ کړ مه
دسرو او ښکلونه سرې شونډې دړړا سرونه جوړ کړمه

زه خزان تیاره کړم ړو به دامید په سمندر کښې
دکو نجکونه لالونه دغولو پلونه جوړ کړمه

چه داروح مې په ښکار وځي د رنګونو دخوبونو
که نور نه وی دتیاروزه رنګینی نورونه جوړ کړمه

چه دښیست شم زه لیوا له دصحرا هره ذره کښې
په در هاو بوستانونه په لدها ګلونه جوړ کړمه

چه ره وزی دارمان شم د پسرلی په سپین صبا کښې
بې حسا به ما ښامونه بې پایان غمونه جوړ کړمه

تور او سپین زما د سترګو کله تول کله تلل دی
شپه او ورځ زما نظر دی ور ګول دی او موندل دی

که خندا ده که ژړا دا ځیګر مشغولول دی
که وصال دی که فراق دی خپل سرور ته ګه یدل دی

چه زه مست شم له ډېرانه سره دښست ګلونه جوړ کړمه
دسرو اوښکونه سرې شونډې دړړا سرونه جوړ کړمه

چه زه نیت دګټې وکړم د پریوتی د شکست نه
دفاتح دشونډو کبر او د سترګو غرور جوړ کړمه

دا چه زه ځان لره تخت درنګین بادنه ودان کړمه
دغلام امید بدل د باشاه په دل سرور کړمه

چه خپل نوم ذرې ذرې کړم ترې نه ډېرنومونه جوړ کړمه
چه زه غواړم دایرونه مستی سره ګلونه جوړ کړمه

دا چه ته ئې او دا ته ئې دا چه ستا مستی رنها ده
دایم زه دا بس یو زه یم دا زما ژړا خندا ده

د ملا خبرې پرېږده ما مله ستا او زما ده
دا داستان داوږې نه دی دا قصه دعشق او ساده

دې زما بې سره ژوند کښې ستا حسن او کمال دی
دا زما کمزورې سترګې ستا د زور جاه و جلال دی

بهګوتر

مسافر

دژوند مقصد دی یو کمال دمنیې
داتوري لړې ما ښا م کولال د منیې
دا سره مستی د کفرچنه دځان دهوش
او په ارمان کښې دی کمال دمینې

دعقل خور جمال یو خیال دمینې
داارمانو نه تلاش یو جال د منیې
ویښې کښې بحر نفرت دالال دمینې
کمال دا نسا ن جمال جما ل د مینې

مینه خو ب د ډ یو ی زړ ه کښې
خوب د ړ و ند کر ه ما ښام کښې
دخـزا ن پـه مابو سـیه کـښـې

د رنړاو سو ځیـد و د ی
د صبا ر نیا ر ا تلو د ی
خوب د ګل د تـو کیدو دی

د مر ګی پـه تو ر و طن کښې
سـا ز د لـمر د ختمید و د ی

ما له ستر ګو تپو س و کـړ
ما لـه ړ نـډ ه تپو س و کړ
ما د ګـو تو نـه تپـو س
ما و ی ای خما ر ی ستر ګو ا
ما و ی ا ی زهرار نـګینې ا
سـتا مستی حسینه څه د ه

حسن څـه د ی مینـه څه ده؟
عکس څه دی آئینه څه د ه ؟
دنـر می د تـلا ش و کـړ
د ا خـنا ا ر نـګینـه څه ده؟
له خیال نو ر ه یې خبر ي
ستا خند ا مینـه‌څه د ه ؟

هغې یـې پا یا نـه حسن
ماتـه داپه ار مان وو ې

ژوندون څه دی ځا ن مو ندل د ی
ژ وند و ن څه د ی یو تالاش دی
د ا ر ما ن بې تا بی و ا ړ ه

ژوندون څه دی ور کیدل دی
د ا ر ما ن پو ر ه کو لو
په ا ر ما ن قر با نو ل د ی

ژ و ند و ن حو ب د ی یو بې تو ا نه
د تـیـما ر ي ا و د ر نیـا
بند ه هغه مسا فر د ی
کو ر ئې با غ لا ر ئې صحر ا

بهـګنو ر

بې غیرته پښتون

تو ر ښاما ر منجیله پروت د ی د خما ر په خز ا نو
د پر و ن غلام ، باد شا ه د ی د صبا ، د لیو نو
هر پښتو ن له و یر ې ر ېږ ي ورك شو نو م د پښتنو
دسر و ستر گو غیرت و چ شو
همت و ر ك شو د سینو

ای پښتو نه ! ما ګڼلې د ا نسا ن دشان کمال
ستابې سره سر کښې نورؤ، ستاپه توره کښې هلال
ستاپه مست حیوانیت کښې ددریاب دچپوزوروو
ستا په ز هر و کښې ز مزم ؤ
ستا په قهر کښې جلا ل

مابه وی دزمری ظلم ظلم ، نـه دی دژوند شان دی
مابه وی عقاب ښـیته دی ،چه دنازښـکارئې ارمان دی
مابه وی چه کله کله ، ځکه تـه بې رحمه ا ور شې
چه رو ان ستا په ځیګر کښې
سورد نـګـ غرور طوفان دی

ای پښتونه ستاهر بدله ،مابهـانه جوړه کړ ه ښـلې
که تـه توردا ور، صحر اشوې، ما کې دی در کې بلبلې
ما ستا سرا وچت غو ښتلو ، دامې نه کاوه پر و س
چه دا سر به څه ا و چت ؤ
څنګه څنګه ، ولې و لې ؟

داپنځه کاله مې تیر کړه، جهنم ز ندان پـه اور کښې
زما سر اوچت صبا ته ستا سر ښکته په پڼو ر کښې
شل شرمونه درنه تاړدی پـه کښې ته داسې خاموشه
ځکه پروت چه دله مړی و ی
راغو ندشوی غوندې گور کښې

ویر ه و یر ه په ځیګر کښې ، د بچی د سـکندر
په پنجر ه کښې ر ېږ ر ېږی د عقاب ا و ز د ه وزر

لاندې ناسته‌دی سره بازونه وزرې‌سترګې اوتش‌سر
او د پاسه پرې ګنجور د هما تاج مې په سر

ای جنونه دشرابو اې بابا دلیونو
دامغروره‌سرمې‌ټیټ‌کړ‌ې‌غیرتوپښتنو !!

خانپور

دامکان‌اولامکان

چه آدم تنګ د قسمت شی په خپل لاس کښې‌ستارو اخلی
چه لېز نور هم لیونی شی نو شمشیر او آبشارو اخلی
چه حوا د مرګ له ویرې د صبا په تالاشو ځی
د ګلو نو رنګ راغونه کړی
د سرو نو شر نګارو اخلی

همه رنګ دی د آدم د آدم د زور امکان
څه دی کور او لامکان ګل غلام یا د شاه خزان
که جانان که بت که رب دی زما تنده او یمان
د امکان او لا مکان د واړه جوړه زما دځان
سره ګلونه سپین امام
ابتدا او اختتام
ګل بچی دی د پسران
په پسرلی کښې پټ خزان

تیښته ویره او شکست د د له دغه اواز دی
نر غازی له شکست نشته همیش فتح تل‌برواز دی
ګل‌چه‌خاوری‌شی‌هم‌ګل‌وی ګل‌چه‌سوروی‌هم‌ګلاب‌وی
یو مهتاب او زرو ریڼې
بیا هم سپین خندان مهتاب وی

او د مینې په میدان کښې سرپایلل‌جانان ته تلل دی
منه هیڅ د لیونو ده ټول بایلل هرڅه ګټل دی

دلته پوب په ورو کی جام کښې — د کعبې او چت منا ر؟
د لته سا با یلل خما ر — دلته ځا ن مو ندل خما ر

د ا مکا ن او لا مکا ن
د و ا ړ ه جو ړ ز ما د ځا ن
د ا جا نا ن او بت او ر ب
ز ما تند ه او ا یما ن

خانپور ۱۹۵۲

قانون

ز ه خو نه و ا یم چه نشته — ز ه خو و ا یمه چه شته د ی
خو د نیا ئې د ه عجبه — او قا نو ن ئې عجيبه د ی

ښکلې با غ ړ ک د خو بو نو د ګلو نو د نو ر و نو
د ر و ا ز ې ئې کله د ا ر و ی کله د ر د کله صليب
او چت تخت او پاس پر ې ناست دی یو غلام دی د غمو نو
چا له تخت د چنګیز ور کړ ی او خو بو نه د غر یب

کله سپی له خو له کښې و ر کړ ی — د شا هین شنه و ز ر و نه
کله ګله کړ ی په ړ یر ا ن — د نر ګس مهین خ و بـو نه
یو ته سر و شو نډ و کښې پټ شی — یو ته پټ شی په صحر ا
کله ستر ګې د کو تر ې — په سر و ستر ګو کښې د با ز
کله سو ر طا لم عقا ب شی — په با ز را و لی شا ه با ز

ز ه خو نه و ا یم چه نشته
ز ه خو چغې و ا م (۱) چه شته د ی
خـو د نیـا ئې د ه عـجبه
او قـا نو ن ئې عـجیـبه د ی

خانپور هزاره

آسره

بنده څه دی؟ بې هوشه ځناور دی
بنده څه ئې؟ ا رام ځان له ګور ی
د ی تا لاش د د ه د سا قی خند ا
د کعبې منا ره ، ښکلی ستو ر ی

(۱) وهم

کل منطق دده ، فلسفه دده   یو امید یو ارمان یو اسره دده
ددې لوئ دریابت نه چاپیره ده   کناره دده ، کناره دده

که ئې سر د عرش پورې ولگی
پښې ئې دوبې وی دغبار په مخ
داخو دی دڅانه ورک شویدی
د جانان په مخ ، د دلدار په مخ

کل مذهب دده ، کل ایمان دده   دا دی رنګ او خندا او جانان دده
د امکان دده لا مکان دده   دا څه ور که ، څه توره قیصه دده

د صبا تالاش د پرون ارمان
یو امید ، یو ارمان ، یو اسره دده

خانپور ، هزاره

دبوډی تال

تیاره ، تندر ، ورکیدل دی   زه اتوم د بوډی تال
د امید نه جوړ وم   کله رنګ کله وصال
زه د ځان کل مرضونه   حېل حکیم یم د کمال
ای زما مغروره یاره!   زه خالق ستا دجمال

دا چه په تالاش لاړم
پوست پراؤ مقام مې ومونډ
داچه زه تېزی د نور شومه
سپین ساقی او جام مې ومونډ

د ایم زه چه کله ګل شم   کله نور کله وصال
کله اور ستاد سر و شونډو   کله ستا د زنې خال
ای زما د مینې جوړې !   ستا کمال زما کمال
د منطق په تور جهان کښې   ورك جنون او تور هلال

تیاره ، تندرو رو کیدل دی
نه بوډی شته نه ئې تال

خانپور هزاره ۱۹۵۲

درپه‌در

درپه درخاورې په سر، بهاړ پور او بهګنوتر
ځمه ځمه په سفر، کله شګې کله غر
کله تاو کله تیاره وی، کله سوز کله سقر
کړمې تیر ځان له‌بوالځي،دچوړی په‌شان اختر

چه‌امیدله دهو ګه‌ور کړم، ویم‌صبابه‌وی‌بل‌شان
هر صباچه‌رانبکاره شي، ستړی سوی‌ماز یګر
میا با ما به تپوس او کړم دعمل اود جـزا
د الله دمینې رحم په بچوړو دحو ا

که‌فطرت‌درب قانون‌وې ،رحم‌نشته په فطرت کښې
دشهباززمری‌وحشت‌دی‌حسن‌ورګ‌ویرې دهشت کښې

پـه‌ژوندون کښې‌د کمال‌راز،زوردی‌ظلم‌دی‌طاقت دی
دازمونږ رنګین خوبونه، ځه‌غرور ځه حماقت دی

دا مونږ ځان له جهان ګورو ددې خاورونه‌بهر
ځکـه ځکـه درپه در کلـه شګه کله غـر

د ردا ورغم که نوراوسازوی،ورحیم‌اورحمن‌شته دی
خوبې تول ځه اړولی، اواصاف ئې عجیبه دی

د خزان په شـاو لا ړدی، دګلـونو نه خفه دی
دمنصور نه مره ناست دی، پاس په تخت‌باندې‌شمر
ړندې ستر ګې دبت‌بښې‌دی،ځان‌پایلال‌ستر ګې نظر
ستـاد حسـن لیـونی لـه ، نـه شبقدر نه اختر

ستادنوروزی‌جهان کښې،نه‌سپوږمی‌شته اونه لمر
ستا عاشق په دردلړلی، داغزو تاج ئې په سر
بهاړ(۱)پور او بهګنوتر(۲) درپه درخاورې په سر
کلـه تاو کله تیاره ده ، کله سوز کله سقر

(۲،۱)دازما د بند پدواو نظر بندیه‌دوه‌کلي وو نور به‌دي‌ځایو نو کښې بندی باتې‌شوې‌یم . بهڅور
جیل،هری پور جیل، حیدرآباد سنده جیل خانپور، هری پورجیل کلب،غرسر، تهانه با لې

ګوډاګی

زما ویره جنت او جومات زما — زماهوش سر سرور مناجات زما
مناری د ګوجې کښې زما پستي — دادمرګ نه بچوم زدژوندون هستي
او د شرابو جام د زمزم چشمه
دا د ځان د نیولو یو دام زما
دا جنون جانان دا مرشد کعبه
د خپل هوش نشه ګو او یو جام زما
ګوډاګی ماجوړ کړی خپل ځان له دی — سره لمان د یار عبادت سرور
ما بند و نه اچولی طوفان ته دی — دا مید ګلزار او قلاد نور
ماد ,, مرګ ،، فاتح د ,, زوال ,, آقا
دې شکست له بوسان موندلی دی
ما غلام له د سر و زر و تخت او تاج
ما لوګی له مکان موندلی دی
دی زما جنون دانبایست اویار — داسر ورزما ددې تلو غبار
داجنت زما دارمان تصویر — اودوزخ زما ددردو تو خار
زما ستر ګو کښې رب او ایمان دی
زما در د کښې وصال او جانان دی

خاپور

مرګ

ساز داسې آوازدی ښکاره پټ کړی پټ ښکاره کړی
تورې خنې وا خلی تر ټنه جوړه مناره کړی
قبر باندې شال یو دا طلس د مخمل و اچوی
لاس کښې انسان لمحې له مرګ او اجل وا چوی
(خو ـ)مرګ دې پرده پوش کړی دآدم زوال دهوشه ورک
مرګ هغه خزان دی چه ګل کړی د ګل فروشه ورک
مرګ ګـواه د رب د مینې رحم دانسان سره
مرګ یوه وعده د پسرلی شوې د خزان سره

ژوندیو څاڅکی مینه ده د مینې ننداره کړی
تورې خټې وا خلی نر به جوړه منا ره کړی
ساز د څوا ني غشی دی د مرګ سره د جنګ قصه
داده دانسان د زغرې تورې او تفنګ قصه
داده د غلام د فخر، کبرا و د ننګ قصه
شمع پتنګ نه دی دا دستوري او پسنګ قصه

ژوند د آدم څه‌دی مینه مینه ده دځان سره
خاورې دی آدم‌خاورې‌جنون‌سره جانان سره

مرګ‌لویه نیکی وه چه ما اوکړه د انسان سره
مرګ ستا ګورله یوړه ګڼې وه به مل د ځان‌سره
مرګ هغه نیته چه جانان کینبوه د جانان سره
مرګ پټه نکاح ده د مکان د لامکان سره

مرګ ګڼې د ژوندون د دربار پټه ګناره ده
مرګ مجبوره ځان له د خپل حسن‌ننداره ده

مرګ س یو ګواه زما د ژوند ستا د جلال
ای عجیبه خدایه د بیا رې او د هلال!

ځان‌پور

مینه

مینه حسن جوړ کړی بیا یې شی مینه مینه
مینه لیونۍ ده، لیونۍ ده مینه مینه

چیرې مې دا خیال و چه ښا ست څوانی نیاز
پټ دی س‌په دوی ګنبې د شوق‌عشق او طلب‌راز

ما وی ؤایاز شیسته، محمود و، د شیستو زی
ځکه د استان جوړ شوی محمود او د ایاز

اوس په‌دې شوم پوه‌چه دشهبازدستر ګو ننګ دی‌دا
بل دانته ګوتره ګړی او ځان ورته شهباز

لوږه لوږه ده دځان مړو لو خوب دی عشق
دادی د آدم او دحوا د ستر ګو راز
مینه جومات جوړ کړی په تیار و کښې د خپل غمه
مینه په مستو رښا یست کړی جوړ د خپل صنمه
ښیا په سجده تیته شی در نه په ګلو و نه
مینه حسن جوړ کړی ښیا پر ې شی مینه مینه
حا ن پو ر

شمع

محفل له شوه رڼا شمعې له سو زو ر و کیدل شو
اوچاله رنګ محمل کښې پټ پټ ستر ګې رڼې یدل شو

شوه یو له دښکاری مستې د لمبه دچل ددام
اوبل دزر کې ځوی بصیب ئې دام کښې لګیدل شو

شو بو له سره ګلونه ما ښا مو ته او جامونه
او بل ته دغه واړه لو زه تنده ژ ړ یدل شو

او ګو ره انسان ته چه باد شاه د ځنا ورو دی
دی که پرېزو ر و کړی و تی نشی د خپل ځا به
دی د خپل وجود د فطر ته لو ئید ی نه شی
سل ځله که جمع کړی ګلو نه دا یرانه

دی دخپله ځانه دجهانه ورو کیږی نه شی
کله د منبر نه تا وشی کله د جا نا نه

څه و کړی غریب دا په لکه ها ؤ قلا ګانو بند
دی که پر زو رو کړی و تی نه شی د خپل ځانه

دا څنګ به ستا حساب وی ته تلی په کو مه تله
ړ و نده نه د رنګ تول او دګدا تپوس له شله
څه شو رنګ پسر لی له ګل له مرګ ر ژ یدل شو
محفل له شوه رڼا شمع له سو زو ر و کیدل شو

پهاړ بو ر

❊❊❊❊

جانان زما

نه به تا څه احسان مې د مینې شته
نه به تا څه احسان د وفا لرم
او بادشاه د خندا او ژړا ته ئي
خو دا زه یم چه خندا او ژړا لرم

ستا د سترګو ښایست دی ارمان زما
ستا د روح ملک د حسن جهان زما
دا ستا شونډې چه ښکلې او نرمې دی
دا د مینې کمال او امکان زما
دا چه زه ستا د سترګو تصویر یمه
دا ستا ګوتې جوړ وی ما ته ځان زما
دا چه ستا ملګرتیا ته ما زه یم
پټه دی دې کښې رحیم او رحمن زما

زه به پټ ستا د مینې د جاله شم
خو ښهر دې جاله تیاره طوفان

زه به پټ د خپل سوز د کماله شم
خو ښهر دې کوره ژړا ارمان
بې پروا د جنون د وصاله شم
خو مستې شه ئې «ې» «و» وی شه انسان

څله خلاص ستا د زلفو د جاله شم
چه مې ګور صحرا دی یا کور طوفان

که رقیب د تیارې ورکیدونه وی
ما به ستا له رقیب کتلی وُ
که ښامار هم علاج وی دریغ زما
ما ښامار به طبیب بولی وُ
که بل ګل کښې پیغام د ښهار وی دا
دا زغو ډکې به هم ما کړلی وُ

ما له بس ستا نظر کښې آرام دی
ما ته پروت ستا نالاش کښې دوام دی

نه به تا مې احسان څه د مینې شته
نه به تا څه احسان د وفا لرم
ستا د ژوند او هوس معجزه ده دا
چه ځوانی او مستی او خندا لرم

دا دی ډیرې پا یا نه احسان درب
د ګوګل په پنجره کښې هما لرم
بادشاهی له دې، لو یه به ګومه وی
چه ارمان د خپل ځان مینه ستا لرم

ستا دحسن جها ن کل جهان زما ستا ارما ن کښې خندا کړی هرشان زما
تا نه نخم شم، پا نه شم ، گل شمه ته پټیږ ، ته بهار ، ته خزان زما

کله شی محبوبا د خیا م د رنګ
کله سوی شان هنګ د منصور د چنګ
کله نښتیست او آرام صبا امید
کله توره شی تیغ شی غم او جنګ

کله مینه شی رحم ببننه شی کله زور اوزباتی او غرور او ننګ
ستا هر رنګ یو بې خوده جهان زما
ته پټیږ ، ته بهار ، ته خزان زما
بهکنو نر

قیدی

څو ک د زړه غلو او نشته
ځا ن له زړه غلو م په حپله
ځا ن له ما ست یمه حپل غم ته
د خپل غم و ا یم مد له

چې ته لري تیر محفل له د مستی او خندا ځمه
چې ته مړه شمعه ر ا خلم خپل مشا ل پرې لګومه
دې تور تم غم او افسوس کښې
ز ه په یا د د مینې پا یم
سوی زړه ته قصې تیرې
د څو ا نیې رنګینې و ا یم
حیدر آباد جیل

غیرتی

لا له مې د افلا طون دی دتقریر او دتکرار
لا له مې پاس په ستیج کړی دزمری په شان غرار
چه وخت او بخت مې حپل وی هم ئې خپل وی تانه د ار
بیا بس د ده یلغار دی هم په ښار هم په نو ښار
(حو : -) چه وخت دغلبلی شی لاله مړاوی کړی غوږونه
قر قرئې مدام خیبزی په خوار ولګی دستونه

مرز دی بې غیرته پټ په بده شېه چنګېږ ی
کوتر ی د کشمیری دی په کوټه پاس شپه غپېږ ی
وزیر چه کلي وال وی د ده خپل حکم چلېږ ی
چه پورته شي ممبر ته دنوچېر هسې لکه یږ ی
چه غم شي او تکلیف شي لاله څی دبې بی ترخ له
وائی راشه محمد ینه! اوس تیله ور لوه وخ له

سرېټ کړ ی د بی بی دلمن لاندې په ژړ اشی
(وائی) الله دبنیر غوټه ! را روان:ی اوس به را شی
بی بی وائی خاوندنه که د استا بلا ز ما شی
دالاس دې ولې ربی په سلګو دې ولې ساشی
دازېږدې‌په‌لینګو بازدې دی‌بشکته شه روان
پرون‌دې‌خواره ډیروجوړخوړلی شاتوتان

لاله وائی بی بی ته ، د دې نوی وز ر تره
خوسنا دمور دحور دځوی تر نور دی د نیکه
ورځم چه راله و کړ ی دوز یر سره کا ته
څماله خوزور ګی ډیر زیات د و یر ی و واته
ورځم چه دوزیر سره اقرار او ز با ن و کړ م
او ځان له ددې شرنه دو توڅه سا مان و کړ م

لاله غریب روان شي مړاوی شتې مړاوی غوږونه
وزیرته ډیر په مینه تعطیم و کړ ی سلا مو نه
بیاو خوری‌لس طلا فه دوه درې سو ه قسمو نه
(وائي :-) جناب ! مانه معلوم شو هیله ستاسوصفو نه
زما نوم هم کړه لیك دنا بعد ا رو ر جسټر کښې
داسرمی‌اشه مربان‌سناد ملګر و په انېکر کښې

وزیرورته مسکی شی وی بنه ولیکه بیان
چه‌اوسه‌پورې‌سپی‌ومه‌خواوس‌شومه‌انسان
لاله‌غریب په‌بله‌ګاندې دین‌غیرت ایمان
زرلاس‌په‌نامه کینږدی‌وی‌قربان‌شمه‌قربان
بیان ؟ یو بیان څه دی لس به و کړم بیا نو نه
جناب‌ستا په صفت به او کړنکو مه اسما نو نه

ما ښامار یې یو ووائی چه یو بل غریب دووس وشو
یو بل د شهباز ځوی د جنګه وتښتید تپوس شو
یو بل ګلزار ایرې شو، ورک شو خاورې شو بوس بوس شو
یو بل پښتون شو سپک، پوب ئې د پلار نیکه ناموس شو
یو ښکلی سر شو ټیټ یو ننګیالی پښیمان په ننګ شو
عجبه ناکرده شوه چه پښتون په پښتو تنګ شو

نامرده لا لا! واوره یو خبره د غنی نه
پښتو غیرت او توره، په پښتو او غیرت مینه
دا هیڅوک بل له نه کړی، دا هر څوک ځان له کویه
دا ژوندی د روح ژوندی لکه ژوند د وجود وینه
دا هغه فلسفه ده چه خلیل ته ئې اور کړ نور
دا هغه مست شراب دی چه څکلی وو منصور

ارمان دی غیرتی! څه عجیبه دې سودا وکړه؟
د خپلې حیا علم شوې د حیا کوره دې غلاوکړه
چه شپه شوه د معراج تا د قیز و نو دعاوکړه
چه وخت د خنداره راغی تا شروع په ژړا وکړه
یا حیا لره باښا هی یادې شروع کړې بنګړی واتې
لالا! کونی رر مړشی، خوز اری ئې شی تل پاتې
حیدرآباد جیل

عبادت

د ملا عبادت کسب — یا څیدل او کینا ستل
د حلوا په ارمانو نو — تل الله اکول
د ملا مینه عجیبه — په پیتی مینیدل
او د حورو لمبړو ته — د حرچو کو هڅیدل
د صوفی عبادت و یر دی — سو ځیدل او ژړیدل
د رحمن رحیم د نوم نه — رپیدل او ویریدل
د صوفی مینه عجبه — د زړه ګل مړاوی کول
بې کنار دریاب د حسن — په کوزه کښې بندول

دزاهد عبادت چې دی   سوال منت ژړا کول
په جنت اوږي دنیا کښې   د فایدې سودا کول
د زاهد مینه عجبه   په خپل ځان مینیدل
دریا سپې جو ته کړی   د لړ باله ور کول
د غني عبادت مینه   ځان جانان کښې ور کول
دمهینو ستر ګو شر نګ ته   ګډېدل او خندېدل
د غني مینه عجبه   قول بیلات هیڅ نه ګڼل
دا خپل ځان او جهان واړه   یو خمار کښې ډوبول

دا ېلم توتیان

چا بند کړي دي پنجرو کښې   د اېلم د سر توتیان

چا عقاب په لاس کېنولی   د مړز هسې چغولی
چا منصور په سر واوسپینو   او خوږو باندې غلولی
چا قسمت په زور تړلی   د ګوډې هسې اوبولی
نن د کومې بادشاهان دي   سکندر او شاه جهان
څوک ځیولی(۱) شي کورو کښې   سمندر بې پایان
سلاب چا دي منع کړی   په ... و نو د شنو شګو
دقسمت په کور کښې نشته   شمیر د ډېرو او د لږو
با د شاهي لښکرې ... ي   ... ل د وزو او د تېزو
فقیر ... ي چه فقیر ي وي   با د شاهي ترې شه قربان
چا بند کړي دي پنجرو کښې   د ابلم د سر توتیان
چا سرور په لاس کېنولی   څوک مستی شي سو ځولی ؟
د بهار و لولې څوک شي   څوک د ښو لاندې کولی ؟
که لکونه ژوندي مړه کړي   ژوند څوک نه شي مړ کولی
چا دبوی ... منع کړي شنه ګلونه د ریحان ؟
چا بند کړي ذي پنجرو کښې دا ېلم د سر توتیان
بلبل ناست بندی پنجره کښې   د پسرلی خوبونه وینی.

---

(۱) ځایولی - (۲) وائی

په شپه شم ز یړ میدانونه د نرګس ګلونه وینی
سره ګلاب مست او خندانه د لولو پر و نه وینی

وئی(۱)ر یبارته ر اشه‌یوسه د اپیغام د غنی خان
څوك اچولی شي کوزو کښې سمندر بې پایان ؟

سزا اوجزا

هیڅ په پته دې پوه نه شوو د سزا او د جزا
تا ته یو دی لو یه خدایه! هم خندا او هم ژړا

څوك شیسته‌خوابی کړی‌خاوري په یو خیال بانديې مین شی
څوك خمونه وینې وڅښی چه په مال بانديې مین شی
څوك غوته‌پهٔ رنګ‌اوتال کښې په‌یوخال بانديې مین شی
څوك مدهوش په‌حق‌اونور په هلال بانديې مین‌شی.

(حوند)سناسپوږمۍ‌هرچاته‌خاندی که زهری وی که بلا
هیڅ په پته دې پوه نه شوو دسزا او د جزا

څوك په پړو سترګو ړوب شی سمندر کښې د غرور
څوك په تخت لکه فرعون ناست دی خاندی په‌سرور
څوك په‌مخکه‌پروت‌ملنګ‌وی یاد وی قیصی د طور
څوك په وینه موړ فمدانه څوك په‌مینه کښې رنځور

پروند قسمت دی فرق ئې‌نه کړی د فرعون او د موسی
هیڅ په پته دی پوه نه شوو د سزا او د جزا

عجیبه ده فرق نشته د غرور او دنیاز
عجیبه ده بیلتون نشته د یرید او دایاز
عجیبه ده انعام یو دی د تپوس او د شهباز
تا ته وایه چغې یو دی که دوېروی که دساز

تا ته‌یو دی لویه خدایه! هم خندا اوهم ژړا
هیڅ په پته دې پوه نه‌شوو د سزا او د جزا

یو خوا سرې سترګې شاهین په‌پنجره کښې‌پروت ژړیږی
بلخوا زیړ سترګی شغال په بخملو کښې لوغړیږی .

(۱) وائي .

یو خوا ننګ مینه اوتوره ورووروسوځي خاوري کېږي
بلخوا چل دهو که دروغ را خور يېږي زرغو نېږي
آستا غټې لاپې څه شوې؟ دقسمت او دسزا
تانه يودى لويه خدايه! هم خنداهم اوژړا

ماتم

دا خو نه وي غم له جوړ ېږي ستا د استرګي دغم ډکي
چا تې برهرها ړ ئې دافسوس او ماتم ډکي
په ژړا باندې چاره دى، سرې مانۍ ابادې کړې
په شبير و باندې چاره دى، مړې بېړې ازادې کړې
د استا ګوتې د پولادو تش دعا زارى له نه دى
د استا مټې دمړ اې جوړې دې خوارى له نه دى
دا ستا زور پښو او توره، سا د سرې و يې غورځنګ
چه دا ښکلى سر دې ټيټ شي ځو انه ښکارې ډير بدرنګ
پا څه پا څه چچه وکړه سا د سري وينې غورځنګ
ته افت يې ته غضب يې د سور تندر يو ګوزار يې
سا دالاس دقسمت لاس دى، وراول جوړول دوى کا
ستاپه سترګو کښې اجل دى، وركول سوځول دوى کا
د فرعون د کور په شا ئې دا حصار خاوري ايرې كړه
دا مغروره سرتس نس کړه دا غرور ذرې ذرې كړه
پاڅه وښيه دنياته دپښتون دبچونڼګ
پاڅه واوروه شغال ته، د ويستلو توروشرنګ

پلوشه

زوړ شومه زوړ شومه مسلمان نه شومه
ارمانى ډير شومه حو پښيمان نه شومه

شاعري

دسگر تو بيخ مې وشکه — سرمې خوږ که په گر و او
د پرسر ونه مې را ياد کړه — بو هم نه دی د ياد ولو
نه ټپه شوه نه چاربيته — نه غزل نه نيمگړ شوه
نه قصه شوه نه بدله — نه ساقي شو نه کوکړ شوه

شاعري هم يارانه ده — نه په زور نه په زاري شي
نه په چل نه په هنرشي — نه په مال نه په خواري شي
شاعري لکه باران دی — کله تند رگړ زهر شي
ناگهانه داسې شرق شي — چه صحرا هم سمندر شي
کله نرم نرم پشم — پوست نازک نازک رېښمين
د نسيم په شان مستانه — د محمل هسې مهين
کله شبه در نه شيمه شي — په اوږده صحرا اوريږی
کله تور باران دږمی — په کميږي نه و دريږي
کله شړ د پشکال شي — چرته لمر چرته باران
عجيبه لکه د ژوند — څه خفه او څه خندان
کله داسې سوکړه راشي — باغ چمن شي کربلا
لا د خاورو وتی نه وی — چه بيا خاوري شی لالا
کاش چه وی زما په لاس کښې — دوروغو فرښتې
مابه هروخت ښکلی ښکلی — سپینې لړي راوستې
هرشپاماما به مې جوړولو — په فله د بوږدی تال
هره ورځ به مې سنبالو — دا شنا د زنې حال
ولې څه وکړم چاره نه — واك دلې اختيار دبل دی
دا په تا مینې سترگې — دد وی نور خمار دبل دی
داچه ته پرې راته حانه دې — دد وی سروشونه ودې حارشم
دد وی ښیست مستی دبل ده — دد وی سرستنگار دبل دی
(اوبس:) دادومره راك هم س دی — چه زه ویم در ته غزلې

ته بېسته په پښتو سترګو راته ګوري غلې غلې
چه سات کړي مشغول شو بیا به څو ز صا بلبلې !
مو نبز له توره او ز ده شپه‌ده
د ی د ئبل دا ډ یو ي بلې

حیدر آباد جېل - ٤ ستمبر ٤٨ ١٩

تنګ

ما له قصده در و غو تا ته وخوړ و قسم
ي وما ژ بي مې هسې تا تـه و ي صنم صنم

ستا معصومو سترګوو کړ به تنګه ناسې انبار
لکه و نیسی ما شوم چه په خندا خندا ښا مار

ما چه ستا په سرو لمانو قسم و خوړ و ما سېام
دشرابو په نامه مې د ر کړوك د حاور و جا م

ستا معصومو سترګو ته وي لبانی سرګي لید اي
ځکه رر پکښې رو ښانه شوي دمینې ډیوي بلې

ز ه وم غل دد وو شاخکو ناد حسن در ناب ر ا کړ
ما په چل چو تنګ ډ کو لو تاد مینې سیلاب را کړ

تاد خپل ایمان په زور ، زه کافر کړم مسلما ن
زما زړه کښې دي کړل خاوري دتنګی همه وتان

ستادشونډوغلاله لاړوم خپل ځیګرمې پکښې نابله
د حواری اوتنګه جمع قول دفترمې پکښې بایله

جام يې وړی وٌ یو ګوټ له‌ډوب دریاب کښې دسرورشوم
دمنصورو بنه وله لاړ وم لیونی شوم زه منصور شوم

لیونی نه زړ کی نوړ ، ناز نینو موسکو شونډو
غلاله ته به ډا که واو ړیه زړه ئې وچاوده په مسلو

حیدر ا با د جیل ١٢ ستمبر ٤٨ ١٩

ګډې وډې

یاد مې باندې کړی دی
ځان له سیخکی ور یتوم
نا ست لکه منبزك یم
څوك به ترې ی خدا یه !
خلاص ترې نه په چل شو
ګـلونې پـه ګـلزار کړ
ګـوره کشـمـیری تـه

خیا ل پخوم پو لا و
دز ړ ه داو ر په تا و
جیلخانه کښې په دې سا و
د قسمت د پیشو میا و
لیو نی او نه په د ا و
نصیب بې موسمه لاو (۱)
پـه پښـتون ګـوی د بـاو

کا ل چه شی کو نی ، بغ
هم مر غی و ئی (۲) د ملا و

پلو شه

کعبه جوړ ه ابراهیم کړه
وایه څوك اوی شوا و چت شو؟

زه جوړ کړی یم ا لله
و ایه و ایه ا ی ملا!

نقا ب

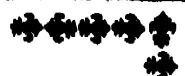
داچه زه ځان لیونی کړم دازه تښتمه له ځانـه
شیخ با با را تـه لګیادی مسلې کړی د عذاب
زه خودلمه په عذاب م دخپل خوداو داحساس نه
ځکه کله په سجد ه یم کله و څښمه شراب
چه احساس لرم خوز یږم چه بې حسه شم ور کیږم
به طا فشته د سکون نـه همت دا ضطر اب

چه چاپیره نظر وکړم همه پټ او ښکاره زه یم
داشراب دی ماجوړ کړی ماجوړ کړی دامحراب
خودازړه مې پټ پټوالی داهدو کی مې ګرېږی
چـه اخر به څوك کړی لر ې دجانان دمخ نقاب .

(۱) لو (۲) وهې

شهید

داآخری شعر دهغه ملګرو په نوم دی، چه په غرونو، درو ، په ځنګلونو او کورونو کښې ټول دمینې په رنځ مړه دی ، اوخپل ژوند هوسونه ئې دغې تصور صدقه کړی دی ، دکوم په تالاش کښې چه مونږ ټول روان یو ،

اې شهیده ! اې عاشقه ! اې بچیه د منصور !

په خنداجانان له لاړې ، ډوب په دریاب کښې شوې دنور

نادانان در پسې ژاړی ماشومان در ته مجنون وئی

لیونې در ته پسخیږی اې ایرې د کوه طور !

ننګیالیه ! سردې ورکړ ، دیار پښو کښې دې لوږی کړ

اوس ئې ګوره وسکې ستر ګې ، ښکلې ډکې دغرور

مارا وړی تا له نه دی د سرو ګلو املیونه

د جنت بلبلان څه کړی د دنیا دباغ ګلونه

تا کړې خپلې ستر ګې خاورې چه زما پرې شی روښانه

تا قصه زما د دړد بره یوړه له اسمانه

ستادوینې څاڅکی څاڅکی چه تاتوی کړه دارمانه

ماته سرې ډیوې بلیږی په کوڅه کښې دجانانه

ددنیا تا جونه ځار شه ، سا د بخت او ستا د شانه

دلیلې په زنګون پروت ئې د مجنون شیرې ګروانه

مارا وړی تا له نه دی د سرو ګلو امیلونه

دجنت بلبلان څه کړی ددنیا دباغ ګلونه !

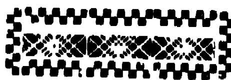

هری پور جیل ۲۰ جولائی ۱۹۴۹ ع

کتاب خلاص شو خو شعر و نه ډیر پاتې شو، خیر بیا به چیرته څه غم و کړو ژوندهم عجب شی دی،
دې کتاب کښې اول شعر داو بو په جهاز کښې په بحر هند کښې لیکلی شوی ؤ او آخری د هری پور
جیل د کوارنټین په یوه چکی، کښې.

په دې منځ کښې چه څه مستی خوشحالی، غم ارمان، امید، و یره، خندا او ژړا په ما راغلی دی نو
د دې کتاب په دې پاڼو کښې موجود دی ولې افسوس دی چه ژ بهمې د زړه هومره طاقت نه لری،
بیان د احساس نه کمزوری دی خو هر څه چه دی حاضر دی، ما د څه پټولو کوشش نه دی کړی
بلکه د ښکاره کولو خواری مې کړې ده.

دا زما د ځان تصویر دی د بر نامکمل او مات کوډ دی ولې دا زه ښه په خوشحاله ضمیر و یلی شم چه
دې کښې چه هر څه دی زما دی. دا زما د دې بې ښکاره او بې مطلبه ژوندیوه خواره ډالی ده چه ما
خپل قام او ملك له جوړه کړې ده، کاش! چه دې کښې د ژ بې د ښایست او د ړوهې د کمال دریا
بو نه ماڼك بهولی وی ولې څه و کړم همدغ ومره مې وس ؤ او بنده د خپله وسه زیاتی په هیڅ
نه دی پړ، که په دې خیالاتو کښې دومره حسن وی چه له ما نه پس هم ژوندی پاتې شی نو زه به وایم چه
واقعی ما د آب حیات چینه و موندله او س دوی ما ژوندی کړی دی بیا به دوی ما ژوندی کوی (غني)

اگر څه هم مونږ په تصحیح کښې زیا ر ایستلی چه غلطی پا تې نشی خو بنده سهوه لری
ممکن ده جزوی غلطی پاتې شوې وی چه هغه به په دوهم چاپ کښې سمې شی نو زمونږ
عذر به گران لوستونکی و منی. «پکتانی»